مرسوم اتحادي رقم (69) لسنة 2026
بالتصديق على اتفاقية التجارة في الخدمات والاستثمار
بين حكومة دولة الإمارات العربية المتحدة وحكومة جمهورية أرمينيا

نحن محمد بن زايد آل نهيان رئيس دولة الإمارات العربية المتحدة،

- بعد الاطلاع على الدستور،
- وعلى القانون الاتحادي رقم (1) لسنة 1972 بشأن اختصاصات الوزارات وصلاحيات الوزراء، وتعديلاته،
- وبناءً على ما عرضه وزير التجارة الخارجية، وموافقة مجلس الوزراء، وتصديق المجلس الأعلى للاتحاد،

رسمنا بما هو آت:

المادة الأولى

صُودق على اتفاقية التجارة في الخدمات والاستثمار بين حكومة دولة الإمارات العربية المتحدة وحكومة جمهورية أرمينيا، والتي تم التوقيع عليها في مدينة أبوظبي بتاريخ 05 فبراير 2026، والمرفق نصوصها.

المادة الثانية

على وزير التجارة الخارجية تنفيذ هذا المرسوم من تاريخ صدوره، ويُنشر في الجريدة الرسمية.

محمـــــد بـــــن زايـــــد آل نهيـــــان
رئـيس دولــة الإمــارات العربيــة المتحــدة

صدر عنا في قصر الرئاسة – أبوظبي:
بتــاريخ: 16 / ذي القعدة / 1447هـ
الموافق: 04/ مايو / 2026م

اتفاقية التجارة في الخدمات والاستثمار

بين

حكومة دولة الامارات العربية المتحدة

و

حكومة جمهورية أرمينيا

جدول المحتويات

التمهيد

الفصل الأول الأحكام الأولية والتعريفات العامة

الفصل الثاني التجارة في الخدمات

الفصل الثالث تيسير الاستثمار

الفصل الرابع الاستثناءات

الفصل الخامس تسوية المنازعات

الفصل السادس إدارة الاتفاقية

الفصل السابع الأحكام الختامية

الملحق الأول جدول الالتزامات المحددة لدولة الإمارات العربية المتحدة في مجال التجارة في الخدمات

الملحق الثاني جدول الالتزامات المحددة لجمهورية أرمينيا في مجال التجارة في الخدمات

الملحق الثالث قائمة دولة الإمارات العربية المتحدة بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية

الملحق الرابع قائمة جمهورية أرمينيا بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية

الملحق الخامس الخدمات المالية

الملحق السادس خدمات الاتصالات

الملحق السابع النظام الداخلي للجنة

الملحق الثامن قواعد السلوك لأعضاء اللجنة وغيرهم من المشاركين في إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذه الاتفاقية

الملحق التاسع قطاع موارد الطاقة

التمهيد

يشار إلى حكومة دولة الإمارات العربية المتحدة وحكومة جمهورية أرمينيا فيما يلي بشكل فردي باسم "**الطرف**" وبشكل جماعي باسم "**الطرفين**".

إدراكًا للعلاقات الاقتصادية والسياسية القوية بين دولة الإمارات العربية المتحدة وجمهورية أرمينيا، ورغبة منهما في تعزيز هذه الروابط من خلال إنشاء منطقة تجارة حرة تغطي الخدمات والاستثمار، وبالتالي إقامة علاقات وثيقة ودائمة.

و إقرارا منهما بالرغبة المتبادلة للطرفين في إبرام اتفاقية اقتصادية شاملة تغطي التجارة في الخدمات والاستثمارات والمجالات المتعلقة بالتجارة.

وتأكيدا منهما من جديد على عزمها على تعزيز التعاون المتبادل في المجالات ذات الاهتمام المشترك بين الاتحاد الاقتصادي الأوراسي والدول الأعضاء فيه، من جهة، والإمارات العربية المتحدة، من جهة أخرى.

وعزما على البناء على حقوقهما والتزاماتهما بموجب الاتفاقية العامة بشأن التجارة في الخدمات وغيرها من القوانين ذات الصلة الواردة في اتفاقية مراكش المنشئة لمنظمة التجارة العالمية.

وإدراكًا للبيئة العالمية الديناميكية والمتغيرة بسرعة الناجمة عن العولمة والتقدم التكنولوجي الذي يطرح العديد من التحديات والفرص الاقتصادية والاستراتيجية للطرفين.

وعزما على إزالة الحواجز أمام التجارة في الخدمات والاستثمار بين الطرفين، وخفض تكاليف الأعمال، وتعزيز الكفاءة الاقتصادية وتهيئة ظروف مواتية لمزيد من التعاون الاقتصادي والمنفعة المتبادلة.

وبهدف نقل التكنولوجيا وتوسيع التجارة في الخدمات والاستثمار.

و اقتناعا منهما بأن إنشاء منطقة تجارة حرة تشمل الخدمات والاستثمار سيوفر مناخا أكثر ملاءمة لتعزيز وتنمية العلاقات الاقتصادية والتجارية بين الطرفين.

وبهدف إنشاء إطار قانوني وتجاري واضح وشفاف ويمكن التنبؤ به لتخطيط الأعمال، مما يدعم المزيد من التوسع في التجارة في الخدمات والاستثمار.

و إقرارًا بحقهم الأصيل في التنظيم والعزم على الحفاظ على مرونة الأطراف في تحديد الأولويات التشريعية والتنظيمية، وحماية أهداف الرفاهية العامة المشروعة، مثل الصحة والسلامة وحماية البيئة والحفاظ على الموارد الطبيعية الحية أو غير الحية القابلة للنفاد وسلامة واستقرار النظام المالي والأخلاق العامة، وفقًا للحقوق والالتزامات المنصوص عليها في هذه الاتفاقية.

قد اتفقا على ما يلي:

الفصل الأول

الأحكام الأولية والتعاريف العامة

المادة 1-1: تعاريف عامة

لأغراض هذه الاتفاقية:

الأيام تعني الأيام التقويمية، بما في ذلك عطلات نهاية الأسبوع والأعياد.

الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس) يعني الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات الواردة في الملحق 1 ب من اتفاقية منظمة التجارة العالمية.

اللجنة المشتركة تعني اللجنة المشتركة المنشأة بموجب الفصل 15 (إدارة الاتفاقية)؛

تعني كلمة "**تدبير**" أي تدبير، سواء في شكل قانون أو لائحة أو قاعدة أو إجراء أو قرار أو ممارسة أو إجراء إداري أو أي شكل آخر.

الإقليم يعني:

(أ) بالنسبة لدولة الإمارات العربية المتحدة، أراضيها البرية ومياهها الداخلية، بما في ذلك مناطقها الحرة وبحرها الإقليمي، بما في ذلك قاع البحر وباطن أرضه، والمجال الجوي فوق هذه الأراضي والمياه، وكذلك المنطقة المتاخمة والجرف القاري والمنطقة الاقتصادية الخالصة، التي تتمتع الإمارات العربية المتحدة بالسيادة عليها أو حقوقها السيادية أو ولايتها القضائية على النحو المحدد في قوانينها، ووفقًا للقانون الدولي.

(ب) بالنسبة لدولة أرمينيا، أراضيها ومياهها الداخلية وباطن أرضها ومجالها الجوي فوقها، والتي تمارس أرمينيا عليها حقوقا سيادية وولاية قضائية وفقا لتشريعاتها الوطنية والقانون الدولي.

WTO تعني منظمة التجارة العالمية.

اتفاقية منظمة التجارة العالمية تعني اتفاقية مراكش المنشئة لمنظمة التجارة العالمية، المبرمة في مراكش، في 15 أبريل 1994.

المادة 1-2: إنشاء منطقة تجارة حرة

ينشئ الطرفان بموجب هذه الاتفاقية منطقة تجارة حرة تغطي الخدمات والاستثمار، وفقًا للمادة الخامسة من الاتفاقية العامة للتجارة في الخدمات ("جاتس").

المادة 1-3: الأهداف

تتمثل أهداف هذه الاتفاقية في تحرير وتسهيل التجارة في الخدمات والاستثمار بين الطرفين وفقًا لأحكام هذه الاتفاقية.

المادة 1-4: علاقة هذه الاتفاقية بالاتفاقيات الأخرى

1- يؤكد الطرفان حقوقهما والتزاماتهما الحالية فيما يتعلق ببعضهما البعض بموجب اتفاقية منظمة التجارة العالمية والاتفاقيات الأخرى التي تكون هذه الأطراف طرفًا فيها.

2- في حالة وجود أي تعارض بين هذه الاتفاقية والاتفاقيات الأخرى التي يكون الطرفان طرفين فيها، يتشاور الطرفان على الفور مع بعضهما البعض بهدف إيجاد حل مرضٍ للطرفين.

المادة 1-5: نطاق الالتزامات

1- يتخذ كل طرف، عند الوفاء بالتزاماته وتعهداته بموجب هذه الاتفاقية، التدابير المعقولة التي قد تكون متاحة له لضمان مراعاتها من قبل الدولة والحكومات والسلطات المحلية، ومن قبل الهيئات غير الحكومية داخل أراضيه وفقًا للقوانين واللوائح الداخلية للطرفين.

2- يجب تفسير هذا الحكم وتطبيقه وفقًا للمبادئ المنصوص عليها في الفقرة 3 من المادة الأولى من الاتفاقية العامة بشأن التجارة في الخدمات.

المادة 1-6: الشفافية

1- يقوم كل طرف بنشر أو إتاحة قوانينه ولوائحه للجمهور، بالإضافة إلى الاتفاقيات الدولية الخاصة به والتي قد تؤثر على تنفيذ هذه الاتفاقية.

2- دون الإخلال بالمادة 1-7، يجب على كل طرف أن يرد في غضون فترة زمنية معقولة على أسئلة محددة وأن يقدم، عند الطلب، معلومات إلى بعضهما البعض بشأن المسائل المشار إليها في الفقرة 1.

المادة 1-7: المعلومات السرية

1- يحافظ كل طرف، وفقًا لقوانينه ولوائحه، على سرية المعلومات التي يحددها الطرف الآخر على أنها سرية.

2- لا يوجد في هذه الاتفاقية ما يتطلب من الطرف الكشف عن المعلومات السرية، التي من شأن الكشف عنها أن تعيق إنفاذ القانون للطرف، أو تتعارض مع المصلحة العامة، أو التي من شأنها أن تضر بالمصالح التجارية المشروعة لأي مشغل اقتصادي.

الفصل الثاني
التجارة في الخدمات

المادة 2-1: التعريفات

لأغراض هذا الفصل:

الخدمة المقدمة في ممارسة السلطة الحكومية تعني أي خدمة لا يتم تقديمها على أساس تجاري، ولا في منافسة مع واحد أو أكثر من موردي الخدمات.

خدمات إصلاح وصيانة الطائرات تعني تلك الأنشطة التي يتم القيام بها على متن طائرة أو جزء منها أثناء سحبها من الخدمة ولا تشمل ما يسمى بصيانة الخطوط.

الوجود التجاري يعني أي نوع من أنواع المؤسسات التجارية أو المهنية من خلال:

(أ) تأسيس شخص اعتباري أو حيازته أو الحفاظ عليه؛ أو

(ب) إنشاء أو الحفاظ على فرع أو مكتب تمثيلي،

داخل أراضي أحد الطرفين لغرض تقديم خدمة

خدمات نظام الحجز باستخدام الحاسوب تعني الخدمات التي تقدمها الأنظمة المحوسبة التي تحتوي على معلومات حول جداول شركات النقل الجوي وتوافرها وأسعارها وقواعد الأسعار، والتي يمكن من خلالها إجراء الحجوزات أو إصدار التذاكر؛

الشخص الاعتباري يعني أي كيان قانوني تم تشكيله أو تنظيمه حسب الأصول بموجب القانون المعمول به، سواء من أجل الربح أو غير ذلك، وسواء كان مملوكًا للقطاع الخاص أو مملوكًا للحكومة، بما في ذلك أي شركة أو صندوق استئماني/صندوق أو شراكة أو مشروع مشترك أو ملكية فردية أو جمعية؛

الشخص الاعتباري للطرف الآخر يعني الشخص الاعتباري الذي يكون إما:

(أ) تم تشكيله أو تنظيمه بطريقة أخرى بموجب قانون ذلك الطرف الآخر، ويشارك في عمليات تجارية موضوعية في إقليم:

(1) دولة الطرف.

(2) أي عضو في منظمة التجارة العالمية ويملكه أو يسيطر عليه أشخاص طبيعيون تابعون لذلك الطرف الآخر أو أشخاص اعتباريون يستوفون جميع الشروط الواردة في الفقرة الفرعية (أ)(1)؛ أو

(ب) في حالة توريد خدمة من خلال وجود تجاري مملوك أو خاضع لسيطرة:

(1) الأشخاص الطبيعيون لذلك الطرف.

(2) الأشخاص الاعتباريون لذلك الطرف الآخر المحددون بموجب الفقرة الفرعية (أ).

الشخص الاعتباري هو:

(أ) "مملوك" لأشخاص تابعون لأحد الطرفين إذا كان أكثر من 50 في المائة من حصة رأس المال فيه ملكية انتفاع لأشخاص تابعين لذلك الطرف.

(ب) "يسيطر" عليه أشخاص تابعون لأحد الطرفين إذا كان هؤلاء الأشخاص يتمتعون بسلطة تسمية غالبية مديريه أو بخلاف ذلك توجيه إجراءاته بشكل قانوني؛ أو

(ج) "تابع" لشخص آخر عندما يتحكم، أو يسيطر عليه، ذلك الشخص الآخر، أو عندما يكون هو والشخص الآخر تحت سيطرة نفس الشخص.

التدابير التي يتخذها أحد الطرفين تعني التدابير التي يتخذها كل من:

(أ) الحكومات والسلطات المركزية أو الإقليمية أو المحلية؛ و

(ب) الهيئات غير الحكومية في ممارسة الصلاحيات المفوضة من قبل الحكومات أو السلطات المركزية أو الإقليمية أو المحلية؛

تشمل **التدابير التي يتخذها الطرفين** والتي تؤثر على التجارة في الخدمات التدابير المتعلقة بما يلي:

(أ) الشراء أو الدفع أو الاستخدام لخدمة

(ب) الوصول إلى واستخدام، فيما يتعلق بتوريد الخدمة، الخدمات التي يطلبها الطرف لتقديمها للجمهور بشكل عام.

(ج) وجود أشخاص من أحد الطرفين، بما في ذلك الوجود التجاري، لتوريد خدمة في إقليم الطرف الآخر.

المورد المحتكر لخدمة يعني أي شخص، عام أو خاص، يتم ترخيصه أو تأسيسه رسميًا أو فعليًا من قبل ذلك الطرف في السوق ذات الصلة في إقليم أحد الطرفين باعتباره المورد الوحيد لتلك الخدمة؛

الشخص الطبيعي للطرف الآخر يعني مواطنًا أو مقيمًا دائمًا[1] في دولة الإمارات العربية المتحدة أو جمهورية أرمينيا؛

الشخص يعني إما شخصًا طبيعيًا أو شخصًا اعتباريًا.

قطاع الخدمة يعني:

(أ) بالإشارة إلى التزام محدد، واحد أو أكثر، أو جميع القطاعات الفرعية لتلك الخدمة، على النحو المحدد في جدول الطرف.

---

[1] فيما يتعلق بدولة الإمارات العربية المتحدة، يعني مصطلح "المقيم الدائم" أي شخص طبيعي يحمل تصريح إقامة ساريًا بموجب قوانين ولوائح دولة الإمارات العربية المتحدة.

(ب) خلاف ذلك، قطاع الخدمات بأكمله، بما في ذلك جميع قطاعاته الفرعية؛

بيع وتسويق خدمات النقل الجوي يعني إتاحة الفرص للناقل الجوي المعني لبيع وتسويق خدمات النقل الجوي الخاصة به بحرية بما في ذلك جميع جوانب التسويق مثل أبحاث السوق والإعلان والتوزيع. لا تشمل هذه الأنشطة تسعير خدمات النقل الجوي ولا الشروط المعمول بها.

الخدمات تشمل أي خدمة في أي قطاع باستثناء الخدمات المقدمة في ممارسة السلطة الحكومية؛

مستهلك الخدمة يعني أي شخص يتلقى أو يستخدم خدمة؛

خدمة الطرف الآخر تعني الخدمة التي يتم توفيرها:

(أ) من أو في إقليم ذلك الطرف الآخر، أو في حالة النقل البحري، بواسطة سفينة مسجلة بموجب قوانين ذلك الطرف الآخر، أو بواسطة شخص تابع لذلك الطرف الآخر يقدم الخدمة من خلال تشغيل سفينة و/أو استخدامها كليًا أو جزئيًا؛ أو

(ب) في حالة تقديم خدمة من خلال الوجود التجاري أو من خلال وجود أشخاص طبيعيين، من قبل مورد خدمة تابع لذلك الطرف الآخر.

مورد الخدمة يعني أي شخص يسعى إلى توريد أو تقديم خدمة؛[2]

توريد الخدمة يشمل إنتاج الخدمة وتوزيعها وتسويقها وبيعها وتسليمها.

يتم **تعريف التجارة في الخدمات** على أنها توريد خدمة:

(أ) من إقليم دولة الطرف إلى إقليم دولة الطرف الآخر.

(ب) في إقليم دولة من دول الطرف إلى مستهلك الخدمة في دولة الطرف الآخر.

(ج) من قبل أحد موردي الخدمات لأحد الطرفين، من خلال الوجود التجاري في إقليم دولة الطرف الآخر.

(د) من قبل أحد موردي الخدمات التابعين لأحد الطرفين، من خلال وجود أشخاص طبيعيين تابعين لأحد الطرفين في إقليم الطرف الآخر؛

حقوق المرور تعني الحق في تشغيل الخدمات المجدولة وغير المجدولة ونقل الركاب والبضائع والبريد مقابل أجر أو استئجار من أو إلى أو داخل أو فوق أراضي أحد الطرفين، بما في ذلك النقاط التي سيتم خدمتها، والطرق التي سيتم تشغيلها، وأنواع حركة المرور التي سيتم نقلها، والقدرة على توفيرها، والتعريفات الجمركية التي سيتم فرضها وشروطها، ومعايير تعيين شركات الطيران، بما في ذلك معايير مثل العدد والملكية والسيطرة.

[2] عندما لا يتم تقديم الخدمة بشكل مباشر من قبل شخص اعتباري ولكن من خلال أشكال أخرى من الوجود التجاري مثل فرع أو مكتب تمثيلي، يجب مع ذلك أن يتمتع مزود الخدمة (أي الشخص الاعتباري) من خلال هذا الحضور بالمعاملة المقدمة لموردي الخدمات بموجب الفصل. يجب أن تمتد هذه المعاملة إلى المكان الذي يتم من خلاله تقديم الخدمة ولا يلزم أن تمتد إلى أي أجزاء أخرى من المورد تقع خارج الإقليم الذي يتم فيه تقديم الخدمة.

المادة 2-2: النطاق والتغطية

1- ينطبق هذا الفصل على التدابير التي يتخذها الطرفين والتي تؤثر على التجارة في الخدمات.

2- لا يسري هذا الفصل على:

(أ) القوانين أو اللوائح أو المتطلبات التي تحكم شراء الوكالات الحكومية للخدمات المشتراة لأغراض حكومية وليس بهدف إعادة البيع التجاري أو بهدف استخدامها في توريد الخدمات للبيع التجاري.

(ب) الخدمات المقدمة في إطار ممارسة السلطة الحكومية

(ج) الإعانات أو المنح المقدمة من أحد الطرفين، بما في ذلك القروض والضمانات والتأمين المدعوم من الحكومة.

(د) التدابير التي تؤثر على الأشخاص الطبيعيين لطرف يسعى إلى الوصول إلى سوق العمل للطرف الآخر، أو التدابير المتعلقة بالجنسية أو الإقامة أو العمل على أساس دائم.

لا يوجد في هذا الفصل ما يمنع أي طرف من تطبيق تدابير لتنظيم دخول الأشخاص الطبيعيين إلى إقليمه أو إقامتهم المؤقتة فيه، بما في ذلك التدابير اللازمة لحماية سلامة الأشخاص الطبيعيين وضمان حركتهم المنظمة عبر حدوده، شريطة ألا تطبق هذه التدابير بطريقة تبطل أو تضعف المنافع التي تعود على أي طرف بموجب شروط التزام محدد.[3]

(هـ) التدابير التي تؤثر على حقوق الحركة الجوية أو التدابير التي تؤثر على الخدمات المرتبطة مباشرة بممارسة حقوق الحركة الجوية، بخلاف التدابير التي تؤثر على:

(1) خدمات إصلاح وصيانة الطائرات

(2) بيع وتسويق خدمات النقل الجوي

(3) خدمات نظام الحجز باستخدام الحاسوب

(4) خدمات تشغيل وإدارة المطار.

(5) خدمات المناولة الأرضية.

المادة 2-3: جداول الالتزامات المحددة

1- يحدد كل طرف في جدول التزاماته المحددة الالتزامات المحددة التي يتعهد بها وفقًا للمواد 2-5 و 2-6 و 2-7.

2- فيما يتعلق بالقطاعات التي يتم فيها التعهد بهذه الالتزامات، يجب أن يحدد كل جدول من جداول الالتزامات المحددة ما يلي:

[3] لا يعتبر مجرد اشتراط الحصول على تأشيرة للأشخاص الطبيعيين في بلد معين وليس لأشخاص آخرين بمثابة إبطال أو إضعاف للامتيازات المقررة في إطار التزام معين.

(أ) الأحكام والقيود والشروط المتعلقة بالوصول إلى الأسواق

(ب) الشروط والمؤهلات المتعلقة بالمعاملة الوطنية

(ج) التعهدات المتعلقة بالالتزامات الإضافية

(د) الإطار الزمني لتنفيذ هذه الالتزامات عند الاقتضاء

(هـ) تاريخ بدء نفاذ هذه الالتزامات.

3- تُدرج التدابير التي تتعارض مع المادتين 2-5 و 2-6 في العمود المتعلق بالمادة 2-5. في هذه الحالة، يتم اعتبار أن التسجيل يوفر شرطًا أو مؤهلًا للمادة 2-6 أيضًا.

4- جداول الالتزامات المحددة للأطراف مبينة في الملحق الأول (جداول الالتزامات المحددة لدولة الإمارات العربية المتحدة في مجال التجارة في الخدمات) والملحق الثاني (جداول الالتزامات المحددة لجمهورية أرمينيا في مجال التجارة في الخدمات) المحددة في المادة 2-17.

المادة 2-4: معاملة الدولة الأولى بالرعاية

1- باستثناء ما هو منصوص عليه في قائمة إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية الواردة في الملحق الثالث (قائمة الإمارات العربية المتحدة يشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية) والرابع (قائمة جمهورية أرمينيا بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية)، يجب على الطرف أن يمنح على الفور ودون قيد أو شرط، فيما يتعلق بجميع التدابير التي تؤثر على توريد الخدمات، للخدمات وموردي الخدمات للطرف الآخر معاملة لا تقل تفضيلاً عن تلك التي يمنحها للخدمات وموردي الخدمات المماثلين لأي دولة غير الأطراف

2- لا تنطبق الالتزامات الواردة في الفقرة 1 على:

(أ) المعاملة الممنوحة بموجب الاتفاقات الحالية أو المستقبلية الأخرى التي أبرمها أحد الطرفين والتي تم الإخطار بها بموجب المادة الخامسة أو المادة الخامسة مكرراً من الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس) وكذلك المعاملة الممنوحة وفقاً للمادة السابعة من الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس) أو التدابير التحوطية وفقاً لملحق الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس) المتعلق بالخدمات المالية.

(ب) المعاملة التي تمنحها دولة الإمارات العربية المتحدة للخدمات وموردي الخدمات من الدول الأعضاء في مجلس التعاون الخليجي بموجب الاتفاقية الاقتصادية لدول مجلس التعاون الخليجي والمعاملة التي تمنحها دولة الإمارات العربية المتحدة بموجب منطقة التجارة الحرة العربية الكبرى.

3- تخضع حقوق والتزامات الأطراف فيما يتعلق بالمزايا الممنوحة للبلدان المجاورة للفقرة 3 من المادة الثانية من الاتفاقية العامة بشأن التجارة في الخدمات، والتي تم دمجها بموجب هذه الاتفاقية وجعلها جزءًا منها.

المادة 2-5: الوصول إلى الأسواق

1- فيما يتعلق بالوصول إلى الأسواق من خلال طرق التوريد المحددة في تعريف "التجارة في الخدمات" الوارد في المادة 2-1، يمنح كل طرف الخدمات وموردي الخدمات التابعين للطرف الآخر معاملة لا تقل تفضيلاً عن تلك المنصوص عليها في الشروط والأحكام والقيود المتفق عليها والمحددة في جدول الالتزامات المحددة.[4]

2- في القطاعات التي يتم فيها التعهد بالتزامات الوصول إلى الأسواق، فإن الإجراءات التي لا يجوز لأي طرف أن يستبقيها أو يعتمدها سواء على أساس جزء من إقليمه أو في إقليمه بأكمله، ما لم يتم تحديد خلاف ذلك في جدول التزاماته المحددة، يتم تحديدها على النحو التالي:

(أ) القيود المفروضة على عدد موردي الخدمات سواء في شكل حصص عددية أو احتكارات أو موردي خدمات حصريين أو متطلبات اختبار الاحتياجات الاقتصادية.

(ب) القيود على القيمة الإجمالية للمعاملات أو الأصول الخدمية في شكل حصص عددية أو شرط إجراء اختبارات للاحتياجات الاقتصادية؛

(ج) القيود المفروضة على العدد الإجمالي للعمليات الخدمية أو من إجمالي كمية المخرجات الخدمية مترجما إلى وحدات عددية موصوفة على شكل حصص أو اشتراط إجراء اختبارات للاحتياجات الاقتصادية.[5]

(د) القيود المفروضة على مجموع عدد الأشخاص الطبيعيين الذين يجوز توظيفهم في قطاعات خدمات معينة أو الذين يجوز لمورد خدمات ما أن يوظفهم والذين يعتبرون ضروريين لتوريد خدمة محددة أو ذوي صلة مباشرة بها، وذلك في شكل حصص عددية أو اشتراط إجراء اختبارات للاحتياجات الاقتصادية.

(هـ) التدابير التي تقيد أو تشترط وجود أنواع محددة من الكيانات القانونية أو المشروعات المشتركة التي يمكن لمورد خدمات أن يقدم من خلالها خدمة.

(و) القيود المفروضة على مشاركة رأس المال الأجنبي من حيث الحد الأقصى للنسبة المئوية للمساهمة الأجنبية أو إجمالي قيمة الاستثمار الأجنبي الفردي أو الكلي.

المادة 2-6: المعاملة الوطنية

1- فيما يتعلق بقطاعات الخدمات المدرجة في جدول الالتزامات المحددة، ورهناً بأي شروط ومؤهلات منصوص عليها فيه، يمنح كل طرف الخدمات وموردي الخدمات التابعين للطرف الآخر، فيما يتعلق بجميع التدابير التي تؤثر على توريد الخدمات، معاملة لا تقل تفضيلاً عن تلك التي يمنحها لخدماته وموردي الخدمات التابعين له المماثلين.6

---

[4] إذا تعهد أحد الطرفين بالتزام الوصول إلى السوق فيما يتعلق بتوريد خدمة من خلال طريقة التوريد المشار إليها في الفقرة الفرعية (1) المشار إليها في تعريف "التجارة في الخدمات" الوارد في المادة 2-1 وإذا كانت حركة رأس المال عبر الحدود جزءًا أساسيًا من الخدمة نفسها، فإن هذا الطرف ملتزم بالسماح بحركة رأس المال هذه. إذا تعهد أحد الأطراف بالتزام الوصول إلى الأسواق فيما يتعلق بتوريد خدمة من خلال طريقة التوريد المشار إليها في الفقرة (3) المشار إليها في تعريف "التجارة في الخدمات" الوارد في المادة 2-1، فإنه بذلك يلتزم بالسماح بعمليات نقل رأس المال ذات الصلة إلى أراضيه.

[5] لا تغطي الفقرة الفرعية 2(ج) تدابير الطرف التي تحد من المدخلات اللازمة لتوريد الخدمات.

2- يجوز لأي طرف أن يفي بالمتطلبات الواردة في الفقرة 1 وفقًا للخدمات وموردي الخدمات التابعين للطرف الآخر إما بمعاملة مطابقة رسميًا أو معاملة مختلفة رسميًا عن تلك التي يمنحها للخدمات المماثلة وموردي الخدمات التابعين له.

3- تعتبر المعاملة المتطابقة رسميًا أو المختلفة رسميًا من قبل أحد الطرفين أقل تفضيلاً في حالة شروط المنافسة لصالح الخدمات أو موردي الخدمات التابعين لذلك الطرف مقارنة بموردي الخدمات أو الخدمات المماثلين للطرف الآخر.

المادة 2-7: الالتزامات الإضافية

يجوز للطرفين التفاوض على التزامات فيما يتعلق بالتدابير التي تؤثر على التجارة في الخدمات التي لا تخضع للجدولة بموجب المادتين 2-5 و2-6، بما في ذلك تلك المتعلقة بمسائل التأهيل أو المعايير أو الترخيص. يجب تسجيل هذه الالتزامات في جدول الالتزامات المحددة للطرف.

المادة 2-8: تعديل الجداول

بناءً على طلب كتابي من أحد الطرفين، يعقد الطرفان مشاورات للنظر في أي تعديل أو سحب لالتزام محدد في جدول الالتزامات المحددة للطرف الطالب. وتعقد المشاورات في غضون ثلاثة أشهر من تقديم الطرف الطالب لطلبه. وفي المشاورات، يهدف الطرفان إلى ضمان الحفاظ على مستوى عام من الالتزامات ذات المنفعة المتبادلة لا يقل ملاءمة للتجارة عن المستوى المنصوص عليه في جدول الالتزامات المحددة قبل هذه المشاورات. وتخضع تعديلات الجداول لأي إجراءات تعتمدها اللجنة المشتركة المنشأة في الفصل 6 (إدارة الاتفاقية).

المادة 2-9: التنظيم المحلي

1- في القطاعات التي يتم فيها التعهد بالتزامات محددة، يجب على كل طرف التأكد من أن جميع التدابير ذات التطبيق العام التي تؤثر على التجارة في الخدمات تدار بطريقة معقولة وموضوعية ونزيهة.

2-

(أ) يجب على كل طرف أن يبقي أو ينشئ في أقرب وقت ممكن عملياً محاكم أو إجراءات قضائية أو تحكيمية أو إدارية توفر، بناءً على طلب مورد الخدمة المتأثر، للمراجعة الفورية، وحيثما يكون هناك ما يبرر، سبل انتصاف مناسبة للقرارات الإدارية التي تؤثر على التجارة في الخدمات. عندما لا تكون هذه الإجراءات مستقلة عن الوكالة المكلفة باتخاذ القرار الإداري المعني، يجب على الطرف ضمان أن الإجراءات توفر في الواقع مراجعة موضوعية ومحايدة.

---

[6] لا يجوز تفسير الالتزامات المحددة التي تم التعهد بها بموجب هذه المادة على أنها تتطلب من أي من الطرفين التعويض عن أي عيوب تنافسية متأصلة ناتجة عن الطابع الأجنبي للخدمات ذات الصلة أو موردي الخدمات.

(ب) لا يجوز تفسير أحكام الفقرة الفرعية (أ) على أنها تتطلب من الطرف إنشاء مثل هذه المحاكم أو الإجراءات حيث يكون ذلك غير متسق مع هيكله الدستوري أو طبيعة نظامه القانوني.

3- عندما يكون هناك حاجة إلى إذن لتوريد خدمة تم الالتزام بها بموجب هذا الفصل، يجب على السلطات المختصة في كل طرف:

(أ) في غضون فترة زمنية معقولة بعد تقديم طلب يعتبر كاملاً بموجب القوانين واللوائح المحلية، إبلاغ مقدم الطلب بالقرار المتعلق بالطلب.

(ب) في حالة تقديم طلب غير مكتمل، بناءً على طلب مقدم الطلب، تحديد جميع المعلومات الإضافية المطلوبة لإكمال الطلب وإتاحة الفرصة لعلاج أوجه القصور في غضون إطار زمني معقول.

(ج) بناء على طلب مقدم الطلب، تقديم معلومات دون تأخير لا مبرر له بشأن حالة الطلب.

(د) إذا تم إنهاء الطلب أو رفضه، قدر الإمكان، إبلاغ مقدم الطلب كتابيًا ودون تأخير بأسباب هذا الإجراء. يكون لمقدم الطلب إمكانية إعادة تقديم طلب جديد، وفقًا لتقديره.

4- بهدف ضمان أن التدابير المتعلقة بمتطلبات وإجراءات التأهيل والمعايير الفنية ومتطلبات الترخيص لا تشكل حواجز غير ضرورية أمام التجارة في الخدمات، في القطاعات التي يتم فيها التعهد بالتزامات محددة، يجب على الطرفين أن تهدف إلى ضمان أن هذه المتطلبات هي:

(أ) على أساس معايير موضوعية وشفافة، مثل الكفاءة والقدرة على تقديم الخدمة

(ب) لا تشكل عبئًا أكبر من اللازم لضمان جودة الخدمة

(ج) في حالة إجراءات الترخيص، لا تشكّل في حد ذاتها تقييدًا لتوريد الخدمة.

5- عند تحديد ما إذا كان أحد الطرفين مطابقًا للالتزام المنصوص عليه في الفقرة الفرعية 4، يجب مراعاة المعايير الدولية للمنظمات الدولية ذات الصلة التي يطبقها ذلك الطرف.7

6- في القطاعات التي يتم فيها التعهد بالتزامات محددة فيما يتعلق بالخدمات المهنية، يجب على كل طرف توفير إجراءات كافية للتحقق من كفاءة المهنيين التابعين للطرف الآخر.

7- يستعرض الطرفان بشكل مشترك نتائج المفاوضات بشأن الضوابط المتعلقة بالتنظيم المحلي، عملاً بالفقرة 4 من المادة السادسة من الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات، بهدف دمجها في هذا الفصل.

المادة 2-10: الاعتراف

1- يجوز لأي طرف من الطرفين لأغراض الوفاء، كليا أو جزئيا، بمعاييره أو معاييره المتعلقة بترخيص موردي الخدمات أو تصديقهم، ومع مراعاة الفقرة 3، الاعتراف أو تشجيع هيئاته المختصة ذات الصلة على الاعتراف بالتعليم أو الخبرة التي

[7] يشير مصطلح "المنظمات الدولية ذات الصلة" إلى الهيئات الدولية التي تكون عضويتها مفتوحة للهيئات ذات الصلة لأطراف هذه الاتفاقية.

تم الحصول عليها أو المتطلبات المستوفاة أو التراخيص أو الشهادات الممنوحة في الطرف الآخر. ويُمكن أن يستند هذا الاعتراف الذي يمكن تحقيقه عن طريق المواءمة أو غير ذلك، إلى اتفاقية أو ترتيب مبرم بين الطرفين أو هيئاتهما المختصة ذات الصلة، أو قد يتم منحه بشكل مستقل.

2- عندما يعترف أحد الطرفين، بموجب اتفاق أو ترتيب، بالتعليم أو الخبرة التي تم الحصول عليها أو المتطلبات المستوفاة أو التراخيص أو الشهادات الممنوحة في إقليم دولة غير طرف، يجب على هذا الطرف منح الطرف الآخر فرصة كافية للتفاوض على انضمامه إلى مثل هذا الاتفاق أو الترتيب، سواء كان قائماً أو مستقبلياً، أو للتفاوض على اتفاق أو ترتيب مماثل معه. عندما يقوم أحد الطرفين بمنح الاعتراف بشكل مستقل، فإنه يتيح فرصة كافية للطرف الآخر لإثبات أنه ينبغي أيضا الاعتراف بالتعليم أو الخبرات أو التراخيص أو الشهادات التي حصل عليها أو المتطلبات المستوفية في إقليم ذلك الطرف الآخر.

3- لا يجوز لأي طرف من الطرفين أن يعترف بطريقة تشكل وسيلة للتمييز بين الطرف الآخر وغير الأطراف في تطبيق معاييره أو معاييره المتعلقة بترخيص لموردي الخدمات أو تصديقهم، أو فرض قيود مقنعة على التجارة في الخدمات.

4- يتفق الطرفان على تشجيع، حيثما أمكن، الهيئات ذات الصلة في أراضي كل منهما المسؤولة عن إصدار المؤهلات المهنية والاعتراف بها من أجل:

(أ) تعزيز التعاون واستكشاف إمكانيات الاعتراف المتبادل بالمؤهلات المهنية ذات الصلة.

(ب) اتباع معايير ومقاييس مقبولة للطرفين للترخيص وإصدار الشهادات فيما يتعلق بقطاعات الخدمات ذات الأهمية المتبادلة للطرفين.

المادة 2-11: المدفوعات والتحويلات

1- باستثناء الظروف المنصوص عليها في المادة 2-14 (القيود المفروضة على حماية ميزان المدفوعات)، لا يجوز لأي طرف تطبيق قيود على التحويلات والمدفوعات الدولية للمعاملات الجارية المتعلقة بالتزاماته المحددة.

2- لا يوجد في هذا الفصل ما يؤثر على حقوق والتزامات الأطراف كأعضاء في صندوق النقد الدولي بموجب النظام الأساسي للصندوق، بما في ذلك استخدام إجراءات الصرف التي تتوافق مع النظام الأساسي، شريطة ألا يفرض أي طرف قيودًا على أي معاملات رأسمالية تتعارض مع التزاماته المحددة بشأن هذه المعاملات، إلا بموجب المادة 2-14 (القيود المفروضة على حماية ميزان المدفوعات) أو بناءً على طلب صندوق النقد الدولي.

المادة 2-12: الاحتكارات وموردي الخدمات الحصريين

تخضع حقوق والتزامات الأطراف فيما يتعلق بالاحتكارات وموردي الخدمات الحصريين للفقرات 1 و 2 و 5 من المادة الثامنة من الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس)، والتي تم دمجها بموجب هذه الاتفاقية وجعلها جزءًا منها.

المادة 2-13: الممارسات التجارية

تخضع حقوق والتزامات الأطراف فيما يتعلق بالممارسات التجارية للمادة التاسعة من الاتفاقية العامة لتجارة الخدمات (جاتس)، والتي تم دمجها بموجب هذه الاتفاقية وجعلها جزءًا منها.

المادة 2-14: القيود المفروضة على حماية ميزان المدفوعات

1- يسعى الطرفان إلى تجنب فرض قيود لحماية ميزان المدفوعات.

2- عندما يواجه أي من الطرفين في هذه الاتفاقية صعوبات جسيمة في ميزان المدفوعات، أو على وشك مواجهتها جاز له أن يعتمد أو يواصل اتخاذ تدابير تقييدية فيما يتعلق بالتجارة في الخدمات التي تعهد بشأنها بالتزامات محددة، بما في ذلك بشأن المدفوعات والتحويلات المتعلقة بهذه الالتزامات.

3- تخضع حقوق والتزامات الأطراف فيما يتعلق بهذه القيود للفقرات من 1 إلى 3 من المادة الثانية عشرة من الاتفاقية العامة بشأن التجارة في الخدمات، والتي تم دمجها بموجب هذه الاتفاقية وجعلها جزءًا منها. يجب على الطرف الذي يعتمد أو يحافظ على هذه القيود، أو يغير القيود الحالية، أن يخطر اللجنة المشتركة على الفور بذلك.

المادة 2-15: الحرمان من المزايا

يجوز لأي طرف حرمان مورد الخدمة الذي يكون شخصًا اعتباريًا من مزايا هذا الفصل، إذا كان أشخاص من غير الطرف يمتلكون أو يسيطرون على ذلك الشخص الاعتباري والطرف الرافض:

(أ) لا يقيم علاقات دبلوماسية مع ذلك الطرف الخارجي؛ أو

(ب) يعتمد أو يحافظ على تدابير فيما يتعلق بالطرف الخارجي أو الشخص التابع للطرف الخارجي التي تحظر المعاملات مع الشخص الاعتباري أو التي سيتم انتهاكها أو التحايل عليها إذا تم منح مزايا هذه الاتفاقية للشخص الاعتباري.

في حالة توريد خدمة نقل بحري، إذا ثبت أن الخدمة مقدمة:

(أ) من خلال سفينة مسجلة بموجب قوانين غير طرف.

(ب) من قبل شخص يقوم بتشغيل و/أو استخدام السفينة كليًا أو جزئيًا ولكنه يمثل طرفًا خارجيًا.

المادة 2-16: المراجعة

1- بهدف زيادة تحرير التجارة في الخدمات بينهما، يتفق الطرفان على المراجعة المشتركة لجداول الالتزامات المحددة وقوائم إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية، مع مراعاة أي تطورات في تحرير الخدمات نتيجة للعمل الجاري تحت رعاية منظمة التجارة العالمية.

2- يجب أن يتم أول مراجعة من هذا القبيل في موعد لا يتجاوز عامين بعد دخول هذه الاتفاقية حيز التنفيذ.

المادة 2-17: الملاحق

تشكل الملاحق التالية جزءًا لا يتجزأ من هذا الفصل:

- الملحق الأول (جداول الالتزامات المحددة لدولة الإمارات العربية المتحدة في مجال التجارة في الخدمات)
- الملحق الثاني (جداول الالتزامات المحددة لجمهورية أرمينيا في مجال التجارة في الخدمات)
- الملحق الثالث (قائمة الإمارات العربية المتحدة بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية)
- الملحق الرابع (قائمة جمهورية أرمينيا بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية)
- الملحق الخامس (الخدمات المالية)
- الملحق السادس (خدمات الاتصالات)

الفصل الثالث
تسهيل الاستثمار

المادة 3-1: اتفاقية الاستثمار الثنائية

يشير الطرفان إلى وجود اتفاقية بين حكومة دولة الإمارات العربية المتحدة وحكومة جمهورية أرمينيا بشأن الترويج والحماية المتبادلة للاستثمارات، الموقعة في يريفان، في 22 يوليو 2016 وأي تعديلات لاحقة عليها (يشار إليها فيما يلي باسم "اتفاقية حماية الاستثمار ").

يتم تنظيم العلاقات المتعلقة بالحماية المتبادلة للاستثمارات من خلال اتفاقية حماية الاستثمار.

المادة 3-2: تشجيع الاستثمار

يؤكد الطرفان رغبتهما في تعزيز مناخ استثماري جذاب وتوسيع التجارة في المنتجات والخدمات. يتخذ الطرفان التدابير المناسبة لتشجيع وتيسير التجارة وتأمين الظروف المواتية للتنمية الاقتصادية طويلة الأجل وتنويع التجارة بين البلدين.

المادة 3-3: المجلس الفني

ينشئ الطرفان مجلسًا للاستثمار بين الإمارات العربية المتحدة وجمهورية أرمينيا ("المجلس")، ويتألف من ممثلين عن كلا الطرفين. وترأس وزارة المالية جانب دولة الإمارات العربية المتحدة، وترأس وزارة الاقتصاد جانب جمهورية أرمينيا. يجوز للمجلس إنشاء مجموعات عمل حسب ما يراه الطرفان ضروريًا.

المادة 3-4: أهداف المجلس

تتمثل أهداف المجلس فيما يلي:

1- تشجيع وتعزيز التعاون الاقتصادي بين الطرفين

2- رصد العلاقات التجارية والاستثمارية، وتحديد فرص توسيع الاستثمار، وتحديد القضايا ذات الصلة بالاستثمار التي قد تكون مناسبة للتفاوض في منتدى مناسب.

3- عقد مشاورات بشأن مسائل استثمارية محددة تهم الطرفين.

4- العمل على تعزيز تدفقات الاستثمار

5- تحديد العوائق التي تحول دون تدفقات الاستثمار والعمل على إزالتها.

6- التماس آراء القطاع الخاص، عند الاقتضاء، بشأن المسائل المتعلقة بعمل المجلس.

المادة 3-5 دور المجلس

يجتمع المجلس في الأوقات والأماكن التي يتفق عليها الطرفان، ولكن يسعى الطرفان إلى الاجتماع مرة واحدة على الأقل في السنة. يجوز لأي طرف إحالة مسائل تجارية محددة إلى المجلس من خلال تقديم طلب كتابي إلى الطرف الآخر يتضمن وصفًا للمسألة المعنية. يتناول المجلس المسألة على الفور بعد تسليم الطلب ما لم يوافق الطرف الطالب على تأجيل مناقشة المسألة. يسعى كل طرف إلى إتاحة الفرصة للمجلس لمناقشة مسألة قبل اتخاذ إجراءات يمكن أن تؤثر سلبًا على المصالح التجارية أو الاستثمارية للطرف الآخر.

الفصل الرابع
الاستثناءات

المادة 4-1: استثناءات عامة

1- لأغراض الفصل 2 (التجارة في الخدمات)، تم دمج المادة الرابعة عشرة من الاتفاقية العامة بشأن التجارة في الخدمات، بما في ذلك حواشيها، في هذه الاتفاقية وتشكل جزءًا منها، مع مراعاة ما يقتضيه اختلاف الحال.

المادة 4-2: الاستثناءات الأمنية

لا يجوز تفسير أي شيء في هذه الاتفاقية على أنه:

(أ) مطالبة أي طرف بتقديم أي معلومات يرى أن الكشف عنها يتعارض مع مصالحه الأمنية الأساسية.

(ب) منع لأي طرف من اتخاذ أي إجراء يراه ضروريًا لحماية مصالحه الأمنية الأساسية التي:

(1) المتعلقة بالمواد القابلة للانشطار والانصهار أو المواد المشتقة منها.

(2) تتعلق بالاتجار بالأسلحة والذخائر وأدوات الحرب وبالاتجار بالسلع والمواد الأخرى التي يتم تقديمها بشكل مباشر أو غير مباشر لغرض تزويد مؤسسة عسكرية.

(3) تتعلق بتوريد الخدمات التي يتم تنفيذها بشكل مباشر أو غير مباشر لغرض تجهيز مؤسسة عسكرية.

(4) المتخذة في وقت الحرب أو أي حالة طوارئ أخرى في العلاقات الدولية.

(ج) تمنع أي طرف من اتخاذ أي إجراء بموجب التزاماته بموجب ميثاق الأمم المتحدة لصون السلام والأمن الدوليين.

المادة 4-3: الضرائب

1- باستثناء الأحكام التي يتم فيها أيضًا منح الحقوق والالتزامات المقابلة أو فرضها بموجب اتفاقية منظمة التجارة العالمية، لا ينطبق أي شيء في هذه الاتفاقية على أي تدبير ضريبي.

لا يوجد في هذه الاتفاقية ما يؤثر على حقوق والتزامات أي طرف بموجب أي اتفاقية ضريبية. في حالة وجود أي تعارض بين هذه الاتفاقية وأي اتفاقية ضريبية في هذا الشأن، تسود هذه الاتفاقية الضريبية إلى حد التعارض.

الفصل الخامس
تسوية المنازعات

المادة 5-1: الهدف

تتمثل أهداف هذا الفصل في إنشاء آلية فعالة وناجعة لتجنب النزاعات بين الطرفين وتسويتها فيما يتعلق بتفسير وتطبيق هذه الاتفاقية بهدف التوصل، حيثما أمكن، إلى حل متفق عليه بشكل متبادل.

المادة 5-2: التعاون

يسعى الطرفان إلى الاتفاق على تفسير وتطبيق هذه الاتفاقية، ويبذلان قصارى جهدهما من خلال التعاون للتوصل إلى حل مرضٍ للطرفين لأي مسألة قد تؤثر على تشغيلها.

المادة 5-3: نطاق التطبيق

1- باستثناء ما هو منصوص عليه في الفقرتين 2 و 3 من هذه المادة، ينطبق هذا الفصل فيما يتعلق بتسوية أي نزاع بين الطرفين بشأن تفسير أو تطبيق هذه الاتفاقية (المشار إليها فيما يلي باسم "الأحكام المشمولة")، حيثما يرى أحد الطرفين ما يلي:

(أ) كان تدبير الطرف الآخر غير متسق مع التزاماته بموجب هذه الاتفاقية.

(ب) فشل الطرف الآخر في تنفيذ التزاماته بموجب هذه الاتفاقية.

2- لا يشمل هذا الفصل الشكاوى التي لا تنطوي على انتهاك وشكاوى الحالات الأخرى.

3- يتفق الطرفان على أنه لا يجوز لأي من الطرفين اللجوء إلى تسوية المنازعات بموجب هذا الفصل لأي مسألة تنشأ بموجب الفصل 3 (تيسير الاستثمار).

المادة 5-4: نقاط الاتصال

1- يجب على كل طرف تعيين نقطة اتصال لتسهيل الاتصالات بين الطرفين فيما يتعلق بأي نزاع يبدأ بموجب هذا الفصل.

2- يتم تسليم أي طلب أو إخطار أو مستند مكتوب أو أي مستند آخر يتم تقديمه وفقًا لهذا الفصل إلى الطرف الآخر من خلال نقطة الاتصال المعينة له.

المادة 5-5: طلب المعلومات

قبل تقديم طلب التشاور أو المساعي الحميدة أو التوفيق أو الوساطة وفقًا للمادة 5-6 أو 5-7 على التوالي، يجوز لأي طرف أن يطلب كتابيًا أي معلومات ذات صلة فيما يتعلق بالتدبير المعني. يجب على الطرف الذي يتم تقديم هذا الطلب إليه بذل كل الجهود لتقديم المعلومات المطلوبة في رد مكتوب يتم تقديمه في موعد لا يتجاوز 30 يومًا من تاريخ استلام الطلب.

المادة 5-6: المشاورات

1- يسعى الطرفان إلى حل أي نزاع مشار إليه في المادة 5-3 من خلال الدخول في مشاورات بحسن نية بهدف التوصل إلى حل متفق عليه بشكل متبادل.

2- يسعى أحد الطرفين إلى إجراء مشاورات عن طريق طلب مكتوب يتم تسليمه إلى الطرف الآخر يحدد أسباب الطلب، بما في ذلك التدبير المعني ووصف أساسه الوقائعي والأساس القانوني الذي يحدد الأحكام المشمولة التي يعتبرها قابلة للتطبيق.

3- يجب على الطرف الذي يتم تقديم طلب المشاورات إليه الرد على الطلب على الفور، ولكن في موعد لا يتجاوز 20 أيام من تاريخ استلام الطلب. تُعقد المشاورات في غضون 40 يومًا من تاريخ استلام الطلب. وتعتبر المشاورات منتهية في غضون 40 يومًا من تاريخ استلام الطلب، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

4- تعقد المشاورات بشأن المسائل العاجلة بما في ذلك تلك المتعلقة بالخدمات الموسمية في غضون 20 يومًا من تاريخ استلام الطلب. تعتبر المشاورات منتهية خلال تلك الأيام العشرين ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

5- خلال المشاورات، يجب على كل طرف تقديم معلومات كافية للسماح بفحص كامل للتدبير المعني بما في ذلك كيفية تأثير هذا التدبير على تشغيل وتطبيق هذه الاتفاقية.

6- يجب أن تكون المشاورات، بما في ذلك جميع المعلومات التي تم الكشف عنها والمواقف التي اتخذها الطرفان أثناء المشاورات، سرية، ودون المساس بحقوق أي من الطرفين في أي إجراءات أخرى.

7- يجوز إجراء المشاورات شخصيًا أو بأي وسيلة اتصال أخرى يتفق عليها الطرفان. ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، تجرى المشاورات، إذا أجريت شخصيًا، في إقليم الطرف الذي تم تقديم الطلب إليه.

8- إذا لم يستجب الطرف الذي تم تقديم الطلب إليه لطلب المشاورات في غضون 15 يومًا من تاريخ استلامه، أو إذا لم يتم إجراء المشاورات ضمن الأطر الزمنية المنصوص عليها في الفقرة 3 أو في الفقرة 4 على التوالي، أو إذا اتفق الطرفان على عدم إجراء مشاورات، أو إذا تم الانتهاء من المشاورات ولم يتم التوصل إلى حل متفق عليه بشكل متبادل، يجوز للطرف الذي سعى إلى إجراء مشاورات اللجوء إلى المادة 5-8 (إنشاء لجنة).

المادة 5-7: المساعي الحميدة أو التوفيق أو الوساطة

1- يجوز للطرفين في أي وقت الاتفاق على الدخول في إجراءات للمساعي الحميدة أو التوفيق أو الوساطة. يجوز أن تبدأ هذه الإجراءات في أي وقت ويتم إنهاؤها من قبل أي من الطرفين في أي وقت.

2- يجب أن تكون الإجراءات التي تنطوي على التوفيق أو الوساطة بالمساعي الحميدة والمواقف الخاصة التي يتخذها الطرفان في هذه الإجراءات سرية ودون المساس بحقوق أي من الطرفين في أي إجراءات أخرى بموجب هذا الفصل أو أي إجراءات أخرى أمام محكمة يختارها الطرفان.

3- إذا اتفق الطرفان، يجوز أن تستمر إجراءات المساعي الحميدة أو التوفيق أو الوساطة أثناء استمرار إجراءات اللجنة.

المادة 5-8: إنشاء لجنة

1- يجوز للطرف الشاكي أن يطلب إنشاء لجنة إذا:

(أ) لم يرد الطرف المدعى عليه على طلب المشاورات وفقًا للأطر الزمنية المشار إليها في المادة 5-6 من هذه الاتفاقية.

(ب) لم تعقد المشاورات المشار إليها في المادة 5-6 من هذه الاتفاقية أو تفشل في تسوية نزاع في غضون 40 يومًا أو 20 يومًا فيما يتعلق بالمسائل العاجلة، بالمعنى المقصود في مبادئ منظمة التجارة العالمية، بما في ذلك تلك التي تتعلق بالخدمات الموسمية بعد تاريخ استلام طلب التشاور من قبل الطرف المدعى عليه.

2- يجب تقديم طلب إنشاء لجنة عن طريق طلب مكتوب يتم تسليمه إلى الطرف الآخر ويجب أن يحدد التدبير المعني ويبين الأساس الوقائعي للشكوى والأساس القانوني الذي يحدد الأحكام المشمولة ذات الصلة بطريقة كافية لعرض كيف يتعارض هذا التدبير مع تلك الأحكام.

3- عندما يتم تقديم طلب من قبل الطرف الشاكي وفقًا للفقرة 1، يتم إنشاء لجنة.

المادة 5-9: تكوين اللجنة

1- ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، تتكون اللجنة من ثلاثة أعضاء.

2- في غضون 25 يومًا بعد تقديم طلب إنشاء اللجنة وفقًا للمادة 5-8-2، يعين كل طرف عضوًا في اللجنة. يقوم الطرفان، بالاتفاق المشترك، بتعيين عضو اللجنة الثالث، الذي سيعمل كرئيس للجنة، في غضون 45 يومًا بعد إنشاء لجنة وفقًا للمادة 5-8-3.

3- إذا فشل أي من الطرفين في تعيين عضو في اللجنة خلال الفترة المحددة في الفقرة 2، يجوز للطرف الآخر، في غضون 20 يومًا، أن يطلب من المدير العام لمنظمة التجارة العالمية تعيين أعضاء اللجنة غير المعينين في غضون 20 يومًا من ذلك الطلب.

4- إذا أخطر المدير العام لمنظمة التجارة العالمية أطراف النزاع بأنه غير متاح أو لم يعين عضو اللجنة غير المعين في غضون 20 يومًا من تاريخ الطلب المقدم بموجب الفقرة 3، يجوز لأي طرف في النزاع أن يطلب من الأمين العام لمحكمة التحكيم الدائمة تعيين عضو اللجنة غير المعين في غضون 20 يومًا من ذلك الطلب.

5- إذا لم يتفق الطرفان على رئيس اللجنة خلال الفترة الزمنية المحددة في الفقرة 2، فيتعين عليهما في غضون العشرين يومًا التالية تبادل قوائمهما المكونة من ثلاثة مرشحين لا يكون كل منهم من مواطني أي من الطرفين. ثم يتم تعيين الرئيس عن طريق القرعة من القوائم في غضون 10 أيام بعد انتهاء الفترة الزمنية التي يتبادل خلالها الطرفان قوائم المرشحين الخاصة بكل منهما. يتم اختيار رئيس اللجنة بالقرعة من قبل اللجنة المشتركة.

6- إذا فشل أحد الطرفين في تقديم قائمته المكونة من ثلاثة مرشحين خلال الفترة الزمنية المحددة في الفقرة 5، يتم تعيين الرئيس عن طريق القرعة من القائمة المقدمة من الطرف الآخر.

7- يكون تاريخ تشكيل اللجنة هو التاريخ الذي قام فيه آخر عضو من أعضاء اللجنة الثلاثة المختارين بإخطار الأطراف بقبول تعيينه.

المادة 5-10: القرارات الملحة

إذا طلب أحد الطرفين ذلك، تصدر الهيئة حكمًا أوليًا، في غضون 15 يومًا من تشكيلها، لتحديد ما إذا كان النزاع يتعلق بمسائل عاجلة.

المادة 5-11: متطلبات أعضاء اللجنة

يجب أن يكون لدى كل عضو من أعضاء اللجنة ما يلي:

(أ) قد تم إثبات خبرته في القانون والتجارة الدولية والمسائل الأخرى التي تغطيها هذه الاتفاقية.

(ب) أن يكون مستقلا عن أي من الطرفين وألا يكون تابعا له أو يتلقى تعليمات منه.

(ج) يعمل بصفته الفردية ولا يتلقى تعليمات من أي منظمة أو حكومة فيما يتعلق بالمسائل المتعلقة بالنزاع؛

(د) الامتثال لمدونة قواعد السلوك المنصوص عليها في الملحق الثامن (قواعد السلوك لأعضاء اللجنة وغيرهم من المشاركين في إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذه الاتفاقية)؛ و

(هـ) يتم اختياره بشكل صارم على أساس الموضوعية والموثوقية والحكم السليم.

2- كما يجب أن يتمتع الرئيس بخبرة في إجراءات تسوية المنازعات.

3- لا يحق للأشخاص الذين بذلوا المساعي الحميدة أو التوفيق أو الوساطة للأطراف، وفقًا للمادة 5-7 فيما يتعلق بنفس المسألة أو ما يعادلها إلى حد كبير، أن يتم تعيينهم كمحاورين في هذه المسألة.

المادة 5-12: استبدال أعضاء اللجنة

إذا أصبح أي من أعضاء اللجنة الأصلية غير قادر على التصرف أو انسحب أو احتاج إلى استبداله بسبب عدم امتثال ذلك العضو لمتطلبات مدونة قواعد السلوك، يتم تعيين عضو خلف له بنفس الطريقة الموصوفة لتعيين العضو الأصلي بموجب المادة 5-9 (تكوين لجنة) ويتم تعليق عمل اللجنة في انتظار تعيين العضو الخلف له. يستمر الإجراء من حيث تم تعليقه، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك أو تقرر اللجنة بناءً على طلب أحد الطرفين.

المادة 5-13: مهام اللجنة

ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، يجب على اللجنة:

(أ) إجراء تقييم موضوعي للمسألة المعروضة عليها، بما في ذلك تقييم موضوعي لوقائع الحالة وإمكانية تطبيق التدبير المعني وتطابقه مع الأحكام المشمولة.

(ب) تحدد، في قراراتها وتقاريرها، النتائج الوقائعية والقانونية والأساس المنطقي وراء أي نتائج واستنتاجات تتوصل إليها.

(ج) يجب أن تتشاور بانتظام مع الأطراف وأن توفر فرصًا كافية لتطوير حل متفق عليه بشكل متبادل.

المادة 5-14: الاختصاصات

1- ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك في غضون 20 يومًا من تاريخ إنشاء اللجنة، تكون اختصاصات اللجنة كما يلي:

"دراسة، في ضوء الأحكام المشمولة ذات الصلة من هذه الاتفاقية التي استشهد بها الطرفان، المسألة المشار إليها في طلب إنشاء اللجنة، وتقديم نتائج بشأن توافق التدبير المعني مع الأحكام المشمولة ذات الصلة من هذه الاتفاقية وكذلك التوصيات، إن وجدت، بشأن وسائل حل النزاع، وتقديم تقرير وفقًا للمادتين 5-18 و 5-19."

2- إذا اتفق الطرفان على اختصاصات أخرى غير تلك المشار إليها في الفقرة 1 ضمن الجدول الزمني المحدد فيها، فيجب عليهما إخطار الفريق بالاختصاصات المتفق عليها في موعد لا يتجاوز 10 أيام بعد اتفاقهما.

المادة 5-15: قواعد التفسير

1- يجب على اللجنة تفسير الأحكام المشمولة وفقًا للقواعد العرفية لتفسير القانون الدولي العام.

2- عند الاقتضاء، يجوز للجنة أيضًا أن تأخذ في الاعتبار التفسيرات ذات الصلة في تقارير اللجان المنشأة بموجب هذه الاتفاقية وتقارير اللجان وهيئة الاستئناف التي اعتمدتها هيئة تسوية المنازعات التابعة لمنظمة التجارة العالمية.

3- لا يمكن أن تضيف أحكام اللجنة أو تقلل من حقوق والتزامات الأطراف المنصوص عليها في هذه الاتفاقية.

المادة 5-16: إجراءات اللجنة

1- ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، يجب على اللجنة اتباع النظام الداخلي النموذجي المنصوص عليه في الملحق 7 (النظام الداخلي للجنة).

2- لا يجوز إجراء أي اتصالات من جانب واحد مع اللجنة بشأن المسائل التي تخضع لنظرها.

3- يجب الحفاظ على سرية مداولات اللجنة والوثائق المقدمة إليها.

4- يتحمل الطرف الذي يؤكد أن تدبير الطرف الآخر يتعارض مع أحكام هذه الاتفاقية عبء إثبات هذا التعارض. يتحمل الطرف الذي يؤكد أن التدبير يخضع لاستثناء بموجب هذه الاتفاقية عبء إثبات أن الاستثناء ينطبق.

5- يجب على اللجنة التشاور مع الأطراف حسب الاقتضاء وتوفير الفرص الكافية لوضع حل متفق عليه بشكل متبادل.

6- تتخذ اللجنة قراراتها، بما في ذلك تقاريرها بتوافق الآراء، ولكن إذا لم يكن الإجماع ممكنًا، فحينئذٍ بأغلبية الأصوات. يجوز لأي عضو تقديم آراء منفصلة حول مسائل لم يتم الاتفاق عليها بالإجماع، ولا يجوز الكشف عن هذه الآراء المنفصلة.

7- تكون أحكام اللجنة ملزمة للطرفين.

المادة 5-17: استلام المعلومات

1- بناءً على طلب أحد الأطراف، أو بمبادرة منه، يجوز للجنة أن تطلب من الأطراف المعلومات ذات الصلة التي تراها ضرورية ومناسبة. يستجيب الطرفان على الفور وبشكل كامل لأي طلب من اللجنة للحصول على معلومات.

2- بناءً على طلب أحد الأطراف، أو بمبادرة منه، يجوز للجنة أن تطلب من أي مصدر أي معلومات تراها مناسبة.

3- بناءً على طلب أحد الأطراف، أو بمبادرة منه، يجوز للجنة طلب المشورة الفنية أو رأي الخبراء من أي فرد أو هيئة تراها مناسبة، وبموجب أي شروط وأحكام يتفق عليها الطرفان.

4- تتاح أي معلومات تحصل عليها اللجنة بموجب هذه المادة للأطراف ويجوز للأطراف تقديم تعليقات على تلك المعلومات.

المادة 5-18: التقرير المؤقت

1- يجب على اللجنة تقديم تقرير مؤقت إلى الأطراف في غضون 90 يومًا من تاريخ تشكيل اللجنة. عندما ترى اللجنة أنه لا يمكن الوفاء بهذا الموعد النهائي، يجب على رئيس اللجنة إخطار الأطراف واللجنة المشتركة كتابةً، مع ذكر أسباب التأخير والتاريخ الذي تخطط فيه اللجنة لتقديم تقريرها المؤقت. لا يجوز تحت أي ظرف من الظروف أن يتجاوز التأخير 30 يومًا بعد الموعد المحدد ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك. لا يجوز نشر التقرير المؤقت علناً.

2- يجب أن يحدد التقرير المؤقت جزءًا وصفيًا ونتائج واستنتاجات اللجنة.

3- يجوز لكل طرف أن يقدم إلى اللجنة تعليقات مكتوبة وطلبًا مكتوبًا لمراجعة الجوانب الدقيقة للتقرير المؤقت في غضون 15 يومًا من تاريخ إصدار التقرير المؤقت. يجوز لأي طرف التعليق على طلب الطرف الآخر في غضون ستة أيام من تسليم الطلب.

4- بعد النظر في أي تعليقات وطلبات مكتوبة من كل طرف بشأن التقرير المؤقت، يجوز للجنة تعديل التقرير المؤقت وإجراء أي فحص إضافي تراه مناسبًا.

المادة 5-19: التقرير النهائي

1- تقدم اللجنة تقريرها النهائي إلى الأطراف واللجنة المشتركة في غضون 120 يومًا من تاريخ تشكيل اللجنة. عندما ترى اللجنة أنه لا يمكن الوفاء بهذا الموعد النهائي، يقوم رئيس اللجنة بإخطار الأطراف كتابيًا، موضحًا أسباب التأخير والتاريخ الذي تخطط فيه اللجنة لتقديم تقريرها النهائي. لا يجوز تحت أي ظرف من الظروف أن يتجاوز التأخير 30 يومًا بعد الموعد النهائي، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

2- يجب أن يتضمن التقرير النهائي مناقشة لأي تعليقات وطلبات مكتوبة يقدمها الطرفان بشأن التقرير المؤقت. يجوز للجنة، في تقريرها النهائي، اقتراح طرق يمكن من خلالها تنفيذ التقرير النهائي.

3- لا يجوز نشر التقرير النهائي ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

المادة 5-20: تنفيذ التقرير النهائي

1- عندما تجد اللجنة أن الطرف المدعى عليه قد تصرف بشكل غير متسق مع حكم مشمول بموجب المادة 5-3، يجب على الطرف المدعى عليه اتخاذ أي تدبير ضروري للامتثال الفوري وبحسن نية لحكم اللجنة.

2- إذا تعذر الامتثال على الفور، يجب على الطرف المدعى عليه، في موعد لا يتجاوز 40 يومًا بعد تسليم التقرير النهائي، إخطار الطرف المشتكي واللجنة المشتركة بالفترة الزمنية المعقولة اللازمة للامتثال للتقرير النهائي ويسعى الطرفان إلى الاتفاق على الفترة الزمنية المعقولة اللازمة للامتثال للتقرير النهائي.

المادة 5-21: الفترة الزمنية المعقولة للامتثال

1- إذا لم يتفق الطرفان على طول الفترة الزمنية المعقولة، يجب على الطرف الشاكي، في موعد لا يتجاوز 30 يومًا من تاريخ استلام الإخطار المقدم من الطرف المدعى عليه وفقًا للمادة 5-20، أن يطلب كتابيًا من اللجنة الأصلية تحديد طول الفترة الزمنية المعقولة. يتم الإخطار بهذا الطلب في وقت واحد إلى الطرف المدعى عليه واللجنة المشتركة. يجوز تمديد فترة الثلاثين يومًا المشار إليها في هذه الفقرة بالاتفاق المتبادل بين الطرفين.

2- يجب على اللجنة الأصلية تسليم قرارها إلى الأطراف واللجنة المشتركة في غضون 20 يومًا من الطلب ذي الصلة.

3- يجوز تمديد الفترة الزمنية المعقولة للامتثال للتقرير النهائي بالاتفاق المتبادل بين الطرفين.

المادة 5-22: مراجعة الامتثال

1- يجب على الطرف المدعى عليه تقديم إشعار كتابي بالتقدم الذي أحرزه في الامتثال للتقرير النهائي إلى الطرف الشاكي واللجنة المشتركة قبل شهر واحد على الأقل من انتهاء الفترة الزمنية المعقولة للامتثال للتقرير النهائي ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

2- يجب على الطرف المدعى عليه، في موعد لا يتجاوز تاريخ انتهاء الفترة الزمنية المعقولة، تقديم إخطار إلى الطرف الشاكي واللجنة المشتركة بأي تدبير اتخذه للامتثال للتقرير النهائي، إلى جانب وصف لكيفية ضمان التدبير للامتثال بما يكفي للسماح للطرف الشاكي بتقييم التدبير قبل انتهاء الفترة الزمنية المعقولة.

3- عندما يختلف الطرفان على وجود تدابير للامتثال للتقرير النهائي، أو اتساقها مع الأحكام المشمولة، يجوز للطرف الشاكي أن يطلب كتابيًا من اللجنة الأصلية البت في المسألة قبل طلب التعويض أو تعليق الاستحقاقات وفقًا للمادة 5-23-1 (ج). يتم الإخطار بهذا الطلب في وقت واحد إلى الطرف المدعى عليه واللجنة المشتركة.

4- يجب أن يوفر الطلب الأساس الوقائعي والقانوني للشكوى، بما في ذلك تحديد التدابير المحددة المعنية وبيان سبب عدم امتثال أي تدابير يتخذها الطرف المدعى عليه للتقرير النهائي أو عدم اتساقها مع الأحكام المشمولة.

5- يجب على اللجنة تسليم قرارها إلى الأطراف واللجنة المشتركة في غضون 60 يومًا من تاريخ تقديم الطلب.

المادة 5-23: سبل الانتصاف المؤقتة في حالة عدم الامتثال

1- إذا:

(أ) فشل الطرف المدعى عليه في الإخطار بأي تدبير تم اتخاذه للامتثال للتقرير النهائي قبل انتهاء الفترة الزمنية المعقولة.

(ب) الطرف المدعى عليه الطرف الشاكي كتابيًا بعدم إمكانية الامتثال للتقرير النهائي خلال الفترة الزمنية المعقولة.

(ج) وجدت اللجنة الأصلية أنه لا يوجد أي تدبير متخذ للامتثال أو أن التدبير المتخذ للامتثال للتقرير النهائي على النحو الذي أخطر به الطرف المدعى عليه يتعارض مع الأحكام المشمولة.

يدخل الطرف المدعى عليه، بناءً على طلب الطرف الشاكي، في مشاورات بهدف الاتفاق على تعويض مرضٍ للطرفين أو أي ترتيب بديل.

2- إذا فشل الطرفان في التوصل إلى اتفاق مرضٍ للطرفين في غضون 30 يومًا بعد تاريخ استلام الطلب المقدم وفقًا للفقرة 1، يجوز للطرف الشاكي تقديم إشعار كتابي إلى الطرف المدعى عليه بأنه يعتزم تعليق تطبيق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى بموجب هذه الاتفاقية.

3- يجوز للطرف الشاكي البدء في تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى المشار إليها في الفقرة 2 بعد 20 يومًا من تاريخ إرسال إشعار إلى الطرف المدعى عليه، ما لم يقدم الطرف المدعى عليه طلبًا بموجب الفقرة 7.

4- تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى:

(أ) يجب أن يكون على مستوى يعادل الإبطال أو الإضرار الناتج عن فشل الطرف المدعى عليه في الامتثال للتقرير النهائي.

(ب) يقتصر على المزايا التي تعود على الطرف المدعى عليه بموجب هذه الاتفاقية.

5- عند النظر في الامتيازات أو الالتزامات الأخرى التي يجب تعليقها وفقًا للفقرة 2، يجب على الطرف الشاكي تطبيق المبادئ التالية:

(أ) يجب على الطرف الشاكي أن يسعى أولاً إلى تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى في نفس القطاع أو القطاعات التي تأثرت بالتدبير الذي وجدته اللجنة غير متسق مع هذه الاتفاقية.

(ب) يجوز للطرف الشاكي تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى في القطاعات الأخرى، إذا رأى أنه ليس من العملي أو الفعال تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى في نفس القطاع (القطاعات). ويجب أن يبين الإخطار بهذا القرار الأسباب التي يستند إليها.

6- يكون تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى أو الاتفاق المرضي للطرفين المنوص عليه في الفقرة 1 مؤقتًا ولا ينطبق إلا حتى يتم إزالة عدم اتساق التدبير مع الأحكام المشمولة ذات الصلة، أو حتى يتوصل الطرفان إلى حل متفق عليه بشكل متبادل وفقًا للمادة 5-28 من هذه الاتفاقية.

7- إذا رأى الطرف المدعى عليه أن تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى لا يمتثل للفقرتين 4 و 5، يجوز لذلك الطرف أن يطلب كتابة من اللجنة الأصلية دراسة المسألة في موعد لا يتجاوز 15 يومًا من تاريخ استلام الإخطار المشار إليه في الفقرة 2. يجب إخطار الطرف المشتكي واللجنة المشتركة بهذا الطلب في وقت واحد. يجب على اللجنة الأصلية إخطار الأطراف واللجنة المشتركة بقرارها بشأن هذه المسألة في موعد لا يتجاوز 45 يومًا من استلام الطلب من الطرف المدعى عليه، أو إذا تعذر إنشاء اللجنة الأصلية بأعضائها الأصليين، من تاريخ تعيين آخر عضو في اللجنة التي تم إنشاؤها حديثاً. لا يجوز تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى حتى تصدر اللجنة قرارها بموجب هذه الفقرة. يجب أن يكون تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى متسقًا مع هذا القرار.

المادة 5-24: مراجعة أي تدبير متخذ للامتثال بعد اعتماد سبل الانتصاف المؤقتة

1- بناءً على إخطار الطرف المدعى عليه للطرف الشاكي واللجنة المشتركة بالتدابير المتخذة للامتثال لحكم لجنة التقرير النهائي:

(أ) في الحالة التي يمارس فيها الطرف الشاكي الحق في تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى وفقًا للمادة 5-23، يجب على الطرف الشاكي إنهاء تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى في موعد لا يتجاوز 40 يومًا من تاريخ استلام الإخطار، باستثناء الحالات المشار إليها في الفقرة 2.

(ب) في حالة الاتفاق على التعويض اللازم، يجوز للطرف المدعى عليه إنهاء تطبيق هذا التعويض في موعد لا يتجاوز 30 يومًا من تاريخ استلام الإخطار، باستثناء الحالات المشار إليها في الفقرة 2.

2- إذا لم يتوصل الطرفان إلى اتفاق بشأن ما إذا كان التدبير الذي تم الإخطار به وفقًا للفقرة 1 متسقًا مع الأحكام المشمولة ذات الصلة في غضون 40 يومًا من تاريخ استلام الإخطار، يجب على الطرف الشاكي أن يطلب كتابيًا من اللجنة الأصلية دراسة المسألة. يتم الإخطار بهذا الطلب في وقت واحد إلى الطرف المدعى عليه واللجنة المشتركة. يتم إخطار الأطراف واللجنة المشتركة بقرار اللجنة في موعد لا يتجاوز 30 يومًا من تاريخ تقديم الطلب. إذا قررت اللجنة أن التدبير الذي تم الإخطار به وفقاً للفقرة 1 يتفق مع الأحكام المشمولة، فيجب إنهاء تعليق الامتيازات أو الالتزامات الأخرى، أو تطبيق التعويض، حسب الحالة، في موعد لا يتجاوز 15 يوماً من تاريخ القرار. إذا قررت اللجنة أن التدبير الذي تم الإخطار به يحقق الامتثال الجزئي فقط للأحكام المشمولة، يجب تعديل مستوى تعليق المزايا أو الالتزامات الأخرى، أو التعويض، في ضوء قرار اللجنة.

المادة 5-25: تعليق الإجراءات وإنهاؤها

إذا طلب الطرفان ذلك كتابيًا، تلتزم اللجنة بتعليق عملها لفترة يتفق عليها الطرفان ولا تتجاوز 12 شهرًا متتاليًا من هذا الطلب. في حالة تعليق عمل اللجنة، يتم تمديد الفترات الزمنية ذات الصلة بموجب هذا القسم بنفس الفترة الزمنية التي تم فيها تعليق عمل اللجنة. تستأنف اللجنة عملها قبل نهاية فترة التعليق بناءً على طلب كتابي من الطرفين. إذا تم تعليق عمل اللجنة لأكثر من 12 شهرًا متتاليًا، تسقط سلطة اللجنة ويتم إنهاء إجراءات تسوية المنازعات.

المادة 5-26 اختيار المحكمة

1- ما لم ينص على خلاف ذلك في هذه المادة، لا يخل هذا الفصل بحقوق الطرفين في اللجوء إلى إجراءات تسوية المنازعات المتاحة بموجب اتفاقيات التجارة الدولية الأخرى التي يكون كلاهما طرفين فيها.

2- إذا نشأ نزاع فيما يتعلق بتدبير معين بموجب هذه الاتفاقية وبموجب اتفاقية دولية أخرى يكون الطرفان طرفين فيها، بما في ذلك اتفاقية منظمة التجارة العالمية، يجوز للطرف الشاكي اختيار المحكمة لتسوية النزاع.

3- بمجرد أن يختار أحد الطرفين المحكمة ويبدأ إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذا الفصل أو بموجب الاتفاق الدولي الآخر فيما يتعلق بالتدبير المعين المشار إليه في الفقرة 2 لا يجوز لهذا الطرف الشروع في إجراءات تسوية المنازعات أمام محكمة أخرى فيما يتعلق بذلك ، ما لم تخفق المحكمة المختارة أولا في التوصل إلى نتائج بشأن القضايا المتنازع عليها لأسباب قضائية أو إجرائية.

4- لأغراض الفقرة 3:

(أ) تعتبر إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذا الفصل قد بدأت عندما يطلب أحد الطرفين إنشاء لجنة وفقًا للمادة 5-8.

(ب) تعتبر إجراءات تسوية المنازعات بموجب اتفاقية منظمة التجارة العالمية قد بدأت عندما يطلب أحد الطرفين إنشاء لجنة وفقًا للمادة 6 من تفاهم تسوية المنازعات.

(ج) تعتبر إجراءات تسوية المنازعات بموجب أي اتفاق آخر قد بدأت وفقًا للأحكام ذات الصلة من ذلك التفاهم.

المادة 5-27: التكاليف

1- يتحمل الطرفان تكاليف اللجنة والنفقات الأخرى المرتبطة بسير إجراءاتها بالتساوي ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

2- يتحمل كل طرف نفقاته الخاصة وتكاليفه القانونية في إجراءات اللجنة.

المادة 5-28: الحل المتفق عليه بشكل متبادل

1- يجوز للطرفين التوصل إلى حل متفق عليه بشكل متبادل في أي وقت فيما يتعلق بأي نزاع مشار إليه في المادة 5-3.

2- إذا تم التوصل إلى حل متفق عليه بشكل متبادل أثناء إجراءات اللجنة، يقوم الطرفان بإخطار رئيس اللجنة بهذا الحل بشكل مشترك. وبناءً على هذا الإخطار، يتم إنهاء اللجنة.

3- يتخذ كل طرف التدابير اللازمة لتنفيذ الحل المتفق عليه بشكل متبادل خلال الفترة الزمنية المتفق عليها.

4- في موعد لا يتجاوز انتهاء الفترة الزمنية المتفق عليها، يجب على الطرف المنفذ إبلاغ الطرف الآخر، كتابيًا، بأي تدبير اتخذه لتنفيذ الحل المتفق عليه بشكل متبادل.

المادة 5-29: الفترات الزمنية

1- تحسب جميع المدد الزمنية المنصوص عليها في هذا الفصل بالأيام التقويمية اعتباراً من اليوم التالي للإجراء أو الواقعة التي يتم الإشارة إليها، ما لم ينص على خلاف ذلك في هذا الفصل.

2- يجوز تعديل أي فترة زمنية مشار إليها في هذا الفصل بالاتفاق المتبادل بين الطرفين.

المادة 5-30: الملاحق

يجوز للجنة المشتركة تعديل الملحق السابع (قواعد الإجراءات الخاصة باللجنة) والملحق الثامن (مدونة قواعد السلوك لأعضاء اللجنة وغيرهم من المشاركين في إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذه الاتفاقية).

الفصل السادس إدارة الاتفاقية

المادة 6-1 اللجنة المشتركة

1- ينشئ الطرفان بموجب هذه الاتفاقية لجنة مشتركة.

2- اللجنة المشتركة:

(أ) تتكون من ممثلين عن الطرفين و

(ب) يجوز لها إنشاء لجان فرعية أو مجموعات عمل دائمة أو مخصصة وتعيين أي من صلاحياتها.

3- تجتمع اللجنة المشتركة في غضون عام واحد من بدء نفاذ هذه الاتفاقية. بعد ذلك، تجتمع كل عامين، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، للنظر في أي مسألة تتعلق بهذه الاتفاقية. تعقد الاجتماعات العادية للجنة المشتركة بالتناوب في أراضي الطرفين.

4- كما تعقد اللجنة المشتركة دورات استثنائية دون تأخير لا مبرر له من تاريخ طلب ذلك من أي من الطرفين.

5- تكون مهام اللجنة المشتركة على النحو التالي:

(أ) مراجعة وتقييم النتائج والتشغيل العام لهذه الاتفاقية في ضوء أهدافها والخبرة المكتسبة أثناء تطبيقها.

(ب) النظر في أي تعديلات على هذه الاتفاقية قد يقترحها أي من الطرفين، بما في ذلك تعديل الامتيازات المقدمة بموجب هذه الاتفاقية.

(ج) السعي إلى حل النزاعات بين الطرفين الناشئة عن تفسير أو تطبيق هذه الاتفاقية ودياً.

(د) الإشراف على وتنسيق عمل جميع اللجان الفرعية ومجموعات العمل المنشأة بموجب هذه الاتفاقية.

(هـ) النظر في أي مسألة أخرى قد تؤثر على تنفيذ هذه الاتفاقية.

(و) إذا طلب أي من الطرفين ذلك، اقتراح تفسير متفق عليه بشكل متبادل لأحكام هذه الاتفاقية.

(ز) اتخاذ القرارات أو تقديم التوصيات على النحو المنصوص عليه في هذه الاتفاقية.

(ح) تنفيذ أي مهام أخرى قد يتفق عليها الطرفان.

6- تضع اللجنة المشتركة قواعد العمل الخاصة بها.

7- يجوز عقد اجتماعات اللجنة المشتركة وأي لجان فرعية أو مجموعات عمل دائمة أو مخصصة شخصيًا أو بأي وسيلة أخرى يحددها الطرفان.

المادة 6-2: الاتصالات

1- يجب على كل طرف تعيين جهة اتصال لتلقي وتسهيل الاتصالات الرسمية بين الطرفين بشأن أي مسألة تتعلق بهذه الاتفاقية.

2- يجب أن تكون جميع المراسلات الرسمية فيما يتعلق بهذه الاتفاقية باللغة الإنجليزية.

الفصل السابع
أحكام ختامية

المادة 7-1: الملاحق والحواشي السفلية

تشكل الملاحق[1] والحواشي السفلية لهذه الاتفاقية جزءًا لا يتجزأ من هذه الاتفاقية.

المادة 7-2: التعديلات

يجوز لأي من الطرفين تقديم مقترحات لإدخال تعديلات على هذه الاتفاقية إلى اللجنة المشتركة للنظر فيها والتوصية بها.

1- تقدم التعديلات على هذه الاتفاقية، بعد توصية من اللجنة المشتركة، إلى الأطراف للتصديق عليها أو قبولها أو الموافقة عليها وفقًا للمتطلبات الدستورية أو الإجراءات القانونية للأطراف المعنية.

2- تدخل التعديلات على هذه الاتفاقية حيز التنفيذ بنفس الطريقة المنصوص عليها في المادة 7-5، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

المادة 7-3: الانضمام

1- يجوز لأي دولة الانضمام إلى هذه الاتفاقية وفقًا للشروط والأحكام التي قد يتفق عليها الطرفان والدولة المنضمة متبوعة بموافقة كتابية متبادلة وموافقة الطرفين وفقًا للمتطلبات والإجراءات القانونية المعمول بها لدى الطرفين والدولة المنضمة.

2- تتم الموافقة الخطية وموافقة الطرفين في شكل بروتوكول منفصل، يشكل جزءًا لا يتجزأ من هذه الاتفاقية ويدخل حيز التنفيذ وفقًا لنفس الإجراءات المنصوص عليها في هذه الاتفاقية.

المادة 7-4: المدة والإنهاء

1- تسري هذه الاتفاقية لفترة غير محددة.

2- يجوز لأي من الطرفين إنهاء هذه الاتفاقية بإخطار كتابي للطرف الآخر، ويسري هذا الإنهاء بعد ستة أشهر من تاريخ الإخطار.

المادة 7-5: بدء النفاذ

تدخل هذه الاتفاقية حيز التنفيذ بعد 60 يومًا من تاريخ المذكرة الدبلوماسية الأخيرة التي يخطر بموجبها الطرفان بعضهما البعض بأن إجراءاتهما القانونية الداخلية قد اكتملت وأن جميع المتطلبات اللازمة قد استوفيت لدخول الاتفاقية حيز التنفيذ، أو في أي تاريخ بعد تبادل المذكرات على النحو المتفق عليه بين الطرفين.

---

[1] لمزيد من اليقين، في حالة وجود أي تعارض بين أحكام هذه الاتفاقية والملاحق، تسود أحكام هذه الاتفاقية، ما لم ينص صراحة على خلاف ذلك في الملحق

المادة 7-6: النصوص ذات الحجية

حررت هذه الاتفاقية من نسختين أصليتين، كل منهما باللغات العربية والأرمنية والإنجليزية. وتكون النصوص الثلاثة متساوية في الحجية. في حالة وجود أي تضارب في التفسير، يسود النص الإنجليزي.

وإثباتاً لما تقدّم، قام الموقّعان أدناه، المفوّضان بذلك حسب الأصول من جانب حكومتيهما، بالتوقيع على هذا الاتفاق.

حررت في أبوظبي، بتاريخ ٥ من شهر فبراير 2026.

عن حكومة

الإمارات العربية المتحدة

معالي الدكتور ثاني بن أحمد الزيودي

وزير التجارة الخارجية

عن حكومة

جمهورية أرمينيا

معالي جيفورغ بابوران

وزير الاقتصاد

الملحق الأول

جدول الالتزامات المحددة لدولة الإمارات العربية المتحدة في مجال التجارة في الخدمات

ملاحظة تمهيدية:

1- تحدد هذه الوثيقة جدول الالتزامات المحددة لدولة الإمارات العربية المتحدة بموجب فصل التجارة في الخدمات من اتفاقية التجارة في الخدمات والاستثمار بين الإمارات العربية المتحدة وأرمينيا (TISIA). يجب اعتبار هذه الملاحظة التمهيدية جزءًا لا يتجزأ من جدول دولة الإمارات العربية المتحدة.

2- تم إعداد الجدول بناءً على قائمة التصنيف القطاعي للخدمات في الوثيقة MTN.GNS/W/120. تشير الإشارات إلى رموز التصنيف المركزي للمنتجات إلى رموز التصنيف المركزي للمنتجات كما هو مستخدم في التصنيف المركزي المؤقت للمنتجات (سلسلة الأوراق الإحصائية رقم 77، إدارة الشؤون الاقتصادية والاجتماعية الدولية، المكتب الإحصائي للأمم المتحدة، نيويورك، 1991) وتهدف إلى تحديد نطاق الالتزامات، ما لم ينص على خلاف ذلك.

طرق التوريد 1) التوريد عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) التواجد التجاري 4) حضور الأشخاص الطبيعيين

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
1- التزامات أفقية			
جميع القطاعات والقطاعات الفرعية للخدمات المدرجة في هذا الجدول[1]			
	3) سيكون الوجود التجاري إما من خلال:	3) لا يسمح بالاستحواذ على الأراضي والعقارات للأجانب أو للشركات التي يكون للرعايا الأجانب	- يُمنح حق العمل لأزواج المنقولين داخل الشركة وفقًا

[1] لن تقدم دولة الإمارات العربية المتحدة أي التزامات في مجال الطاقة والخدمات المتعلقة بالطاقة. لا يشمل هذا العرض أي التزام بموجب هذه الخدمات.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	(1) مكتب تمثيلي أو فرع دون قيود على مشاركة رأس المال الأجنبي (تُمنح الملكية الأجنبية بنسبة 100 ٪)؛ أو (2) تأسيس كشركة ذات الحد الأقصى من حقوق الملكية الأجنبية على النحو المنصوص عليه في القطاعات المحددة أدناه، والتي يجب أن تتخذ أيًا من الأشكال القانونية على النحو المسموح به بموجب قانون دولة الإمارات العربية المتحدة. بالنسبة لبعض القطاعات المحددة و القطاعات الفرعية، قد يكون الوجود التجاري مشروطًا بالفوائد في شكل نقل التكنولوجيا، وبرامج البحث والتطوير، والمساعدة التقنية، وتعليم وتدريب الموارد البشرية المحلية. (3) المناطق الحرة: يُسمح بالملكية الأجنبية بنسبة 100 ٪ في المناطق الحرة على النحو المبين في القطاعات الفرعية المحددة أدناه. 4) غير مقيد، باستثناء التدابير المتعلقة بدخول الأشخاص الطبيعيين أو إقامتهم المؤقتة في الفئات التالية.	مساهمة فيها. ومع ذلك، لا يجوز للشركات الأجنبية المصرح لها بمزاولة أنشطتها في دولة الإمارات العربية المتحدة امتلاك الأراضي والعقارات إلا بالقدر اللازم لممارسة أنشطتها على النحو المسموح به ووفقًا للقوانين واللوائح التي تحكم ملكية العقارات على المستوى الاتحادي ومستوى الإمارة. (1) لا يجوز تقديم الخدمات المدعومة من الحكومة إلا لمواطني دولة الإمارات العربية المتحدة. (2) قد يُطلب من الرعايا الأجانب أو الشركات ذات الأسهم الأجنبية دفع ضرائب مباشرة على الدخل الناتج عن العمل أو العمليات في دولة الإمارات العربية المتحدة، في حين قد لا يُطلب من موردي الخدمات المحليين أو الشركات الإماراتية المحلية دفع ضرائب مماثلة مع مراعاة أحكام المادة الرابعة عشرة، الفقرة (د) من الاتفاق العام بشأن التجارة في الخدمات.	لقوانين العمل الإماراتية. - الشفافية: جميع التخصصات المتعلقة بقوانين العمل والإقامة وتصاريح العمل متاحة للجمهور.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	أ. الزائرون التجاريون الشخص الطبيعي الذي يبقى في دولة الإمارات العربية المتحدة، دون الحصول على أجر من داخل دولة الإمارات العربية المتحدة ودون الانخراط في إجراء مبيعات مباشرة لعامة الناس أو تقديم الخدمات، لأغراض المشاركة في اجتماعات العمل، والاتصالات التجارية بما في ذلك المفاوضات لبيع الخدمات و/أو غيرها من الأنشطة المماثلة بما في ذلك تلك التي تستعد لإقامة وجود تجاري في دولة الإمارات العربية المتحدة: لا يجوز أن يكون الدخول والإقامة للأشخاص في هذه الفئة لأكثر من 90 يومًا في أي فترة 12 شهرًا. **ب. المنقولون داخل الشركة** <u>المنقولون داخل الشركة</u>: المديرون والمديرون التنفيذيون والمتخصصون (كما هو محدد أدناه) الذين كانوا	4) غير مقيد، باستثناء التدابير المتعلقة بفئات الأشخاص الطبيعيين المشار إليهم في عمود الوصول إلى الأسواق	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	يعملون لدى شخص اعتباري تابع لطرف آخر خارج دولة الإمارات العربية المتحدة، لمدة لا تقل عن سنة واحدة قبل تاريخ تقديم طلب الدخول إلى دولة الإمارات العربية المتحدة ويتم نقلهم إلى فرع أو شركة تابعة في دولة الإمارات العربية المتحدة للشخص الاعتباري المذكور أعلاه. سيخضع الدخول للشروط التالية: (1) يجب أن يقتصر عدد المديرين والمديرين التنفيذيين والمتخصصين على 50 ٪ من إجمالي عدد المديرين والمديرين التنفيذيين والمتخصصين لكل مورد خدمة. (2) ويكون دخولهم لمدة ثلاث سنوات قابلة للتجديد لسنوات إضافية. (3) ستخضع إقامتهم في دولة الإمارات العربية المتحدة لقوانين العمل والهجرة الإماراتية. **التعريفات:** المديرون: الأشخاص داخل المنظمة الذين يقومون في المقام الأول بتوجيه المنظمة أو قسم أو قسم فرعي من		

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	المنظمة، والإشراف على عمل الموظفين الإشرافيين أو المهنيين أو الإداريين الآخرين والتحكم فيهم، ولديهم سلطة التوظيف أو الفصل أو التوصية بالتوظيف أو الفصل أو أي إجراء آخر من إجراءات الموظفين (مثل الترقية أو إذن الإجازة)، وممارسة السلطة التقديرية على التشغيل اليومي، لا يشمل مشرف الخط الأول ما لم يكن الموظفون الخاضعون للإشراف مهنيين، ولا يشمل الموظفين الذين يؤدون في المقام الأول المهام اللازمة لتقديم الخدمة. <u>المديرون التنفيذيون</u>: الأشخاص داخل المنظمة، الذين يوجهون في المقام الأول إدارة المنظمة، ويضعون أهداف وسياسات المنظمة، ويمارسون حرية واسعة في صنع القرار، ويتلقون فقط إشرافًا أو توجيهًا عامًا من المديرين التنفيذيين رفيعي المستوى أو مجلس الإدارة أو المساهمين في الشركة. لن يؤدي المديرون التنفيذيون بشكل مباشر المهام المتعلقة بتقديم الخدمة أو الخدمات الفعلية للمؤسسة.		

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	المتخصصون: الأشخاص داخل المنظمة الذين يمتلكون معرفة بمستوى متقدم من الخبرة والذين يمتلكون معرفة خاصة بخدمات المنظمة أو أبحاثها أو معداتها أو تقنياتها أو إدارتها.		
2- التزامات محددة القطاع			
1- خدمات الأعمال التجارية			
أ. الخدمات المهنية أ. الخدمات القانونية (التصنيف المركزي للمنتجات 861) استشارات بشأن قانون الولاية القضائية حيث يكون مورد الخدمات مؤهلاً كمحامٍ وبشأن القانون الدولي (جزء من قانون الإجراءات الجنائية رقم 861)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يمكن للمحامين غير الإماراتيين المرافعة في محاكم الإمارات العربية المتحدة، أو التصرف أمام الهيئات الرسمية، أو أداء مهام التوثيق. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ب. خدمات المحاسبة والتدقيق ومسك الدفاتر (التصنيف المركزي للمنتجات 8621 & 8622)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. بعد عامين من دخول الاتفاقية حيز التنفيذ، يتم السماح بالأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. خدمات الضرائب (التصنيف المركزي للمنتجات 8630) فقط القطاعات الفرعية التالية: - تخطيط واستشارات ضريبة الأعمال (التصنيف المركزي للمنتجات 86301) - خدمات إعداد ومراجعة ضرائب الأعمال (التصنيف المركزي للمنتجات 86302)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
د. الخدمات المعمارية (التصنيف المركزي للمنتجات 8671) هـ. الخدمات الهندسية (التصنيف المركزي للمنتجات 8672) و. الخدمات الهندسية المتكاملة (التصنيف المركزي للمنتجات 8673) ز. التخطيط الحضري والخدمات المعمارية للمناظر الطبيعية (التصنيف المركزي للمنتجات 8674)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ح. الخدمات الطبية وخدمات طب الأسنان (التصنيف المركزي للمنتجات 9312)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ط. الخدمات البيطرية (التصنيف المركزي للمنتجات 93201)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب- <u>الحاسوب والخدمات ذات الصلة</u> أ. الخدمات الاستشارية المتعلقة بتركيب أجهزة الحاسوب (التصنيف المركزي للمنتجات 841) ب. خدمات تنفيذ البرمجيات (التصنيف المركزي للمنتجات 842) ج. خدمات معالجة البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 843) د. خدمات قاعدة البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 844) هـ. خدمات صيانة وإصلاح الآلات والمعدات المكتبية بما في ذلك أجهزة الحاسوب (التصنيف المركزي	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) - لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
للمنتجات 845) و. خدمات الحاسوب الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 849		الأفقي.	
ج. <u>خدمات البحث والتطوير</u> أ. خدمات البحث والتطوير في العلوم الطبيعية (التصنيف المركزي للمنتجات 851) ب. خدمات البحث والتطوير في العلوم الاجتماعية والإنسانية (التصنيف المركزي للمنتجات 852) ج. خدمات البحث والتطوير متعددة التخصصات (التصنيف المركزي للمنتجات 853)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
هـ. <u>خدمات التأجير والتأجير بدون مشغلين</u> (باستثناء خدمات التأجير والتأجير المتعلقة بالسيارات) أ. المتعلقة بالسفن (التصنيف المركزي للمنتجات 83103)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ب. فيما يتعلق بمعدات النقل الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 83101 + 83102 + 83105)			
ج. فيما يتعلق بالآلات والمعدات الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 83106 – 83109)			
و. <u>خدمات أنشطة أعمال أخرى</u> أ. الخدمات الإعلانية (التصنيف المركزي للمنتجات 871)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. أبحاث السوق وخدمات استطلاعات الرأي العام (التصنيف المركزي للمنتجات 864)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. بعد عامين من دخول الاتفاقية حيز التنفيذ، يتم السماح بالأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
ج. خدمات الاستشارات الإدارية (التصنيف المركزي للمنتجات 8650) د. الخدمات المتعلقة بالاستشارات الإدارية (التصنيف المركزي للمنتجات 8660) هـ. خدمات الاختبار والتحليل الفني (التصنيف المركزي للمنتجات 8676)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ي. الخدمات التبعية للتصنيع (التصنيف المركزي للمنتجات 884+885، باستثناء 88442)	1) غير مقيد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75٪. بعد عامين من دخول الاتفاقية حيز التنفيذ، يتم السماح بالأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في	1) غير مقيد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	القسم الأفقي.		
م. المتعلقة بخدمات الاستشارات العلمية والتقنية (التصنيف المركزي للمنتجات 8675)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ن. صيانة وإصلاح المعدات (لا تشمل السفن البحرية أو الطائرات أو معدات النقل الأخرى) (التصنيف المركزي للمنتجات 633+ 8861 - 8866)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
س. خدمات تنظيف المباني (التصنيف المركزي للمنتجات 874)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) غير مقيد. 2) لا يوجد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ع. خدمات التصوير الفوتوغرافي (التصنيف المركزي للمنتجات 8750)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ف. خدمات التعبئة والتغليف (التصنيف المركزي للمنتجات 8760)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ص. خدمات الطباعة والنشر (التصنيف المركزي للمنتجات 88442)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 70٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ق. خدمات الاتفاقية (التصنيف المركزي للمنتجات 87909)*	1) لا يوجد (2) لا يوجد 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 70٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ر.غير ذلك (التصنيف المركزي للمنتجات 8790)	1) لا يوجد (2) لا يوجد 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75٪. بالنسبة للتصنيف المركزي للمنتجات 87905، لا يوجد. 4) غير مقيد.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد.	

*يشير (*) إلى أن الخدمة المحددة هي أحد مكونات عنصر التصنيف المركزي للمنتجات الأكثر تجميعًا المحدد في مكان آخر في قائمة التصنيف هذه.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
خدمات المسح السطحي (التصنيف المركزي للمنتجات 8353 V1.1) خدمات رسم الخرائط (التصنيف المركزي للمنتجات 8354 V1.1)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) تقتصر المشاركة الأجنبية في الأسهم على 49 ٪ وتخضع لموافقة السلطات المختصة في دولة الإمارات العربية المتحدة. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
2- خدمات الاتصالات			
أ. الخدمات البريدية (التصنيف المركزي للمنتجات 7511) التعامل مع المستندات وبريد الرسائل والطرود فقط	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات البريد السريع (التصنيف المركزي للمنتجات 7512)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. خدمات الاتصالات:			

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
التزامات أفقية: ▯ تستند الالتزامات المتعهد بها إلى مبادئ الجدولة المنصوص عليها في وثائق منظمة التجارة العالمية التالية: "ملاحظات لجدولة التزامات خدمات الاتصالات الأساسية" (S/GBT/W/2/Rev.1) و "قيود الوصول إلى الأسواق على توافر الطيف الترددي" (S/GBT/W/3). ▯ لا يشمل هذا الجدول المتعلق بالاتصالات الأساسية أي خدمات بث وفقًا للإطار التنظيمي للاتصالات في دولة الإمارات العربية المتحدة وهيئة تنظيم الاتصالات وتقنية المعلومات بشأن قضايا مختلفة بما في ذلك على سبيل المثال لا الحصر ترخيص الطيف الترددي[2]			
	3) يجب تشغيل أي شبكة مثبتة في دولة الإمارات العربية المتحدة من قبل شركة مسجلة في دولة الإمارات العربية المتحدة، وتقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪.		
أ. خدمات الهاتف الصوتي (التصنيف المركزي للمنتجات 7521) ب. خدمات نقل البيانات بتبديل الحزمة (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) ج. خدمات نقل البيانات بتبديل الدائرة (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) د. خدمات التلكس (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) هـ. خدمات التلغراف (التصنيف المركزي للمنتجات 7522**) و. خدمات الفاكس (التصنيف المركزي	1) يجوز فقط للشركات ذات الوجود التجاري تقديم خدمات الاتصالات. 2) لا يوجد. 3) احتكار ثنائي ستنظر هيئة تنظيم التجارة والتنمية في جدوى الموردين بالإضافة إلى الاحتكار الثنائي. الوجود التجاري مطلوب ويخضع لحدود حقوق الملكية الأجنبية بنسبة 49 ٪.	1) لا شيء، باستثناء ما هو مبين في عمود الوصول إلى السوق. 2) لا شيء، باستثناء ما هو مبين في عمود الوصول إلى السوق. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

[2] خدمات البث" هي خدمة اتصالات لاسلكية تهدف فيها عمليات الإرسال إلى الاستقبال المباشر من قبل عامة الناس، بما في ذلك البث الصوتي أو البث التلفزيوني أو أنواع أخرى من عمليات الإرسال. في قانون الاتصالات في دولة الإمارات العربية المتحدة، لا يعد البث جزءًا من خدمات الاتصالات الأساسية.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
للمنتجات 7521** + 7529 **) ز. خدمات الدوائر المستأجرة الخاصة (التصنيف المركزي للمنتجات 7522** + 7523 **) ح. البريد الإلكتروني (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) ط. البريد الصوتي (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) ي. المعلومات عبر الإنترنت واسترجاع قاعدة البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) ك. تبادل البيانات الإلكترونية (EDI)(التصنيف المركزي للمنتجات 7523) ل. خدمات الفاكس المحسنة/ذات القيمة المضافة، بما في ذلك التخزين وإعادة التوجيه والتخزين والاسترداد (التصنيف المركزي للمنتجات 7523**) م. تحويل الكود والبروتوكول (غير متوفر)	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
3- <u>البناء والخدمات الهندسية ذات الصلة</u>			
أ. <u>أعمال البناء العامة للمباني</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 512)	1) غير مقيد. 2) لا يوجد.	1) غير مقيد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
ب. أعمال البناء العامة للهندسة المدنية (التصنيف المركزي للمنتجات 513) ج. أعمال التركيب والتجميع (التصنيف المركزي للمنتجات 514 + 516) د. إنجاز أعمال البناء والتشطيب (التصنيف المركزي للمنتجات 517) هـ. أخرى أعمال ما قبل البناء في مواقع البناء (التصنيف المركزي للمنتجات 511) أعمال بناء التجارة الخاصة (التصنيف المركزي للمنتجات 515) استئجار الخدمات المتعلقة بمعدات بناء أو هدم المباني أو أعمال الهندسة المدنية، مع المشغل (التصنيف المركزي للمنتجات 518)	3) (1) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. (2) مشاريع البنية التحتية واسعة النطاق مثل المطارات والطرق السريعة والمرافق الرياضية والمشاريع التي تتجاوز 450 مليون دولار أمريكي، يُسمح بالأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪. لمزيد من الوضوح، لن يُسمح للشركات الأجنبية المنشأة بموجب هذه الفقرة (2) بالمشاركة في أي مشروع يقل عن 450 مليون دولار أمريكي. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
4- خدمات التوزيع			
ب. خدمات تجارة الجملة (التصنيف المركزي للمنتجات 622)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. <u>خدمات البيع بالتجزئة</u> • خدمات بيع المواد الغذائية بالتجزئة (التصنيف المركزي للمنتجات 631) • خدمات البيع بالتجزئة غير الغذائية (التصنيف المركزي للمنتجات 632) • مبيعات السيارات (التصنيف المركزي للمنتجات 6111) • مبيعات قطع غيار وملحقات المركبات الآلية (التصنيف المركزي للمنتجات 6113) • مبيعات الدراجات النارية وعربات الثلج وقطع الغيار والملحقات ذات الصلة (التصنيف المركزي للمنتجات 6121)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. <u>الامتياز</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 8929)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
5- الخدمات التعليمية			
ب. خدمات التعليم الثانوي (التصنيف المركزي للمنتجات 922) ج. خدمات التعليم العالي (التصنيف المركزي للمنتجات 923) د. تعليم الكبار (التصنيف المركزي للمنتجات 924) هـ. خدمات تعليمية أخرى: باستثناء التعليم العام	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) يُسمح بالأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪. (2) قد يُطلب من الأشخاص الطبيعيين في أرمينيا الحصول على إذن من السلطات المختصة لإنشاء وإدارة مؤسسة تعليمية والتدريس؛ وقد يخضع هذا أيضًا لشرط ملاءمة المرافق المدرسية وضمان مستوى تعليمي عالي الجودة. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
6- الخدمات البيئية			

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
أ. <u>خدمات الصرف الصحي</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 9401) ب. <u>خدمات التخلص من النفايات</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 9402) ج. <u>الصرف الصحي والخدمات المماثلة</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 9403)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. <u>غير ذلك</u> • خدمات التنظيف لغازات العادم (التصنيف المركزي للمنتجات 94040)	1) لا يوجد 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد 3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
• معالجة التربة والمياه الملوثة/الملوثة (جزء من التصنيف المركزي للمنتجات 94060)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
• خدمات الحد من الضوضاء (التصنيف المركزي للمنتجات 9405) • خدمات حماية الطبيعة والمناظر الطبيعية (التصنيف المركزي للمنتجات 9406) • خدمات حماية البيئة الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 9409)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
7- الخدمات المالية			
<u>التزامات أفقية:</u> يُسمح بالتواجد التجاري بنسبة تصل إلى 100٪ من الأسهم الأجنبية في مركز دبي المالي العالمي (DIFC) للأنشطة التالية: الخدمات المصرفية (الخدمات المصرفية الاستثمارية والخدمات المصرفية للشركات والخدمات المصرفية الخاصة)؛ أسواق رأس المال (الأسهم وأدوات الدين والمشتقات وتداول السلع)؛ إدارة الأصول وتسجيل الصناديق؛ التأمين وإعادة التأمين؛ التمويل الإسلامي؛ عمليات تجهيز الأعمال والخدمات المساعدة.			
أ. <u>جميع خدمات التأمين والخدمات المتعلقة به</u>			
<u>التزامات أفقية:</u> الشروط العامة: • لا يعني عدم وجود أي قيود على قدرة مستهلك الخدمة في دولة الإمارات العربية المتحدة على شراء الخدمة في أراضي أرمينيا التزامًا بالسماح لمورد خدمة غير مقيم بالتماس الأعمال أو إجراء تسويق نشط في أراضي دولة الإمارات العربية المتحدة. • يخضع الوجود التجاري للأحكام المتعلقة بترخيص وتسجيل الشركات الأجنبية على النحو الوارد في القوانين ذات الصلة في دولة الإمارات العربية المتحدة.			

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
• في سياق الفقرة 2 (أ) من ملحق منظمة التجارة العالمية بشأن الخدمات المالية، لا يجوز منع دولة الإمارات العربية المتحدة من اتخاذ تدابير لأسباب تحوطية مثل الحد الأدنى لمتطلبات رأس المال؛ الحد الأدنى لمتطلبات أموال التشغيل والموافقة على الأنشطة التجارية.			
(1) التأمين المباشر (بما في ذلك التأمين المشترك):			
(أ) خدمات التأمين على الحياة والتأمين الصحي (التصنيف المركزي للمنتجات 81211 والتصنيف المركزي للمنتجات 81212) • باستثناء إدارة صندوق المعاشات التقاعدية	1) الحضور التجاري مطلوب. 2) غير مقيد. 3) ينطبق اختبار الاحتياجات الاقتصادية الشفاف على الوجود التجاري لفروع شركات التأمين الأجنبية الجديدة وكذلك الفروع الجديدة لشركات التأمين الأجنبية القائمة. يجب أن يستند اختبار الاحتياجات الاقتادية الشفافا هذا إلى معايير مثل توفير خدمات تأمين جديدة وزيادة الطلب المحلي والتوافق مع المعايير الدولية. • تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 25 ٪ من رأس مال شركات التأمين على الحياة وغير الحياة في دولة الإمارات العربية المتحدة. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) الحضور التجاري مطلوب. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
(ب) خدمات التأمين على غير الحياة (التصنيف المركزي للمنتجات 8129) • بما في ذلك خدمات التأمين ضد الحوادث	1) الوجود التجاري مطلوب لجميع خدمات التأمين على غير الحياة باستثناء التأمين البحري والجوي. لا يوجد بالنسبة للتأمين البحري والطيران. 2) غير مقيد لجميع خدمات التأمين غير المرتبطة بالحياة، باستثناء التأمين البحري. تأمين الشحن والطيران التجاري. لا يوجد بالنسبة للتأمين البحري والطيران. 3) - ينطبق اختبار الاحتياجات الاقتصادية الشفاف على الوجود التجاري لفروع شركات التأمين الأجنبية الجديدة وكذلك الفروع الجديدة لشركات التأمين الأجنبية القائمة. يجب أن يستند اختبار الاحتياجات الاقتادية الشفافا هذا إلى معايير مثل توفير خدمات تأمين جديدة وزيادة الطلب المحلي والتوافق مع المعايير الدولية. - لا يسمح بإنشاء مشاريع مشتركة مع	1) الوجود التجاري مطلوب لجميع خدمات التأمين على غير الحياة باستثناء التأمين البحري والجوي. لا يوجد بالنسبة للتأمين البحري والطيران. 2) غير مرتبط بجميع خدمات التأمين على غير الحياة باستثناء الشحن البحري وتأمين الطيران التجاري. لا يوجد بالنسبة للتأمين البحري والطيران. 3) لا يوجد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	شركات التأمين على الحياة وغير الحياة الإماراتية. 4) غير مقيد، باستثناء ما هو محدد	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(2) إعادة التأمين وإعادة التأمين خدمات التأمين الأخرى غير المصنفة في موضع آخر (التصنيف المركزي للمنتجات 81299)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(3) وساطة التأمين، مثل خدمات الوساطة والوكالة فقط الوسطاء الذين يتعاملون مع التأمين المباشر [3] (التصنيف المركزي للمنتجات 8140**)	1) الوجود التجاري مطلوب، باستثناء الشحن البحري وتأمين الطيران التجاري وخدمات وساطة إعادة التأمين. لا يوجد بالنسبة للشحن البحري والتأمين على الطيران التجاري وخدمات وساطة	1) لا شيء، باستثناء ما هو مبين في عمود الوصول إلى السوق.	

[3] لمزيد من اليقين، يعني "التأمين المباشر": خدمات الحياة والصحة (التصنيف المركزي للمنتجات 81211 و التصنيف المركزي للمنتجات 81212) (باستثناء إدارة صندوق المعاشات التقاعدية.) وخدمات التأمين على غير الحياة (بما في ذلك التأمين ضد الحوادث (التصنيف المركزي للمنتجات 8129).

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	إعادة التأمين. 2) الحضور التجاري مطلوب. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	2) لا شيء، باستثناء ما هو مبين في عمود الوصول إلى السوق. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(4) استشارات التأمين (التصنيف المركزي للمنتجات 81402)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1)لا يوجد. 2)لا يوجد. 3)لا يوجد. 4)غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات الاكتوارية (التصنيف المركزي للمنتجات 81404)	1) لا يوجد، باستثناء أنه يجب تسجيل مورد الخدمة الأجنبية في وزارة الاقتصاد الإماراتية. (لا يمنع شرط التسجيل المورد الأجنبي من تقديم الخدمات من أراضي بلده إلى أراضي دولة الإمارات العربية المتحدة). 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49	1) لا يوجد، باستثناء ما هو مبين في عمود الوصول إلى السوق.	

** يشير إلى أن الخدمة المحددة لا تشكل سوى جزء من النطاق الإجمالي للأنشطة التي يغطيها توافق التصنيف المركزي للمنتجات.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات تسوية الخسائر وتقييم المخاطر وتسوية المطالبات (التصنيف المركزي للمنتجات 81403)	1) الحضور التجاري مطلوب. 2) الحضور التجاري مطلوب. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) الحضور التجاري مطلوب. 2) الحضور التجاري مطلوب. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. <u>الخدمات المصرفية والخدمات المالية الأخرى</u> (باستثناء التأمينات)			
(5) قبول الودائع وغيرها من الأموال القابلة للدفع من الجمهور.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
(6) الإقراض بجميع أنواعه، بما في ذلك الائتمان الاستهلاكي والائتمان العقاري والعومله وتمويل المعاملات التجارية.	1) لا يوجد. (2) لا يوجد 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(7) التأجير التمويلي	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	(4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
(8) جميع خدمات الدفع وتحويل الأموال، بما في ذلك بطاقات الائتمان والرسوم وبطاقات الخصم والشيكات السياحية والحوالات المصرفية.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) لا توجد قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(9) الضمانات والالتزامات	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير مقيد للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	(3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
(10) التداول لحسابه الخاص أو لحساب العملاء، سواء في البورصة أو في سوق خارج البورصة أو غير ذلك، ما يلي: أ. أدوات سوق المال (بما في ذلك الشيكات والفواتير وشهادات الإيداع). ب. صرف العملات الأجنبية ج. المنتجات المشتقة بما في ذلك، على سبيل المثال لا الحصر، العقود الآجلة والخيارات د. سعر الصرف وأدوات سعر الفائدة، بما في ذلك المنتجات مثل المقايضات واتفاقيات الأسعار الآجلة. هـ. الأوراق المالية القابلة للتحويل و. الأدوات والأصول المالية الأخرى القابلة للتداول، بما في ذلك السبائك.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
(11) المشاركة في إصدارات جميع أنواع الأوراق المالية، بما في ذلك الاكتتاب والإيداع كوكيل (سواء كان ذلك في القطاع العام أو الخاص وتقديم الخدمات المتعلقة بهذه المسائل:	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(12) السمسرة في الأموال	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
(13) إدارة الأصول، (فقط إدارة النقد أو المحفظة، وجميع أشكال مخططات الاستثمار الجماعي والإدارة)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(14) توفير ونقل المعلومات المالية ومعالجة البيانات المالية والبرامج ذات الصلة.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير ملزم للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49	1)لا يوجد. 2)لا يوجد. 3)لا يوجد. 4)غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.		
(15) تقديم الخدمات الاستشارية وغيرها من الخدمات المالية المساعدة بشأن جميع الأنشطة المدرجة في الفقرات الفرعية من (5) إلى (15) بما في ذلك المراجع والتحليلات الائتمانية والبحوث والمشورة المتعلقة بالاستثمار ومحافظ الاستثمار، وإسداء المشورة بشأن عمليات الاستحواذ وبشأن إعادة هيكلة الشركات واستراتيجيتها.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) (1) عدم وجود قيود على إنشاء مكاتب تمثيلية. (2) غير مقيد للحصول على تراخيص جديدة لتشغيل فروع البنوك. (3) غير مقيد بتوسيع أنشطة الكيانات المالية القائمة. (4) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1)لا يوجد. 2)لا يوجد. 3)لا يوجد. 4)غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
8. الخدمات الصحية والاجتماعية ذات الصلة (بخلاف تلك المدرجة في البند 1.أ.ح.1)			
A. <u>خدمات المستشفى</u> (التصنيف المركزي للمنتجات 9311)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) - يسمح بنسبة 100 ٪ للأسهم الأجنبية، رهنا بترخيص من	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	السلطات المختصة، والذي سيكون على أساس اختبارات الحاجة الاقتصادية مع الأخذ في الاعتبار عدد المستشفيات والمراكز الطبية والصحية في منطقة معينة. - يُسمح بمشاركة الأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪ في مدينة دبي للرعاية الصحية. لن يكون اختبار الاحتياجات الاقتصادية مطلوبًا. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب.خدمات الصحة البشرية الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 9319، باستثناء التصنيف المركزي للمنتجات 93191)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) يسمح بنسبة 100 ٪ للأسهم الأجنبية، رهنا بترخيص من السلطات المختصة، والذي سيكون على أساس اختبارات الحاجة الاقتصادية مع الأخذ في الاعتبار عدد المستشفيات والمراكز الطبية والصحية في منطقة معينة. يُسمح بمشاركة الأسهم الأجنبية بنسبة تصل إلى 100 ٪ في مدينة دبي	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
	للرعاية الصحية. لن يكون اختبار الاحتياجات الاقتصادية مطلوبًا. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
9. السياحة والخدمات المتصلة بالسفر			
أ. الفنادق والمطاعم (بما في ذلك تقديم الطعام) (التصنيف المركزي للمنتجات 64110 و 64120 و 642 و 643)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) - الفنادق: تقتصر الأسهم الأجنبية على 49 ٪. بالنسبة لإدارة الفنادق، تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 70 ٪. - المطاعم: تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 70 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات وكالات السفر ومنظمي الرحلات السياحية (التصنيف المركزي للمنتجات 7471) باستثناء خدمات العمرة والحج والخدمات ذات الصلة (مثل خدمات الحج الإسلامية والخدمات ذات	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
الصلة)			
ج. خدمات المرشدين السياحيين (التصنيف المركزي للمنتجات 74720) باستثناء خدمات العمرة والحج والخدمات ذات الصلة (مثل خدمات الحج الإسلامية والخدمات ذات الصلة)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
10- الخدمات الترفيهية الثقافية والرياضية (بخلاف الخدمات السمعية البصرية)			
أ. خدمات الترفيه (بما في ذلك المسرح والفرق الموسيقية الحية وخدمات السيرك) (التصنيف المركزي للمنتجات 9619) فقط للمسرح والفرق الموسيقية الحية وخدمات السيرك	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات وكالات الأنباء (التصنيف المركزي للمنتجات 962 - فقط في مدينة دبي للإعلام)	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد. 3) غير مقيد. 4) غير مقيد.	
د. الخدمات الرياضية والترفيهية الأخرى (فقط التصنيف	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	1) غير مقيد. 2) غير مقيد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
المركزي للمنتجات 96491 - خدمات الحدائق والحدائق العامة فقط)	3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 75 ٪. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
11- <u>خدمات المواصلات</u>			
أ. <u>خدمات النقل البحري</u>			
<u>النقل الدولي</u> الشحن والركاب (التصنيف المركزي للمنتجات 7211 و 7212، ناقص خدمات النقل الساحلي) بما في ذلك ما يلي: • صيانة وإصلاح السفن	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) - الشحن: تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49 ٪. - الركاب: تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 70 ٪. - صيانة وإصلاح السفن: لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	يتم توفير الخدمات التالية في الميناء لموردي النقل البحري الدولي بشروط وأحكام غير تمييزية: • إرشاد السفن • خدمات السحب والمساعدة بواسطة القطرات (الزوارق). • توفير المؤن، التزود بالوقود، وتزويد السفن بالمياه. • جمع النفايات والتخلص من مياه الاتزان الملوثة. • خدمات قبطان الميناء • خدمات مساعدات الملاحة
الخدمات المساعدة البحرية:	1) لا يوجد.	1) لا يوجد.	

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
• خدمات مناولة الشحنات البحرية[4] • خدمات الحفظ والتخزين (التصنيف المركزي للمنتجات 742) • خدمات محطة الحاويات والمستودعات[5] • خدمات الوكالة البحرية[6] • خدمات شحن البضائع البحرية[7]	2) لا يوجد. 3) تقتصر حقوق الملكية الأجنبية على 49٪.[8] 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	• الخدمات التشغيلية القائمة على الشاطئ الضرورية لعمليات الشحن بما في ذلك الاتصالات والمياه والإمدادات الكهربائية • مرافق الإصلاح في حالات الطوارئ • خدمات المرسى، الرسو، وإرساء السفن.
ج. <u>خدمات النقل الجوي.</u> د. صيانة وإصلاح الطائرات وقطع غيارها	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

[4] "خدمات مناولة البضائع البحرية" تعني الأنشطة التي تمارسها شركات الشحن والتفريغ، بما في ذلك مشغلي المحطات الطرفية، ولكن لا تشمل الأنشطة المباشرة لعمال الرصيف، عندما يتم تنظيم هذه القوى العاملة بشكل مستقل عن شركات الشحن والتفريغ أو شركات تشغيل المحطات الطرفية. تشمل الأنشطة المشمولة تنظيم والإشراف على: تحميل/تفريغ البضائع من/إلى السفينة؛ ربط/تفريغ البضائع؛ استلام/تسليم وحفظ البضائع قبل الشحن أو بعد التفريغ.

[5] "خدمات محطات ومستودعات الحاويات تعني الأنشطة التي تتضمن تخزين الحاويات، سواء في مناطق الموانئ أو داخل البلاد، بهدف تعبئتها أو تفريغها، إصلاحها، وجعلها متاحة للشحن."

[6] "خدمات الوكالة البحرية، تعني الأنشطة التي تتكون من تمثيل، داخل منطقة جغرافية معينة، كوكيل للمصالح التجارية لخط أو أكثر من خطوط الشحن أو شركات الشحن، للأغراض التالية:

- التسويق والمبيعات لخدمات النقل البحري والخدمات المرتبطة به، بدءًا من تقديم العروض وحتى إصدار الفواتير، وإصدار سندات الشحن نيابةً عن الشركات، وشراء وإعادة بيع الخدمات ذات الصلة الضرورية، وإعداد المستندات، وتوفير المعلومات التجارية.
- التصرف نيابةً عن الشركات في تنظيم دعوة السفينة أو استلام البضائع عند الحاجة.

[7] "خدمات شحن البضائع" تعني النشاط الذي يتكون من تنظيم ومراقبة عمليات الشحن نيابة عن الشاحنين، من خلال الحصول على خدمات النقل والخدمات ذات الصلة، وإعداد الوثائق وتوفير المعلومات التجارية."

[8] قد تخضع العمليات والوظائف لالتزامات خدمات محددة يحددها المشغلون بامتياز من السلطات العامة.

القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	تعليقات إضافية
أنظمة الحجز بالحاسوب	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
هـ. <u>خدمات النقل بالسكك الحديدية</u> أ. نقل الركاب (التصنيف المركزي للمنتجات 7111) ب. نقل البضائع (التصنيف المركزي للمنتجات 7112) ج. خدمات الدفع والسحب (التصنيف المركزي للمنتجات 7130) د. صيانة وإصلاح معدات النقل بالسكك الحديدية (التصنيف المركزي للمنتجات 8868) هـ. خدمات الدعم لخدمات النقل بالسكك الحديدية (التصنيف المركزي للمنتجات 743)	1) لا يوجد. 2) لا يوجد. 3) لا يوجد. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	1. لا يوجد. 2. لا يوجد. 3. لا يوجد. 4. غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

الملحق الثاني

جدول الالتزامات المحددة لجمهورية أرمينيا في التجارة في الخدمات

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود	2) الاستهلاك في الخارج	3) الوجود التجاري	4) وجود الأشخاص الطبيعيين
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	التزامات إضافية
1- التزامات أفقية			

جميع القطاعات المدرجة في هذا الجدول	<u>حركة الأشخاص الطبيعيين</u> 4) غير مقيد، باستثناء الفئات التالية من الأشخاص الطبيعيين: (1) الوجود المؤقت للمنقولين داخل الشركات الذين يشغلون مناصب إدارية أو تنفيذية أو تقنية أو متخصصة في المؤسسات، المنشأة داخل أرمينيا (بما في ذلك من خلال فرع أو شركة تابعة أو شركة تابعة). يجب إعداد هذه المؤسسات عند الطلب للتصديق على مؤهلات المنقول إليهم الذين يسعون إلى الدخول. سيتم منح الدخول لفترة أولية مدتها ثلاث سنوات، أو أقل بناءً على طلب مقدم الطلب، ويمكن تجديده لفترات متتالية.	<u>ملكية الأرض</u> 3) 4) وفقًا للتشريعات الوطنية لجمهورية أرمينيا، لا يحق للأجانب وعديمي الجنسية تملك الأراضي في جمهورية أرمينيا. يجوز لهم التصرف فيها فقط كمستخدمين. ويُستثنى من ذلك الأشخاص ذو الإقامة الخاصة في جمهورية أرمينيا. لا ينطبق التقييد المنصوص عليه في الفقرة الأولى على قطع الأراضي المجاورة للمنازل، وأراضي الحدائق، والأراضي المخصصة لبناء وصيانة المساكن الخاصة، وبناء وصيانة المرافق العامة والإنتاجية، وبناء وصيانة المجمعات السكنية. يحق للأشخاص الطبيعيين من المواطنين الأرمن امتلاك الأراضي. يجوز لجميع الأشخاص الاعتباريين، سواء كانوا أجانب أو أرمن، امتلاك الأراضي. <u>الاعانات</u> 1) 2) 3) غير مقيد فيما يتعلق بالإعانات. الكيانات القانونية المنشأة بموجب التشريعات الأرمينية هي فقط المؤهلة للحصول على الدعم، بغض النظر عن ملكيتها لرأس المال.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود	2) الاستهلاك في الخارج	3) الوجود التجاري	4) وجود الأشخاص الطبيعيين
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	التزامات إضافية
	(2) التواجد المؤقت لموردي الخدمات الأفراد في قطاعات خدمات الأعمال المدرجة في الجدول، مع مراعاة حيازة المؤهلات المهنية اللازمة، على النحو الذي تحدده السلطات أو الهيئات المهنية ذات الصلة. سيتم منح الدخول لفترة أولية تصل إلى ثلاث سنوات، ويمكن تجديدها لفترات متتالية.		
	(3) التواجد المؤقت للأشخاص المسؤولين عن إقامة وجود تجاري. سيتم منح الدخول لمدة تصل إلى ثلاثة أشهر للأشخاص الذين يقيمون مؤقتًا في أرمينيا كموظفين في مؤسسة ليس لها وجود تجاري في أرمينيا لغرض إنشاء فرع أو شركة فرعية أو شركة تابعة لتلك المؤسسة في أرمينيا، رهناً بتوافر دعوة من الأشخاص الطبيعيين أو الاعتباريين الأرمن وشريطة ألا يشاركوا في تقديم الخدمات على أساس تجاري أو إجراء مبيعات مباشرة لعامة الناس داخل أراضي أرمينيا		

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود	2) الاستهلاك في الخارج	3) الوجود التجاري	4) وجود الأشخاص الطبيعيين
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	التزامات إضافية
	(4) التواجد المؤقت للأشخاص الذين يعملون في مؤسسة ليس لها وجود تجاري في أرمينيا، والتي أبرمت عقد خدمة مع مؤسسة تعمل في مجال الأعمال الفنية في أرمينيا والذين يقدمون خدمة في أرمينيا كمحترفين نيابة عن المؤسسة خارج أرمينيا في قطاعات خدمات الأعمال المدرجة في الجدول، رهنا بحيازة المؤهلات المهنية اللازمة، على النحو الذي تحدده السلطات أو الهيئات المهنية ذات الصلة وتوافر الدعوة من مؤسسة تعمل في مجال الأعمال الفنية في أرمينيا وشريطة ألا يكونوا منخرطين في توريد الخدمات أو إجراء مبيعات مباشرة لعامة الناس داخل أراضي أرمينيا خارج نطاق عقد الخدمة الأولي. سيتم منح الدخول لفترة أولية تصل إلى ثلاث سنوات، ويمكن تجديدها لفترات متتالية.		

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود	2) الاستهلاك في الخارج	3) الوجود التجاري	4) وجود الأشخاص الطبيعيين
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	التزامات إضافية
	(5) التواجد المؤقت لبائعي الخدمات. يُمنح الدخول لمدة ثلاثة أشهر للأشخاص الذين يتم توظيفهم أو تكليفهم من قبل مؤسسة والذين يقيمون مؤقتًا في أرمينيا من أجل إبرام عقد لبيع خدمة نيابة عن المؤسسة التي توظفهم أو تكليفهم، رهناً بتوافر دعوة من مؤسسة تعمل في مجال الأعمال التجارية في أرمينيا وشريطة ألا يشاركوا في توريد الخدمات أو إجراء مبيعات مباشرة لعامة الناس داخل أراضي أرمينيا.		

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
2- التزامات محددة القطاع			
1- خدمات الأعمال التجارية			
أ. الخدمات المهنية			
(أ) الخدمات القانونية، بخلاف الوثائق القانونية وخدمات التصديق (التصنيف المركزي للمنتجات 861*)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(أ) خدمات التوثيق القانوني والتصديق (التصنيف المركزي للمنتجات 8613)	(1) لا يوجد، باستثناء صياغة الوثائق التشريعية (2) لا يوجد (3) لا يوجد إلا خدمات التوثيق المحجوزة للدولة 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد، باستثناء صياغة الوثائق التشريعية (2) لا يوجد (3) لا يوجد إلا خدمات التوثيق المحجوزة للدولة 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمة المحاسبة (التصنيف المركزي للمنتجات 862)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمة التدقيق (التصنيف المركزي للمنتجات 862)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) يجب أن تكون المؤسسات ملكية فردية أو شراكات 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ب) خدمات مسك الدفاتر (التصنيف المركزي للمنتجات 862)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) الخدمات الضريبية (التصنيف المركزي للمنتجات 863)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(د) الخدمات المعمارية (التصنيف المركزي للمنتجات 8671)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(هـ) الخدمات الهندسية (التصنيف المركزي للمنتجات 8672)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(و) الخدمات الهندسية المتكاملة (التصنيف المركزي للمنتجات 8673)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ز) التخطيط الحضري والخدمات المعمارية للمناظر الطبيعية (التصنيف المركزي للمنتجات 8674)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ح) الخدمات الطبية وخدمات طب الأسنان (التصنيف المركزي للمنتجات 9312)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ط) الخدمات البيطرية (التصنيف المركزي للمنتجات 932)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب- الحاسوب والخدمات ذات الصلة			
(أ) الخدمات الاستشارية المتعلقة بتركيب أجهزة الكمبيوتر (التصنيف المركزي للمنتجات 841)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ب) خدمات تنفيذ البرمجيات (التصنيف المركزي للمنتجات 842)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) خدمات معالجة البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 843)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(د) خدمات قاعدة البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 844)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(هـ) خدمات صيانة وإصلاح الآلات والمعدات المكتبية بما في ذلك أجهزة الحاسوب (التصنيف المركزي للمنتجات 845)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(و) خدمات الحاسوب الأخرى، بما في ذلك خدمات إعداد البيانات (التصنيف المركزي للمنتجات 849)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
ج. خدمات البحث والتطوير			
خدمات البحث والتطوير (التصنيف المركزي للمنتجات 851-853)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. خدمات العقارات			
(a) تشمل الممتلكات الخاصة أو المؤجرة (التصنيف المركزي للمنتجات 821)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) على أساس الرسوم أو العقود (التصنيف المركزي للمنتجات 822)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
هـ. خدمات التأجير/ الاستئجار بدون مشغلين			
(ب) المتعلقة بالطائرات (التصنيف المركزي للمنتجات 83104)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ج) المتعلقة بمعدات النقل الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 83101، التصنيف المركزي للمنتجات 83102)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
المتعلقة بالسفن (التصنيف المركزي للمنتجات 83103)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
فيما يتعلق بمعدات النقل البري الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 83105)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) المتعلقة بالآلات والمعدات الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 83106 - 83109)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
و- خدمات الأعمال الأخرى			
(أ) الخدمات الإعلانية (التصنيف المركزي للمنتجات 871)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمات أبحاث السوق واستطلاع الرأي العام (التصنيف المركزي للمنتجات 864)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) خدمات الاستشارات الإدارية (التصنيف المركزي للمنتجات 865)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(د) الخدمات المتعلقة بالاستشارات الإدارية (التصنيف المركزي للمنتجات 866)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(هـ) خدمات الاختبار والتحليل الفني (التصنيف المركزي للمنتجات 8676)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) يجب أن يكون موردو خدمات الاختبار والتحليل الفني كيانات قانونية منشأة بموجب التشريعات الأرمنية 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(و) الخدمات العرضية للتصنيع (التصنيف المركزي للمنتجات 884+885)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ز) صيانة وإصلاح المعدات (لا تشمل السفن البحرية أو الطائرات أو معدات النقل الأخرى)(التصنيف المركزي للمنتجات 633+8861-8866)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ح) الطباعة والنشر (التصنيف المركزي للمنتجات 88442)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ط) خدمات المؤتمرات (التصنيف المركزي للمنتجات 87909)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ي) خدمات الترجمة التحريرية والشفوية (التصنيف المركزي للمنتجات 87905)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ل) خدمات التصوير الفوتوغرافي (التصنيف المركزي للمنتجات 8750)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(م) خدمات التعبئة والتغليف (التصنيف المركزي للمنتجات 8760)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ن) الخدمات الاستشارية في مجال البيئة	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(س) التشاور بشأن قضايا إدارة الموارد الطبيعية	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات العرضية للزراعة والصيد والغابات (التصنيف المركزي للمنتجات 881)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات العرضية للتعدين (التصنيف المركزي للمنتجات 883 + 5115)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات الاستشارية العلمية والتقنية المتعلقة بالهندسة (التصنيف المركزي للمنتجات 8675)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات التي تقدمها القابلات والممرضات وأخصائيو العلاج الطبيعي والعاملون في المجال الطبي (التصنيف المركزي للمنتجات 93191)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
الخدمات العرضية لصيد الأسماك (التصنيف المركزي للمنتجات 882)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات التنسيب والتوريد للموظفين (التصنيف المركزي للمنتجات 872)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
التحقيق والأمن (التصنيف المركزي للمنتجات 873)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات تنظيف المباني (التصنيف المركزي للمنتجات 874)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
2- خدمات الاتصالات			
جميع الخدمات المدرجة في هذا القطاع			إذا تم، على سبيل المثال بناءً على مشروع مالي دولي، تغيير أي شرط يتعلق بالوصول إلى الأسواق أو المعاملة الوطنية وأدى إلى وصول أكثر تحرراً، تقوم أرمينيا بتعديل التزاماتها بموجب هذا الجدول وإدراج الشروط الجديدة على الفور.
أ. الخدمات البريدية (التصنيف المركزي للمنتجات 7511)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات البريد السريع (التصنيف المركزي للمنتجات 7512)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. خدمات الاتصالات			
تستند الالتزامات التي تعهدت بها أرمينيا إلى مبادئ الجدولة المنصوص عليها في الوثائق التالية: "ملاحظات لجدولة التزامات خدمات الاتصالات الأساسية" (S/GBT7W72/Rev.1) و "قيود الوصول إلى الأسواق على توافر الطيف الترددي" (S/GBT/W/3).			

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
خدمات الاتصال	(1)(2)(3) ستوفر أرمينيا وصولاً غير محدود إلى الأسواق لأي وجميع القطاعات الفرعية لخدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية الأساسية وذات القيمة المضافة التي يغطيها الاحتكار في البداية فور تعليق أو إنهاء حقوق الاحتكار في ذلك القطاع الفرعي في أو في أي وقت قبل نهاية الاحتكار. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	حسب القطاعات الفرعية أدناه.	تتعهد أرمينيا بالالتزامات الواردة في الورقة المرجعية المرفقة بشأن المبادئ التنظيمية.
(أ) خدمات الهاتف الصوتي (التصنيف المركزي للمنتجات 7521)	(1) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (2) لا يوجد (3) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ب)، (ج) خدمات نقل البيانات المعتمدة على المرافق باستخدام الحزم (Packet-Switched) والموجهة عبر الدوائر (Circuit-Switched). (و) خدمات الفاكس القائمة على المرافق. (التصنيف المركزي للمنتجات 7523, التصنيف المركزي للمنتجات 7521)	(1) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (2) لا يوجد (3) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب)، (ج) خدمات نقل البيانات باستخدام الحزم والموجهة عبر الدوائر على أساس إعادة البيع. (و) خدمات الفاكس على أساس إعادة البيع. (التصنيف المركزي للمنتجات 7523، التصنيف المركزي للمنتجات 7521)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(د)، (هـ) خدمات التلكس والتلغراف والتسهيلات القائمة على أساس إعادة البيع. (التصنيف المركزي للمنتجات 7522، التصنيف المركزي للمنتجات 7523)	(1) غير مرتبط بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ز) خدمات الدوائر المستأجرة الخاصة (التصنيف المركزي للمنتجات 7522، التصنيف المركزي للمنتجات 7523)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(أ) خدمات الهاتف المحمول العامة، بما في ذلك الخدمات الخلوية التناظرية/الرقمية، وخدمات الاتصالات الشخصية (PCS)، والراديو المتنقل المتخصص (SMR)، والنظام العالمي للاتصالات المتنقلة (GSM)، وخدمات الأقمار الصناعية المتنقلة (MSS)؛ (س) خدمات النداء الآلي، وخدمات البيانات المتنقلة، سواء المعتمدة على المرافق أو على أساس إعادة البيع. (التصنيف المركزي للمنتجات 75213+ التصنيف المركزي للمنتجات 75291)	(1) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (2) لا يوجد (3) غير مقيد بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
خدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية القائمة على المرافق الدولية، القائمة على الأسلاك أو الراديو، بما في ذلك: (ح) البريد الإلكتروني (ط) البريد الصوتي (ي) استرجاع المعلومات والبيانات عبر الإنترنت (ك) تبادل البيانات الإلكترونية (ل) خدمات الفاكس المحسنة/ ذات القيمة المضافة، بما في ذلك التخزين وإعادة التوجيه والتخزين والاسترداد، (م) تحويل الرمز والبروتوكول (ن) معالجة المعلومات و/أو البيانات عبر الإنترنت (بما في ذلك معالجة المعاملات). (التصنيف المركزي للمنتجات 7523 + التصنيف المركزي للمنتجات 843)	(1) غير مرتبط بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (2) لا يوجد (3) غير مرتبط بحقوق الاحتكار حتى عام 2013، لا شيء اعتبارًا من 2014/01/01. (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

خدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية ذات القيمة المضافة الدولية على أساس إعادة البيع، وخدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية ذات القيمة المضافة المحلية، والمرافق القائمة على أساس إعادة البيع، القائمة على الأسلاك أو الراديو، بما في ذلك: (ح) البريد الإلكتروني، (ط) البريد الصوتي، (ي) استرجاع المعلومات والبيانات عبر الإنترنت، (ك) تبادل البيانات الإلكترونية، (ل) خدمات الفاكس المحسنة/ ذات القيمة المضافة، بما في ذلك التخزين وإعادة التوجيه والتخزين والاسترداد، (م) تحويل الرمز والبروتوكول، (ن) معالجة المعلومات و/أو البيانات عبر الإنترنت (بما في ذلك معالجة المعاملات). (التصنيف المركزي للمنتجات 7523 + التصنيف المركزي للمنتجات 843) (س) تصميم وتطوير منصات التجارة الإلكترونية المخصصة وإدارة	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي. (1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي. (1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
المخزون وتحسين تجربة المستخدم			
الخدمات المتعلقة بالاتصالات السلكية واللاسلكية (التصنيف المركزي للمنتجات 754)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
د. الخدمات السمعية البصرية			
(أ) خدمات إنتاج وتوزيع الصور المتحركة وأشرطة الفيديو (التصنيف المركزي للمنتجات 9611)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمة عرض الصور المتحركة (التصنيف المركزي للمنتجات 9612)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) خدمات الإذاعة والتلفزيون (لا تشمل خدمات الإرسال)(التصنيف المركزي للمنتجات 9613)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(هـ) خدمات تسجيل الصوت (CPC)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
3- خدمات البناء والهندسة ذات الصلة			
أ. أعمال البناء العامة للمباني (التصنيف المركزي للمنتجات 512)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. أعمال البناء العامة للهندسة المدنية (التصنيف المركزي للمنتجات 513)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. أعمال التركيب والتجميع (التصنيف المركزي للمنتجات 514+516)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. إنجاز أعمال البناء والتشطيب (التصنيف المركزي للمنتجات 517)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
أعمال ما قبل البناء في مواقع البناء (التصنيف المركزي للمنتجات 511)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
4- خدمات التوزيع			
أ. خدمات الوكلاء بالعمولة (التصنيف المركزي للمنتجات 621)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات تجارة الجملة (التصنيف المركزي للمنتجات 622)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. خدمات البيع بالتجزئة (التصنيف المركزي للمنتجات 631، التصنيف المركزي للمنتجات 632 التصنيف المركزي للمنتجات 611، التصنيف المركزي للمنتجات 6121)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. الامتياز (التصنيف المركزي للمنتجات 8929)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
5- الخدمات التعليمية			
أ. التعليم العالي (التصنيف المركزي للمنتجات 923)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. تعليم الكبار (التصنيف المركزي للمنتجات 924)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات التعليم الابتدائي (التصنيف المركزي للمنتجات 921)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات التعليم الثانوي (التصنيف المركزي للمنتجات 922)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات تعليمية أخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 929)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
6- الخدمات البيئية			
أ. خدمات الصرف الصحي (التصنيف المركزي للمنتجات 9401)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ب. خدمات التخلص من النفايات (التصنيف المركزي للمنتجات 9402)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. الصرف الصحي والخدمات المماثلة (التصنيف المركزي للمنتجات 9403)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. خدمات تنظيف غازات العادم (التصنيف المركزي للمنتجات 9404)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
د. خدمات الحد من الضوضاء (التصنيف المركزي للمنتجات 9405)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
د. خدمات حماية الطبيعة والمناظر الطبيعية (التصنيف المركزي للمنتجات 9406)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات حماية البيئة الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 94090)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
7- الخدمات المالية			
أ. خدمات التأمين			
(أ) خدمات التأمين على الحياة (التصنيف المركزي للمنتجات 8121)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أنه لا يجوز لمقدمي الخدمات المصرفية تقديم خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمات التأمين على غير الحياة، باستثناء خدمات التأمين على النقل البحري والجوي (التصنيف المركزي للمنتجات 8129*)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أن مقدمي الخدمات المصرفية قد لا يقدمون خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمات التأمين على النقل البحري والجوي (التصنيف المركزي للمنتجات 81293*)	(1) غير مقيد حتى عام 2004، لا شيء اعتبارًا من 1 يناير 2005 (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أن مقدمي الخدمات المصرفية قد لا يقدمون خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ج) إعادة التأمين وإعادة التأمين (التصنيف المركزي للمنتجات 81299)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أن مقدمي الخدمات المصرفية قد لا يقدمون خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(د) وساطة التأمين، مثل الوساطة والوكالة (التصنيف المركزي للمنتجات 81401)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أن مقدمي الخدمات المصرفية قد لا يقدمون خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(هـ) الخدمات المساعدة للتأمين، مثل الاستشارات والاكتوارية وتقييم المخاطر وخدمات تسوية المطالبات (التصنيف المركزي للمنتجات 8140*)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء أن مقدمي الخدمات المصرفية قد لا يقدمون خدمات التأمين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
ب. الخدمات المصرفية والخدمات المالية الأخرى			
(أ) قبول الودائع والأموال الأخرى المستحقة السداد من الجمهور. (ب) الإقراض بجميع أنواعه، بما في ذلك الائتمان الاستهلاكي وائتمان الرهن العقاري والعمولة وتمويل المعاملات التجارية. (ج) التأجير التمويلي (د) جميع خدمات الدفع وتحويل الأموال، بما في ذلك بطاقات الائتمان والرسوم وبطاقات الخصم والشيكات السياحية والحوالات المصرفية. (هـ) الضمانات والالتزامات. (التصنيف المركزي للمنتجات 81115-81119, 8113, 8112, 81199**, 81339**)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا شيء، باستثناء ما يلي: لا يجوز لمقدمي التأمين تقديم الخدمات المصرفية؛ ولا يجوز لفروع البنوك غير المقيمة قبول الودائع من الأرمن الطبيعيين. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(و) التداول لحساب خاص أو لحساب العملاء، سواء في البورصة أو في سوق خارج البورصة أو غير ذلك، ما يلي: أ. أدوات سوق المال (بما في ذلك الشيكات والفواتير وشهادات الإيداع)؛ ب. صرف العملات الأجنبية ج. المنتجات المشتقة بما في ذلك، على سبيل المثال لا الحصر، العقود الآجلة والخيارات د. سعر الصرف وأدوات سعر الفائدة، بما في ذلك المنتجات مثل المقايضات واتفاقيات الأسعار الآجلة. هـ. الأوراق المالية القابلة للتحويل، و. أدوات مالية وأصول مالية أخرى قابلة للتداول، بما في ذلك السبائك. (التصنيف المركزي للمنتجات 81321*, 81333, 81339**)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ز) المشاركة في إصدار جميع أنواع الأوراق المالية، بما في ذلك الاكتتاب والتوزيع بصفة وكيل، وتقديم الخدمات المتعلقة بهذه الإصدارات. (ح) الوساطة المالية (ط) إدارة الأصول، مثل إدارة النقد أو المحافظ الاستثمارية، وجميع أشكال إدارة الاستثمارات الجماعية، وإدارة صناديق التقاعد، وخدمات الحفظ والإيداع وخدمات الأمناء (التصنيف المركزي للمنتجات 8119، 8132)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ي) خدمات التسوية والمقاصة للأصول المالية، بما في ذلك الأوراق المالية والمنتجات المشتقة وغيرها من الصكوك القابلة للتداول (التصنيف المركزي للمنتجات 81319 **)	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) تُحتفظ خدمات التسوية والمقاصة للأوراق المالية والمنتجات المشتقة حصريًا لخدمة الإيداع المركزي في أرمينيا. 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(ك) الخدمات الاستشارية والوساطة وغيرها من الخدمات المالية المساعدة بشأن جميع الأنشطة المدرجة في الفقرات الفرعية (أ) إلى (ل)، بما في ذلك التحليل والمراجعة الائتمانية، والبحث والمشورة بشأن الاستثمار والمحافظ الاستثمارية، والمشورة بشأن عمليات الاستحواذ وإعادة هيكلة الشركات والاستراتيجية .(التصنيف المركزي للمنتجات 8131، 8133)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ل) توفير ونقل المعلومات المالية ومعالجة البيانات المالية والبرامج ذات الصلة من قبل موردي الخدمات المالية الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 8131)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ج. الخدمات المصرفية المركزية			

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
أ) خدمات العملة تحت سلطة البنك المركزي، وهي تصميم العملة وإنتاجها وتوزيعها واستبدالها (التصنيف المركزي للمنتجات V.2.1، 71110)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
8- الخدمات الصحية والاجتماعية			
خدمات المستشفى (الملكية المباشرة والإدارة على أساس الرسوم) (التصنيف المركزي للمنتجات 9311)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات الصحة البشرية الأخرى (الملكية المباشرة والإدارة على أساس الرسوم) (التصنيف المركزي للمنتجات 9319)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات الاجتماعية (التصنيف المركزي للمنتجات 933)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
9- السياحة والخدمات ذات الصلة			
الفنادق والمطاعم (التصنيف المركزي للمنتجات 641-643)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات وكالات السفر ومنظمي الرحلات السياحية (التصنيف المركزي للمنتجات 7471)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات المرشدين السياحيين (التصنيف المركزي للمنتجات 7472)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
10- الخدمات الترفيهية والثقافية والرياضية			
خدمات الترفيه (بخلاف الخدمات السمعية البصرية)(التصنيف المركزي للمنتجات 9619)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
الخدمات الرياضية والترفيهية (التصنيف المركزي للمنتجات 964)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
خدمات وكالات الأنباء (التصنيف المركزي للمنتجات 962)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
المكتبات والمحفوظات والمتاحف والخدمات الثقافية الأخرى (التصنيف المركزي للمنتجات 963)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
11- خدمات النقل			
ج- خدمات النقل الجوي.			
صيانة وإصلاح الطائرات (التصنيف المركزي للمنتجات 8868)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
بيع وتسويق خدمات النقل الجوي، بما في ذلك خدمات أنظمة الحجز بالحاسوب (التصنيف المركزي للمنتجات 748+749)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
هـ. خدمات النقل بالسكك الحديدية			
صيانة وإصلاح معدات النقل بالسكك الحديدية (التصنيف المركزي للمنتجات 8868**)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
و. خدمات النقل البري			

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(أ) نقل الركاب (التصنيف المركزي للمنتجات 7121+7122)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا شيء، باستثناء المعاملة التفضيلية فيما يتعلق بالضرائب ورسوم تشغيل وصيانة الطرق العامة وإصدار تصاريح الدخول (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) نقل البضائع (التصنيف المركزي للمنتجات 7123)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) لا شيء، باستثناء المعاملة التفضيلية فيما يتعلق بالضرائب ورسوم تشغيل وصيانة الطرق العامة وإصدار تصاريح الدخول (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(د) صيانة وإصلاح معدات النقل البري (التصنيف المركزي للمنتجات 6112)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد (4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
ح. الخدمات المساعدة لجميع وسائل النقل			

طرق التوريد: 1) العرض عبر الحدود 2) الاستهلاك في الخارج 3) الوجود التجاري 4) وجود الأشخاص الطبيعيين			
القطاع أو القطاع الفرعي	القيود المفروضة على الوصول إلى الأسواق	القيود على المعاملة الوطنية	الالتزامات الإضافية
(أ) خدمات مناولةالبضائع (التصنيف المركزي للمنتجات 741)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ب) خدمات التخزين والمستودعات (التصنيف المركزي للمنتجات 742)	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) غير مقيد* (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	
(ج) خدمات وكالة نقل الشحن وفحص الشحن (التصنيف المركزي للمنتجات 748+749)	(1) لا يوجد (2) لا يوجد (3) لا يوجد 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	(1) يجب إجراء التخليص الجمركي من قبل وكيل جمركي مرخص أنشئ في جمهورية أرمينيا (2) لا يوجد (3) يجب إجراء التخليص الجمركي من قبل وكيل جمركي مرخص له مؤسس في جمهورية أرمينيا 4) غير مقيد إلا كما هو موضح في القسم الأفقي.	

المادة الثانية قائمة الإعفاءات

القطاع الفرعي	وصف التدبير الذي يشير إلى عدم اتساقه مع المادة الثانية	البلدان التي ينطبق عليها التدبير	المدة المخصصة	الشروط التي تخلق الحاجة إلى الإعفاء
خدمات النقل البري (نقل البضائع) (التصنيف المركزي للمنتجات 7123)	بموجب اتفاقيات النقل البري الدولي الثنائية، يُعفى نقل البضائع إلى الأراضي الأرمينية وداخلها، والذي يتم من قبل ناقلين مسجلين في الأطراف المتعاقدة الأخرى، من الضرائب والرسوم المتعلقة بتشغيل وصيانة الطرق العامة ومن رسوم إصدار تصاريح الدخول.	جورجيا، إيران، لبنان، تركمانستان، قبرص، روسيا، لاتفيا، سوريا، بلغاريا، رومانيا، أوكرانيا، بيلاروسيا، جمهورية قيرغيزستان	غير محدد	الحاجة إلى الحفاظ على إمكانية تطبيق المعاملة المتبادلة من أجل ضمان الظروف المناسبة للموردين الأرمن لخدمات النقل بالشاحنات في الأراضي الأخرى
خدمات النقل البري (نقل الركاب)(التصنيف المركزي للمنتجات 7121+7122)	بموجب اتفاقيات النقل البري الدولي الثنائية، يُعفى نقل الركاب إلى الأراضي الأرمينية وداخلها، والذي يتم من قبل ناقلين مسجلين في الأطراف المتعاقدة الأخرى، من الضرائب والرسوم المتعلقة بتشغيل وصيانة الطرق العامة ومن رسوم إصدار تصاريح الدخول.	جورجيا، لبنان، روسيا، لاتفيا، سوريا، بلغاريا، رومانيا، أوكرانيا، بيلاروسيا، جمهورية قيرغيزستان	غير محدد	الحاجة إلى الحفاظ على إمكانية تطبيق المعاملة بالمثل من أجل ضمان الظروف المناسبة للموردين الأرمن لخدمات نقل الركاب في الأراضي الأخرى
الخدمات السمعية البصرية – إنتاج وتوزيع الصور المتحركة والبرامج التلفزيونية	التدابير القائمة على اتفاقية الإنتاج المشترك للمصنفات السمعية البصرية، والتي تمنح المعاملة الوطنية للمصنفات السمعية البصرية التي تغطيها هذه الاتفاقية.	البلدان التي تسري فيها مثل هذه الاتفاقيات الثنائية أو متعددة الأطراف، الآن أو في المستقبل.	مع مراعاة مدة الاتفاقية المعنية.	من أجل تعزيز الروابط الثقافية بين البلدان المعنية

القطاع الفرعي	**وصف التدبير الذي يشير إلى عدم اتساقه مع المادة الثانية**	**البلدان التي ينطبق عليها التدبير**	**المدة المخصصة**	**الشروط التي تخلق الحاجة إلى الإعفاء**
الخدمات السمعية البصرية – إنتاج وتوزيع البرامج التلفزيونية والأفلام	التدابير التي تمنح فائدة برامج الدعم (مثل EURIMAGES) للمصنفات السمعية البصرية، وموردي هذه المصنفات، وتفي بمعايير معينة للأصل الأوروبي.	الدول الأوروبية	غير محدد لا يلزم الإعفاء، بالنسبة لبلدان معينة، إلا إلى أن يتم إبرام اتفاقية تكامل اقتصادي أو إكمالها.	تهدف هذه البرامج إلى الحفاظ على الهوية الإقليمية للبلدان داخل أوروبا التي لها روابط ثقافية طويلة الأمد وتعزيزها.

ورقة مرجعية

النطاق

فيما يلي تعاريف ومبادئ حول الإطار التنظيمي لخدمات الاتصالات الأساسية.

التعريفات

المستخدمون يقصد بهم مستهلكي الخدمة وموردي الخدمة.

المرافق الأساسية تعني مرافق شبكة أو خدمة نقل الاتصالات العامة التي

(أ) يتم توفيرها حصريًا أو في الغالب من قبل مورد واحد أو عدد محدود من الموردين.

(ب) لا يمكن عملياً استبدالها اقتصادياً أو تقنياً من أجل تقديم خدمة.

المورد الرئيسي يعني المورد الذي لديه القدرة على التأثير ماديًا على شروط المشاركة (مع مراعاة السعر والعرض) في السوق ذات الصلة لخدمات الاتصالات الأساسية نتيجة لما يلي:

(أ) السيطرة على المرافق الأساسية

(ب) استخدام مركزه في السوق.

1- الضمانات التنافسية

1-1 منع الممارسات المانعة للمنافسة في مجال الاتصالات السلكية واللاسلكية

يجب الحفاظ على التدابير المناسبة لغرض منع الموردين الذين هم، بمفردهم أو معًا، موردًا رئيسيًا من الانخراط في الممارسات المانعة للمنافسة أو مواصلتها.

1-2 الضمانات

تشمل الممارسات المانعة للمنافسة المشار إليها أعلاه على وجه الخصوص:

(أ) الانخراط في الدعم المتبادل المانع للمنافسة

(ب) استخدام المعلومات التي تم الحصول عليها من المنافسين مع نتائج مانعة للمنافسة

(ج) عدم إتاحة المعلومات الفنية لموردي الخدمات الآخرين في الوقت المناسب حول المرافق الأساسية والمعلومات ذات الصلة تجاريًا اللازمة لهم لتقديم الخدمات.

2- الربط البيني

1-2 ينطبق هذا القسم على الربط مع الموردين الذين يوفرون شبكات أو خدمات نقل الاتصالات العامة من أجل السماح لمستخدمي مورد واحد بالتواصل مع مستخدمي مورد آخر والوصول إلى الخدمات التي يقدمها مورد آخر، حيث يتم التعهد بالتزامات محددة.

2-2 يجب ضمان الاتصال البيني

يتم ضمان الاتصال البيني مع مورد رئيسي في أي نقطة مجدية تقنيًا في الشبكة. يتم توفير هذا الربط البيني.

(أ) بموجب شروط وأحكام غير تمييزية (بما في ذلك المعايير والمواصفات الفنية) وبأسعار وجودة لا تقل ملاءمة عن تلك المقدمة للخدمات المماثلة الخاصة به أو للخدمات المماثلة لموردي الخدمات غير المنتسبين أو للشركات الفرعية له أو الشركات التابعة له.

(ب) في الوقت المناسب، وفقًا للشروط والأحكام (بما في ذلك المعايير والمواصفات الفنية) والأسعار الموجهة نحو التكلفة والتي تكون شفافة ومعقولة، مع مراعاة الجدوى الاقتصادية، ومجزأة بما فيه الكفاية بحيث لا يحتاج المورد إلى الدفع مقابل مكونات الشبكة أو المرافق التي لا يحتاجها لتقديم الخدمة.

(ج) عند الطلب، في نقاط إضافية إلى نقاط إنهاء الشبكة المقدمة لغالبية المستخدمين، وذلك مقابل رسوم تعكس تكلفة إنشاء المرافق الإضافية اللازمة.

3-2 إتاحة إجراءات مفاوضات الربط البيني للجمهور

يتم إتاحة الإجراءات المعمول بها للربط البيني مع مورد رئيسي للجمهور.

4-2 شفافية ترتيبات الربط البيني

يتم التأكد من أن المورد الرئيسي سيتيح للجمهور إما اتفاقيات الربط البيني الخاصة به أو عرض الربط البيني المرجعي.

5-2 الربط البيني: تسوية المنازعات

يكون لمورد الخدمة الذي يطلب الاتصال البيني مع مورد رئيسي حق اللجوء، إما:

(أ) في أي وقت أو

(ب) بعد فترة زمنية معقولة يتم الإعلان عنها علنًا

إلى هيئة محلية مستقلة، والتي قد تكون هيئة تنظيمية على النحو المشار إليه في الفقرة 5 أدناه، لحل النزاعات المتعلقة بالشروط والأحكام والأسعار المناسبة للربط البيني في غضون فترة زمنية معقولة، إلى الحد الذي لم يتم تحديده مسبقًا.

3- الخدمة الشاملة

يحق لأي عضو تحديد نوع التزام الخدمة الشاملة الذي يرغب في الحفاظ عليه. ولا تعتبر هذه الالتزامات مخالفة لقوانين المنافسة النزيهة بحد ذاتها ، شريطة إدارتها بأسلوب شفاف وغير تمييزي ومحايد من حيث المنافسة، وأن لا تُحمّل أكثر مما يقتضيه نوع الخدمة الشمولية التي يحددها العضو.

4- الإتاحة العامة لمعايير الترخيص

عندما يكون الترخيص مطلوبًا، يتم إتاحة ما يلي للجمهور:

(أ) جميع معايير الترخيص والفترة الزمنية المطلوبة عادة للتوصل إلى قرار بشأن طلب الحصول على ترخيص.

(ب) أحكام وشروط التراخيص الفردية.

يتم إبلاغ مقدم الطلب بأسباب رفض الترخيص عند الطلب.

5- المنظمون المستقلون

الهيئة التنظيمية منفصلة عن أي مورد لخدمات الاتصالات الأساسية وليست مسؤولة أمامه. يجب أن تكون قرارات المنظمين والإجراءات التي يستخدمونها محايدة فيما يتعلق بجميع المشاركين في السوق.

6- تخصيص واستخدام الموارد النادرة

يتم تنفيذ أي إجراءات لتخصيص واستخدام الموارد النادرة، بما في ذلك الترددات والأعداد وحقوق المرور، بطريقة موضوعية وفي الوقت المناسب وشفافة وغير تمييزية. يتم إتاحة الحالة الحالية لنطاقات التردد المخصصة للجمهور، ولكن لا يلزم تحديد مفصل للترددات المخصصة لاستخدامات حكومية محددة.

الملحق الثالث

قائمةدولة الإمارات العربية المتحدة بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية

القطاع أو القطاع الفرعي	**وصف التدبير الذي يشير إلى التعارض مع المادة 2-4**	**البلدان التي ينطبق عليها التدبير**	**المدة المخصصة:**	**الظروف التي تخلق الحاجة للإعفاء**
الخدمات المالية	يخضع الترخيص بدخول/إنشاء/تشغيل موردي الخدمات المالية الأجانب (بما في ذلك البنوك وشركات التأمين) وفتح فروع جديدة لقرار السلطات المختصة.	جميع الدول	غير محدد	الإمارات العربية المتحدة سوق صغيرة ومشبعة بالفعل. وقد يتعين منح معاملة تفضيلية، على أساس كل حالة على حدة، من أجل الحصول على فوائد متبادلة المنفعة لدولة الإمارات العربية المتحدة.

الملحق الرابع

قائمة جمهورية أرمينيا بشأن إعفاءات الدولة الأولى بالرعاية

القطاع الفرعي	وصف التدبير الذي يشير إلى عدم اتساقه مع المادة 4-2	البلدان التي ينطبق عليها التدبير	المدة المخصصة:	الشروط التي تخلق الحاجة إلى الإعفاء
خدمات النقل البري (نقل البضائع) (التصنيف المركزي للمنتجات 7123) خدمات النقل	بموجب اتفاقيات النقل البري الدولية الثنائية، يُعفى نقل البضائع إلى الأراضي الأرمينية وداخلها، الذي يقوم به الناقلون، المسجلون في الأطراف المتعاقدة الأخرى، من الضرائب والرسوم لتشغيل الطرق العامة والحفاظ عليها وإصدار تصاريح الدخول.	جورجيا، إيران، لبنان، تركمانستان، قبرص، روسيا، لاتفيا، سوريا، بلغاريا، رومانيا، أوكرانيا، بيلاروسيا، جمهورية قيرغيزستان	غير محدد إلى أجل	الحاجة إلى الحفاظ على إمكانية تطبيق المعاملة المتبادلة من أجل ضمان الظروف المناسبة للموردين الأرمن لخدمات النقل بالشاحنات في المناطق الأخرى
البري (نقل الركاب) (التصنيف المركزي للمنتجات	وبموجب اتفاقيات النقل البري الدولية الثنائية، يُعفى نقل الركاب إلى الأراضي الأرمينية وداخلها، الذي يقوم به الناقلون، المسجلون في الأطراف المتعاقدة الأخرى، من الضرائب والرسوم لتشغيل الطرق العامة والحفاظ عليها وإصدار تصاريح الدخول.	جورجيا، لبنان، روسيا، لاتفيا، سوريا، بلغاريا، رومانيا، أوكرانيا، بيلاروسيا، جمهورية قيرغيزستان	غير محدد	والحاجة إلى الحفاظ على إمكانية تطبيق المعاملة المتبادلة من أجل ضمان الظروف المناسبة للموردين الأرمن لخدمات نقل الركاب
7121+7122) الخدمات السمعية البصرية – إنتاج وتوزيع الصور المتحركة والبرامج التلفزيونية.	التدابير القائمة على اتفاقية الإنتاج المشترك للمصنفات السمعية البصرية، والتي تمنح المعاملة الوطنية للمصنفات السمعية البصرية التي تغطيها هذه الاتفاقية. التدابير التي تمنح فائدة برامج الدعم (مثل	الدول التي توجد معها اتفاقيات ثنائية أو متعددة الأطراف سارية المفعول، حاليًا أو في المستقبل.	رهنا بمدة الاتفاقية المعنية.	في المناطق الأخرى من أجل تعزيز الروابط الثقافية بين البلدان المعنية

الخدمات السمعية البصرية – إنتاج وتوزيع البرامج التلفزيونية والأفلام	EURIMAGES) للمصنفات السمعية البصرية، وموردي هذه المصنفات، وتفي بمعايير معينة للأصل الأوروبي.	الدول الأوروبية.	غير محدد لا يلزم الإعفاء، بالنسبة لبلدان معينة، إلا إلى أن يتم إبرام اتفاقية تكامل اقتصادي أو إكمالها.	تهدف هذه البرامج إلى الحفاظ على الهوية الإقليمية للبلدان داخل أوروبا التي لها روابط ثقافية طويلة الأمد وتعزيزها.

الملحق الخامس
الخدمات المالية

1- النطاق والتعريف

(أ) ينطبق هذا الملحق على التدابير التي تؤثر على توريد الخدمات المالية تعني الإشارة إلى توريد خدمة مالية في هذا الملحق توريد خدمة على النحو المحدد في المادة 2-1 (التعريفات) من الفصل 2 (التجارة في الخدمات).

(ب) لأغراض الفقرة الفرعية (ب) من المادة 2-2 (نطاق التغطية) من الفصل 2 (التجارة في الخدمات)، تعني "الخدمات المقدمة في ممارسة السلطة الحكومية" ما يلي:

(1) الأنشطة التي يضطلع بها مصرف مركزي أو سلطة نقدية أو أي كيان عام آخر سعيا إلى وضع سياسات نقدية أو سياسات تتعلق بأسعار الصرف.

(2) الأنشطة التي تشكل جزءًا من نظام قانوني للضمان الاجتماعي أو خطط التقاعد العامة.

(3) الأنشطة الأخرى التي تقوم بها جهة عامة لحساب أو بضمان أو باستخدام الموارد المالية للحكومة.

(ج) ولأغراض الفقرة الفرعية (ب) من المادة 2-2 (نطاق التغطية) من الفصل 2 (التجارة في الخدمات)، إذا سمح أحد الأطراف لأي من الأنشطة المشار إليها في الفقرتين الفرعيتين (ب) (2) أو (ب) (3) من هذه الفقرة أن يتم إجراؤها من قبل موردي الخدمات المالية التابعين له في منافسة مع كيان عام أو مورد خدمات مالية، فإن "الخدمات" تشمل مثل هذه الأنشطة.

(د) لا تنطبق الفقرة الفرعية (أ) من المادة 2-1 (التعريفات) من الفصل 2 (التجارة في الخدمات) على الخدمات التي يغطيها هذا الملحق.

2- التنظيم المحلي

(أ) بصرف النظر عن أي أحكام أخرى في الفصل 2 (التجارة في الخدمات)، لا يجوز منع أي طرف من اتخاذ تدابير لأسباب تحوطية، بما في ذلك حماية المستثمرين أو المودعين أو حاملي ثائق التأمين أو الأشخاص الذين يدين لهم مورد الخدمات المالية بواجب ائتماني، أو لضمان سلامة واستقرار النظام المالي. عندما لا تتوافق هذه التدابير مع أحكام الفصل 2 (التجارة في الخدمات)، لا يجوز استخدامها كوسيلة لتجنب التزامات الطرف أو واجباته بموجب الفصل 2 (التجارة في الخدمات).

(ب) لا يجوز تفسير أي شيء في الفصل 2 (التجارة في الخدمات) على أنه يتطلب من الطرف الكشف عن المعلومات المتعلقة بشؤون وحسابات العملاء الأفراد أو أي معلومات سرية أو خاصة في حوزة الكيانات العامة.

3- الاعتراف

(أ) يجوز لأي طرف أن يعترف بالتدابير التحوطية لأي بلد آخر في تحديد كيفية تطبيق تدابير الطرف المتعلقة بالخدمات المالية. ويمكن أن يستند هذا الاعتراف، الذي يمكن تحقيقه من خلال المواءمة أو غير ذلك، إلى اتفاق أو ترتيب مع البلد المعني أو يمكن منحه بشكل مستقل.

(ب) يتيح الطرف الذي يكون طرفا في اتفاقية أو ترتيب من هذا القبيل المشار إليه في الفقرة الفرعية (أ)، سواء كان ذلك في المستقبل أو قائما، فرصة كافية للطرف ذو الصلة الآخر للتفاوض بشأن انضمامه إلى تلك الاتفاقيات أو الترتيبات، أو للتفاوض معه بشأن اتفاقات أو ترتيبات مماثلة، في ظل ظروف يكون فيها تنظيم مماثل لتلك اللائحة أو الإشراف عليها أو تنفيذها والإجراءات المتعلقة بتبادل المعلومات بين أطراف الاتفاقية أو الترتيب. وعندما يمنح أحد الطرفين الاعتراف بشكل مستقل، يجب أن يتيح فرصة كافية للطرف الآخر لإثبات وجود مثل هذه الظروف.

4- تسوية المنازعات

يجب أن يكون لدى لجان المنازعات المتعلقة بالقضايا التحوطية والمسائل المالية الأخرى الخبرة اللازمة ذات الصلة بالخدمة المالية المحددة محل النزاع.

5- التعريفات

لأغراض هذا الملحق:

(أ) **الخدمة المالية** هي أي خدمة ذات طبيعة مالية يقدمها مورد الخدمات المالية لأحد الأطراف. تشمل الخدمات المالية جميع الخدمات المتعلقة بالتأمين، وجميع الخدمات المصرفية والخدمات المالية الأخرى (باستثناء التأمين). وتشمل الخدمات المالية الأنشطة التالية:

جميع خدمات التأمين والخدمات المتعلقة به

(1) التأمين المباشر (بما في ذلك التأمين المشترك):

(أ) التأمين على الحياة

(ب) التأمين بخلاف التأمين على الحياة

(2) إعادة التأمين والتراجع

(3) الوساطة في مجال التأمين، مثل الوساطة والوكالة

(4) الخدمات المساعدة للتأمين، مثل الخدمات الاستشارية والاكتوارية وخدمات تقييم المخاطر وتسوية المطالبات.

الخدمات المصرفية وغيرها من الخدمات المالية (باستثناء التأمين)

(5) قبول الودائع وغيرها من الأموال القابلة للدفع من الجمهور.

(6) الإقراض بجميع أنواعه، بما في ذلك الائتمان الاستهلاكي والائتمان العقاري والعمولة وتمويل المعاملات التجارية.

(7) التأجير التمويلي

(8) جميع خدمات الدفع وتحويل الأموال، بما في ذلك بطاقات الائتمان والرسوم وبطاقات الخصم والشيكات السياحية والحوالات المصرفية.

(9) الضمانات والالتزامات

(10) التداول لحساب خاص أو لحساب العملاء، سواء في البورصة أو في سوق خارج البورصة أو غير ذلك، ما يلي:

(أ) أدوات سوق المال (بما في ذلك الشيكات والفواتير وشهادات الإيداع)؛
(ب) الصرف الأجنبي
(ج) المنتجات المشتقة بما في ذلك، على سبيل المثال لا الحصر، العقود الآجلة والخيارات
(د) سعر الصرف وأدوات سعر الفائدة، بما في ذلك المنتجات مثل المقايضات واتفاقيات الأسعار الآجلة.
(هـ) الأوراق المالية القابلة للتحويل
(و) الأدوات والأصول المالية الأخرى القابلة للتداول، بما في ذلك السبائك.

(11) المشاركة في إصدارات جميع أنواع الأوراق المالية، بما في ذلك الاكتتاب والإيداع كوكيل (سواء كان ذلك في القطاع العام أو الخاص وتقديم الخدمات المتعلقة بهذه المسائل:

(12) الوساطة في الأموال

(13) إدارة الأصول، مثل إدارة النقد أو المحافظ الاستثمارية، وجميع أشكال إدارة الاستثمارات الجماعية وإدارة صناديق المعاشات التقاعدية وخدمات الحفظ والإبداع والاستئنمان.

(14) خدمات التسوية والمقاصة للأصول المالية بما في ذلك الأوراق المالية والمنتجات المشتقة وغيرها من الصكوك القابلة للتداول.

(15) تقديم المعلومات المالية ونقلها ومعالجة البيانات المالية والبرمجيات ذات الصلة من موردي الخدمات المالية الأخرى.

(16) تقديم الخدمات الاستشارية وخدمات الوساطة وغيرها من الخدمات المالية المساعدة بشأن جميع الأنشطة المدرجة في الفقرات الفرعية من (5) إلى (15) بما في ذلك المراجع والتحليلات الائتمانية والبحوث والمشورة المتعلقة بالاستثمار ومحافظ الاستثمار، وإسداء المشورة بشأن عمليات الاستحواذ وبشأن إعادة هيكلة الشركات واستراتيجيتها.

(ب) **مورد الخدمات المالية** يقصد به أي شخص طبيعي أو اعتباري لأحد الطرفين يرغب في تقديم خدمات مالية أو توريدها ولكن لا يشمل مصطلح "مورد الخدمات المالية" كيانا عاما.

(ج) "**الكيان العام**" يعني:

(1) حكومة أو مصرف مركزي أو سلطة نقدية تابعة لأحد الطرفين أو كيان يملكه أو يسيطر عليه طرف يشارك أساسا في تنفيذ مهام أو أنشطة حكومية الأغراض حكومية، ولا يشمل كيانا يعمل أساسا في تقديم الخدمات المالية بشروط تجارية.

(2) كيان خاص، يؤدي مهام يؤديها عادة بنك مركزي أو سلطة نقدية، عند ممارسة تلك المهام.

الملحق السادس
خدمات الاتصالات

المادة 1: النطاق والتعاريف

1- ينطبق هذا الملحق على التدابير التي يتخذها الطرفان والتي تؤثر على التجارة في خدمات الاتصالات[1]. ولا ينطبق على التدابير المتعلقة بالبث أو التوزيع عبر الكابل للبرامج الإذاعية أو التلفزيونية.[2]

2- لا يجوز تفسير أي شيء في هذا الملحق على النحو التالي:

(أ) مطالبة أحد الطرفين بإجبار أي مؤسسة على إنشاء أو بناء أو حيازة أو تأجير أو تشغيل أو توفير شبكات أو خدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية حيث لا يتم تقديم هذه الشبكات أو الخدمات للجمهور بشكل عام.

(ب) مطالبة أحد الطرفين بإجبار أي مؤسسة تعمل حصريًا في مجال البث أو التوزيع عبر الكابلات للبرامج الإذاعية أو التلفزيونية على توفير مرافق البث أو الكابلات الخاصة بها كشبكة اتصالات عامة.

(ج) منع أحد الطرفين من منع الأشخاص الذين يشغلون شبكات خاصة من استخدام شبكاتهم لتزويد شبكات أو خدمات الاتصالات العامة لأطراف ثالثة.

3- لأغراض هذا الملحق:

السلطة التنظيمية تعني هيئة أو هيئات مكلفة بأي من المهام التنظيمية الموكلة فيما يتعلق بالقضايا المذكورة في هذا الملحق؛

المرافق الأساسية تعني مرافق شبكة أو خدمة الاتصالات العامة التي:

(أ) يتم توفيرها حصريًا أو في الغالب من قبل مورد واحد أو عدد محدود من الموردين.

(ب) لا يمكن استبدالها اقتصاديًا أو تقنيًا من أجل تقديم خدمة؛

المورد الرئيسي يعني

---

[1] تُفهم "التجارة في خدمات الاتصالات" وفقًا للتعريفات الواردة في المادة 2-1 (التعريفات)، وتشمل أيضًا التدابير التي تتعلق بالوصول إلى شبكات وخدمات الاتصالات العامة واستخدامها.

[2] يتم تعريف "البث" على النحو المنصوص عليه في القانون المحلي ذي الصلة لكل طرف.

(أ) بالنسبة لدولة الإمارات العربية المتحدة، مورد لديه القدرة على التأثير ماديًا على شروط المشاركة (مع مراعاة السعر والعرض) في السوق ذات الصلة لخدمات الاتصالات الأساسية نتيجة لما يلي:

(1) السيطرة على المرافق الأساسية؛ أو

(2) استخدام مركزه في السوق.

(ب) بالنسبة لجمهورية أرمينيا، يعني المورد الرئيسي المشغل المهيمن، مما يعني المشغل، الذي تم الاعتراف به كمشغل مهيمن في استغلال شبكة الاتصالات الإلكترونية العامة من قبل المنظم.

شبكة الاتصالات السلكية واللاسلكية العامة تعني البنية التحتية العامة للاتصالات السلكية واللاسلكية التي تسمح بالاتصالات السلكية واللاسلكية بين نقاط إنهاء الشبكة المحددة وفيما بينها.

خدمة الاتصالات العامة تعني أي خدمة اتصالات مطلوبة، صراحةً أو فعليًا، من قبل أحد الأطراف لتقديمها للجمهور بشكل عام. قد تشمل هذه الخدمات، من بين أمور أخرى، التلغراف والهاتف والتلكس ونقل البيانات التي تنطوي عادة على نقل المعلومات المقدمة من العملاء في الوقت الفعلي بين نقطتين أو أكثر دون أي تغيير من البداية إلى النهاية في شكل معلومات العميل.

الربط البيني يعني الاتصال المادي والمنطقي لشبكتين عامتين للاتصالات الإلكترونية يستخدمهما نفس مقدمي خدمات الاتصالات الإلكترونية أو مختلفون، ونتيجة لذلك تتاح لمستخدمي أحد مقدمي الخدمات الفرصة لتبادل المعلومات مع مستخدمي نفس مقدم الخدمة أو مقدم خدمة آخر أو الوصول إلى خدمات مقدم خدمة آخر.

الاتصالات تعني نقل الإشارات الكهرومغناطيسية مثل الصوت وصورة البيانات وأي مزيج منهما. لا يشمل قطاع خدمات الاتصالات النشاط الاقتصادي المتمثل في توفير المحتوى الذي يتطلب خدمات الاتصالات لنقله.

المادة 2: ضمانات المنافسة

1- يتعين على كل طرف أن يتخذ التدابير المناسبة بغرض منع الموردين الذين يشكلون، بمفردهم أو مجتمعين، مورداً رئيسياً من الانخراط في ممارسات مخلة للمنافسة أو الاستمرار فيها.

2- وتتضمن الممارسات المخلة للمنافسة المشار إليها في الفقرة 1، على وجه الخصوص، ما يلي:

(أ) الانخراط في الدعم المتبادل المخل للمنافسة

(ب) استخدام المعلومات التي تم الحصول عليها من المنافسين مع نتائج مخلة للمنافسة

(ج) عدم إتاحة المعلومات الفنية لموردي الخدمات الآخرين في الوقت المناسب حول المرافق الأساسية والمعلومات ذات الصلة تجاريًا اللازمة لهم لتوريد الخدمات.

المادة 3: الربط البيني

1- تنطبق هذه المادة على الربط مع الموردين الذين يوفرون شبكات أو خدمات الاتصالات العامة من أجل السماح لمستخدمي مورد واحد بالتواصل مع مستخدمي مورد آخر والوصول إلى الخدمات التي يقدمها مورد آخر.

2- يكون لأي مورد مرخص له بتقديم خدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية حقوق الربط البيني مع مقدمي خدمات وشبكات الاتصالات السلكية واللاسلكية الآخرين. ينبغي أن تستند أسعار الربط من حيث المبدأ إلى التكلفة أو تستند إلى أسعار منظمة أخرى للموردين المعنيين (سعر عادل).

3- يجب أن تكون نقطة الربط في الشبكة محل مفاوضات بين مقدمي الخدمة وتخضع للجدوى الفنية. في حالة مواجهة موردي الخدمات صعوبات في المفاوضات المذكورة، يجب أن تكون السلطة المختصة قادرة على التدخل والحكم، وفقًا للوائح الأطراف ذات الصلة. يجب أن تضمن هذه المفاوضات إبرام اتفاقيات الربط البيني:

(أ) بموجب شروط وأحكام غير تمييزية (بما في ذلك المعايير والمواصفات الفنية) وبجودة لا تقل ملاءمة عن تلك التي يقدمها المورد الرئيسي للخدمات المماثلة الخاصة به أو للخدمات المماثلة لموردي الخدمات غير التابعين له أو للشركات التابعة له أو الشركات التابعة الأخرى؛ و

(ب) في الوقت المناسب، وبشروط وأحكام (تشمل المعايير والمواصفات الفنية) وبأسعار قائمة على اعتبارات الكلفة وشفافة ومعقولة، مع مراعاة الجدوى الاقتصادية، ومجزأة بشكل كافٍ بحيث لا يحتاج المورد إلى دفع ثمن مكونات الشبكة أو المرافق التي لا يحتاج إليها لتقديم الخدمات.

المادة 4: الخصوصية

1- يجب على كل طرف التأكد من أن موردي شبكات أو خدمات الاتصالات العامة في إقليمه يتخذون الخطوات المناسبة لحماية، من بين أمور أخرى:

(أ) خصوصية الأفراد فيما يتعلق بمعالجة البيانات الشخصية ونشرها؛

(ب) سرية السجلات الفردية؛ و

(ج) سرية المعلومات الحساسة تجاريًا الخاصة بالموردين والمستخدمين النهائيين لخدمات الاتصالات أو المتعلقة بهم. لا يجوز استخدام البيانات والمعلومات التي يحصل عليها مزود خدمة الاتصالات إلا لغرض تقديم تلك الخدمات.

2- لا يوجد في هذا الملحق ما يقيد حق أي طرف في حماية البيانات الشخصية والخصوصية الشخصية وسرية السجلات والحسابات الفردية والمعلومات الأخرى المحمية بموجب القانون.

المادة 5: الخدمة الشاملة

1- لكل طرف الحق في تحديد نوع التزام الخدمة الشاملة الذي يرغب في الحصول عليه.

2- يجب أن تكون التدابير التي يتخذها الطرفان التي تحكم الخدمة الشاملة شفافة وموضوعية وغير تمييزية. كما يجب أن تكون محايدة فيما يتعلق بالمنافسة ولا تشكل عبئا أكثر مما هو ضروري بالنسبة لنوع الخدمة الشاملة التي يحددها الطرف.

المادة 6: إجراءات الترخيص

1- عندما تكون هناك حاجة إلى ترخيص أو امتياز لتوريد خدمة اتصالات، يجب على السلطة المختصة لأحد الطرفين إتاحة ما يلي للجمهور:

(أ) شروط وأحكام هذا الترخيص أو الامتياز، و

(ب) الفترة الزمنية المطلوبة عادة للتوصل إلى قرار بشأن طلب الحصول على ترخيص أو امتياز.

2- عندما يكون الترخيص أو الامتياز مطلوبًا لتوريد خدمة اتصالات، وإذا تم استيفاء الشروط المعمول بها، تمنح السلطة المختصة لأحد الطرفين مقدم الطلب ترخيصًا أو امتيازًا في غضون فترة زمنية معقولة بعد تقديم طلبه، بعد اعتبار تقديم طلبه كاملاً بموجب قانون ذلك الطرف.

3- تخطر السلطة المختصة في أي طرف مقدم الطلب بنتيجة طلبه فور اتخاذ القرار. في حالة اتخاذ قرار برفض طلب الحصول على ترخيص أو امتياز، تقوم السلطة المختصة لأحد الطرفين بإبلاغ مقدم الطلب، عند الطلب، بسبب الرفض.

المادة 7: الهيئة التنظيمية المستقلة

1- يجب أن تكون السلطة التنظيمية لكل طرف لخدمات الاتصالات منفصلة عن أي مورد لخدمات الاتصالات السلكية واللاسلكية الأساسية وليست مسؤولة أمامه.

2- يجب على كل طرف التأكد من أن قرارات سلطته التنظيمية والإجراءات التي تستخدمها محايدة فيما يتعلق بجميع المشاركين في السوق.

المادة 8: الموارد الشحيحة

1- يضمن كل طرف تنفيذ إجراءاته لتخصيص واستخدام موارد الاتصالات النادرة، بما في ذلك الترددات والأرقام وحقوق المرور، بطريقة موضوعية وفي الوقت المناسب وبطريقة شفافة وغير تمييزية. يتعين على كل طرف أن يجعل الوضع الحالي للنطاقات الترددية المخصصة متاحا للعامة، ولكن لن يكون هناك حاجة إلى تحديد تفصيلي للترددات المخصصة لاستخدامات حكومية محددة.

2- عند تعيين نطاق لخدمات الاتصالات اللاسلكية والكهربائية غير الحكومية، يسعى كل طرف إلى الاعتماد كقاعدة على النهج القائمة على السوق، مع المراعاة الكاملة للمصالح العامة.

المادة 9: حل نزاعات الاتصالات

يضمن كل طرف ما يلي:

(أ) يجوز للموردين اللجوء إلى سلطتهم التنظيمية أو أي هيئة أخرى ذات صلة لحل النزاعات المتعلقة بالموردين الرئيسيين؛

(ب) المورد الذي طلب الاتصال البيني مع مورد رئيسي، لديه حق اللجوء في أي وقت أو بعد فترة زمنية معقولة محددة علنًا إلى سلطته التنظيمية لحل النزاعات المتعلقة بالشروط والأحكام والأسعار المناسبة للاتصال البيني مع هذا المورد الرئيسي في غضون إطار زمني معقول؛ و

(ج) للموردين المتأثرين بقرارات سلطتهم التنظيمية اللجوء إلى الاستئناف أمام هيئة إدارية مستقلة و/أو محكمة وفقًا لقانون الطرف.

المادة 10: الشفافية

يتعين على كل طرف أن يضمن أن تكون المعلومات ذات الصلة بالظروف التي تؤثر على الوصول إلى شبكات وخدمات الاتصالات العامة واستخدامها متاحة للعامة، بما في ذلك:

(أ) التعريفات والشروط والأحكام الأخرى للخدمة،

(ب) مواصفات الواجهات الفنية مع هذه الشبكات والخدمات؛

(ج) معلومات عن الهيئات المسؤولة عن إعداد واعتماد المعايير التي تؤثر على هذا الوصول والاستخدام؛

(د) الشروط المطبقة على ربط الأجهزة الطرفية أو غيرها من المعدات بشبكة الاتصالات العامة

(ه) الإخطارات أو التصاريح أو متطلبات التسجيل أو الترخيص، إن وجدت.

المادة 11: المرونة في اختيار التقنيات

1- لا يجوز لأي من الطرفين منع موردي خدمات الاتصالات العامة من التمتع بالمرونة في اختيار التقنيات التي يستخدمونها لتوريد خدماتهم، بما في ذلك الخدمات اللاسلكية المتنقلة التجارية، مع مراعاة المتطلبات اللازمة لتلبية مصالح السياسة العامة المشروعة، شريطة ألا يتم إعداد أي تدبير يقيد هذا الاختيار أو اعتماده أو تطبيقه بطريقة تخلق عقبات غير ضرورية أمام التجارة.

2- لمزيد من اليقين، لا يجوز تفسير أي شيء في هذا الملحق على أنه يمنع هيئة تنظيم الاتصالات من طلب ترخيص مناسب أو تصريح آخر لتزويد كل خدمة اتصالات عامة.

الملحق السابع

النظام الداخلي للجنة

الجدول الزمني

1- بعد التشاور مع الأطراف، يجب على اللجنة، كلما أمكن ذلك في غضون 7 أيام من تعيين عضو اللجنة النهائي، تحديد الجدول الزمني لإجراءات عمل اللجنة. يجب استخدام الجدول الزمني الإرشادي المرفق بالفصل كدليل.

2- يجب ألا تتجاوز إجراءات عمل اللجنة، كقاعدة عامة، 140 يومًا من تاريخ إنشاء اللجنة حتى تاريخ التقرير النهائي، ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك.

3- إذا رأت اللجنة أن هناك حاجة لتعديل الجدول الزمني، فعليها إبلاغ الأطراف كتابيًا بالتعديل المقترح وسببه.

التقديمات المكتوبة والمستندات الأخرى

4- ما لم تقرر اللجنة خلاف ذلك، يجب على الطرف الشاكي تقديم أول مذكرة خطية له إلى اللجنة في موعد لا يتجاوز 35 يومًا من تاريخ تعيين عضو اللجنة النهائي. يجب على الطرف المدعى عليه تسليم أول تقرير كتابي له إلى اللجنة في موعد لا يتجاوز 30 يومًا من تاريخ تسليم أول تقرير كتابي من الطرف المشتكي. يجب توفير نسخ لكل عضو في اللجنة.

5- يجب على كل طرف أيضًا تقديم نسخة من أول مذكرة خطية له إلى الطرف الآخر في نفس وقت تسليمها إلى اللجنة.

6- في غضون خمسة أيام من اختتام جلسة الاستماع، يجوز لكل طرف أن يقدم إلى اللجنة والطرف الآخر مذكرة خطية تكميلية للرد على أي مسألة تنشأ أثناء جلسة الاستماع.

7- يجب أيضًا تقديم جميع المستندات المكتوبة المقدمة إلى اللجنة أو من قبل أحد الطرفين إلى الطرف الآخر في شكل إلكتروني.

8- يمكن تصحيح الأخطاء الطفيفة ذات الطبيعة الكتابية في أي طلب أو إشعار أو تقديم كتابي أو أي مستند آخر يتعلق بإجراءات اللجنة عن طريق تسليم مستند جديد يشير بوضوح إلى التغييرات.

عمليات اللجنة

9- يترأس رئيس اللجنة جميع اجتماعاتها. يجوز للجنة تفويض الرئيس سلطة اتخاذ القرارات الإدارية والإجرائية.

10- تكون مداولات اللجنة سرية. لا يجوز إلا لأعضاء اللجنة المشاركة في مداولات اللجنة. تتم صياغة تقارير اللجان دون حضور الأطراف في ضوء المعلومات المقدمة والبيانات المدلى بها.

11- يجب أن تكون الآراء الواردة في تقرير اللجنة من قبل أعضاء اللجنة الأفراد مجهولة.

جلسات الاستماع

12- يجب أن ينص الجدول الزمني المحدد وفقًا للقاعدة 1 على جلسة استماع واحدة على الأقل للأطراف لعرض قضاياهم على اللجنة.

13- يجوز للجنة عقد جلسات استماع إضافية إذا اتفق الطرفان على ذلك.

14- يجب أن يكون جميع أعضاء اللجنة حاضرين في جلسات الاستماع. تُعقد جلسات الاستماع في جلسة مغلقة بحضور أعضاء اللجنة والأطراف فقط. ومع ذلك، بالتشاور مع الأطراف، يجو أن يحضر المساعدون أو المترجمون أو مدونو الملاحظات المعينون في جلسات الاستماع لمساعدة اللجنة في عملها. يجوز تعديل أي ترتيبات من هذا النوع تضعها اللجنة بموافقة الطرفين.

15- تجري اللجنة جلسة الاستماع بطريقة تضمن حصول الطرف المشتكي والطرف المدعى عليه على وقت متساوٍ لعرض قضيتهما. تجري اللجنة جلسة الاستماع على النحو التالي: حجة الطرف المشتكي؛ حجة الطرف المدعى عليه؛ رد الطرف المشتكي؛ الرد المضاد للمدعى عليه؛ البيان الختامي للطرف المشتكي؛ والبيان الختامي للطرف المدعى عليه. يجوز للرئيس وضع حدود زمنية للمرافعات الشفوية لضمان منح كل طرف وقتًا متساويًا.

الأسئلة

16- يجوز للفريق توجيه الأسئلة إلى أي من الطرفين في أي وقت أثناء الإجراءات. يستجيب الطرفان على الفور وبشكل كامل لأي طلب من اللجنة للحصول على المعلومات التي تراها اللجنة ضرورية ومناسبة.

17- عندما يكون السؤال كتابيًا، يتعين على كل طرف أيضًا تقديم نسخة من رده على هذه الأسئلة إلى الطرف الآخر في نفس الوقت الذي يتم تسليمه فيه إلى اللجنة. يُمنح كل طرف الفرصة لتقديم تعليقات مكتوبة على رد الطرف الآخر.

السرية

18- تكون جلسات اللجنة والمستندات المقدمة إليها سرية. يجب على كل طرف أن يتعامل مع المعلومات المقدمة إلى اللجنة من قبل الطرف الآخر والتي حددها هذا الطرف على أنها سرية.

19- عندما يعين أحد الطرفين مذكراته الخطية إلى اللجنة على أنها سرية، يجب عليه، بناءً على طلب الطرف الآخر، تزويد اللجنة والطرف الآخر بموجز غير سري للمعلومات الواردة في مذكراته الخطية. ما لم يتفق الطرفان على خلاف ذلك، يمكن الكشف عن الملخص غير السري للمعلومات للجمهور في فترة زمنية معقولة. لا يوجد في هذه القواعد ما يمنع أي طرف من الكشف عن بيانات مواقفه للجمهور.

دور الخبراء

20- بناءً على طلب أحد الأطراف، أو بمبادرة منه، يجوز للجنة طلب المعلومات والمشورة الفنية من أي فرد أو هيئة تراها مناسبة، شريطة أن يتفق الطرفان ويخضعان للشروط والأحكام التي يتفق عليها الطرفان. يجب على اللجنة تزويد الأطراف بأي معلومات تم الحصول عليها على هذا النحو للتعليق عليها.

لغة العمل

21- يجب أن تكون اللغة الإنجليزية هي اللغة المستخدمة لإجراءات اللجنة، بما في ذلك المذكرات المكتوبة أو المرافعات الشفوية أو العروض التقديمية وتقرير اللجنة وجميع الاتصالات المكتوبة والشفوية بين الطرفين ومع اللجنة.

المكان

22- يتم تحديد مكان جلسات الاستماع للجنة بالاتفاق بين الطرفين. وإذا لم يكن هناك اتفاق، تعقد الجلسة الأولى في إقليم الطرف المدعى عليه المشكو ضده، ويجب أن تتناوب أي جلسات استماع إضافية بين أقاليم الأطراف.

النفقات

23- تحتفظ اللجنة بسجل وتقدم حسابًا نهائيًا لجميع النفقات العامة المتكبدة فيما يتعلق بالإجراءات، بما في ذلك تلك المدفوعة لمساعديها أو مدوني الملاحظات المعينين أو الأفراد الآخرين الذين تحتفظ بهم.

الجدول الزمني الإرشادي للجنة

تم إنشاء اللجنة في __/__/____.

1- استلام المذكرات الخطية الأولى من الطرفين:

(أ) الطرف المشتكي: بعد 35 يومًا من تاريخ تعيين عضو اللجنة النهائي؛

(ب) الطرف المدعى عليه: بعد 20 يومًا من (1)؛

2- تاريخ الجلسة الأولى مع الأطراف: 20 يومًا بعد استلام الطلب الأول للطرف المدعى عليه؛

3- استلام المذكرات التكميلية المكتوبة من الأطراف: 10 أيام بعد تاريخ الجلسة الأولى.

4- إصدار التقرير الأولي للأطراف: 90 يومًا بعد استلام المذكرات التكميلية المكتوبة.

5- الموعد النهائي للأطراف لتقديم تعليقات مكتوبة على التقرير الأولي: 15 يومًا بعد إصدار التقرير الأولي.

6- إصدار التقرير النهائي للأطراف: في غضون 140 يومًا من تقديم التقرير الأولي.

الملحق الثامن

قواعد السلوك لأعضاء اللجنة وغيرهم من المشاركين في إجراءات تسوية المنازعات بموجب هذه الاتفاقية

التعريفات

1- لأغراض هذا الملحق:

(أ) المساعد يعني الشخص الذي يجري، بموجب شروط تعيين عضو في اللجنة، بحثًا أو يقدم الدعم لعضو اللجنة.

(ب) عضو اللجنة يعني عضوًا في اللجنة المنشأة بموجب المادة 8.

(ج) الإجراءات، ما لم يُنص على خلاف ذلك، تعني إجراءات اللجنة بموجب هذا الفصل.

(د) الموظفون، فيما يتعلق بأحد أعضاء اللجنة، يعني الأشخاص الخاضعين لتوجيه ومراقبة عضو اللجنة، بخلاف المساعدين.

المسؤوليات المتعلقة بإجراءات اللجنة

2- يلتزم كل عضو في اللجنة بأن يتجنب ارتكاب أي مخالفات والظهور بمظهر غير لائق، وأن يكون مستقلاً وحيادياً، وأن يتجنب تضارب المصالح المباشر وغير المباشر ويلتزم بأعلى معايير السلوك حتى تكون عملية تسوية المنازعات نزيهة وحيادية. يجب أن يمتثل أعضاء اللجنة السابقون للالتزامات المنصوص عليها في الفقرات من 17 إلى 20.

التزامات الإفصاح

3- قبل تأكيد اختياره كعضو في لجنة بموجب هذه الاتفاقية، يجب على المرشح الإفصاح عن أي مصلحة أو علاقة أو مسألة من المحتمل أن تؤثر على استقلاليته أو حياده أو قد تخلق بشكل معقول مظهرًا من عدم اللياقة أو التحيز في الإجراءات. تحقيقا لهذه الغاية، يلتزم المرشح ببذل كل الجهود المعقولة ليصبح على دراية بهذه المصالح والعلاقات والمسائل.

4- بمجرد اختيار عضو الفريق، يواصل بذل كل الجهود المعقولة ليصبح على دراية بأي مصالح وعلاقات ومسائل مشار إليها في الفقرة 3 ويفصح عنها عن طريق إرسالها كتابيًا إلى اللجنة المشتركة للنظر فيها من قبل الأطراف. الالتزام بالإفصاح هو واجب مستمر، والذي يتطلب من عضو اللجنة الكشف عن أي من هذه المصالح والعلاقات والمسائل التي قد تنشأ خلال أي مرحلة من مراحل الإجراءات.

أداء الواجبات من قبل أعضاء اللجنة

5- يجب على عضو اللجنة الامتثال لأحكام هذا الفصل والنظام الداخلي المعمول به.

6- عند الاختيار، يجب على عضو اللجنة أداء واجباته بدقة وسرعة طوال سير الإجراءات بنزاهة واجتهاد.

7- لا يجوز لعضو اللجنة أن يحرم أعضاء اللجنة الآخرين من فرصة المشاركة في جميع جوانب سير الإجراءات.

8- يلتزم عضو اللجنة بالاطلاع فقط على القضايا المثارة أثناء سير الإجراءات التي تتطلب إصدار قرار، ولا يجوز لأي عضو بتفويض مهمة إصدار القرار في هذا الشأن إلى أي شخص آخر.

9- يجب على عضو اللجنة اتخاذ جميع الخطوات المناسبة لضمان أن مساعد عضو اللجنة وموظفيه على دراية بالفقرات 2 و 3 و 4 و 19 و 20 و 21 ويمتثلون لها.

10- لا يجوز لأي عضو من أعضاء اللجنة بإجراء اتصالات من طرف واحد فيما يتعلق بالإجراءات.

11- لا يجوز لأي عضو من أعضاء اللجنة الإبلاغ عن المسائل المتعلقة بأي انتهاكات فعلية أو محتملة يقوم بها عضو آخر في اللجنة بخصوص هذا الملحق ما لم يكن البلاغ ضروريا لكل من الطرفين أو كان ضروريا للتأكد مما إذا كان هذا العضو قد انتهك أو قد ينتهك محتويات هذا الملحق.

استقلال وحياد أعضاء اللجنة

12- يجب أن يكون عضو اللجنة مستقلاً ونزيهاً. يكون عضو اللجنة مستقلاً ويتصرف بحيادية وبطريقة عادلة ويتجنب خلق مظهر غير لائق أو متحيز.

13- لا يجوز أن يتأثر عضو اللجنة بأي مصلحة ذاتية أو ضغط خارجي أو اعتبارات سياسية أو صخب عام أو الولاء لحزب معين أو للخوف من الانتقاد.

14- لا يجوز لعضو اللجنة، بشكل مباشر أو غير مباشر، تحمل أي التزام أو قبول أي منفعة من شأنها أن تتداخل بأي شكل من الأشكال، أو يبدو أنها تتداخل، مع الأداء السليم لواجبات عضو اللجنة.

15- لا يجوز لعضو اللجنة استخدام منصبه في اللجنة لتعزيز أي مصالح شخصية أو خاصة. يجب على عضو اللجنة تجنب الإجراءات التي قد تخلق انطباعًا بأن الآخرين في وضع خاص للتأثير على عضو اللجنة. يجب على عضو اللجنة بذل كل جهد ممكن لمنع أو تثبيط الآخرين عن تقديم أنفسهم على أنهم في مثل هذا الموقف.

16- لا يجوز لعضو اللجنة أن يسمح للعلاقات أو المسؤوليات المالية أو التجارية أو المهنية أو الأسرية أو الاجتماعية السابقة أو الحالية بالتأثير على سلوك أو حكم عضو اللجنة.

17- يجب على عضو اللجنة تجنب الدخول في أي علاقة، أو الحصول على أي مصلحة مالية، من المحتمل أن تؤثر على حياد عضو اللجنة أو قد تخلق بشكل معقول مظهرًا من عدم اللياقة أو التحيز.

مهام ضرورية في مو اقف معينة

18- يجب على عضو اللجنة أو العضو السابق أن يتجنب التصرفات التي قد تعطي الانطباع بأنه كان متحيزًا في أداء واجباته أو أنه قد يستفيد من قرار اللجنة أو تقريرها.

الحفاظ على السرية

19- لا يجوز لأي عضو في اللجنة أو عضو سابق في اللجنة في أي وقت الكشف عن أو استخدام أي معلومات غير عامة تتعلق بالإجراءات أو تم الحصول عليها أثناء الإجراءات إلا لأغراض الإجراءات، ولا يجوز له في أي حال من الأحوال الكشف عن أو استخدام أي من هذه المعلومات للحصول على ميزة شخصية أو ميزة للآخرين أو التأثير سلبًا على مصالح الآخرين.

20- لا يجوز لأي عضو في اللجنة أو أي عضو سابق في اللجنة في أي وقت الكشف عن مداولات اللجنة، أو وجهة نظر أي عضو، إلا وفقًا لما تقتضيه المتطلبات القانونية أو الدستورية.

الملحق التاسع

قطاع موارد الطاقة

فيما يتعلق بهذه الاتفاقية، توصل الطرفان إلى التفاهم التالي:

(أ) "دولة الإمارات العربية المتحدة دولة اتحادية مستقلة ذات سيادة، تضم سبع إمارات أعضاء ذات سيادة ("الإمارات الأعضاء")، وبموجب دستورها، تحتفظ كل إمارة عضو بالسيادة الكاملة والحقوق السيادية والولاية القضائية الحصرية على مواردها الطبيعية وثرواتها التي تشمل قطاع موارد الطاقة موضوع هذا الملحق. لأغراض هذا الملحق، يعني "قطاع موارد الطاقة" جميع الهيدروكربونات مثل النفط والغاز والمتكثفات والمشتقات والمنتجات الثانوية الأولية لها فيما يتعلق بالملكية والإدارة والاستكشاف والتطوير والإنتاج والاستغلال (بما في ذلك إدارة الخزانات) والنقل والتخزين والتكرير والمعالجة والتوزيع حتى ويشمل توزيع التجزئة.

(ب) وإقرارًا بما سبق، لا تمنح الاتفاقية أي حقوق لأرمينيا أو تنشئ أي التزامات على دولة الإمارات العربية المتحدة أو أي من الإمارات الأعضاء فيها فيما يتعلق بقطاع موارد الطاقة. وبناء على ذلك، فإن قطاع موارد الطاقة مستثنى من جميع جوانب وأحكام هذه الاتفاقية، بما في ذلك الفصل 5 (تسوية المنازعات). تقع جميع الأمور المتعلقة بقطاع موارد الطاقة في أي من الإمارات الأعضاء ضمن الاختصاص الحصري للإمارات الأعضاء، وتكون جميع قرارات ومقررات كل إمارة عضو التي تتخذها السلطات المختصة في هذه الإمارة العضو فيما يتعلق بقطاع موارد الطاقة ("السلطات المختصة") التي تخضع لاختصاصها نهائية وملزمة وغير قابلة للمراجعة أو الطعن.

(ج) على الرغم مما سبق، في حالة وجود اختلاف في تفسير أو تطبيق هذا الملحق، تلتزم دولة الإمارات العربية المتحدة وأرمينيا باللجوء إلى المشاورات بناءً على طلب أي من طرفي هذا الملحق. لغرض هذا التشاور، تنطبق المادة 5-6 (المشاورات) باستثناء المادة 5-6-8، مع مراعاة ما يقتضيه اختلاف الحال. يبذل الطرفان كل جهد ممكن من خلال المشاورات للتوصل إلى حل مرضٍ للطرفين في غضون 60 يومًا من تاريخ الطلب.

(د) في حالة عدم توصل دولة الإمارات العربية المتحدة وأرمينيا إلى تحقيق حل متفق عليه بشكل متبادل في غضون 60 يومًا بعد اللجوء إلى المشاورات، أو في حالة عدم امتثال دولة الإمارات العربية المتحدة للحل المتفق عليه بشكل متبادل خلال الإطار الزمني المتفق عليه، فإن الملاذ الوحيد لأرمينيا هو أنه يجوز لها تعليق المزايا بموجب الاتفاقية بما يتناسب مع الآثار التجارية التي يسببها الإجراء موضوع المشاورات أو يهدد بالتسبب فيها. علاوة على ذلك، يجب على أرمينيا إلغاء إجراءاتها التعويضية إلى الحد الذي تتوقف فيه دولة الإمارات عن تطبيق الإجراء المعني. يُطبق الإجراء المذكور أعلاه أيضًا في حالة وجود أي نزاع يتعلق بما إذا كان الإجراء التعويضي لدولة أرمينيا متناسبًا، وبالتالي وبالمثل يحق لدولة الإمارات العربية المتحدة تعليق المزايا بشكل متناسب.

(هـ) توافق دولة الإمارات العربية المتحدة وأرمينيا كذلك على أن هذا الملحق يشكل جزءًا لا يتجزأ من الاتفاقية وأنه في حالة وجود أي تعارض غير محتمل بين هذا الملحق وأي أحكام في الاتفاقية، يسود هذا الملحق في حدود هذا التعارض.

TRADE IN SERVICES AND INVESTMENT AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE UNITED ARAB EMIRATES

AND

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

TABLE OF CONTENTS

PREAMBLE

CHAPTER 1 INITIAL PROVISIONS AND GENERAL DEFINITIONS

CHAPTER 2 TRADE IN SERVICES

CHAPTER 3 INVESTMENT FACILITATION

CHAPTER 4 EXCEPTIONS

CHAPTER 5 DISPUTE SETTLEMENT

CHAPTER 6 ADMINISTRATION OF THE AGREEMENT

CHAPTER 7 FINAL PROVISIONS

ANNEX I SCHEDULE OF SPECIFIC COMMITMENTS OF UAE IN TRADE IN SERVICES

ANNEX II SCHEDULE OF SPECIFIC COMMITMENTS OF REPUBLIC OF ARMENIA IN TRADE IN SERVICES

ANNEX III UAE LIST OF MFN EXEMPTIONS

ANNEX IV REPUBLIC OF ARMENIA LIST OF MFN EXEMPTIONS

ANNEX V FINANCIAL SERVICES

ANNEX VI TELECOMMUNICATIONS SERVICES

ANNEX VII RULES OF PROCEDURE FOR THE PANEL

ANNEX VIII CODE OF CONDUCT FOR PANELISTS AND OTHERS ENGAGED IN DISPUTE SETTLEMENT PROCEEDINGS UNDER THIS AGREEMENT

ANNEX IX ENERGY RESOURCES SECTOR

PREAMBLE

The Government of the United Arab Emirates and the Government of the Republic of Armenia hereinafter being referred to individually as the "Party" and collectively as the "Parties";

RECOGNISING the strong economic and political ties between the United Arab Emirates (UAE) and the Republic of Armenia (RA), and wishing to strengthen these links through the creation of a free trade area covering services and investment, thus establishing close and lasting relations;

ACKNOWLEDGING the mutual desire of the Parties for a comprehensive economic agreement covering trade in services, investments, and trade-related areas;

REAFFIRMING the intention to enhance mutual cooperation in areas of shared interest between the Eurasian Economic Union and its Member States, of the one part, and the United Arab Emirates, of the other part;

DETERMINED to build on their respective rights and obligations under the GATS and other relevant acts of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization;

CONSCIOUS of the dynamic and rapidly changing global environment brought about by globalisation and technological progress that presents various economic and strategic challenges and opportunities to the Parties;

DETERMINED to eliminate barriers to trade in services and investment between the Parties, lower business costs, enhance economic efficiency and create favourable conditions for greater economic cooperation and mutual benefit;

AIMING to promote transfer of technology and expand trade in services and investment;

CONVINCED that the establishment of a free trade area covering services and investment will provide a more favourable climate for the promotion and development of economic and trade relations between the Parties;

AIMING to establish a clear, transparent, and predictable legal and commercial framework for business planning, that supports further expansion of trade in services and investment;

RECOGNISING their inherent right to regulate and resolved to preserve the flexibility of the Parties to set legislative and regulatory priorities, and protect legitimate public welfare objectives, such as health, safety, environmental protection, conservation of living or non-living exhaustible natural resources, integrity and stability of the financial system, and public morals, in accordance with the rights and obligations provided in this Agreement;

HAVE AGREED on the following:

CHAPTER 1
INITIAL PROVISIONS AND GENERAL DEFINITIONS

ARTICLE 1.1: General Definitions

For the purposes of this Agreement:

days means calendar days, including weekends and holidays;

GATS means the General Agreement on Trade in Services in Annex 1B to the WTO Agreement;

Joint Committee means the Joint Committee established pursuant to Article 6 (Administration of the Agreement);

Measure means any measure, whether in form of a law, regulation, rule, procedure, decision, practice, administrative action, or any other form;

Territory means:

(a) in the case of the UAE, its land territories, internal waters, including its Free Zones, territorial sea, including, the seabed, and subsoil thereof, and airspace over such territories and waters, as well as the contiguous zone, the continental shelf and exclusive economic zone, over which UAE has sovereignty, sovereign rights or jurisdiction as defined in its laws, and in accordance with international law; and

(b) in the case of Armenia, its land territory, internal waters, subsoil and airspace above them, over which Armenia exercises sovereign rights and jurisdiction in accordance with its national legislation and international law.

WTO means the World Trade Organization; and

WTO Agreement means the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, done at Marrakesh, 15 April 1994.

ARTICLE 1.2: Establishment of a Free Trade Area

The Parties hereby establish a free trade area covering services and investment, in accordance with Article V of General Agreement on Trade in Services ("**GATS**").

ARTICLE 1.3: Objectives

The objectives of this Agreement are to liberalise and facilitate trade in services and investment between the Parties in accordance with the provisions of this Agreement.

ARTICLE 1.4: Relation to Other Agreements

1. The Parties affirm their existing rights and obligations with respect to each other under the WTO Agreement and other agreements to which both Parties are party.

2. In the event of any inconsistency between this Agreement and other agreements to which both Parties are party, the Parties shall immediately consult with each other with a view to finding a mutually satisfactory solution.

ARTICLE 1.5: The Extent of Obligations

1. In fulfilling its obligations and commitments under this Agreement, each Party shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure their observance by State and local governments and authorities, and by non-governmental bodies within its territories in accordance with internal laws and regulations of the Parties.

2. This provision is to be interpreted and applied in accordance with the principles set out in paragraph 3 of Article I of the GATS.

ARTICLE 1.6: Transparency

1. Each Party shall publish or otherwise make publicly available their laws, regulations, as well as their respective international agreements which may affect the operation of this Agreement.

2. Without prejudice to Article 1.7, each Party shall respond with reasonable period of time to specific questions and provide, upon request, information to each other on matters referred to in paragraph 1.

ARTICLE 1.7: Confidential Information

1. Each Party shall, in accordance with its laws and regulations, maintain the confidentiality of information designated as confidential by the other Party.

2. Nothing in this Agreement shall require a Party to disclose confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement of the Party, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice the legitimate commercial interests of any economic operator.

CHAPTER 2
TRADE IN SERVICES

ARTICLE 2.1: Definitions

For the purposes of this Chapter:

a service supplied in the exercise of governmental authority means any service which is supplied neither on a commercial basis, nor in competition with one or more service suppliers;

aircraft repair and maintenance services mean such activities when undertaken on an aircraft or a part thereof while it is withdrawn from service and do not include so-called line maintenance;

commercial presence means any type of business or professional establishment, including through:

(a) the constitution, acquisition or maintenance of a juridical person, or

(b) the creation or maintenance of a branch or representative office,

within the territory of a State of a Party for the purpose of supplying a service;

computer reservation system services mean services provided by computerised systems that contain information about air carriers' schedules, availability, fares and fare rules, through which reservations can be made or tickets may be issued;

juridical person means any legal entity duly constituted or otherwise organized under applicable law, whether for profit or otherwise, and whether privately-owned or governmentally-owned, including any corporation, trust/fund, partnership, joint venture, sole proprietorship or association;

juridical person of the other Party means a juridical person which is either:

(a) constituted or otherwise organized under the law of that other Party, and is engaged in substantive business operations in the territory of:

(i) that State of the Party; or

(ii) any Member of the WTO and is owned or controlled by natural persons of that other Party or by juridical persons that meet all the conditions of subparagraph (a)(i); or

(b) in the case of the supply of a service through commercial presence, owned or controlled by:

(i) natural persons of that Party; or

(ii) juridical persons of that other Party identified under subparagraph (a).

a juridical person is:

(a) "owned" by persons of a Party if more than 50 percent of the equity interest in it is beneficially owned by persons of that Party;

(b) "controlled" by persons of a Party if such persons have the power to name a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions; or

(c) "affiliated" with another person when it controls, or is controlled by, that other person; or when it and the other person are both controlled by the same person;

measures by Parties mean measures taken by:

(a) central, regional or local governments and authorities; and

(b) non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities;

measures by Parties affecting trade in services include measures in respect of

(a) the purchase, payment or use of a service;

(b) the access to and use of, in connection with the supply of a service, **services** which are required by a Party to be offered to the public generally; and

(c) the presence, including commercial presence, of persons of a Party for the supply of a service in the territory of the other State of the Party;

monopoly supplier of a service means any person, public or private, which in the relevant market of the territory of a State of the Party is authorized or established formally or in effect by that Party as the sole supplier of that service;

natural person of the other Party means a national or a permanent resident[1] of the UAE or RA;

person means either a natural person or a juridical person;

sector of a service means:

(a) with reference to a specific commitment, one or more, or all, subsectors of that service, as specified in a Party's Schedule; or

(b) otherwise, the whole of that service sector, including all of its subsectors;

selling and marketing of air transport services mean opportunities for the air carrier concerned to sell and market freely its air transport services including all aspects of marketing such as market research, advertising and distribution. These activities do not include the pricing of air transport services nor the applicable conditions.

---

[1] With respect to the UAE, the term "permanent resident" shall mean any natural person who is in possession of a valid residency permit under the laws and regulations of the UAE.

services include any service in any sector except services supplied in the exercise of governmental authority;

service consumer means any person that receives or uses a service;

service of the other Party means a service which is supplied:

(a) from or in the territory of that other State of the Party, or in the case of maritime transport, by a vessel registered under the laws of that other Party, or by a person of that other Party which supplies the service through the operation of a vessel and/or its use in whole or in part; or

(b) in the case of the supply of a service through commercial presence or through the presence of natural persons, by a service supplier of that other Party;

service supplier means any person that seeks to supply or supplies a service;[2]

supply of a service includes the production, distribution, marketing, sale and delivery of a service;

trade in services is defined as the supply of a service:

(a) from the territory of a State of the Party into the territory of the other State of the Party;

(b) in the territory of a State of the Party to the service consumer of the other State of the Party;

(c) by a service supplier of a Party, through commercial presence in the territory of the other State of the Party;

(d) by a service supplier of a Party, through presence of natural persons of a Party in the territory of the other State of the Party;

traffic rights mean the right for scheduled and non-scheduled services to operate and/or to carry passengers, cargo and mail for remuneration or hire from, to, within, or over the territory of a State of the Party, including points to be served, routes to be operated, types of traffic to be carried, capacity to be provided, tariffs to be charged and their conditions, and criteria for designation of airlines, including such criteria as number, ownership, and control.

ARTICLE 2.2: Scope and Coverage

1. This Chapter applies to measures by Parties affecting trade in services.

2. This Chapter shall not apply to:

[2] Where the service is not supplied directly by a juridical person but through other forms of commercial presence such as a branch or a representative office, the service supplier (i.e. the juridical person) shall, nonetheless, through such presence be accorded the treatment provided for service suppliers under the Chapter. Such treatment shall be extended to the presence through which the service is supplied and need not be extended to any other parts of the supplier located outside the territory where the service is supplied.

(a) laws, regulations, or requirements governing the procurement by government agencies of services purchased for governmental purposes and not with a view to commercial resale or with a view to use in the supply of services for commercial sale;

(b) services supplied in the exercise of governmental authority;

(c) subsidies or grants provided by a Party, including government-supported loans, guarantees, and insurance; and

(d) measures affecting natural persons of a Party seeking access to the employment market of the other Party, or measures regarding citizenship, residence or employment on a permanent basis.

Nothing in this Chapter shall prevent a Party from applying measures to regulate the entry of natural persons into, or their temporary stay in, its territory, including those measures necessary to protect the integrity of, and to ensure the orderly movement of natural persons across, its borders, provided that such measures are not applied in such a manner as to nullify or impair the benefits accruing to any Party under the terms of a specific commitment.[3]

(e) measures affecting air traffic rights or measures affecting services directly related to the exercise of air traffic rights, other than measures affecting:

(i) aircraft repair and maintenance services;

(ii) the selling and marketing of air transport services;

(iii) computer reservation system services;

(iv) airport operation and management services; or

(v) ground-handling services.

ARTICLE 2.3: Schedules of Specific Commitments

1. Each Party shall set out in its Schedule of Specific Commitments, the specific commitments it undertakes in accordance with Articles 2.5, 2.6, and 2.7.

2. With respect to sectors where such commitments are undertaken, each Schedule of Specific Commitments shall specify:

(a) terms, limitations and conditions on market access;

(b) conditions and qualifications on national treatment;

[3] The sole fact of requiring a visa for natural persons of certain country and not for those of others shall not be regarded as nullifying or impairing benefits under a specific commitment.

(c) undertakings relating to additional commitments

(d) where appropriate, the time-frame for implementation of such commitments; and

(e) the date of entry into force of such commitments.

3. Measures inconsistent with both Articles 2.5 and 2.6 shall be inscribed in the column relating to Article 2.5. In this case, the inscription will be considered to provide a condition or qualification to Article 2.6 as well.

4. The Parties' Schedules of Specific Commitments are set forth in Annexes I (Schedules of Specific Commitments of UAE in Trade in Services) and II (Schedules of Specific Commitments of Republic of Armenia in Trade in Services) specified in Article 2.17.

ARTICLE 2.4: Most-Favoured Nation Treatment

1. Except as provided for in its List of MFN Exemptions contained in Annexes III (UAE List of MFN Exemptions) and IV (Republic of Armenia List of MFN Exemptions), a Party shall accord immediately and unconditionally, in respect of all measures affecting the supply of services, to services and service suppliers of the other Party treatment no less favourable than that it accords to like services and service suppliers of any non-party.

2. The obligations of paragraph 1 shall not apply to:

(a) Treatment granted under other existing or future agreements concluded by one of the Parties and notified under Article V or V *bis* of the GATS as well as treatment granted in accordance with Article VII of the GATS or prudential measures in accordance with the GATS Annex on Financial Services.

(b) Treatment granted by the UAE to services and service suppliers of the GCC Member States under the GCC Economic Agreement and treatment granted by the UAE under the Greater Arab Free Trade Area (GAFTA).

3. The rights and obligations of the Parties in respect of advantages accorded to adjacent countries shall be governed by paragraph 3 of Article II of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

ARTICLE 2.5: Market Access

1. With respect to market access through the modes of supply identified in the definition of "trade in services" contained in Article 2.1, each Party shall accord services and service suppliers of the other Party treatment no less favourable than that provided for

under the terms, limitations and conditions agreed and specified in its Schedule of Specific Commitments.[4]

2. In sectors where market access commitments are undertaken, the measures which a Party shall not maintain or adopt, either on the basis of a regional subdivision or on the basis of its entire territory, unless otherwise specified in its Schedule of Specific Commitments, are defined as:

   (a) limitations on the number of service suppliers whether in the form of numerical quotas, monopolies, exclusive service suppliers or the requirements of an economic needs test;

   (b) limitations on the total value of service transactions or assets in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;

   (c) limitations on the total number of service operations or on the total quantity of service output expressed in terms of designated numerical units in the form of quotas or the requirement of an economic needs test;[5]

   (d) limitations on the total number of natural persons that may be employed in a particular service sector or that a service supplier may employ and who are necessary for, and directly related to, the supply of a specific service in the form of numerical quotas or the requirement of an economic needs test;

   (e) measures which restrict or require specific types of legal entity or joint venture through which a service supplier may supply a service; and

   (f) limitations on the participation of foreign capital in terms of maximum percentage limit on foreign shareholding or the total value of individual or aggregate foreign investment.

ARTICLE 2.6: National Treatment

1. With respect to the services sectors inscribed in its Schedule of Specific Commitments, and subject to any conditions and qualifications set out therein, each Party shall accord to services and service suppliers of the other Party, in respect of all measures affecting the supply of services, treatment no less favourable than that it accords to its own like services and service suppliers.[6]

---

[4] If a Party undertakes a market-access commitment in relation to the supply of a service through the mode of supply referred to in referred to in the definition of "trade in services" paragraph (i) contained in Article 2.1 and if the cross-border movement of capital is an essential part of the service itself, that Party is thereby committed to allow such movement of capital. If a Party undertakes a market-access commitment in relation to the supply of a service through the mode of supply referred to in in the definition of "trade in services" paragraph (iii) contained in Article 2.1, it is thereby committed to allow related transfers of capital into its territory.

[5] Subparagraph 2(c) does not cover measures of a Party which limit inputs for the supply of services.

[6] Specific commitments assumed under this Article shall not be construed to require either Party to compensate for any inherent competitive disadvantages which result from the foreign character of the relevant services or service suppliers.

2. A Party may meet the requirement in paragraph 1 by according to services and service suppliers of the other Party either formally identical treatment or formally different treatment to that it accords to its own like services and service suppliers.

3. Formally identical or formally different treatment by a Party shall be considered to be less favourable if it modifies the conditions of competition in favour of services or service suppliers of that Party compared to the like service or service suppliers of the other Party.

ARTICLE 2.7: Additional Commitments

The Parties may negotiate commitments with respect to measures affecting trade in services not subject to scheduling under Articles 2.5 and 2.6, including those regarding qualification, standards or licensing matters. Such commitments shall be inscribed in that Party's Schedule of Specific Commitments.

ARTICLE 2.8: Modification of Schedules

Upon written request by a Party, the Parties shall hold consultations to consider any modification or withdrawal of a specific commitment in the requesting Party' s Schedule of Specific Commitments. The consultations shall be held within three months after the requesting Party made its request. In the consultations, the Parties shall aim to ensure that a general level of mutually advantageous commitments no less favourable to trade than that provided for in the Schedule of Specific Commitments prior to such consultations is maintained. Modifications of Schedules are subject to any procedures adopted by the Joint Committee established in Chapter 6 (Administration of the Agreement).

ARTICLE 2.9: Domestic Regulation

1. In sectors where specific commitments are undertaken, each Party shall ensure that all measures of general application affecting trade in services are administered in a reasonable, objective and impartial manner.

2.

(a) Each Party shall maintain or institute as soon as practicable judicial, arbitral or administrative tribunals or procedures which provide, on request of an affected service supplier, for the prompt review of, and where justified, appropriate remedies for, administrative decisions affecting trade in services. Where such procedures are not independent of the agency entrusted with the administrative decision concerned, the Party shall ensure that the procedures in fact provide for an objective and impartial review.

(b) The provisions of subparagraph (a) shall not be construed to require a Party to institute such tribunals or procedures where this would be inconsistent with its constitutional structure or the nature of its legal system.

3. Where authorisation is required for the supply of a service on which a specific commitment under this Chapter has been made, the competent authorities of each Party shall:

(a) within a reasonable period of time after the submission of an application considered complete under domestic laws and regulations, inform the applicant of the decision concerning the application;

(b) in the case of an incomplete application, on request of the applicant, identify all the additional information that is required to complete the application and provide the opportunity to remedy deficiencies within a reasonable timeframe;

(c) on request of the applicant, provide without undue delay information concerning the status of the application; and

(d) if an application is terminated or denied, to the extent possible, inform the applicant in writing and without delay the reasons for such action. The applicant will have the possibility of resubmitting, at its discretion, a new application.

4. With a view to ensuring that measures relating to qualification requirements and procedures, technical standards and licensing requirements do not constitute unnecessary barriers to trade in services, in sectors where specific commitments are undertaken, the Parties shall aim to ensure that such requirements are:

(a) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service;

(b) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service; and

(c) in the case of licensing procedures, not in themselves a restriction on the supply of the service.

5. In determining whether a Party is in conformity with the obligation under subparagraph 4, account shall be taken of international standards of relevant international organisations applied by that Party.[7]

6. In sectors where specific commitments regarding professional services are undertaken, each Party shall provide for adequate procedures to verify the competence of professionals of the other Party.

7. The Parties shall jointly review the results of the negotiations on disciplines on domestic regulation, pursuant to Article VI.4 of the GATS, with a view of incorporating them into this Chapter.

ARTICLE 2.10: Recognition

[7] The term "relevant international organisations" refers to international bodies whose membership is open to the relevant bodies of the Parties to this Agreement.

1. For the purposes of the fulfilment, in whole or in part, of its standards or criteria for the authorisation, licensing or certification of service suppliers, and subject to paragraph 3, a Party may recognise, or encourage its relevant competent bodies to recognise, the education or experience obtained, requirements met, or licences or certifications granted in the other Party. Such recognition, which may be achieved through harmonisation or otherwise, may be based upon an agreement or arrangement between the Parties or their relevant competent bodies, or may be accorded autonomously.

2. Where a Party recognises, by agreement or arrangement, the education or experience obtained, requirements met, or licenses or certifications granted in the territory of a non-party, that Party shall afford the other Party adequate opportunity to negotiate its accession to such an agreement or arrangement, whether existing or future, or to negotiate a comparable agreement or arrangement with it. Where a Party accords recognition autonomously, it shall afford adequate opportunity for the other Party to demonstrate that the education, experience, licences or certifications obtained or requirements met in that other Party's State territory should also be recognised.

3. A Party shall not accord recognition in a manner which would constitute a means of discrimination between the other Party and non-parties in the application of its standards or criteria for the authorisation, licensing or certification of service suppliers, or a disguised restriction on trade in services.

4. The Parties agree to encourage, where possible, the relevant bodies in their States' respective territories responsible for issuance and recognition of professional and vocational qualifications to:

   (a) strengthen cooperation and to explore possibilities for mutual recognition of respective professional and vocational qualifications; and

   (b) pursue mutually acceptable standards and criteria for licensing and certification with respect to service sectors of mutual importance to the Parties.

ARTICLE 2.11: Payments and Transfers

1. Except under the circumstances envisaged in Article 2.14 (Restrictions to Safeguard the Balance-of-Payments), a Party shall not apply restrictions on international transfers and payments for current transactions relating to its specific commitments.

2. Nothing in this Chapter shall affect the rights and obligations of the Parties as members of the International Monetary Fund under the Articles of Agreement of the Fund, including the use of exchange actions which are in conformity with the Articles of Agreement, provided that a Party shall not impose restrictions on any capital transactions inconsistently with its specific commitments regarding such transactions, except under Article 2.14 (Restrictions to Safeguard the Balance-of-Payments) or at the request of the International Monetary Fund.

ARTICLE 2.12: Monopolies and Exclusive Service Suppliers

The rights and obligations of the Parties in respect of monopolies and exclusive service suppliers shall be governed by paragraphs 1, 2, and 5, of Article VIII of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement.

ARTICLE 2.13: Business Practices

The rights and obligations of the Parties in respect of business practices shall be governed by Article IX of the GATS, which is hereby incorporated into and made part of this Agreement.

ARTICLE 2.14: Restrictions to Safeguard the Balance-of-Payments

1. The Parties shall endeavour to avoid the imposition of restrictions to safeguard the balance of payments.

2. Where a Party to this Agreement is in serious balance of payments and external financial difficulties, or under threat thereof, it may adopt or maintain restrictive measures with regard to trade in services, including on payments and transfers.

3. The rights and obligations of the Parties in respect of such restrictions shall be governed by paragraphs 1 to 3 of Article XII of the GATS, which are hereby incorporated into and made part of this Agreement. A Party adopting or maintaining such restrictions, or changing existing restrictions, shall promptly notify the Joint Committee thereof.

ARTICLE 2.15: Denial of Benefits

A Party may deny the benefits of this Chapter to a service supplier that is a juridical person, if persons of a non-Party own or control that juridical person and the denying Party:

(a) does not maintain diplomatic relations with the non-Party; or

(b) adopts or maintains measures with respect to the non-Party or a person of the non-Party that prohibit transactions with the juridical person or that would be violated or circumvented if the benefits of this Agreement were accorded to the juridical person.

In the case of the supply of a maritime transport service, if it establishes that the service is supplied:

(a) by a vessel registered under the laws of a non-Party, and

(b) by a person which operates and/or uses the vessel in whole or in part but which is of a non-Party;

ARTICLE 2.16: Review

1. With the objective of further liberalising trade in services between them, the Parties agree to jointly review their Schedules of Specific Commitments and their Lists of MFN

Exemptions, taking into account any services liberalization developments as a result of on-going work under the auspices of the WTO.

2. The first such review shall take place no later than two years after the entry into force of this Agreement.

ARTICLE 2.17: Annexes

The following Annexes form an integral part of this Chapter:

- Annex I (Schedules of Specific Commitments of UAE in Trade in Services)
- Annex II (Schedules of Specific Commitments of Republic of Armenia in Trade in Services)
- Annex III (UAE List of MFN Exemptions)
- Annex IV (Republic of Armenia List of MFN Exemptions)
- Annex V (Financial Services)
- Annex VI (Telecommunications Services)

CHAPTER 3
INVESTMENT FACILITATION

ARTICLE 3.1: Bilateral Investment Agreement

The Parties note the existence of and reaffirm the *Agreement Between the Government of the United Arab Emirates and the Government of the Republic of Armenia for Promotion and Reciprocal Protection of Investments*, signed in Yerevan, on 22 July 2016 and any subsequent amendments thereto (hereinafter referred to as the "Investment Protection Agreement").

The relations related to reciprocal protection of investments are regulated by the Investment Protection Agreement.

ARTICLE 3.2: Promotion of Investment

The Parties affirm their desire to promote an attractive investment climate and expand trade in products and services. The Parties shall take appropriate measures to encourage and facilitate trade and to secure favourable conditions for long-term economic development and diversification of trade between the two countries.

ARTICLE 3.3: Technical Council

The Parties shall establish a United Arab Emirates-Republic of Armenia Council on Investment ("the Council"), which shall be composed of repeesentatives of both Parties. The side of the United Arab Emirates will be chaired by Ministry of Finance and the side of Republic of Armenia will be chaired by Ministry of Economy. The Council may establish working groups as the Parties deem necessary.

ARTICLE 3.4: Objectives of the Council

The objectives of the Council are as follows:

1. To promote and enhance the economic cooperation between the Parties;
2. To monitor trade and investment relations, to identify opportunities for expanding investment, and to identify issues relevant to investment that may be appropriate for negotiation in an appropriate forum;
3. To hold consultations on specific investment matters of interest to the Parties;
4. To work toward the enhancement of investment flows;

5. To identify and work toward the removal of impediments to investment flows; and

6. To seek the views of the private sector, where appropriate, on matters related to the work of the Council.

ARTICLE 3.5: Role of the Council

The Council shall meet at such times and venues as agreed by the Parties, but the Parties shall endeavour to meet no less than once per year. A Party may refer a specific trade or investment matter to the Council by delivering a written request to the other Party that includes a description of the matter concerned. The Council shall take up the matter promptly after the request is delivered unless the requesting Party agrees to postpone discussion of the matter. Each Party shall endeavour to provide for an opportunity for the Council to discuss a matter before taking actions that could affect adversely the trade or investment interests of the other Party.

CHAPTER 4
EXCEPTIONS

ARTICLE 4.1: General Exceptions

1. For the purposes of Chapter 2 (Trade in Services), Article XIV of the GATS, including its footnotes, is incorporated into and forms part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

ARTICLE 4.2: Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Party to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or

(b) to prevent any Party from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:

(i) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived;

(ii) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods and materials as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment;

(iii) relating to the supply of services as carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;

(iv) taken in time of war or other emergency in international relations; or

(c) to prevent any Party from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

ARTICLE 4.3: Taxation

1. Except for peovisions where corresponding rights and obligations are also granted or imposed under the WTO Agreement, nothing in this Agreement shall apply to any taxation measure.

2. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of any Party under any tax convention. In the event of any inconsistency between this Agreement and any such tax convention, that tax convention shall prevail to the extent of the inconsistency.

CHAPTER 5
DISPUTE SETTLEMENT

ARTICLE 5.1: Objective

The objective of this Chapter is to establish an effective and efficient mechanism for avoiding and settling disputes between the Parties concerning the interpretation and application of this Agreement with a view to reaching, where possible, a mutually agreed solution.

ARTICLE 5.2: Cooperation

The Parties shall endeavour to agree on the interpretation and application of this Agreement, and shall make every attempt through cooperation to arrive at a mutually satisfactory resolution of any matter that might affect its operation.

ARTICLE 5.3: Scope of Application

1. Except as provided in paragraphs 2 and 3 of this Article, this Chapter shall apply with respect to the settlement of any dispute between the Parties concerning the interpretation, or application of this Agreement (hereinafter referred to as "covered provisions"), wherever a Party considers that:

   (a) a measure of the other Party is inconsistent with its obligations under this Agreement; or

   (b) the other Party otherwise failed to carry out its obligations under this Agreement.

2. This Chapter shall not cover non-violation complaints and other situation complaints.

3. The Parties agree that neither Party shall have recourse to dispute settlement under this Chapter for any matter arising under Chapter 3 (Investment Facilitation).

ARTICLE 5.4: Contact Points

1. Each Party shall designate a contact point to facilitate communications between the Parties with respect to any dispute initiated under this Chapter.

2. Any request, notification, written submission or other document made in accordance with this Chapter shall be delivered to the other Party through its designated contact point.

ARTICLE 5.5: Request for Information

Before a request for consultations, good offices, conciliation or mediation is made pursuant to Articles 5.6 or 5.7 respectively, a Party may request in writing any relevant information with respect to a measure at issue. The Party to which that request is made shall make all efforts to provide the requested information in a written response to be submitted no later than 30 days after the date of receipt of the request.

ARTICLE 5.6: Consultations

1. The Parties shall endeavour to resolve any dispute referred to in Article 5.3 by entering into consultations in good faith with the aim of reaching a mutually agreed solution.

2. A Party shall seek consultations by means of a written request delivered to the other Party identifying the reasons for the request, including the measure at issue and a description of its factual basis and the legal basis specifying the covered provisions that it considers applicable.

3. The Party to which the request for consultations is made shall reply to the request promptly, but no later than 20 days after the date of receipt of the request. Consultations shall be held within 40 days of the date of receipt of the request. The consultations shall be deemed to be concluded within 40 days of the date of receipt of the request, unless the Parties agree otherwise.

4. Consultations on matters of urgency including those which concern seasonal services, shall be held within 20 days of the date of receipt of the request. The consultations shall be deemed to be concluded within those 20 days unless the Parties agree otherwise.

5. During consultations each Party shall provide sufficient information so as to allow a complete examination of the measure at issue including how that measure is affecting the operation and application of this Agreement.

6. Consultations, including all information disclosed and positions taken by the Parties during consultations, shall be confidential, and without prejudice to the rights of either Party in any further proceedings.

7. Consultations may be held in person or by any other means of communication agreed by the Parties. Unless the Parties agree otherwise, consultations, if held in person, shall take place in the territory of the State of the Party to which the request is made.

8. If the Party to which the request is made does not respond to the request for consultations within 15 days of the date of its receipt, or if consultations are not held within the timeframes laid down in paragraph 3 or in paragraph 4 respectively, or if the Parties agree not to have consultations, or if consultations have been concluded and no mutually agreed

solution has been reached, the Party that sought consultations may have recourse to Article 5.8 (Establishment of a Panel).

ARTICLE 5.7: Good Offices, Conciliation or Mediation

1. The Parties may at any time agree to enter into procedures for good offices, conciliation or mediation. They may begin at any time, and be terminated by either Party at any time.

2. Proceedings involving good offices, conciliation or mediation and the particular positions taken by the Parties in these proceedings, shall be confidential and without prejudice to the rights of either Party in any further proceedings under this Chapter or any other proceedings before a forum selected by the Parties.

3. If the Parties agree, procedures for good offices, conciliation or mediation may continue while the panel procedures proceed.

ARTICLE 5.8: Establishment of a Panel

1. The complaining Party may request the establishment of a panel if:

   (a) the respondent Party does not reply to the request for consultations in accordance to the time frames referred in Article 5.6 of this Agreement; or

   (b) the consultations referred to in Article 5.6 of this Agreement are not held or fail to settle a dispute within 40 days or 20 days in relation to urgent matters, in the sense of the WTO principles, including those which concern seasonal services after the date of the receipt of the request for consultations by the respondent Party.

2. The request for the establishment of a panel shall be made by means of a written request delivered to the other Party and shall identify the measure at issue and indicate the factual basis of the complaint and the legal basis specifying the relevant covered provisions in a manner sufficient to present how such measure is inconsistent with those provisions.

3. When a request is made by the complaining Party in accordance with paragraph 1, a panel shall be established.

ARTICLE 5.9: Composition of a Panel

1. Unless the Parties agree otherwise, a panel shall consist of three panellists.

2. Within 25 days after the request for the establishment of a panel is made in accordance with Article 5.8.2, each Party shall appoint a panellist. The Parties shall, by common

agreement, appoint the third panellist, who shall serve as the chairperson of the panel, within 45 days after the establishment of a panel in accordance with Article 5.8.3.

3. If either Party fails to appoint a panellist within the period established in paragraph 2, the other Party, within a period of 20 days, may request the Director-General of the WTO to appoint the unappointed panellists within 20 days of that request.

4. If the Director-General of the WTO notifies the Parties to the dispute that he or she is unavailable or does not appoint the unappointed panellist within 20 days of the date of the request made pursuant to paragraph 3, any Party to the dispute may request the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration to appoint the unappointed panellist within 20 days of that request.

5. If the Parties do not agree on the chairperson of the panel within the time period established in paragraph 2, they shall within the next 20 days, exchange their respective lists comprising three nominees each who shall not be nationals of either Party. The chairperson shall then be appointed by draw of lot from the lists within 10 days after the expiry of the time period during which the Parties shall exchange their respective lists of nominees. The selection by lot of the chairperson of the panel shall be made by the Joint Committee.

6. If a Party fails to submit its list of three nominees within the time period established in paragraph 5, the chairperson shall be appointed by draw of lot from the list submitted by the other Party.

7. The date of composition of the panel shall be the date on which the last of the three selected panellists has notified to the Parties the acceptance of his or her appointment.

ARTICLE 5.10: Decision on Urgency

If a Party so requests, the panel shall give a preliminary ruling, within 15 days of its composition, whether the dispute concerns matters of urgency.

ARTICLE 5.11: Requirements for Panellists

1. Each panellist shall:

   (a) have demonstrated expertise in law, international trade, or other matters covered by this Agreement;

   (b) be independent of, and not be affiliated with or take instructions from, either Party;

   (c) serve in their individual capacities and not take instructions from any organisation or government with regard to matters related to the dispute;

(d) comply with the Code of Conduct established in Annex VIII (Code of Conduct for Panellists and Others Engaged in Dispute Settlement Proceedings under this Agreement); and

(e) be chosen strictly on the basis of objectivity, reliability, and sound judgment.

2. The chairperson shall also have experience in dispute settlement procedures.

3. Persons who provided good offices, conciliation or mediation to the Parties, pursuant to Article 5.7 in relation to the same or a substantially equivalent matter, shall not be eligible to be appointed as panellists in that matter.

ARTICLE 5.12: Replacement of Panellists

If any of the panellists of the original panel becomes unable to act, withdraws or needs to be replaced because that panellist does not comply with the requirements of the code of conduct, a successor panellist shall be appointed in the same manner as prescribed for the appointment of the original panellist under Article 5.9 (Composition of a Panel) and the work of the panel shall be suspended during the appointment of the successor panellist. The procedure shall be continued from where it was suspended, unless otherwise agreed by the Parties or decided by the Panel upon the request of one of the Parties.

ARTICLE 5.13: Functions of the Panel

Unless the Parties otherwise agree, the panel:

(a) shall make an objective assessment of the matter before it, including an objective assessment of the facts of the case and the applicability of and conformity of the measure at issue with the covered provisions;

(b) shall set out, in its decisions and reports, the findings of fact and law and the rationale behind any findings and conclusions that it makes; and

(c) should consult regularly with the Parties and provide adequate opportunities for the development of a mutually agreed solution.

ARTICLE 5.14: Terms of Reference

1. Unless the Parties otherwise agree within 20 days after the date of establishment of the panel, the terms of reference of the panel shall be:

"to examine, in the light of the relevant covered provisions of this Agreement cited by the Parties, the matter referred to in the request for the establishment of the panel, to make

findings on the conformity of the measure at issue with the relevant covered provisions of this Agreement as well as recommendations, if any, on the means to resolve the dispute, and to deliver a report in accordance with Articles 5.18 and 5.19 ."

2. If the Parties agree on other terms of reference than those referred to in paragraph 1 within the timeline specified therein, they shall notify the agreed terms of reference to the panel no later than 10 days after their agreement.

ARTICLE 5.15: Rules of Interpretation

1. The panel shall interpret the covered provisions in accordance with customary rules of interpretation of public international law.

2. When appropriate, the panel may also take into account relevant interpretations in reports of panels established under this Agreement and reports of panels and the Appellate Body adopted by the Dispute Settlement Body of the WTO.

3. The rulings of the panel cannot add to or diminish the rights and obligations of the Parties provided under this Agreement.

ARTICLE 5.16: Procedures of the Panel

1. Unless the Parties otherwise agree, the panel shall follow the model Rules of Procedure set out in Annex VII (Rules of Procedure for the Panel).

2. There shall be no *ex parte* communications with the panel concerning matters under its consideration.

3. The deliberations of the panel and the documents submitted to it shall be kept confidential.

4. A Party asserting that a measure of the other Party is inconsistent with the provisions of this Agreement shall have the burden of establishing such inconsistency. A Party asserting that a measure is subject to an exception under this Agreement shall have the burden of establishing that the exception applies.

5. The panel should consult with the Parties as appropriate and provide adequate opportunities for the development of a mutually agreed solution.

6. The panel shall make its decisions, including its reports by consensus, but if consensus is not possible then by majority vote. Any member may furnish separate opinions on matters not unanimously agreed, and such separate opinions shall not be disclosed.

7. Rulings of the panel shall be binding on the Parties.

ARTICLE 5.17: Receipt of Information

1. Upon the request of a Party, or on its own initiative, the panel may seek from the Parties relevant information it considers necessary and appropriate. The Parties shall respond promptly and fully to any request by the panel for information.

2. Upon the request of a Party or on its own initiative, the panel may seek from any source any information it considers appropriate.

3. On request of a Party, or on its own initiative, the panel may seek technical advice or expert opinion from any individual or body that it deems appropriate, and subject to any terms and conditions as the Parties agree.

4. Any information obtained by the panel under this Article shall be made available to the Parties and the Parties may provide comments on that information.

ARTICLE 5.18: Interim Report

1. The panel shall deliver an interim report to the Parties within 90 days after the date of composition of the panel. When the panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the panel shall notify the Parties and the Joint Committee in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the panel plans to deliver its interim report. Under no circumstances shall the delay exceed 30 days after the deadline, unless the Parties agree otherwise. The interim report shall not be made public.

2. The interim report shall set out a descriptive part and the panel's findings and conclusions.

3. Each Party may submit to the panel written comments and a written request to review precise aspects of the interim report within 15 days of the date of issuance of the interim report. A Party may comment on the others Party's request within six days of the delivery of the request.

4. After considering any written comments and requests by each Party on the interim report, the panel may modify the interim report and make any further examination it considers appropriate.

ARTICLE 5.19: Final Report

1. The panel shall deliver its final report to the Parties and Joint Committee within 120 days of the date of composition of the panel. When the panel considers that this deadline cannot be met, the chairperson of the panel shall notify the Parties in writing, stating the reasons for the delay and the date on which the panel plans to deliver its final report. Under no circumstances shall the delay exceed 30 days after the deadline, unless otherwise agreed by the Parties.

2. The final report shall include a discussion of any written comments and requests made by the Parties on the interim report. The panel may, in its final report, suggest ways in which the final report could be implemented.

3. The final report shall not be made public unless otherwise agreed by the Parties.

ARTICLE 5.20: Implementation of the Final Report

1. Where the panel finds that the respondent Party has acted inconsistently with a covered provision pursuant to Article 5.3, the respondent Party shall take any measure necessary to comply promptly and in good faith with the Panel ruling.

2. If it is impossible to comply immediately, the respondent Party shall, no later than 40 days after the delivery of the final report, notify the complaining Party and the Joint Committee of the reasonable period of time necessary for compliance with the final report and the Parties shall endeavour to agree on the reasonable period of time required for compliance with the final report.

ARTICLE 5.21: Reasonable Period of Time for Compliance

1. If the Parties have not agreed on the length of the reasonable period of time, the complaining Party shall, no later than 30 days after the date of receipt of the notification made by the respondent Party in accordance with paragraph 2 of Article 5.20 request in writing the original panel to determine the length of the reasonable period of time. Such request shall be notified simultaneously to the respondent Party and the Joint Committee. The 30-day period referred to in this paragraph may be extended by mutual agreement of the Parties.

2. The original panel shall deliver its decision to the Parties and the Joint Committee within 20 days from the relevant request.

3. The length of the reasonable period of time for compliance with the final report may be extended by mutual agreement of the Parties.

ARTICLE 5.22: Compliance Review

1. The respondent Party shall deliver a written notification of its progress in complying with the final report to the complaining Party and the Joint Committee at least one month before the expiry of the reasonable period of time for compliance with the final report unless the Parties agree otherwise.

2. The respondent Party shall, no later than at the date of expiry of the reasonable period of time, deliver a notification to the complaining Party and the Joint Committee of any

measure that it has taken to comply with the final report along with a description on how the measure ensures compliance sufficient to allow the complaining Party to assess the measure before the expiry of the reasonable period of time.

3. Where the Parties disagree on the existence of measures to comply with the final report, or their consistency with the covered provisions, the complaining Party may request in writing the original or reconvening panel to decide on the matter before compensation can be sought or suspension of benefits can be applied in accordance with Article 5.23.1.(c). Such request shall be notified simultaneously to the respondent Party and the Joint Committee.

4. The request shall provide the factual and legal basis for the complaint, including the identification of the specific measures at issue and an indication of why any measures taken by the respondent Party fail to comply with the final report or are otherwise inconsistent with the covered provisions.

5. The panel shall deliver its decision to the Parties and the Joint Committee within 60 days of the date of submission of the request.

ARTICLE 5.23: Temporary Remedies in Case of Non-Compliance

1. If:

   (a) the respondent Party fails to notify any measure taken to comply with the final report before the expiry of the reasonable period of time; or

   (b) the respondent Party notifies the complaining Party in writing that it is not possible to comply with the final report within the reasonable period of time; or

   (c) the original or reconvening panel finds that no measure taken to comply exists or that the measure taken to comply with the final report as notified by the respondent Party is inconsistent with the covered provisions;

   The respondent Party shall, on request of the complaining Party, enter into consultations with a view to agreeing on mutually satisfactory compensation or any alternative arrangement.

2. If the Parties fail to reach a mutually satisfactory agreement within 30 days after the date of receipt of the request made in accordance with paragraph 1, the complaining Party may deliver a written notification to the respondent Party that it intends to suspend the application of concessions or other obligations under this Agreement.

3. The complaining Party may begin the suspension of concessions or other obligations referred to in the preceding paragraph 30 days after the date when it served notice on the respondent Party, unless the respondent Party made a request under paragraph 7.

4. The suspension of concessions or other obligations:

(a) shall be at a level equivalent to the nullification or impairment that is caused by the failure of the respondent Party to comply with the final report; and

(b) shall be restricted to benefits accruing to the respondent Party under this Agreement.

5. In considering what concessions or other obligations to suspend in accordance with paragraph 2, the complaining Party shall apply the following principles:

(a) the complaining Party should first seek to suspend the concessions or other obligations in the same sector or sectors as that affected by the measure that the panel has found to be inconsistent with this Agreement; and

(b) the complaining Party may suspend concessions or other obligations in other sectoes, if it considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations in the same sector(s). The communication in which it notifies such a decision shall indicate the reasons on which it is based.

6. The suspension of concessions or other obligations or the mutually satisfactory agreement foreseen in the paragraph 1 shall be temporary and shall only apply until the inconsistency of the measure with the relevant covered provisions has been removed, or until the Parties have reached a mutually agreed solution pursuant to Article 5.28 of this Agreement.

7. If the respondent Party considers that the suspension of concessions or other obligations does not comply with paragraphs 4 and 5, that Party may request in writing the original panel to examine the matter no later than 15 days after the date of receipt of the notification referred to in paragraph 2. That request shall be notified simultaneously to the complaining Party and to the Joint Committee. The original panel shall notify to the Parties and the Joint Committee its decision on the matter no later than 45 days of the receipt of the request from the respondent Party, or if the original panel cannot be established with its original members, from the date on which the last panellist of the newly established panel is appointed. Concessions or other obligations shall not be suspended until the panel has delivered its decision pursuant to this paragraph. The suspension of concessions or other obligations shall be consistent with this decision.

ARTICLE 5.24: Review of Any Measure Taken to Comply After the Adoption of Temporary Remedies

1. Upon the notification by the respondent Party to the complaining Party and the Joint Committee of the measure taken to comply with the final report panel ruling:

(a) in a situation where the right to suspend concessions or other obligations has been exercised by the complaining Party in accordance with Article 5.23, the complaining Party shall terminate the suspension of concessions or other obligations no later than 40 days after the date of receipt of the notification, with the exception of the cases referred to in paragraph 2; or

(b) in a situation where necessary compensation has been agreed, the respondent Party may terminate the application of such compensation no later than 40 days after the date of receipt of the notification, with the exception of the cases referred to in paragraph 2.

2. If the Parties do not reach an agreement on whether the measure notified in accordance with paragraph 1 is consistent with the relevant covered provisions within 40 days after the date of receipt of the notification, the complaining Party shall request in writing the original panel to examine the matter. That request shall be notified simultaneously to the respondent Party and the Joint Committee. The decision of the panel shall be notified to the Parties and the Joint Committee no later than 30 days after the date of submission of the request. If the panel decides that the measure notified in accordance with paragraph 1 is consistent with the covered provisions, the suspension of concessions or other obligations, or the application of the compensation, as the case may be, shall be terminated no later than 15 days after the date of the decision. If the panel determines that the notified measure achieves only partial compliance with the covered provisions, the level of suspension of benefits or other obligations, or of the compensation, shall be adapted in light of the decision of the panel.

ARTICLE 5.25: Suspension and Termination of Proceedings

If both Parties so request in writing, the panel shall suspend for a period agreed by the Parties and not exceeding 12 consecutive months from such request. In the event of a suspension of the work of the panel, the relevant time periods under this Section shall be extended by the same period of time for which the work of the panel was suspended. The panel shall resume its work before the end of the suspension period at the written request of both Parties. If the work of the panel has been suspended for more than 12 consecutive months, the authority of the panel shall lapse and the dispute settlement procedure shall be terminated.

ARTICLE 5.26: Choice of Forum

1. Unless otherwise provided in this Article, this Chapter is without prejudice to the rights of the Parties to have recourse to dispute settlement procedures available under other international trade agreements to which they are both Parties.

2. If a dispute with regard to a particular measure arises under this Agreement and under another international agreement to which both Parties are party, including the WTO Agreement, the complaining Party may select the forum in which to settle the dispute.

3. Once a Party has selected the forum and initiated dispute settlement proceedings under this Chapter or under the other international agreement with respect to the particular measure referred to in paragraph 2, the selected forum shall be used to the exclusion of other fora, unless the forum selected first fails to make findings on the issues in dispute for jurisdictional or procedural reasons.

4. For the purpose of paragraph 3:

(a) dispute settlement proceedings under this Chapter are deemed to be initiated when a Party requests the establishment of a panel in accordance with Article 5.8;

(b) dispute settlement proceedings under the WTO Agreement are deemed to be initiated when a Party requests the establishment of a panel in accordance with Article 6 of the DSU; and

(c) dispute settlement proceedings under any other agreement are deemed to be initiated in accordance with the relevant provisions of that agreement.

ARTICLE 5.27: Costs

1. Unless the Parties otherwise agree, the costs of the panel and other expenses associated with the conduct of its proceedings shall be borne in equal parts by the both Parties.

2. Each Party shall bear its own expenses and legal costs in the panel proceedings.

ARTICLE 5.28: Mutually Agreed Solution

1. The Parties may reach a mutually agreed solution at any time with respect to any dispute referred to in Article 5.3.

2. If a mutually agreed solution is reached during the panel procedure, the Parties shall jointly notify that solution to the chairperson of the panel. Upon such notification, the panel shall be terminated.

3. Each Party shall take measures necessary to implement the mutually agreed solution within the agreed time period.

4. No later than at the expiry of the agreed time period, the implementing Party shall inform the other Party, in writing, of any measure that it has taken to implement the mutually agreed solution.

ARTICLE 5.29: Time Periods

1. All time periods laid down in this Chapter shall be counted in calendar days from the day following the act or fact to which they refer, unless otherwise specified in this Chapter.

2. Any time period referred to in this Chapter may be modified by mutual agreement of the Parties.

ARTICLE 5.30: Annexes

The Joint Committee may modify the Annexes VII (Rules of Procedure for the Panel) and VIII (Code of Conduct for Panellists and Others Engaged in Dispute Settlement Proceedings under this Agreement).

CHAPTER 6
ADMINISTRATION OF THE AGREEMENT

ARTICLE 6.1: Joint Committee

1. The Parties hereby establish a Joint Committee.

2. The Joint Committee:

   (a) shall be composed of representatives of the Parties and

   (b) may establish standing or ad hoc sub-committees or working groups and assign any of its powers thereto.

3. The Joint Committee shall meet within one year from the entry into force of this Agreement. Thereafter, it shall meet every two years unless the Parties agree otherwise, to consider any matter relating to this Agreement. The regular sessions of the Joint Committee shall be held alternately in the territories of the States of the Parties.

4. The Joint Committee shall also hold special sessions without undue delay from the date of a request thereof from either Party.

5. The functions of the Joint Committee shall be as follows:

   (a) to review and assess the results and overall operation of this Agreement in the light of its objectives and the experience gained during its application;

   (b) to consider any amendments to this Agreement that may be proposed by either Party, including the modification of concessions made under this Agreement;

   (c) to endeavour to amicably resolve disputes between the Parties arising from the interpretation or application of this Agreement;

   (d) to supervise and coordinate the work of all sub-committees and working groups established under this Agreement;

   (e) consider any other matter that may affect the operation of this Agreement;

   (f) if requested by either Party, to propose mutually agreed interpretation to be given to the provisions of this Agreement;

   (g) adopt decisions or make recommendations as envisaged by this Agreement; and

   (h) to carry out any other functions as may be agreed by the Parties.

6. The Joint Committee shall establish its own rules of working procedures.

7. Meetings of the Joint Committee and of any standing or ad hoc sub-committees or working groups may be conducted in person or by any other means as determined by the Parties.

ARTICLE 6.2: Communications

1. Each Party shall designate a contact point to receive and facilitate official communications among the Parties on any matter relating to this Agreement.

2. All official communications in relation to this Agreement shall be conducted in the English language.

CHAPTER 7
FINAL PROVISIONS

ARTICLE 7.1: Annexes and Footnotes

The Annexes[1] and footnotes to this Agreement constitute an integral part of this Agreement.

ARTICLE 7.2: Amendments

Either Party may submit proposals for amendments to this Agreement to the Joint Committee for consideration and recommendation.

1. Amendments to this Agreement shall, after recommendation by the Joint Committee, be submitted to the Parties for ratification, acceptance or approval in accordance with the constitutional requirements or legal procedures of the respective Parties.

2. Amendments to this Agreement shall enter into force in the same manner as provided for in Article 7.5, unless otherwise agreed by the Parties.

ARTICLE 7.3: Accession

1. Any State may accede to this Agreement on such terms and conditions as the Parties and the acceding State may agree followed by mutual written consent and approval of the Parties in accordance with the applicable legal requirements and procedures of the Parties and acceding State.

2. The written consent and approval of the Parties shall be made in the form of a separate protocol, forming an integral part of this Agreement and shall enter into force according to the same procedures provided in this Agreement.

ARTICLE 7.4: Duration and Termination

1. This Agreement shall be valid for an indefinite period.

2. Either Party may terminate this Agreement by written notification to the other Party, and such termination shall take effect six months after the date of the notification.

ARTICLE 7.5: Entry into Force

This Agreement shall enter into force 60 days following the date of the latter diplomatic Note by which the Parties notify each other that their internal legal procedures have been completed and all necessary requirements have been fulfilled for the entry into force of the Agreement, or on any date following the exchange of Notes as agreed upon the Parties.

---

[1] For greater certainty, in the event of any inconsistency between the provisions of this Agreement and the Annexes, the provisions of this Agreement shall prevail, unless otherwise expressly stated in the Annex.

ARTICLE 7.6: Authentic Texts

This Agreement is done in two originals, each in Arabic, Armenian and English, languages. All texts shall be equally authentic. In case of any divergence in interpretation, the English text shall prevail.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Abu Dhabi, on ٥٦ February,2026.

FOR THE GOVERNMENT OF

THE REPUBLIC OF ARMENIA

H.E. Gevorg Papoyan

Minister Of Economy

FOR THE GOVERNMENT OF

THE UNITED ARAB EMIRATES

H.E. Dr. Thani bin Ahmed Al Zeyoudi

Minister of Foreign Trade

ANNEX I

SCHEDULE OF SPECIFIC COMMITMENTS OF UNITED ARAB EMIRATES IN TRADE IN SERVICES

INTRODUCTORY NOTE:

1. This document sets out the United Arab Emirates (UAE)'s Schedule of Specific Commitments under the Trade in Services chapter of the UAE-Armenia Trade in Services and Investment Agreement (TISIA). This introductory note should be regarded as forming an integral part of the UAE's Schedule.

2. The Schedule has been prepared based on the Services Sectoral Classification List in document MTN.GNS/W/120. References to CPC codes refer to the CPC codes as used in the Provisional Central Product Classification (Statistical Papers Series M No. 77, Department of International Economic and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991) and are meant to define the scope of the commitments, unless otherwise stated.

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
1. HORIZONTAL COMMITMENTS			
ALL SECTORS AND SUB-SECTORS OF SERVICES INCLUDED IN THIS SCHEDULE[1]			
	3) Commercial presence will be through either: (i) a representative office or a branch with no limitations on the participation of foreign capital (foreign ownership of 100% is granted); or (ii) an incorporation as a company with maximum foreign equity as set out in the specific sectors below, which shall take any of the legal forms as allowed under UAE law. For some specific sectors and sub-sectors, commercial presence may be conditioned on benefits in the form of technology transfer, Research & Development programmes, technical assistance, and educational and training of local human resources. (iii) Free zones: 100% foreign	3) Acquisition of land and real estate is not permitted to foreigners or to companies in which foreign nationals have a shareholding. However, foreign companies authorized to carry on their activities in UAE may own land and real estate only to the extent necessary to conduct their activities as allowed and in accordance with laws and regulations governing ownership of real estate at the Federal and Emirate levels. (i) Government subsidized services may only be extended to UAE nationals. (ii) Foreign nationals or companies with foreign share holdings may be required to pay direct taxes on income derived from work or operations in the UAE, whereas local services suppliers or local UAE companies may not be required to pay similar taxes keeping in view the provisions of Article XIV, Paragraph (d) of GATS.	- The work right for the spouses of intra-corporate transferees is granted according to the UAE labour laws. - Transparency: all disciplines concerning labour, residency and work permits laws are publicly available.

[1] The UAE will not offer any commitments in energy and energy related services. This offer does not include any commitment under these services.

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
	ownership is permitted in Free Zones as set out in the specific sub-sectors below. 4) Unbound, except for measures concerning the entry or temporary stay of natural persons in the following categories: **A. Business Visitors** A natural person who stays in the UAE, without acquiring remuneration from within the UAE and without engaging in making direct sales to the general public or supplying services, for the purposes of participating in business meetings; business contacts including negotiations for the sale of services and/or other similar activities including those to prepare for establishing a commercial presence in the UAE. Entry and stay for persons in this category shall not be for more than 90 days in any 12-month period. **B. Intra-corporate Transferees** Intra-corporate transferees (managers, executives and specialists) as defined below) who have been in the employment of a juridical person	4) Unbound, except for measures concerning the categories of natural persons referred to in the market access column	

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
	of another Party outside the UAE, for a period of not less than one year prior to the date of application for entry into the UAE and are being transferred to a branch or affiliate in the UAE of the aforesaid juridical person. Entry will be subject to the following conditions: (i) The number of managers, executives and specialists shall be limited to 50% of the total number of managers, executives and specialists of each service supplier. (ii) Their entry shall be for a period of three years subject to renewable for additional years. (iii) Their stay in the UAE will be subject to UAE labour and immigration laws. **Definitions:** Managers: persons within an organization who primarily direct the organization or a department or sub-division of the organization, supervise and control the work of other supervisory, professional or managerial employees, have the authority to hire or fire or recommend hiring, firing, or other personnel action (such as promotion or leave authorization), and exercise discretionary authority over day		

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
	to-day operation, doesn't include first-line supervisor unless the employees supervised are professional, nor does include employees who primarily perform tasks necessary for the provision of the service. Executives: Persons within an organization, who primarily direct the management of the organization, establish the goals and policies of the organization, exercise wide latitude in decision-making, and receive only general supervision or direction from higher-level executives, the board of directors or stockholders of the business. Executives would not directly perform tasks related to the actual provision of service or services of the organization. Specialists: persons within an organization who possess knowledge at an advanced level of expertise and who possess proprietary knowledge of the organization's services, research, equipment, techniques or management.		
II. SECTOR SPECIFIC COMMITMENTS			
1. BUSINESS SERVICES			

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
A. Professional Services a. Legal Services (CPC 861) Consultancy on the law of jurisdiction where the services supplier is qualified as a lawyer and on international law (Part of CPC 861)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) Non-UAE lawyers cannot plead in UAE courts, or act before official bodies, or perform notarial functions. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	
b. Accounting, auditing and book-keeping services (CPC 8621 & 8622)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. After 2 years from the entry into force of the Agreement foreign equity will be allowed up to 100%. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	
c. Taxation Services (CPC 8630) Only the following sub-sectors: - Business tax planning and consulting (CPC 86301) - Business tax preparation and review services (CPC 86302)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
d. Architectural Services (CPC 8671) e. Engineering Services (CPC 8672) f. Integrated Engineering Services (CPC 8673) g. Urban planning and landscape architectural services (CPC 8674)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	
h. Medical and dental services (CPC 9312)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	
i. Veterinary services (CPC 93201)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound except as indicated in the horizontal section.	
B. Computer and Related Services a. Consultancy services related to the installation of computer hardware (CPC 841)	1) None.	1) None.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
b. Software implementation services (CPC 842) c. Data processing services (CPC 843) d. Data base services (CPC 844) e. Maintenance and repair services of office machinery and equipment including computers (CPC 845) f. Other computer services (CPC 849	2) None 3) - None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Research and Development Services a. R&D services on natural sciences (CPC 851) b. R&D services on social sciences and humanities (CPC 852) c. Interdisciplinary R&D services (CPC 853)	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
E. Rental and Leasing Services without Operators (excluding rental and leasing services relating to cars) a. Relating to ships (CPC 83103) b. Relating to other transport equipment (CPC 83101 + 83102	1) None 2) None 3) Foreign equity is limited to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
+ (CPC 8310) c. Relating to other machinery and equipment (CPC 8311 – 8312)			
F. Other Business Services a. Advertising services (CPC 871)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the in the horizontal section.	
b. Market research and public opinion polling services (CPC 864)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. After 2 years from the entry into force of the Agreement, foreign equity will be allowed up to 100%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
c. Management consulting services (CPC 865) d. Services related to Management Consulting (CPC 8660) e. Technical testing and analysis services (CPC 8676)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
l. Services incidental to manufacturing (CPC 884+885, except for 88442)	1) Unbound. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. After 2 years from the entry into force of the Agreement, foreign equity will be allowed up to 100%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
m. Related to scientific and technical consulting services (CPC 8675)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
n. Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment) (CPC 633+ 8861-8866)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
o. Building-Cleaning Services (CPC 874)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated under horizontal section.	1) Unbound. 2) None. 3) Unbound. 4) Unbound, except as indicated under horizontal section.	
p. Photographic Services (CPC 8750)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) Unbound. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
c. Packaging Services (CPC 8760)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
r. Printing and publishing services (CPC 88442)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited up to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
c. Convention services (CPC 87909)*	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
t. Other (CPC 8790)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 75%. For CPC 87905, None. 4) Unbound.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound.	
Surface Surveying Services (CPC 8513) Map-making Services (CPC 8514)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) Foreign equity participation is limited to 49% and subject to the approval of the competent UAE authorities. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) Unbound. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
2. COMMUNICATION SERVICES			
A. Postal Services (CPC 7511)	1) None. 2) None.	1) None. 2) None.	

* The (*) indicates that the service specified is a component of a more aggregated CPC item specified elsewhere in this classification list.

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
Only handling of documents, letter posts, and parcels	3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Courier Services (CPC 7512)	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Telecommunication Services:			
HORIZONTAL COMMITMENTS: • The commitments taken are based on the scheduling principles provided by the following WTO documents: "Notes for scheduling Basic Telecom Services Commitments" (S/GBT/W/2/Rev.1) and "Market Access Limitations on Spectrum Availability" (S/GBT/W/3). • This Schedule on basic telecommunication does not include any broadcasting services according to the UAE telecommunication and the TDRA regulatory framework on different issues including but not limited to the spectrum/license"			
	3) Any network installed in UAE must be operated by a company registered in UAE, the foreign equity of which shall be limited to 49%.		
a. Voice telephone services (CPC 7521) b. Packet-switched data transmission services (CPC 7523**) c. Circuit-switched data transmission services (CPC 7523**) d. Telex services (CPC 7523**)	1) Only companies with commercial presence may provide telecom services. 2) None. 3) Duopoly. The TDRA will consider the feasibility of suppliers additional to the duopoly. The	1) None, except as indicated in the market access column. 2) None, except as indicated in the market access column.	

[2] Broadcasting services" is defined as a radio communication service in which the transmissions are intended for direct reception by the general public, including sound transmissions, television transmissions or other types of transmissions. In the Telecommunications Law of the UAE, broadcasting is not part of basic telecommunication services.

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
c. Telegraph services (CPC 7522**) f. Facsimile services (CPC 7521** + 7529**) g. Private leased circuit services (CPC 7522** + 7523**) h. Electronic mail (CPC 7523**) i. Voice mail (CPC 7523**) j. On-line information and database retrieval (CPC 7523**) k. Electronic data interchange (EDI)(CPC 7523) l. Enhanced/value-added facsimile services, incl. store and forward, store and retrieve (CPC 7523**) m. Code and protocol conversion (n.a.)	commercial presence is required and subject to 49% foreign equity limitation. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
3. CONSTRUCTION AND RELATED ENGINEERING SERVICES			
A. General Construction Work for Buildings (CPC 512) B. General construction work for civil engineering (CPC 513) C. Installation and assembly work (CPC 514+516) D. Building completion and finishing work (CPC 517) E. Other Pre-erection work at construction sites (CPC 511) Special trade construction work (CPC 515)	1) Unbound. 2) None. 3) (i) Foreign equity is limited to 70%. (ii) Large scale infrastructure projects such as airports, highways and sports facilities and projects that exceed 450 million US dollars, foreign equity is allowed up to 100%. For further clarity, foreign companies established pursuant to this paragraph (ii) will not be allowed to participate in any project that	1) Unbound. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
Renting services related to equipment for construction or demolition of buildings or civil engineering works, with operator (CPC 518)	is below 450 million US dollars. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.		
4. DISTRIBUTION SERVICES			
B. Wholesale Trade Services (CPC 622)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Retailing Services • Food Retailing Services (CPC 631) • Non-food Retailing Services (CPC 632) • Sales of motor vehicles (CPC 6111) • Sales of parts and accessories of motor vehicles (CPC 6113) • Sales of motorcycles and snowmobiles and related parts and accessories (CPC 6121)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Franchising (CPC8929)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
5. EDUCATIONAL SERVICES			
B. Secondary Education Services (CPC 922) C. Higher Education Services (CPC 923) D. Adult Education (CPC 924) E. Other Education Services: Excluding public education	1) None 2) None 3) (i) Foreign equity is allowed up to 100%. (ii) Natural persons of Armenia may be required to obtain authorization from competent authorities to establish and direct an education institution and to teach; this may also be subject to the condition of suitability of school facilities and ensuring high quality level of education. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section	
6. ENVIRONMENTAL SERVICES			
A. Sewage services (CPC 9401) B. Refuse disposal services (CPC 9402) C. Sanitation and similar services (CPC 9403)	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
D. Other • Cleaning services for exhaust gases (CPC 94040)	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
• Treatment, remediation of contaminated/polluted soil and water (part of CPC 94060)	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
• Noise abatement services (CPC 9405) • Nature and landscape protection services (CPC 9406) • Other environmental protection services (CPC 9409	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
7. FINANCIAL SERVICES			
Horizontal Commitments: Commercial presence is allowed up to 100% foreign equity in Dubai International Financial Centre (DIFC) for the following activities: banking services (investment banking, corporate banking, and private banking); capital markets (equity, debt instruments, derivatives and commodity trading); asset management and fund registration; insurance and re-insurance; Islamic finance; business processing operations and ancillary services.			
A. Insurance and insurance-related services			
Horizontal Commitments:			

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
General conditions: • The absence of any limitation on the ability of a service consumer in UAE to purchase the service in the territory of Armenia does not signify a commitment to allow a non-resident service supplier to solicit business or to conduct active marketing in the territory of the UAE. • Commercial presence is subject to the provisions regarding the licensing and registration of foreign companies as contained in the UAE pertinent laws. • Within the context of paragraph 2 (a) of the WTO Annex on Financial Services, the UAE shall not be prevented from taking measures for prudential reasons such as minimum capital requirement; minimum operating funds requirement and approval for business activities.			
(D) Direct insurance (including co-insurance):			
(a) Life - Life and health insurance services (CPC 81211 and CPC 81212) • Excluding pension fund management	1) Commercial presence is required. 2) Unbound. 3) Transparent Economic Needs Test (ENT) shall apply to the commercial presence for branches of the new foreign insurance companies as well as new branches of the existing foreign insurance companies. This ENT shall be based on criteria such as the provision of new insurance services, increase of local demand and the conformance with international standards. • Foreign equity is limited to 25% of the capital of UAE life and non-life insurance companies. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Commercial presence is required. 2) Unbound. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
(b) Non-life insurance services (CPC 8129) • Including accidents insurance services	1) Commercial presence is required for all non-life insurance services except marine and aviation insurance. None for marine and aviation insurance. 2) Unbound for all non-life insurance services except marine shipping and commercial aviation insurance. None for marine and aviation insurance. 3) - Transparent Economic Needs Test (ENT) shall apply to the commercial presence for branches of the new foreign insurance companies as well as new branches of the existing foreign insurance companies. This ENT shall be based on criteria such as the provision of new insurance services, increase of local demand and the conformance with international standards. - The establishment of joint ventures with UAE life and non- life insurance companies is not allowed. 4) Unbound, except as indicated	1) Commercial presence is required for all non-life insurance services except marine and aviation insurance. None for marine and aviation insurance. 2) Unbound for all non-life insurance services except marine shipping and commercial aviation insurance. None for marine and aviation insurance. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Reinsurance & retrocession	1) None. 2) None.	1) None. 2) None.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
Other insurance services n.e.c (CPC 81299)	3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(iii) Insurance intermediation, such as brokerage and agency services Only brokers dealing with direct insurance[1] (CPC 8140**)	1) Commercial presence is required, except for marine shipping and commercial aviation insurance and re-insurance intermediation services. None for marine shipping and commercial aviation insurance and reinsurance intermediation services. 2) Commercial presence is required. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None, except as indicated in the market access column. 2) None, except as indicated in the market access column. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(iv) Insurance consultancy (CPC 8140**).	1) None. 2) None. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1)None. 2)None. 3)None. 4)Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Actuarial services (CPC 81404)	1) None, except that the foreign service supplier must be registered at the UAE Ministry of Economy. (The registration requirement does not prevent the foreign supplier from	1) None, expect as indicated in the market access column.	

[1] For greater certainty "Direct Insurance" means: Life and health services (CPC 81211 and CPC 81212) (excluding pension fund management.) and Non-life insurance services (including accident insurance (CPC 8129).

** Indicates that the service specified constitutes only a part of the total range of activities covered by the CPC concordance.

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
	providing services from the territory of its country into the territory of the UAE). 2) None. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Loss Adjustment, risk assessment and claim settlement services (CPC 81403)	1) Commercial presence is required. 2) Commercial presence is required. 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Commercial presence is required. 2) Commercial presence is required. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Banking and other financial services (excluding insurances)			
(v) Acceptance of deposits and other repayable funds from the public	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities. (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
(vii) Lending of all types, including consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(viii) Financial leasing	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(viii) All payment and money transmission services, including credit, charge and debit cards, travellers cheques and bankers drafts	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices;	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
	(ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.		
(xi) Guarantees and commitments	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(xii) Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the- counter market or otherwise, the following: A. money market instruments (including cheques, bills, certificates of deposits); B. foreign exchange;	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities;	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
C. derivative products including, but not limited to, futures and options; D. exchange rate and interest rate instruments, including products such as swaps, forward rate agreements; E. transferable securities; F. other negotiable instruments and financial assets, including bullion	(iv) Foreign equity is limited to49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.		
(xi) Participation in issues of all kinds of securities, including under-writing and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of services related to such issues	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(xii) Money broking	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
	financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.		
(xiii) Asset management, (only cash or portfolio management, all forms of collective investment schemes and management)	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(xiv) Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software.	1) None. 2) None. 3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licenses for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(xv) Advisory and other auxiliary financial services on all the activities	1) None. 2) None.	1) None. 2) None.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
listed in sub- paragraphs (n) through (ov), including credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy	3) (i) No limitation for establishment of representative offices; (ii) Unbound for new licences for operating bank branches; (iii) Unbound for the expansion of activities of existing financial entities; (iv) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. HEALTH AND RELATED SOCIAL SERVICES (other than those listed under 1.A.h-i.)			
A. Hospital Services (CPC 9311)	1) None. 2) None. 3) - 100% is allowed for foreign equity, subject to the authorization by the competent authorities, which would be based on the economic need tests taking in to consideration the number of hospital, medical and health centres in a given region. - Participation of foreign equity is allowed up to 100% in Dubai Health Care City. An economic needs test will not berequired. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
B. Other Human Health Services (CPC 9319, except CPC 93191)	1) None. 2) None. 3) 100% is allowed for foreign equity, subject to the authorization by the competent authorities, which would be based on the economic need tests taking in to consideration the number of hospital, medical and health centres in a given region. Participation of foreign equity is allowed up to 100% in Dubai Health Care City. An economic needs test will not be required. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
9. TOURISM AND TRAVEL RELATED SERVICES			
A. Hotels and restaurants (including catering) (CPC 64110, 64120 & 642, 643)	1) None. 2) None. 3) - Hotels: foreign equity is limited to 49%. For hotel management, foreign equity is limited to 70%. - Restaurants: foreign equity is limited to 70%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None. 2) None. 3) None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Travel agencies and tour operators services (CPC 7471) Excluding Umra and Hajj	1) None. 2) None. 3) Unbound. 4) Unbound.	1) None. 2) None. 3) Unbound. 4) Unbound.	

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
services and related services (i.e. Islamic pilgrimages services and related services)			
C. Tourist guides services (CPC 74720) Excluding Umra and Hajj services and related services (i.e. Islamic pilgrimages services and related services)	1) None 2) None 3) Foreign equity is limited to 49%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
10. RECREATIONAL, CULTURAL AND SPORTING SERVICES (other than audiovisual services)			
A. Entertainment Services (including theatre, live bands and circus services) (CPC 9619) Only for theatre, live bands and circus services	1) None 2) None 3) Foreign equity is limited to 75%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. News Agency Services (CPC 962 - Only in Dubai Media City)	1) Unbound 2) Unbound 3) None 4) Unbound	1) Unbound 2) Unbound 3) Unbound 4) Unbound	
D. Sporting and Other Recreational Services (Only CPC 96491- only parks and public gardens services)	1) Unbound 2) Unbound 3) Foreign equity is limited to 75%. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) Unbound 2) Unbound 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
11. TRANSPORT SERVICES			
A. Maritime Transport Services			
International Transport	1) None.	1) None.	The following services at the

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional commitments
freight and passengers (CPC 7211 and 7212, less cabotage transport services) Including the following: • Maintenance and repair of vessels	2) None 3) - Freight: Foreign equity is limited to 49%. - Passengers: Foreign equity is limited to 70%. - Maintenance and repair of vessels: None. 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	port are made available to international maritime transport suppliers on non-discriminatory terms and conditions: • Pilotage • Towing and tug assistance • Provisioning, fueling and watering • Garbage collecting and ballast waste disposal • Port Captain's services • Navigation aid services • Shore based operational services essential to ship operations including communications, water and electrical
Maritime Auxiliary Services: • Maritime cargo handling services[4] • Storage and warehousing services (CPC742) • Container station and depot services[5] • Maritime agency services[6] • Maritime freight forwarding services[7]	1) None 2) None 3) Foreign equity is limited to 49%.[8] 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

[4] "maritime cargo handling services" means activities exercised by stevedore companies, including terminal operators, but not including the direct activities of dockers, when this workforce is organised independently of the stevedoring or terminal operator companies. The activities covered include the organisation and supervision of: the loading/discharging of cargo to from a ship; the lashing/unlashing of cargo; the reception/delivery and safekeeping of cargos before shipment or after discharge.

[5] "Container station and depot services, means activities consisting in storing containers, weather in port areas or inland, with a view to their stuffing/stripping, repairing and making them available for shipments."

[6] "Maritime agency services, means activities consisting in representing, within a given geographic area, as an agent the business interests of one or more shipping lines or shipping companies, for the following purposes:

-marketing and sales of maritime transport and related services, from quotation to invoicing, and issuance of bills of lading on behalf of the companies, acquisition resale of the necessary related services, preparation of documentation, and provision of business information;

-acting on behalf of the companies organizing the call of the ship or taking over cargoes when required."

[7] "Freight forwarding services" means the activity consisting of organizing and monitoring shipment operations on behalf of shippers, through the acquisition of transport and related services, preparation of documentation and provision of business information."

[8] Operations and functions maybe subject to specific services obligations set out by operators with concession from public authorities.

Modes of Supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial Presence 4) Presence of Natural Persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional comments
			supplies • Emergency repair facilities • Anchorage, berth and berthing services
C. Air Transport Services d. Maintenance and repair of aircraft and parts thereof	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Computer Reservation Systems	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
E. Rail Transport Services a. Passenger transportation (CPC 7111) b. Freight transportation (CPC 7112) c. Pushing and towing services (CPC 7130) d. Maintenance and repair of rail transport equipment (CPC 8868) e. Supporting services for rail transport services (CPC 743)	1) None 2) None 3) None 4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	1. None 2. None 3. None 4. Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

ANNEX II

SCHEDULE OF SPECIFIC COMMITMENTS OF REPUBLIC OF ARMENIA IN TRADE IN SERVICES

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
I. **HORIZONTAL COMMITMENTS**			

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
ALL SECTORS INCLUDED IN THIS SCHEDULE	Movement of natural persons 4) Unbound, except for the following categories of natural persons: i) Temporary presence of intra-corporate transferees occupying managerial, executive, technical, or specialist positions in enterprises, established within Armenia (including through a branch, subsidiary, or affiliate). These enterprises must be prepared upon request to certify the qualifications of their transferees seeking entry. Entry will be granted for an initial period of three years, or less at applicant's request, and may be renewed for successive periods.	Land ownership 3) 4) In accordance with the national legislation of the Republic of Armenia, foreign nationals and stateless persons may not have the right of ownership over lands in the Republic of Armenia. They may act only as land users. Persons with special residence status in the Republic of Armenia shall constitute the only exception. The restriction provided for in the first paragraph shall not apply to land parcels adjoining house, gardening lands, those designed for the construction and maintenance of private dwelling houses, for the construction and maintenance of public and production facilities and for the construction and maintenance of residential block of flats. Natural persons who are Armenian citizens are entitled to own land. All juridical persons, whether foreign or Armenian, may own land. Subsidies 1) 2) 3) 4) Unbound with respect to subsidies. Only legal entities constituted under Armenian legislation are eligible for subsidization, irrespective of their capital ownership	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
	iii) Temporary presence of individual service suppliers in the business service sectors inscribed in the schedule, subject to possession of the necessary professional qualifications, as established by the relevant authorities or professional bodies. Entry will be granted for an initial period of up to three years, and may be renewed for successive periods.		
	iii) Temporary presence of persons responsible for setting up of a commercial presence. Entry will be granted for a period of up to three months to persons who as employees of an enterprise not having commercial presence in Armenia, stay temporarily in Armenia for the purpose of establishing a branch, subsidiary, or affiliate of that enterprise in Armenia, subject to availability of invitation from Armenian natural or juridical persons and provided that they are not engaged in supplying services on a commercial basis or making direct sales to the general public within the territory of Armenia		

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
	iv) Temporary presence of persons who are employees of an enterprise not having commercial presence in Armenia, which has concluded a service contract with an enterprise engaged in substantive business in Armenia and who provide a service in Armenia as a professional on behalf of the enterprise outside Armenia in the business service sectors inscribed in the schedule, subject to possession of the necessary professional qualifications, as established by the relevant authorities or professional bodies and to availability of invitation from an enterprise engaged in substantive business in Armenia and provided that they are not engaged in supplying services or making direct sales to the general public within the territory of Armenia outside the scope of the initial service contract. Entry will be granted for an initial period of up to three months, and may be renewed for successive periods.		
	v) Temporary presence of service sellers. Entry will be granted for a period of three months to persons who are employed or mandated by an enterprise and who stay temporarily in Armenia in order to conclude the contract for the sale of a service on behalf of the enterprise which employs them or mandated them, subject to availability of invitation from an enterprise engaged in business in Armenia and provided that they are not engaged in supplying services or making direct sales to the general public within the territory of Armenia.		

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
II. SECTOR SPECIFIC COMMITMENTS			
I. BUSINESS SERVICES			
A. Professional Services			
(a) Legal services, other than legal documentation and certification services (CPC 861*)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(a) Legal documentation and certification services (CPC 8613)	(1) None, except for drafting of legislative documents (2) None (3) None, except for notarising services, which are reserved to the State (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None, except for drafting of legislative documents (2) None (3) None, except for notarising services, which are reserved to the State (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) Accounting service (CPC 862)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) Auditing service (CPC 862)	(1) None (2) None (3) Enterprises must be sole proprietorships or partnerships (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) Book-keeping services (CPC 862)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Taxation services (CPC 863)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(d) Architectural services (CPC 8671)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(e) Engineering services (CPC 8672)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(f) Integrated engineering services (CPC 8673)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(g) Urban planning and landscape architectural services (CPC 8674)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(h) Medical and dental services (CPC 9312)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(i) Veterinary services (CPC 932)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Computer and Related Services			
(a) Consultancy services related to installation of computer hardware (CPC 841)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(b) Software implementation services (CPC 842)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Data processing services (CPC 843)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(d) Data base services (CPC 844)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(e) Maintenance and repair services of office machinery and equipment including computers (CPC 845)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(f) Other computer services, including data preparation services (CPC 849)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Research and Development Services			
Research and development services (CPC 851-853)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Real Estate Services			

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(a) Involving own or leased property (CPC 821)	(1) Unbound * (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound * (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) On a fee or contract basis (CPC 822)	(1) Unbound * (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound * (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
E. Rental/ Leasing Services without operators			
(b) Relating to aircraft (CPC 83104)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Relating to other transport equipment (CPC 83101, CPC83102)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Relating to ships (CPC 83103)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Relating to other land transport equipment (CPC 83105)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Relating to other machinery and equipment (CPC 83106 - 83109)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
F. Other Business Services			
(a) Advertising services (CPC 871)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) Market research and public opinion polling services (CPC 864)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c) Management consulting services (CPC 865)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(d) Services related to management consulting (CPC 866)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(e) Technical testing and analysis services (CPC 8676)	(1) Unbound (2) None (3) Technical testing and analysis service suppliers should be legal entities constituted under Armenian legislation (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(f) Services incidental to manufacturing (CPC 884+885)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(g) Maintenance and repair of equipment (not including maritime vessels, aircraft or other transport equipment) (CPC 633+8861-8866)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(h) Printing, publishing (CPC 88442)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(i) Convention services (CPC 87909)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(j) Translation and interpretation services (CPC 87905)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(l) Photographic Services (CPC 8750)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(m) Packaging Services (CPC 8760)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(n) Consulting services in the field of ecology	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(o) Consulting on natural resource management issues	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Services incidental to agriculture, hunting and forestry (CPC 881)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Services incidental to mining (CPC 883+5115)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Engineering related scientific and technical consulting services (CPC 8675)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Services provided by midwives, nurses, physiotherapists and para-medical personnel (CPC 93191)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Services incidental to fishing (CPC 882)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Placement and supply services of Personnel (CPC 872)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
Investigation and security (CPC 873)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Building-cleaning services (CPC 874)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
2. COMMUNICATION SERVICES			
ALL SERVICES INCLUDED IN THIS SECTOR			If, e.g. based on an international financial project, any condition relating to market access or national treatment is altered and results in a more liberal access, Armenia will modify its commitments under this Schedule and incorporate the new conditions immediately.
A. Postal services (CPC 7511)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Courier services (CPC 7512)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Telecommunications Services			
The commitments taken by Armenia are based on the scheduling principles provided in the following documents: "Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments" (S/GBT/W/2/Rev.1) and "Market Access Limitations on Spectrum Availability" (S/GBT/W/3).			
Telecommunications services	(1)(2)(3) Armenia will provide unlimited market access for any and all basic and value added telecommunications services subsector initially covered by the monopoly immediately upon suspension or termination of monopoly rights in that subsector on or at anytime prior to the end of the monopoly. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	As per subsectors below.	Armenia undertakes the obligations contained in the attached Reference Paper on Regulatory Principles.

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(a) Voice telephone services (CPC 7521)	(1) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (2) None (3) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b), (c) facility based packet- and circuit-switched data transmission services, and (f) facility based facsimile services. (CPC 7523, CPC 7521)	(1) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (2) None (3) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b), (c) packet- and circuit-switched data transmission services on a resale basis; (f) facsimile services on a resale basis. (CPC 7523, CPC 7521)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(d), (e) Telex and telegraph services, facility based and on a resale basis. (CPC 7522, CPC 7523)	(1) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(g) Private leased circuit services (CPC 7522, CPC 7523)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(a) Public mobile services, including analogue/digital cellular services, personal communication services (PCS), specialized mobile radio (SMR), Global System Mobile Communications (GSM), mobile satellite services (MSS); (ee) Paging services, and mobile data services, facility based and on a resale basis. (CPC 75213+ CPC 75291)	(1) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (2) None (3) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
International facility based value added telecommunications services, wire based or radio based, including: (h) electronic mail; (i) voice mail; (j) online information and data base retrieval; (k) electronic data interchange; (l) enhanced/ value-added facsimile services, including store and forward, store and retrieve, (m) code and protocol conversion; (n) online information and/or data processing (including transaction processing). (CPC 7523 + CPC 843)	(1) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (2) None (3) Unbound under monopoly rights until 2013, none as of 01.01.2014. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
International value added telecommunications services on a resale basis, and domestic value added telecommunications services, facility based and on a resale basis, wire based or radio based, including: (h) electronic mail, (i) voice mail, (j) online information and data base retrieval, (k) electronic data interchange, (l) enhanced/ value-added facsimile services, including store and forward, store and retrieve, (m) code and protocol conversion, (n) online information and/or data processing (including transaction processing). (CPC 7523, + CPC 843)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(o) design and development of customized e-commerce platforms, inventory management, and user experience optimization	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Telecommunication related services (CPC 754)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector		Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
D.	Audiovisual Services			
(a)	Motion picture and video tape production and distribution services (CPC 9611)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b)	Motion picture projection service (CPC 9612)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c)	Radio and television services (not including transmission services) (CPC 9613)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(d)	Sound recording services (CPC)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
B. CONSTRUCTION AND RELATED ENGINEERING SERVICES			
A. General construction work for buildings (CPC 512)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. General construction work for civil engineering (CPC 513)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Installation and assembly work (CPC 514+516)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Building completion and finishing work (CPC 517)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Pre-erection work at construction sites (CPC 511)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
4. DISTRIBUTION SERVICES			
A. Commission agents' services (CPC 621)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Wholesale trade services (CPC 622)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Retailing services (CPC 631, CPC 632 CPC 611, CPC 6121)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Franchising (CPC 8929)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
5. EDUCATIONAL SERVICES			
A. Higher education (CPC 923)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Adult education (CPC 924)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Primary education services (CPC 921)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Secondary education services (CPC 922)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Other education services (CPC 929)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
6. ENVIRONMENTAL SERVICES			
A. Sewage services (CPC 9401)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B. Refuse disposal services (CPC 9402)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Sanitation and similar services (CPC 9403)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Cleaning services of exhaust gases (CPC 9404)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Noise abatement services (CPC 9405)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
D. Nature and landscape protection services (CPC 9406)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Other environmental protection services (CPC 9409)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector		Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
7.	**FINANCIAL SERVICES**			
A.	Insurance services			
(a)	Life insurance services (CPC 8121)	(1) Unbound (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b)	Non-life insurance services, except marine and aviation transport insurance services (CPC 8129*)	(1) Unbound (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b)	Marine and aviation transport insurance services (CPC 81293*)	(1) Unbound until 2004, none as of 1 January 2005 (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c)	Reinsurance and retrocession (CPC 81299)	(1) None (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector		Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(d)	Insurance intermediation, such as brokerage and agency (CPC 8140)	(1) Unbound (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(e)	Services auxiliary to insurance, such as consultancy, actuarial, risk assessment and claim settlement services (CPC 8140*)	(1) Unbound (2) None (3) None, except that providers of banking services may not provide insurance services (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
B.	Banking and other financial services			
(a) (b) (c) (d) (e)	Acceptance of deposits and other repayable funds from the public; Lending of all types, including consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction; Financial leasing; All payment and money transmission services, including credit, charge and debit cards, travellers cheques and bankers drafts; Guarantees and commitments. (CPC 81115-81119, 8113, 8112, 81190**, 81339**)	(1) None (2) None (3) None, except that: Insurance providers may not provide banking services; Branches of non-resident banks may not accept deposits from natural Armenians. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(f) Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange, in an over-the-counter market or otherwise, the following: A. money market instruments (including cheques, bills, certificates of deposits); B. foreign exchange; C. derivative products including, but not limited to, futures and options; D. exchange rate and interest rate instruments, including products such as swaps, forward rate agreements; E. transferable securities, F. other negotiable instruments and financial assets, including bullion. (CPC 81321*, 81333, 81339**)	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(g) Participation in issues of all kinds of securities, including under-writing and placement as agent and provision of services related to such issues; (h) Money broking; (i) Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial, depository and trust services; (CPC 8119, 8132)	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(j) Settlement and clearing services for financial assets, including securities, derivative products, and other negotiable instruments (CPC 81339**)	(1) Unbound (2) None (3) Settlement and clearing services of securities and derivative products are reserved exclusively to the Central Depositary Service of Armenia. (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(k) Advisory, intermediation and other auxiliary financial services on all activities listed in subparagraphs (a) through (j), including credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy. (CPC 8131, 8133)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(I) Provision and transfer of financial information and financial data processing and related software by suppliers of other financial services (CPC 8131)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
C. Central Banking Services			
a) Currency services under the authority of the central bank, namely currency design and production, distribution, replacement (CPC V.2.1, 71110)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
8. HEALTH AND SOCIAL SERVICES			
Hospital services (direct ownership and management on a fee basis) (CPC 9311)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Other human health services (direct ownership and management on a fee basis) (CPC 9319)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Social Services (CPC 933)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
9. TOURISM AND RELATED SERVICES			
Hotels and restaurants (CPC 641-643)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Travel agencies and tour operators services (CPC 7471)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Tourist guide services (CPC 7472)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
10. RECREATIONAL, CULTURAL AND SPORTING SERVICES			
Entertainment services (other than audiovisual) (CPC 9619)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Sporting and recreational services (CPC 964)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
News agency services (CPC 962)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Libraries, archives, museums and other cultural services (CPC 963)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Crossborder supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
11. TRANSPORT SERVICES			
C. Air transport services			
Maintenance and repair of aircraft (CPC 8868)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
Selling and marketing of air transport services, including computer reservation systems services (CPC 748+749)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
E. Rail transport services			
Maintenance and repair of rail transport equipment (CPC 8868**)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
F. Road transport services			
(a) Passenger transportation (CPC 7121+7122)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None, except for differential treatment with respect to taxes and charges for operation and preservation of public roads and for issuing entry permits (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b) Freight transportation (CPC 7123)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) None, except for differential treatment with respect to taxes and charges for operation and preservation of public roads and for issuing entry permits (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

Modes of supply: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

Sector or Subsector		Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
(d)	Maintenance and repair of road transport equipment (CPC 6112)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
H.	Services auxiliary to all modes of transport			
(a)	Cargo handling services (CPC 741)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(b)	Storage and warehouse services (CPC 742)	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Unbound* (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	
(c)	Freight transport agency services and freight inspection (CPC 748+749)	(1) None (2) None (3) None (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	(1) Customs clearance must be performed by a licensed customs agent established in the Republic of Armenia (2) None (3) Customs clearance must be performed by a licensed customs agent established in the Republic of Armenia (4) Unbound, except as indicated in the horizontal section.	

REFERENCE PAPER

Scope

The following are definitions and principles on the regulatory framework for the basic telecommunications services.

Definitions

Users mean service consumers and service suppliers.

Essential facilities mean facilities of a public telecommunications transport network or service that

(a) are exclusively or predominantly provided by a single or limited number of suppliers; and

(b) cannot feasibly be economically or technically substituted in order to provide a service.

A major supplier is a supplier which has the ability to materially affect the terms of participation (having regard to price and supply) in the relevant market for basic telecommunications services as a result of:

(a) control over essential facilities; or

(b) use of its position in the market.

1. Competitive safeguards

1.1 Prevention of anti-competitive practices in telecommunications

Appropriate measures shall be maintained for the purpose of preventing suppliers who, alone or together, are a major supplier from engaging in or continuing anti-competitive practices.

1.2 Safeguards

The anti-competitive practices referred to above shall include in particular:

(a) engaging in anti-competitive cross-subsidization;

(b) using information obtained from competitors with anti-competitive results; and

(c) not making available to other services suppliers on a timely basis technical information about essential facilities and commercially relevant information which are necessary for them to provide services.

2. Interconnection

2.1 This section applies to linking with suppliers providing public telecommunications transport networks or services in order to allow the users of one supplier to communicate with users of another supplier and to access services provided by another supplier, where specific commitments are undertaken.

2.2 Interconnection to be ensured

Interconnection with a major supplier will be ensured at any technically feasible point in the network. Such interconnection is provided:

(a) under non-discriminatory terms, conditions (including technical standards and specifications) and rates and of a quality no less favourable than that provided for its own like services or for like services of non-affiliated service suppliers or for its subsidiaries or other affiliates;

(b) in a timely fashion, on terms, conditions (including technical standards and specifications) and cost-oriented rates that are transparent, reasonable, having regard to economic feasibility, and sufficiently unbundled so that the supplier need not pay for network components or facilities that it does not require for the service to be provided; and

(c) upon request, at points in addition to the network termination points offered to the majority of users, subject to charges that reflect the cost of construction of necessary additional facilities.

2.3 Public availability of the procedures for interconnection negotiations

The procedures applicable for interconnection to a major supplier will be made publicly available.

2.4 Transparency of interconnection arrangements

It is ensured that a major supplier will make publicly available either its interconnection agreements or a reference interconnection offer.

2.5 Interconnection: dispute settlement

A service supplier requesting interconnection with a major supplier will have recourse, either:

(a) at any time or

(b) after a reasonable period of time which has been made publicly known

to an independent domestic body, which may be a regulatory body as referred to in paragraph 5 below, to resolve disputes regarding appropriate terms, conditions and rates for interconnection within a reasonable period of time, to the extent that these have not been established previously.

3. Universal service

Any Member has the right to define the kind of universal service obligation it wishes to maintain. Such obligations will not be regarded as anti-competitive *per se*, provided they are administered in a transparent, non-discriminatory and competitively neutral manner and are not more burdensome than necessary for the kind of universal service defined by the Member.

4. Public availability of licensing criteria

Where a licence is required, the following will be made publicly available:

(a) all the licensing criteria and the period of time normally required to reach a decision concerning an application for a licence and

(b) the terms and conditions of individual licences.

The reasons for the denial of a licence will be made known to the applicant upon request.

5. Independent regulators

The regulatory body is separate from, and not accountable to, any supplier of basic telecommunications services. The decisions of and the procedures used by regulators shall be impartial with respect to all market participants.

6. Allocation and use of scarce resources

Any procedures for the allocation and use of scarce resources, including frequencies, numbers and rights of way, will be carried out in an objective, timely, transparent and non-discriminatory manner. The current state of allocated frequency bands will be made publicly available, but detailed identification of frequencies allocated for specific government uses is not required.

ANNEX III

UAE LIST OF MFN EXEMPTIONS

Sector or Subsector	Description of the measure indicating its inconsistency with Article 2.4	Countries to which the measure applies	Intended duration	Conditions creating the need for the exemption
Financial Services	Authorization for the entry/establishment/operation of foreign financial services suppliers (including banks and insurance companies) and the opening of new branches will be subject to the decision of competent authorities.	All countries	Indefinite	UAE is a small market and is already saturated. Preferential treatment, on a case-by-case basis, may have to be accorded in order to get mutually advantageous benefits for the UAE.

ANNEX IV

REPUBLIC OF ARMENIA LIST OF MFN EXEMPTIONS

Subsector	Description of Measure Indicating its Inconsistency with Article 2.4	Countries to which the Measure Applies	Intended Duration	Conditions Creating the Need for the Exemption
Road transport services (freight transportation) (CPC 7123)	Under bilateral international road transport agreements transportation of goods to and within Armenian territory, performed by carriers, registered in the other contracting parties, is exempted from taxes and charges for operation and preservation of public roads and for issuing entry permits.	Georgia, Iran, Lebanon, Turkmenistan, Cyprus, Russia, Latvia, Syria, Bulgaria, Romania, Ukraine, Belarus, Kyrgyz Republic	Indefinite	Need to maintain possibility of applying reciprocal treatment in order to ensure adequate conditions for Armenian suppliers of trucking services in other territories
Road transport services (passenger transportation) (CPC 7121+7122)	Under bilateral international road transport agreements transportation of passengers to and within Armenian territory, performed by carriers, registered in the other contracting parties, is exempted from taxes and charges for operation and preservation of public roads and for issuing entry permits.	Georgia, Lebanon, Russia, Latvia, Syria, Bulgaria, Romania, Ukraine, Belarus, Kyrgyz Republic	Indefinite	Need to maintain possibility of applying reciprocal treatment in order to ensure adequate conditions for Armenian suppliers of passenger transportation services in other territories
Audiovisual Services – Production and distribution of motion picture and television programmes.	Measures based upon co-production agreement of audiovisual works, which confer National Treatment to audiovisual works covered by such agreement.	Countries with which such bilateral or multilateral agreements are in force, now or in the future.	Subject to the duration of the agreement concerned.	In order to promote cultural links between the countries concerned
Audiovisual Services – Production and distribution of television programmes and motion pictures	Measures granting the benefit of support programmes (such as EURIMAGES) to audiovisual works, and suppliers of such works, meeting certain European origin criteria.	European countries.	Indefinite Exemption needed, for certain countries, only until an economic integration agreement is concluded or completed.	These programmes aim at preserving and promoting the regional identity of countries within Europe which have long-standing cultural links.

ANNEX V
FINANCIAL SERVICES

1. Scope and Definition

(a) This Annex applies to measures affecting the supply of financial services. Reference to the supply of a financial service in this Annex shall mean the supply of a service as defined in Article 2.1 (Definitions) of Chapter 2 (Trade in Services).

(b) For the purposes of subparagraph (b) of Article 2.2 (Scope of Coverage) of Chapter 2 (Trade in Services), "services supplied in the exercise of governmental authority" means the following:

(i) activities conducted by a central bank or monetary authority or by any other public entity in pursuit of monetary or exchange rate policies;

(ii) activities forming part of a statutory system of social security or publicretirement plans; and

(iii) other activities conducted by a public entity for the account or with theguarantee or using the financial resources of the Government.

(c) For the purposes of subparagraph (b) of Article 2.2 (Scope of Coverage) of Chapter 2 (Trade in Services), if a Party allows any of the activities referred to in subparagraphs (b)(ii) or (b)(iii) of this paragraph to be conductedby its financial service suppliers in competition with a public entity or a financial service supplier, "services" shall include such activities.

(d) Subparagraph (a) of Article 2.1 (Definitions) of Chapter 2 (Trade in Services) shall not apply to services covered by this Annex.

2. Domestic Regulation

(a) Notwithstanding any other provisions of the Chapter 2 (Trade in Services), a Party shall not be preventedfrom taking measures for prudential reasons, including for the protection of investors, depositors, policy holders or persons to whom a fiduciary duty is owed by a financial service supplier, or to ensure the integrity and stability of the financial system. Where such measures do not conform with the provisions of the Chapter 2 (Trade in Services), they shall not be used as a means of avoiding the Party's commitments or obligations under the Chapter 2 (Trade in Services).

(b) Nothing in the Chapter 2 (Trade in Services) shall be construed to require a Party to disclose information relating to the affairs and accounts of individual customers or any confidential or proprietary information in the possession of public

entities.

3. Recognition

(a) A Party may recognize prudential measures of any other country in determininghow the Party's measures relating to financial services shall be applied. Such recognition, which may be achieved through harmonization or otherwise, may be based upon an agreement or arrangement with the country concerned or may be accorded autonomously.

(b) A Party that is a party to such an agreement or arrangement referred to in subparagraph (a), whether future or existing, shall afford adequate opportunity for the other Party to negotiate its accession to such agreements or arrangements, or to negotiate comparable ones with it, under circumstances in which there would be equivalent regulation, oversight, implementation of such regulation, and, if appropriate, procedures concerning the sharing of information between the parties to the agreement or arrangement. Where a Party accords recognition autonomously, it shall afford adequate opportunity for the other Party to demonstrate that such circumstances exist.

4. Dispute Settlement

Panels for disputes on prudential issues and other financial matters shall have the necessary expertise relevant to the specific financial service under dispute.

5. Definitions

For the purposes of this Annex:

(a) A financial service is any service of a financial nature offered by a financial service supplier of a Party. Financial services include all insurance and insurance-related services, and all banking and other financial services (excluding insurance). Financial services include the following activities:

Insurance and insurance-related services

(i) Direct insurance (including co-insurance):

(A) life
(B) non-life

(ii) Reinsurance and retrocession;

(iii) Insurance intermediation, such as brokerage and agency;

(iv) Services auxiliary to insurance, such as consultancy, actuarial, risk assessment and claim settlement services.

Banking and other financial services (excluding insurance)

(v) Acceptance of deposits and other repayable funds from the public;

(vi) Lending of all types, including consumer credit, mortgage credit, factoring and financing of commercial transaction;

(vii) Financial leasing;

(viii) All payment and money transmission services, including credit, charge and debit cards, travellers cheques and bankers drafts;

(ix) Guarantees and commitments;

(x) Trading for own account or for account of customers, whether on an exchange,in an over-the-counter market or otherwise, the following:

(A) money market instruments (including cheques, bills, certificates ofdeposits);
(B) foreign exchange;
(C) derivative products including, but not limited to, futures and options;
(D) exchange rate and interest rate instruments, including products such as swaps, forward rate agreements;
(E) transferable securities;
(F) other negotiable instruments and financial assets, including bullion.

(xi) Participation in issues of all kinds of securities, including underwriting and placement as agent (whether publicly or privately) and provision of services related to such issues;

(xii) Money broking;

(xiii) Asset management, such as cash or portfolio management, all forms of collective investment management, pension fund management, custodial, depository and trust services;

(xiv) Settlement and clearing services for financial assets, including securities, derivative products, and other negotiable instruments;

(xv) Provision and transfer of financial information, and financial data processing and related software by suppliers of other financial services;

(xvi) Advisory, intermediation and other auxiliary financial services on all the activities listed in subparagraphs (v) through (xv), including credit reference and analysis, investment and portfolio research and advice, advice on acquisitions and on corporate restructuring and strategy.

(b) A financial service supplier means any natural or juridical person of a Party wishing to supply or supplying financial services but the term "financial service supplier" does not include a public entity.

(c) "Public entity" means:

(i) a government, a central bank or a monetary authority, of a Party, or an entity owned or controlled by a Party, that is principally engaged in carrying out governmental functions or activities for governmental purposes, not including an entity principally engaged in supplying financial services on commercial terms; or

(ii) a private entity, performing functions normally performed by a central bank or monetary authority, when exercising those functions.

ANNEX VI
TELECOMMUNICATIONS SERVICES

ARTICLE 1: Scope and Definitions

1. This Annex applies to measures by Parties affecting trade in telecommunications services[1]. It shall not apply to measures relating to broadcasting or to cable distribution of radio or television programming.[2]

2. Nothing in this Annex shall be construed to:

   (a) require a Party to compel any enterprise to establish, construct, acquire, lease, operate, or provide telecommunications networks or services where such networks or services are not offered to the public generally;

   (b) require a Party to compel any enterprise exclusively engaged in the broadcast or cable distribution of radio or television programming to make available its broadcast or cable facilities as a public telecommunications network; or

   (c) prevent a Party from prohibiting persons operating private networks from using their networks to supply public telecommunications networks or services to third parties.

3. For the purpose of this Annex:

a **regulatory authority** means the body or bodies entrusted with any of the regulatory tasks assigned in relation to the issues mentioned in this Annex;

essential facilities means facilities of a public telecommunications network or service that:

   (a) are exclusively or predominantly provided by a single or limited number of suppliers; and

   (b) cannot feasibly be economically or technically substituted in order to supply a service;

major supplier means

   (a) For the UAE, a supplier which has the ability to materially affect the terms of participation (having regard to price and supply) in the relevant market for

---

[1] "**Trade in telecommunications services**" shall be understood in accordance with the definitions contained in Article 2.1 (Definitions), and also includes measures in respect of the access to and use of public telecommunications networks and services.
[2] "**Broadcasting**" shall be defined as provided for in the relevant domestic law of each Party.

basic telecommunications services as a result of:

i. control over essential facilities; or

ii. the use of its position in the market.

(b) For the Republic of Armenia, **major supplier** means the dominant operator, which means the operator, which was recognized as dominant operator in the exploitation of public electronic communications network by the Regulator.

public telecommunications network means the public telecommunications infrastructure which permits telecommunications between and among defined network termination points;

public telecommunications service means any telecommunications service required, explicitly or in effect, by a Party to be offered to the public generally. Such services may include, inter alia, telegraph, telephone, telex, and data transmission typically involving the real-time transmission of customer-supplied information between two or more points without any end-to-end change in the form of the customer's information;

interconnection means the physical and logical connection of two public electronic communication networks used by the same or different electronic communication service providers, as a result of which users of one service provider have the opportunity to exchange information with users of the same or another service provider or get access to the services of other service provider;

telecommunications means the transport of electromagnetic signals such as sound, data image and any combination thereof. The sector of telecommunications services does not cover the economic activity consisting of content provision which requires telecommunications services for its transport;

ARTICLE 2: Competitive Safeguards

1. Each Party shall maintain appropriate measures for the purpose of preventing suppliers who, alone or together, are a major supplier from engaging in or continuing anti-competitive practices.

2. The anti-competitive practices referred to in paragraph 1 shall include, in particular:

(a) engaging in anti-competitive cross-subsidization;

(b) using information obtained from competitors with anti-competitive results; and

(c) not making available to other service suppliers on a timely basis technical information about essential facilities and commercially relevant information which are necessary for them to supply services.

ARTICLE 3: Interconnection

1. This Article applies to linking with suppliers providing public telecommunications networks or services in order to allow the users of one supplier to communicate with users of another supplier and to access services supplied by another supplier.

2. Any supplier licensed to provide telecommunications services shall have rights of interconnection with other providers of telecommunications networks and services. Interconnection rates should in principle be based on cost or be based on otherwise regulated rates for the suppliers concerned (fair rate).

3. An interconnection point in the network shall be subject to negotiations between service suppliers and to technical feasibility. In the event that the service suppliers encounter difficulties with said negotiations, the competent authority shall be able to intervene and rule, in accordance with the Parties' relevant regulations. Such negotiations shall ensure that interconnection agreements are concluded:

   (a) under non-discriminatory terms, conditions (including technical standards and specifications) and rates and of a quality no less favorable than that provided for its own like services or for like services of non-affiliated service suppliers or for its subsidiaries or other affiliates; and

   (b) in a timely fashion, on terms, conditions (including technical standards and specifications) and cost-oriented rates that are transparent, reasonable, having regard to economic feasibility, and sufficiently unbundled so that the supplier need not pay for network components or facilities that it does not require for the services to be supplied.

ARTICLE 4: Privacy

1. Each Party shall ensure that suppliers of public telecommunications networks or services in its territory take appropriate steps to protect, inter alia:

   (a) the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data;

   (b) the confidentiality of individual records; and

   (c) the confidentiality of commercially sensitive information of, or relating to, suppliers and end-users of telecommunications services. Data and information obtained by a telecommunications service supplier shall only be used for the purpose of providing those services.

2. Nothing in this Annex restricts the right of a Party to protect personal data, personal privacy and the confidentiality of individual records and accounts, and other information protected under law.

ARTICLE 5: Universal Service

1. Each Party has the right to define the kind of universal service obligation it wishes to have.

2. Measures by Parties governing universal service shall be transparent, objective and non-discriminatory. They shall also be neutral with respect to competition and not be more burdensome than necessary for the kind of universal service defined by the Party.

ARTICLE 6: Licensing Procedure

1. Where a license or a concession is required for the supply of a telecommunications service, the competent authority of a Party shall make the following publicly available:

   (a) the terms and conditions for such a license or a concession; and

   (b) the period of time normally required to reach a decision concerning an application for a license or a concession.

2. Where a license or a concession is required for the supply of a telecommunications service, and if the applicable conditions are fulfilled, the competent authority of a Party shall grant the applicant a license or a concession within a reasonable period of time after the submission of its application is considered complete under that Party's law.

3. The competent authority of a Party shall notify the applicant of the outcome of its application promptly after a decision has been taken. In case a decision is taken to deny an application for a license or a concession, the competent authority of a Party shall make known to the applicant, upon request, the reason for the denial.

ARTICLE 7: Independent Regulatory Authority

1. Each Party's regulatory authority for telecommunications services shall be separate from, and not accountable to, any supplier of basic telecommunications services.

2. Each Party shall ensure that the decisions of, and the procedures used by, its regulatory authority are impartial with respect to all market participants.

ARTICLE 8: Scarce Resources

1. Each Party shall ensure that its procedures for the allocation and use of scarce telecommunications resources, including frequencies, numbers and rights of way, are carried out in an objective, timely, transparent, and non-discriminatory manner. Each Party shall make publicly available the current state of allocated frequency bands, but detailed identification of frequencies allocated for specific government uses shall not be required.

2. When assigning a spectrum for non-government radio-electric telecommunications services, each Party shall endeavor to rely as a rule on market-based approaches, taking full account of public interests.

ARTICLE 9: Resolution of Telecommunications Disputes

Each Party shall ensure that:

(a) suppliers may submit a recourse to its regulatory authority or other relevant body to resolve disputes regarding major suppliers;

(b) a supplier that has requested interconnection with a major supplier, has recourse at any time or after a reasonable publicly specified period of time to its regulatory authority to resolve disputes regarding appropriate terms, conditions and rates for interconnection with that major supplier within a reasonable timeframe; and

(c) suppliers affected by the decisions of its regulatory authority have recourse to appeal to an independent administrative body and/or a court in accordance with the Party's law.

ARTICLE 10: Transparency

Each Party shall ensure that relevant information on conditions affecting access to and use of public telecommunications networks and services is publicly available, including:

(a) tariffs and other terms and conditions of service;

(b) specifications of technical interfaces with such networks and services;

(c) information on bodies responsible for the preparation and adoption of standards affecting such access and use;

(d) conditions applying to attachment of terminal or other equipment to the public telecommunications network; and

(e) notifications, permits, registration or licensing requirements, if any.

ARTICLE 11: Flexibility in the Choice of Technologies

1. Neither Party may prevent suppliers of public telecommunications services from having the flexibility to choose the technologies that they use to supply their services, including commercial mobile wireless services, subject to requirements necessary to satisfy legitimate public policy interests, provided that any measure restricting such choice is not prepared, adopted, or applied in a manner that creates unnecessary obstacles to trade.

2. For greater certainty, nothing in this Annex shall be construed to prevent a telecommunications regulatory body from requiring the proper license or other authorization to supply each public telecommunications service.

ANNEX VII
RULES OF PROCEDURE FOR THE PANEL

Timetable

1. After consulting the Parties, the panel shall, whenever possible within 07 days of the appointment of the final panelist, fix the timetable for the panel process. The indicative timetable attached to chapter should be used as a guide.

2. The panel process shall, as a general rule, not exceed 140 days from the date of establishment of the panel until the date of the final report, unless the Parties otherwise agree.

3. Should the panel consider there is a need to modify the timetable, it shall inform the Parties in writing of the proposed modification and the reason for it.

Written Submissions and other Documents

4. Unless the panel otherwise decides, the complaining Party shall deliver its first written submission to the panel no later than 35 days after the date of appointment of the final panelist. The Party complained against shall deliver its first written submission to the panel no later than 30 days after the date of delivery of the complaining Party's first written submission. Copies shall be provided for each panelist.

5. Each Party shall also provide a copy of its first written submission to the other Party at the same time as it is delivered to the panel.

6. Within 05 days of the conclusion of the hearing, each Party may deliver to the panel and the other Party a supplementary written submission responding to any matter that arose during the hearing.

7. All written documents provided to the panel or by one Party to the other Party shall also be provided in electronic form.

8. Minor errors of a clerical nature in any request, notice, written submission or other document related to the panel proceeding may be corrected by delivery of a new document clearly indicating the changes.

Operation of the Panel

9. The Chair of the panel shall preside at all of its meetings. The panel may delegate to the Chair the authority to make administrative and procedural decisions.

10. Panel deliberations shall be confidential. Only panelists may take part in the deliberations of the panel. The reports of panels shall be drafted without the presence of the Parties in the light of the information provided and the statements made.

11. Opinions expressed in the panel report by individual panelists shall be anonymous.

Hearings

12. The timetable established in accordance with Rule 1 shall provide for at least one hearing for the Parties to present their cases to the panel.

13. The panel may convene additional hearings if the Parties so agree.

14. All panelists shall be present at hearings. Panel hearings shall be held in closed session with only the panelists and the Parties in attendance. However, in consultation with the Parties, assistants, translators or designated note takers may also be present at hearings to assist the panel in its work. Any such arrangements established by the panel may be modified with the agreement of the Parties.

15. The hearing shall be conducted by the panel in a manner ensuring that the complaining Party and the respondent Party are afforded equal time to present their case. The panel shall conduct the hearing in the following manner: argument of the complaining Party; argument of the respondent Party; the reply of the complaining Party; the counter-reply of the respondent; closing statement of the complaining Party; and closing statement of the respondent Party. The Chair may set time limits for oral arguments to ensure that each Party is afforded equal time.

Questions

16. The panel may direct questions to either Party at any time during the proceedings. The Parties shall respond promptly and fully to any request by the panel for such information as the panel considers necessary and appropriate.

17. Where the question is in writing, each Party shall also provide a copy of its response to such questions to the other Party at the same time as it is delivered to the panel. Each Party shall be given the opportunity to provide written comments on the response of the other Party.

Confidentiality

18. The panel's hearings and the documents submitted to it shall be confidential. Each Party shall treat as confidential information submitted to the panel by the other Party which that Party has designated as confidential.

19. Where a Party designates as confidential its written submissions to the panel, it shall, on request of the other Party, provide the panel and the other Party with a non-confidential summary of the information contained in its written submissions. Unless otherwise agreed by the Parties the non-confidential summary of information could be disclosed to the public on reasonable period of time. Nothing in these Rules shall prevent a Party from disclosing statements of its own positions to the public.

Role of experts

20. On request of a Party, or on its own initiative, the panel may seek information and technical advice from any individual or body that it deems appropriate, provided that the Parties agree and subject to such terms and conditions as the Parties agree. The panel shall provide the Parties with any information so obtained for comment.

Working language

21. The working language of the panel proceedings, including for written submissions, oral arguments or presentations, the report of the panel and all written and oral communications between the Parties and with the panel, shall be English.

Venue

22. The venue for the hearings of the panel shall be decided by agreement between the Parties. If there is no agreement, the first hearing shall be held in the territory of the respondent Party complained against, and any additional hearings shall alternate between the territories of the Parties.

Expenses

23. The panel shall keep a record and render a final account of all general expenses incurred in connection with the proceedings, including those paid to its assistants, designated note takers or other individuals that it retains.

Indicative Timetable for the Panel

Panel established on __/__/____.

1. Receipt of first written submissions of the Parties:

   (a) complaining Party: 35 days after the date of appointment of the final panelist;

   (b) respondent Party : 20 days after (i);

2. Date of the first hearing with the Parties: 20 days after receipt of the first submission of the respondent Party against;

3. Receipt of written supplementary submissions of the Parties: 10 days after the date of the first hearing;

4. Issuance of initial report to the Parties: 90 days after receipt of written supplementary submissions;

5. Deadline for the Parties to provide written comments on the initial repoet: 15 days after the issuance of the initial report; and

6. Issuance of final report to the Parties: within 140 days of presentation of the initial report.

ANNEX VIII
CODE OF CONDUCT FOR PANELISTS AND OTHERS ENGAGED IN DISPUTE SETTLEMENT PROCEEDINGS UNDER THIS AGREEMENT

Definitions

1. For the purposes of this Annex:

   (a) assistant means a person who, under the terms of appointment of a panelist, conducts research or provides support for the panelist;

   (b) panelist means a member of a panel established under Article 8;

   (c) proceeding, unless otherwise specified, means the proceeding of a panel under this Chapter; and

   (d) staff, in respect of a panelist, means persons under the direction and control of the panelist, other than assistants.

Responsibilities to the Process

2. Every panelist shall avoid impropriety and the appearance of impropriety, shall be independent and impartial, shall avoid direct and indirect conflicts of interests and shall observe high standards of conduct so that the integrity and impartiality of the dispute settlement process are preserved. Former panelists shall comply with the obligations established in paragraphs 17 through 20.

Disclosure Obligations

3. Prior to confirmation of his or her selection as a panelist under this Agreement, a candidate shall disclose any interest, relationship or matter that is likely to affect his or her independence or impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias in the proceeding. To this end, a candidate shall make all reasonable efforts to become aware of any such interests, relationships and matters.

4. Once selected, a panelist shall continue to make all reasonable efforts to become aware of any interests, relationships and matters referred to in paragraph 3 and shall disclose them by communicating them in writing to the Joint Committee for consideration by the Parties. The obligation to disclose is a continuing duty, which requires a panelist to disclose any such interests, relationships and matters that may arise during any stage of the proceeding.

Performance of Duties by Panelists

5. A panelist shall comply with the provisions of this Chapter and the applicable rules of procedure.

6. On selection, a panelist shall perform his or her duties thoroughly and expeditiously throughout the course of the proceeding with fairness and diligence.

7. A panelist shall not deny other panelists the opportunity to participate in all aspects of the proceeding.

8. A panelist shall consider only those issues raised in the proceeding and necessary to rendering a decision and shall not delegate the duty to decide to any other person.

9. A panelist shall take all appropriate steps to ensure that the panelist's assistant and staff are aware of, and comply with, paragraphs 2, 3, 4, 19, 20 and 21.

10. A panelist shall not engage in *ex parte* contacts concerning the proceeding.

11. A panelist shall not communicate matters concerning actual or potential violations of this Annex by another panelist unless the communication is to both Parties or is necessary to ascertain whether that panelist has violated or may violate this Annex.

Independence and Impartiality of Panelists

12. A panelist shall be independent and impartial. A panelist shall act in a fair manner and shall avoid creating an appearance of impropriety or bias.

13. A panelist shall not be influenced by self-interest, outside pressure, political considerations, public clamour, loyalty to a Party or fear of criticism.

14. A panelist shall not, directly or indirectly, incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere, or appear to interfere, with the proper performance of the panelist's duties.

15. A panelist shall not use his or her position on the panel to advance any personal or private interests. A panelist shall avoid actions that may create the impression that others are in a special position to influence the panelist. A panelist shall make every effort to prevent or discourage others from representing themselves as being in such a position.

16. A panelist shall not allow past or existing financial, business, professional, family or social relationships or responsibilities to influence the panelist's conduct or judgment.

17. A panelist shall avoid entering into any relationship, or acquiring any financial interest, that is likely to affect the panelist's impartiality or that might reasonably create an appearance of impropriety or bias.

Duties in Certain Situations

18. A panelist or former panelist shall avoid actions that may create the appearance that the panelist was biased in carrying out the panelist's duties or would benefit from the decision or report of the panel.

Maintenance of Confidentiality

19. A panelist or former panelist shall not at any time disclose or use any non-public information concerning the proceeding or acquired during the proceeding except for the purposes of the proceeding and shall not, in any case, disclose or use any such information to gain personal advantage, or advantage for others, or to affect adversely the interest of others.

20. A panelist or former panelist shall not at any time disclose the deliberations of a panel, or any panelist's view, except as required by legal or constitutional requirements.

ANNEX IX
ENERGY RESOURCES SECTOR

In connection with this Agreement, the Parties have reached the following understanding:

(a) The UAE is an independent, sovereign, federal State, with seven sovereign Member Emirates ("Member Emirates"), and pursuant to its Constitution, each Member Emirate retains full sovereignty, sovereign rights and exclusive jurisdiction over its natural resources and wealth of which the Energy Resources Sector is the subject matter of this Annex. For the purposes of this Annex, "Energy Resources Sector" shall mean all hydrocarbons such as oil, gas, and condensates, derivates and primary by-products thereof with respect to ownership, management, exploration, development and production, exploitation (including reservoir management), transportation, storage, refining and processing, and distribution up to and including retail distribution.

(b) In recognition of the foregoing, the Agreement shall not grant any rights to Armenia or create any obligations for the UAE or any of its Member Emirates with regard to the Energy Resources Sector. Accordingly, the Energy Resources Sector is excluded from all aspects and provisions of the Agreement, including Chapter 5 (Dispute Settlement). All matters pertaining to the Energy Resources Sector of any of the Member Emirates are within the exclusive jurisdiction of the Member Emirates, and all determinations and decisions of each Member Emirate made by such Member Emirate's competent authorities pertaining to the Energy Resources Sector ("Competent Authorities") that are the subject of its jurisdiction shall be final, binding and not subject to review or challenge.

(c) Notwithstanding the above, in the event of a difference in the interpretation or application of this Annex, the UAE and Armenia commit to have recourse to consultations at the request of either Party. For the purpose of such consultation, Article 5.6 (Consultations) except Article 5.6.8, shall apply *mutatis mutandis*. The Parties shall make every attempt through consultation to arrive at a mutually satisfactory resolution within 60 days from the request.

(d) In the event that the UAE and Armenia have failed to achieve a mutually agreed solution within 60 days following recourse to consultations, or if the UAE fails to comply with the mutually agreed solution within the agreed timeframe, the only recourse of Armenia shall be that it may suspend benefits under the Agreement proportionate to the trade effects which the measure in question causes or threatens to cause. Moreover, Armenia shall repeal its compensatory measure to the extent that the UAE's measure in question ceases to apply. The above-mentioned procedure shall also apply in case of any dispute relating to whether Armenia's compensatory measure is proportionate, with the UAE likewise ultimately having the right to suspend benefits proportionately.

(e) The UAE and Armenia further agree that this Annex shall constitute an integral part of the Agreement and that, in the unlikely event of any inconsistency between this Annex and any provisions of the Agreement, this Annex shall prevail to the extent of that inconsistency.

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՐԻ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՑՅԱԼ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԵՎ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան
Գլուխ 1. Նախնական դրույթներ և ընդհանուր սահմանումներ
Գլուխ 2. Ծառայությունների առևտուր
Գլուխ 3. Ներդրումների դյուրացում
Գլուխ 4. Բացառություններ
Գլուխ 5. Վեճերի կարգավորում
Գլուխ 6. Համաձայնագրի կառավարում
Գլուխ 7. Եզրափակիչ դրույթներ
Հավելված I. Ծառայությունների առևտրի մասով Արաբական Միացյալ Էմիրությունների հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկ
Հավելված II. Ծառայությունների առևտրի մասով Հայաստանի Հանրապետության հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկ
Հավելված III. ԱՄԷ-ի ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ
Հավելված IV. Հայաստանի Հանրապետության ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ
Հավելված V. Ֆինանսական ծառայություններ
Հավելված VI. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ
Հավելված VII. Կոլեգիայի ընթացակարգային կանոններ
Հավելված VIII. Կոլեգիայի անդամների և սույն համաձայնագրի շրջանակներում վեճերի կարգավորման վարույթներում ներգրավված այլ անձանց վարքագծի կանոնակարգ
Հավելված IX. Էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Արաբական Միացյալ Էմիրությունների կառավարությունը և Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, այսուհետ առանձին՝ Կողմ, և միասին՝ Կողմեր,

ՁԱՆԱՉԵԼՈՎ Արաբական Միացյալ Էմիրությունների (ԱՄԷ) և Հայաստանի Հանրապետության (ՀՀ) միջև ամուր տնտեսական և քաղաքական կապերը և ցանկանալով ամրապնդել այդ կապերը ծառայություններն ու ներդրումները ներառող ազատ առևտրի գոտի ստեղծելու միջոցով՝ այդպիսով հաստատելով սերտ և տևական հարաբերություններ,

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ Կողմերի փոխադարձ ցանկությունը՝ կապված ծառայությունների առևտրի, ներդրումների և առևտրին առնչվող ոլորտների վերաբերյալ համապարփակ տնտեսական համաձայնագիր կնքելու հետ,

ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏԵԼՈՎ, մի կողմից, Եվրասիական տնտեսական միության և դրա անդամ պետությունների և, մյուս կողմից, Արաբական Միացյալ Էմիրությունների միջև ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող ոլորտներում փոխադարձ համագործակցությունն ընդլայնելու մտադրությունը,

ՈՐՈՇԵԼՈՎ հիմնվել ԾԱԳՀ-ով և «Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության ստեղծման մասին» Մարաքեշի համաձայնագրի այլ համապատասխան ակտերով նախատեսված իրենց համապատասխան իրավունքների ու պարտավորությունների վրա,

ԳԻՏԱԿՑԵԼՈՎ գլոբալացման և տեխնոլոգիական առաջընթացի հետևանքով առաջացած դինամիկ և արագ փոփոխվող գլոբալ շրջակա միջավայրի առկայությունը, որը տարբեր տնտեսական և ռազմավարական մարտահրավերներ և հնարավորություններ է Կողմերի համար,

ՈՐՈՇԵԼՈՎ վերացնել Կողմերի միջև ծառայությունների առևտրի և ներդրումների հետ կապված խոչընդոտները, նվազեցնել բիզնես ծախսերը, բարձրացնել տնտեսական արդյունավետությունը և ստեղծել բարենպաստ պայմաններ ավելի լայն տնտեսական համագործակցության և փոխադարձ շահերի համար,

ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ խթանելու տեխնոլոգիայի փոխանցումը և ընդլայնելու ծառայությունների առևտուրն ու ներդրումները,

ՀԱՄՈԶՎԱԾ ԼԻՆԵԼՈՎ, որ ծառայությունները և ներդրումները ներառող ազատ առևտրի գոտու ստեղծումն ավելի նպաստավոր միջավայր կստեղծի Կողմերի միջև տնտեսական և առևտրային հարաբերությունները խթանելու և զարգացնելու համար,

ՆՊԱՏԱԿ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ ստեղծելու հստակ, թափանցիկ և կանխատեսելի իրավական և առևտրային դաշտ բիզնես պլանավորման համար, ինչը կնպաստի ծառայությունների առևտրի և ներդրումների հետագա ընդլայնմանը,

ՁԱՆԱՉԵԼՈՎ կարգավորման իրենց անկապտելի իրավունքը և վճռական լինելով պահպանելու օրենսդրական և կարգավորող առաջնահերթություններ սահմանելու և

հանրային բարեկեցության այնպիսի իրավաչափ նպատակները պաշտպանելու Կողմերի ճկունությունը, ինչպիսիք են առողջությունը, անվտանգությունը, շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը, կենդանի կամ անկենդան սպառվող բնական պաշարների պահպանումը, ֆինանսական համակարգի ամբողջականությունն ու կայունությունը, ինչպես նաև հասարակական բարոյականությունը՝ սույն Համաձայնագրով նախատեսված իրավունքներին ու պարտավորություններին համապատասխան,

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑԻՆ հետևյալի մասին.

ԳԼՈՒԽ 1
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 1.1. Ընդհանուր սահմանումները

Սույն Համաձայնագրի նպատակներով՝

«օրեր» նշանակում է՝ օրացուցային օրեր՝ ներառյալ հանգստյան և ոչ աշխատանքային օրերը.

«ԾԱԳՀ» նշանակում է՝ Ծառայությունների առևտրի գլխավոր համաձայնագիր՝ ԱՀԿ համաձայնագրի 1Բ հավելվածի համաձայն.

«Համատեղ կոմիտե» նշանակում է՝ 6-րդ հոդվածի (Համաձայնագրի կառավարումը) համաձայն ստեղծված Համատեղ կոմիտե.

«միջոց» նշանակում է՝ օրենքի, կանոնակարգի, կանոնի, ընթացակարգի, որոշման, գործելակերպի, վարչարարության կամ որևէ այլ ձևով արտահայտված ցանկացած միջոց.

«տարածք» նշանակում է՝

ա) ԱՄԷ-ի դեպքում՝ նրա ցամաքային տարածքը, ներքին ջրերը, այդ թվում՝ ազատ գոտիները, տարածքային ծովը, ներառյալ ծովի հատակը, դրա ընդերքը, այդ տարածքների ու ջրերի վրա գտնվող օդային տարածքը, ինչպես նաև հարակից գոտին, մայրցամաքային ծանծաղուտը և բացառիկ տնտեսական գոտին, որոնց նկատմամբ ԱՄԷ-ն ունի ինքնիշխանություն, իրականացնում է ինքնիշխան իրավունքներ և իրավասություն՝ իր օրենքներով սահմանված կարգով և միջազգային իրավունքին համապատասխան, և

բ) Հայաստանի Հանրապետության դեպքում՝ նրա ցամաքային տարածքը, ներքին ջրերը, ընդերքը և դրանց վրա գտնվող օդային տարածքը, որոնց նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունն իրականացնում է ինքնիշխան իրավունքներ և իրավասություն՝ իր ազգային օրենսդրությանը և միջազգային իրավունքին համապատասխան.

«ԱՀԿ» նշանակում է՝ Առևտրի համաշխարհային կազմակերպություն, և

«ԱՀԿ համաձայնագիր» նշանակում է՝ «Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության ստեղծման մասին» Մարաքեշի համաձայնագիր՝ ստորագրված 1994 թվականի ապրիլի 15-ին՝ Մարաքեշում:

ՀՈԴՎԱԾ 1.2. Ազատ առևտրի գոտու ստեղծումը

Սույնով Կողմերը ստեղծում են ծառայությունները և ներդրումները ներառող ազատ առևտրի գոտի՝ Ծառայությունների առևտրի գլխավոր համաձայնագրի **(ԾԱԳՀ)** V հոդվածին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 1.3. Նպատակը

Սույն Համաձայնագրի նպատակն է ազատականացնել և դյուրացնել Կողմերի միջև ծառայությունների առևտուրը և ներդրումները՝ սույն Համաձայնագրի դրույթներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 1.4. Այլ համաձայնագրերի հետ կապը

1. Կողմերը հաստատում են միմյանց նկատմամբ իրենց առկա իրավունքներն ու պարտավորությունները՝ ԱՀԿ համաձայնագրի և այլ համաձայնագրերի համաձայն, որոնց կողմ են երկու Կողմերն էլ:

2. Սույն Համաձայնագրի և այլ համաձայնագրերի միջև, որոնց կողմ են երկու Կողմերն էլ, որևէ անհամապատասխանության դեպքում Կողմերն անհապաղ խորհրդակցում են միմյանց հետ՝ երկուստեք բավարարող լուծում գտնելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 1.5. Պարտավորությունների շրջանակը

1. Սույն Համաձայնագրին համապատասխան ստանձնած իր պարտավորություններն ու հանձնառությունները կատարելիս յուրաքանչյուր Կողմ ձեռնարկում է այնպիսի ողջամիտ միջոցներ, որոնք կարող են իրեն հասանելի լինել՝ իր տարածքներում պետական և տեղական կառավարությունների ու մարմինների և ոչ պետական մարմինների կողմից դրանց կատարումն ապահովելու համար՝ ներքին օրենսդրությանը և Կողմերի կանոնակարգերին համապատասխան:

2. Սույն դրույթը պետք է մեկնաբանվի և կիրառվի ԾԱԳՀ-ի I հոդվածի 3-րդ կետով սահմանված սկզբունքներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 1.6. Թափանցիկությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ հրապարակում կամ այլ կերպ հանրայնացնում է իր այն օրենքները, կանոնակարգերը, ինչպես նաև իր համապատասխան միջազգային համաձայնագրերը, որոնք կարող են ազդել սույն Համաձայնագրի գործողության վրա:

2. Չհակասելով 1.7 հոդվածին՝ յուրաքանչյուր Կողմ ողջամիտ ժամկետում պատասխանում է կոնկրետ հարցերի և պահանջի դեպքում մյուսին տրամադրում է տեղեկություններ 1-ին պարբերության մեջ նշված հարցերի վերաբերյալ:

ՀՈԴՎԱԾ 1.7. Գաղտնի տեղեկությունները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ, իր օրենքներին և կանոնակարգերին համապատասխան, պահպանում է մյուս Կողմի կողմից որպես գաղտնի սահմանված տեղեկությունների գաղտնիությունը:

2. Սույն Համաձայնագրի որևէ դրույթով չի կարող նախատեսվել Կողմի կողմից այնպիսի գաղտնի տեղեկություններ հրապարակելու պահանջ, որոնց հրապարակումը

կխոչընդոտի Կողմի օրենքի կատարման ապահովումը կամ որևէ այլ կերպ կիակասի հանրային շահին, կամ ինչը կարող է սահմանափակել որևէ տնտեսավարող սուբյեկտի իրավաչափ առևտրային շահերը:

ԳԼՈՒԽ 2
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 2.1. Սահմանումները

Սույն գլխի նպատակներով՝

«պետական իշխանության լիազորություններն իրականացնելիս մատուցվող ծառայություն» նշանակում է՝ ցանկացած ծառայություն, որը մատուցվում է ոչ առևտրային հիմունքներով և ոչ էլ մրցակցության մեջ մտնելով մեկ կամ մի քանի ծառայություն մատուցողների հետ.

«օդանավի վերանորոգման և տեխնիկական սպասարկման ծառայություններ» նշանակում է՝ այն գործողությունները, որոնք իրականացվում են օդանավի կամ դրա մի մասի նկատմամբ, երբ այն դուրս է բերված շահագործումից և չի ներառում, այսպես կոչված, ընթացիկ տեխնիկական սպասարկում.

«առևտրային ներկայություն» նշանակում է՝ ցանկացած տեսակի բիզնես կամ մասնագիտական հաստատություն, այդ թվում՝ ծառայություն մատուցելու նպատակով Կողմի պետության տարածքում՝

ա) իրավաբանական անձ հիմնադրելու, ձեռք բերելու կամ պահպանելու միջոցով, կամ

բ) մասնաճյուղ կամ ներկայացուցչություն ստեղծելու կամ պահպանելու միջոցով.

«համակարգչային ամրագրման համակարգերի ծառայություններ» նշանակում է՝ ավիափոխադրողների չվացուցակների, հասանելիության, վճարների և վճարային կանոնների մասին տեղեկություններ պարունակող ավտոմատացված համակարգերի միջոցով մատուցվող ծառայություններ, որոնց միջոցով կարելի է ամրագրումներ կատարել կամ տոմսեր տրամադրել.

«իրավաբանական անձ» նշանակում է՝ կիրառելի իրավունքի համաձայն պատշաճորեն հիմնադրված կամ այլ կերպ կազմավորված կազմակերպություն, որը հետապնդում է շահույթ ստանալու նպատակ կամ այդպիսի նպատակ չի հետապնդում, մասնավոր կամ պետական սեփականություն է, այդ թվում՝ ցանկացած կորպորացիա, վստահության վրա հիմնված ընկերակցություն/հիմնադրամ, գործընկերություն, համատեղ ձեռնարկություն, անհատ ձեռնարկատեր կամ ասոցիացիա.

«մյուս Կողմի իրավաբանական անձ» նշանակում է՝ իրավաբանական անձ, որը՝

ա) հիմնադրվել կամ այլ կերպ կազմավորվել է այդ մյուս Կողմի իրավունքի համաձայն և զբաղվում է հիմնական ձեռնարկատիրական գործունեությամբ՝

i) այդ Կողմի պետության տարածքում, կամ

ii) ԱՀԿ-ի ցանկացած անդամի տարածքում, և որը պատկանում է այդ մյուս Կողմի ֆիզիկական անձանց կամ այն իրավաբանական անձանց կամ վերահսկվում է նրանց կողմից, որոնք համապատասխանում են (ա)(i) ենթապարբերության

պայմաններին, կամ

բ) առևտրային ներկայության միջոցով ծառայություն մատուցելու դեպքում պատկանում է հետևյալ անձանց կամ վերահսկվում է նրանց կողմից.

i) այդ Կողմի ֆիզիկական անձինք, կամ

ii) «ա» ենթապարբերությունում նշված՝ այդ մյուս Կողմի իրավաբանական անձինք.

«իրավաբանական անձը»՝

ա) «պատկանում է» որևէ Կողմի անձանց, եթե դրանում սեփական միջոցների 50 տոկոսից ավելի մասնաբաժինն օգտառու կերպով պատկանում է այդ Կողմի անձանց.

բ) «վերահսկվում է» որևէ Կողմի անձանց կողմից, եթե այդ անձինք իրավասու են նշանակել դրա տնօրենների մեծամասնությանը կամ այլ կերպ օրինականորեն ուղղորդել դրա գործողությունները, կամ

գ) «փոխկապակցված» է մեկ այլ անձի հետ, եթե այն վերահսկում է այդ անձին կամ վերահսկվում է նրա կողմից, կամ եթե այն և մյուս անձը երկուսն էլ վերահսկվում են միևնույն անձի կողմից.

«Կողմերի կողմից իրականացված միջոցներ» նշանակում է՝ միջոցներ, որոնք ձեռնարկվել են՝

ա) կենտրոնական, տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարությունների ու մարմինների կողմից, և

բ) ոչ պետական մարմինների կողմից՝ կենտրոնական, տարածաշրջանային կամ տեղական կառավարությունների կամ մարմինների կողմից պատվիրակված լիազորություններն իրականացնելիս.

«ծառայությունների առևտրին վերաբերող՝ Կողմերի կողմից իրականացված միջոցները» ներառում են՝

ա) ծառայություն ձեռք բերելու, ծառայության դիմաց վճարելու կամ ծառայությունից օգտվելու առումով իրականացվող միջոցները.

բ) ծառայության մատուցման հետ կապված այն **ծառայությունների** մատչելիության և դրանցից օգտվելու առումով իրականացվող միջոցները, որոնք Կողմն ընդհանուր առմամբ պետք է առաջարկի հանրությանը, և

գ) Կողմի անձանց ներկայությունը, այդ թվում՝ առևտրային ներկայությունը՝ մյուս Կողմի պետության տարածքում ծառայություն մատուցելու համար.

«մենաշնորհ ունեցող ծառայություն մատուցող» նշանակում է՝ ցանկացած անձ՝ պետական կամ մասնավոր, որին Կողմի պետության տարածքի համապատասխան շուկայում այդ Կողմի կողմից թույլատրված է գործելու, կամ որը պաշտոնապես հիմնադրված է կամ գործում է որպես այդ ծառայության միակ մատուցող.

«մյուս Կողմի ֆիզիկական անձ» նշանակում է՝ Հայաստանի Հանրապետության կամ ԱՄԷ-ի քաղաքացի կամ մշտական ռեզիդենտ[1].

«անձ» նշանակում է՝ ֆիզիկական անձ կամ իրավաբանական անձ.

«ծառայության ոլորտ» նշանակում է՝

---

[1] ԱՄԷ-ի դեպքում «մշտական ռեզիդենտ» եզրույթը նշանակում է՝ ցանկացած ֆիզիկական անձ, որն ունի վավեր կացության թույլտվություն՝ ԱՄԷ-ի օրենքների և կանոնակարգերի համաձայն:

ա) հատուկ պարտավորությունների մասով՝ այդ ծառայության մեկ կամ մի քանի կամ բոլոր ենթաոլորտներ, ինչպես նշված է Կողմի ժամանակացանկում, կամ

բ) այլ դեպքերում՝ այդ ծառայության ամբողջ ոլորտը՝ ներառյալ դրա բոլոր ենթաոլորտները.

«օդային փոխադրման ծառայությունների վաճառք և շուկայահանում» նշանակում է՝ հնարավորություններ տվյալ օդային փոխադրումներ իրականացնողի համար՝ վաճառելու կամ ազատորեն շուկայահանելու օդային փոխադրումների մասով իր առաջարկած ծառայությունները, ներառյալ շուկայահանման բոլոր ոլորտները, ինչպես, օրինակ՝ շուկայի հետազոտությունը, գովազդը և բաշխումը: Այս գործողությունները չեն ներառում օդային փոխադրումների ծառայությունների ո՛չ գների որոշման, ո՛չ էլ կիրառելի պայմանների սահմանման գործընթացները.

«ծառայությունները» ներառում են ցանկացած ոլորտում մատուցվող ցանկացած ծառայություն՝ բացառությամբ այն ծառայությունների, որոնք մատուցվում են պետական իշխանության լիազորություններ իրականացնելիս.

«ծառայություն սպառող» նշանակում է՝ ծառայություն ստացող կամ ծառայությունից օգտվող ցանկացած անձ.

«մյուս Կողմի ծառայություն» նշանակում է՝ ծառայություն, որը մատուցվում է՝

ա) այդ մյուս Կողմի պետության տարածքից կամ տարածքում կամ ծովային տրանսպորտի դեպքում՝ այդ մյուս Կողմի օրենքների համաձայն գրանցված նավով կամ այդ մյուս Կողմի անձի կողմից, որը ծառայություն է մատուցում նավի լրիվ կամ մասնակի շահագործմամբ և (կամ) դրա օգտագործմամբ, կամ

բ) առևտրային ներկայության կամ ֆիզիկական անձանց ներկայության միջոցով ծառայություն մատուցելու դեպքում՝ այդ մյուս Կողմի ծառայություն մատուցողի կողմից.

«ծառայություն մատուցող» նշանակում է՝ ցանկացած անձ, որը ցանկանում է մատուցել կամ մատուցում է ծառայություն[2].

«ծառայության մատուցումը» ներառում է ծառայության արտադրությունը, բաշխումը, շուկայահանումը, վաճառքը և առաքումը.

«ծառայությունների վաճառքը» սահմանվում է որպես ծառայության մատակարարում՝

ա) մի Կողմի պետության տարածքից մյուս Կողմի պետության տարածք,

բ) մի Կողմի պետության տարածքում մյուս Կողմի պետության ծառայության սպառողին,

գ) Կողմի ծառայություն մատուցողի կողմից՝ մյուս Կողմի պետության

[2] Այն դեպքում, երբ ծառայությունն ուղղակիորեն չի մատուցվում իրավաբանական անձի կողմից, այլ մատուցվում է առևտրային ներկայության այլ ձևերի միջոցով, ինչպես, օրինակ՝ մասնաճյուղը կամ ներկայացուցչությունը, ապա ծառայություն մատուցողի (այսինքն՝ իրավաբանական անձի) նկատմամբ, այնուամենայնիվ, այդպիսի ներկայության միջոցով կիրառվում է ծառայություն մատուցողների համար սույն գլխի համաձայն նախատեսված ռեժիմը: Այդ ռեժիմը տարածվում է այն ներկայության վրա, որի միջոցով ծառայությունը մատուցվում է և չպետք է տարածվի այն տարածքից դուրս գտնվող ծառայություն մատուցողի ցանկացած այլ հատվածի վրա, որտեղ ծառայությունը մատուցվում է:

տարածքում գտնվող առևտրային ներկայության միջոցով,

դ) Կողմի ծառայություն մատուցողի կողմից՝ մյուս Կողմի պետության տարածքում գտնվող՝ Կողմի ֆիզիկական անձանց ներկայության միջոցով.

«երթևեկության իրավունքներ» նշանակում է՝ իրավունք՝ վարձատրության դիմաց կամ վարձույթով մատուցելու և (կամ) իրականացնելու Կողմի պետության տարածքից, դեպի Կողմի պետության տարածք, Կողմի պետության տարածքի ներսում կամ Կողմի պետության տարածքով ուղևորների, բեռների և փոստի փոխադրման կանոնավոր և ոչ կանոնավոր ծառայություններ՝ ներառյալ սպասարկվող կետերը, երթուղիները, որոնք պետք է շահագործվեն, իրականացվող երթևեկության տեսակները, տրամադրվող արտադրական ներուժը, գանձվող սակագները և դրանց պայմանները և ավիաընկերությունների նշանակման չափորոշիչները, այդ թվում՝ այնպիսի չափորոշիչներ, ինչպիսիք են համարը, սեփականության իրավունքը և վերահսկողությունը:

ՀՈԴՎԱԾ 2.2. Գործողության ոլորտը և կարգավորման շրջանակը

1. Սույն գլուխը կիրառվում է Կողմերի իրականացրած այն միջոցների նկատմամբ, որոնք վերաբերում են ծառայությունների առևտրին:

2. Սույն գլուխը չի կիրառվում հետևյալի նկատմամբ.

ա) օրենքներ, կանոնակարգեր կամ պահանջներ, որոնք կարգավորում են պետական գերատեսչությունների կողմից պետական նպատակներով, այլ ոչ առևտրային վերավաճառքի կամ առևտրային վաճառքի համար ծառայությունների մատուցման մեջ օգտագործելու նպատակով գնված ծառայությունների գնման գործընթացը.

բ) Կառավարության իրավասությունների իրականացման շրջանակներում մատուցվող ծառայություններ.

գ) Կողմի կողմից տրամադրվող սուբսիդիաներ կամ դրամաշնորհներ, այդ թվում՝ պետության օժանդակությամբ տրամադրվող վարկերը, երաշխիքները և ապահովագրությունը. և

դ) որևէ Կողմի ֆիզիկական անձանց կողմից մյուս Կողմի աշխատաշուկա մուտք գործելուն կամ քաղաքացիությանը, մշտական հիմունքներով բնակությանը կամ զբաղվածությանը վերաբերող միջոցներ:

Սույն գլխով որևէ Կողմի չի արգելվում միջոցներ կիրառել՝ կարգավորելու համար ֆիզիկական անձանց մուտքն իր տարածք կամ նրանց ժամանակավոր կացությունն իր տարածքում, այդ թվում՝ այնպիսի միջոցներ, որոնք անհրաժեշտ են իր սահմանների ամբողջականությունը պահպանելու և իր սահմաններով ֆիզիկական անձանց պատշաճ տեղաշարժն ապահովելու համար՝ պայմանով, որ այդ միջոցները չեն կիրառվում որևէ հատուկ պարտավորության շրջանակներում մյուս Կողմի կողմից ձեռք բերվող օգուտները վերացնելու կամ նվազեցնելու ձևով[3].

ե) օդային երթևեկության իրավունքներին առնչվող միջոցներ կամ օդային

[3] Կոնկրետ երկրի և ոչ մյուս երկրների ֆիզիկական անձանց համար վիզա պահանջելու փաստն ինքնին չպետք է դիտարկվի որպես օգուտների վերացում կամ նվազեցում հատուկ պարտավորության շրջանակներում:

երթևեկության իրավունքների իրացման հետ ուղղակիորեն կապված ծառայություններին առնչվող միջոցներ՝ բացի այն միջոցներից, որոնք առնչվում են՝

i) օդանավի վերանորոգման և տեխնիկական սպասարկման ծառայություններին,

ii) օդային փոխադրման ծառայությունների վաճառքին և շուկայահանմանը,

iii) համակարգչային ամրագրման համակարգերի ծառայություններին,

iv) օդանավակայանի շահագործման և կառավարման ծառայություններին, կամ

v) վերգետնյա սպասարկման ծառայություններին:

ՀՈԴՎԱԾ 2.3. Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկերը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ իր Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկում սահմանում է իր կողմից 2.5, 2.6 և 2.7 հոդվածներին համապատասխան ստանձնած հատուկ պարտավորությունները:

2. Այն ոլորտների առնչությամբ, որտեղ նման պարտավորություններ են ստանձնվում, Հատուկ պարտավորությունների յուրաքանչյուր ժամանակացանկում նշվում է՝

ա) շուկա մուտք գործելու ժամկետները, սահմանափակումները և պայմանները.

բ) ազգային ռեժիմի պայմանները և որակավորումները.

գ) լրացուցիչ պարտավորություններին վերաբերող երաշխիքները.

դ) ըստ անհրաժեշտության՝ այդ պարտավորությունների կատարման ժամկետները, և

ե) այդ պարտավորություններն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

3. 2.5 և 2.6 հոդվածներին չհամապատասխանող միջոցներն ամրագրվում են 2.5 հոդվածին վերաբերող սյունակում: Այս դեպքում ամրագրումը կհամարվի նաև 2.6 հոդվածի պայման կամ որակավորում:

4. Կողմերի Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկերը սահմանվում են 2.17 հոդվածում ներկայացված I հավելվածում (Ծառայությունների առևտրի մասով ԱՄԷ հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկ) և II հավելվածում (Ծառայությունների առևտրի մասով Հայաստանի Հանրապետության հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկ):

ՀՈԴՎԱԾ 2.4. Ազգերի առավել բարենպաստության ռեժիմ

1. Բացառությամբ III հավելվածում (ԱՄԷ-ի ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ) և IV հավելվածում (Հայաստանի Հանրապետության ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ) պարունակվող՝ իր ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկով նախատեսված դեպքերի՝ Կողմն անմիջապես և անվերապահորեն ծառայությունների մատուցմանն առնչվող բոլոր միջոցների առնչությամբ մյուս Կողմի ծառայություններին ու ծառայություն մատուցողներին տրամադրում է ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն, որն ինքը տրամադրում է կողմ չհանդիսացող ցանկացած պետության համանման ծառայություններին և ծառայություն մատուցողներին:

2. 1-ին պարբերությամբ նախատեսված պարտավորությունները չեն կիրառվում հետևյալի նկատմամբ.

ա) Կողմերից մեկի կողմից կնքված այլ գործող կամ ապագա համաձայնագրերի համաձայն տրամադրված և ԾԱԳՀ-ի V կամ V bis հոդվածներով ծանուցված ռեժիմ, ինչպես նաև ԾԱԳՀ-ի VII հոդվածի համաձայն տրամադրված ռեժիմ կամ ողջամիտ միջոցներ՝ ԾԱԳՀ-ի Ֆինանսական ծառայությունների մասին հավելվածին համապատասխան.

բ) ՆԱՄԷ-ի կողմից Ծոցի համագործակցության խորհրդի անդամ պետությունների ծառայություններին և ծառայություն մատուցողներին Ծոցի համագործակցության խորհրդի տնտեսական համաձայնագրի համաձայն տրամադրվող ռեժիմ և ԱՄԷ-ի կողմից Մեծ արաբական ազատ առևտրի գոտու (ՄԱԱԱԳ) շրջանակներում տրամադրվող ռեժիմ:

3. Հարակից երկրներին տրամադրվող առավելությունների մասով Կողմերի իրավունքներն ու պարտավորությունները կարգավորվում են ԾԱԳՀ-ի II հոդվածի 3-րդ պարբերությամբ, որը սույնով ներառվում է սույն Համաձայնագրում և վերջինիս մասն է կազմում:

ՀՈԴՎԱԾ 2.5. Շուկայի հասանելիությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ 2.1 հոդվածում պարունակվող «ծառայությունների առևտուր» սահմանման մեջ նշված մատուցման եղանակների միջոցով շուկայի հասանելիության առնչությամբ մյուս Կողմի ծառայությունների և ծառայություն մատուցողների նկատմամբ կիրառում է ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն, որը նախատեսված է Հատուկ պարտավորությունների իր ժամանակացանկում համաձայնեցված և նշված ժամկետներով, սահմանափակումներով ու պայմաններով[4]:

2. Այն ոլորտներում, որտեղ շուկայի հասանելիության մասով պարտավորություններ են ստանձնվել, միջոցները, որոնք Կողմը չպետք է պահպանի կամ ընդունի ոչ տարածքային ստորաբաժանման և ոչ էլ իր ամբողջ տարածքի հիմունքով, սահմանվում են հետևյալ կերպ, եթե այլ բան սահմանված չէ Հատուկ պարտավորությունների իր ժամանակացանկում.

ա) ծառայություն մատուցողների թվի սահմանափակումներ, լինի քանակական քվոտաների, մենաշնորհների, ծառայության բացառիկ մատուցողների, թե տնտեսական անհրաժեշտության ստուգման պահանջների ձևով,

բ) ծառայությանը վերաբերող գործառնությունների կամ ակտիվների ընդհանուր արժեքի սահմանափակումներ՝ քանակական քվոտաների կամ տնտեսական անհրաժեշտության ստուգման պահանջի ձևով,

գ) ծառայությանը վերաբերող գործողությունների ընդհանուր թվի կամ

---

[4] Եթե որևէ Կողմ շուկայի հասանելիության մասով պարտավորություն է ստանձնում 2.1 հոդվածի (i) պարբերության մեջ պարունակվող «ծառայությունների առևտուր» սահմանման մեջ նշված մատուցման եղանակի միջոցով ծառայության մատուցման կապակցությամբ, և եթե կապիտալի միջսահմանային տեղաշարժն ինքնին ծառայության էական մաս է, ապա այդ Կողմը դրանով պարտավոր է թույլատրել կապիտալի այդպիսի տեղաշարժը: Եթե Կողմը շուկայի հասանելիության մասով պարտավորություն է ստանձնում 2.1 հոդվածի (iii) պարբերության մեջ պարունակվող «ծառայությունների առևտուր» սահմանման մեջ նշված մատուցման եղանակով ծառայություն մատուցելու առնչությամբ, ապա նա դրանով պարտավորվում է թույլ տալ կապիտալի հարակից փոխանցումները դեպի իր տարածք:

ծառայության արդյունքի՝ հատկորոշված թվային միավորներով արտահայտած ընդհանուր քանակի սահմանափակումներ՝ քվոտաների կամ տնտեսական անհրաժեշտության ստուգման պահանջի ձևով[5],

դ) այն ֆիզիկական անձանց ընդհանուր թվի սահմանափակումներ, որոնք կարող են աշխատանքի անցնել ծառայության որոշակի ոլորտում, կամ որոնց կարող է աշխատանքի վերցնել որևէ ծառայություն մատուցող, և որոնք անհրաժեշտ են կոնկրետ ծառայության մատուցման համար և դրանց հետ ուղղակիորեն կապված են քանակական քվոտաների կամ տնտեսական անհրաժեշտության ստուգման պահանջների ձևով,

ե) միջոցներ, որոնցով սահմանափակվում կամ պահանջվում են իրավաբանական անձի կամ համատեղ ձեռնարկության որոշակի տեսակներ, որոնց միջոցով ծառայություն մատուցողը կարող է մատուցել ծառայություն, և

զ) օտարերկրյա կապիտալի մասնակցության սահմանափակումներ բաժնետիրական կապիտալում օտարերկրյա մասնակցության առավելագույն տոկոսային սահմանաչափի կամ առանձին կամ համախառն օտարերկրյա ներդրումների ընդհանուր արժեքի առումով:

ՀՈԴՎԱԾ 2.6. Ազգային ռեժիմը

1. Հատուկ պարտավորությունների իր ժամանակացանկում ներառված ծառայությունների ոլորտների կապակցությամբ և հաշվի առնելով դրանում սահմանված ցանկացած պայման ու վերապահում՝ յուրաքանչյուր Կողմ ծառայությունների մատուցմանն առնչվող բոլոր միջոցների առնչությամբ մյուս Կողմի ծառայություններին ու ծառայություն մատուցողներին տրամադրում է ոչ պակաս բարենպաստ ռեժիմ, քան այն, որն ինքը տրամադրում է իր սեփական համանման ծառայություններին և ծառայություն մատուցողներին[6]:

2. Կողմը կարող է բավարարել 1-ին պարբերության պահանջը՝ մյուս Կողմի ծառայություններին և ծառայություն մատուցողներին տրամադրելով ֆորմալ առումով նույնական կամ ֆորմալ առումով տարբեր ռեժիմ՝ համեմատած այն ռեժիմի հետ, որն ինքը տրամադրում է իր սեփական համանման ծառայություններին և ծառայություն մատուցողներին:

3. Կողմի կողմից իրականացվող ֆորմալ առումով նույնական կամ ֆորմալ առումով տարբերվող ռեժիմը համարվում է պակաս բարենպաստ, եթե այն փոփոխում է մրցակցության պայմանները հօգուտ այդ Կողմի ծառայությունների և ծառայություն մատուցողների՝ համեմատած մյուս Կողմի համանման ծառայության և ծառայություն մատուցողների հետ:

---

[5] 2(գ) ենթապարբերությամբ չեն կարգավորվում Կողմի այն միջոցները, որոնցով սահմանափակվում են ծառայությունների մատուցման ծախսերը:

[6] Սույն հոդվածի համաձայն ստանձնած հատուկ պարտավորությունները չպետք է մեկնաբանվեն այնպես, որ որևէ Կողմից պահանջվի փոխհատուցել մրցակցային որևէ ներհատուկ անբարենպաստ պայմանի համար, որն առաջացել է համապատասխան ծառայությունների կամ ծառայություն մատուցողների օտարերկրյա լինելու հետևանքով:

ՀՈԴՎԱԾ 2.7. Լրացուցիչ պարտավորություններ

Կողմերը կարող են բանակցել այն ծառայությունների առևտրին առնչվող միջոցների հետ կապված պարտավորությունների վերաբերյալ, որոնք ենթակա չեն պլանավորման 2.5 և 2.6 հոդվածներով նախատեսված կարգով, ներառյալ այն պարտավորությունները, որոնք վերաբերում են որակավորման, ստանդարտների կամ լիցենզավորման հարցերին: Նման պարտավորություններն ամրագրվում են այդ Կողմի Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկում:

ՀՈԴՎԱԾ 2.8. Ժամանակացանկերում փոփոխություններ կատարելը

Կողմերից մեկի գրավոր պահանջով Կողմերն անցկացնում են խորհրդակցություններ՝ քննարկելու պահանջ ներկայացնող Կողմի Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկում որևէ հատուկ պարտավորության փոփոխություն կամ վերացում: Խորհրդակցություններն անցկացվում են պահանջ ներկայացնող Կողմի կողմից իր պահանջը ներկայացնելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում: Խորհրդակցությունների ընթացքում Կողմերը նպատակ են հետապնդում ապահովելու, որ փոխշահավետ այն պարտավորությունների ընդհանուր մակարդակը, որոնք առևտրի համար ոչ պակաս նպաստավոր են, քան Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկով նախատեսվածները, մինչև այդպիսի խորհրդակցությունները պահպանվի: Ժամանակացանկերում փոփոխությունների կատարումը կարգավորվում է 6-րդ գլխի (Համաձայնագրի կառավարումը) համաձայն ստեղծված Համատեղ կոմիտեի կողմից ընդունված ընթացակարգերով:

ՀՈԴՎԱԾ 2.9. Ներպետական կարգավորումը

1. Այն ոլորտներում, որոնց հետ կապված ստանձնվել են հատուկ պարտավորություններ, յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ ծառայությունների առևտրին վերաբերող ընդհանուր կիրառության բոլոր միջոցները կառավարվեն ողջամիտ, օբյեկտիվ և անաչառ ձևով:

2.

ա) Յուրաքանչյուր Կողմ պահպանում կամ հնարավորինս շուտ ստեղծում է դատական, արբիտրաժային կամ վարչական տրիբունալներ կամ ընթացակարգեր, որոնք ազդեցության ենթարկված ծառայություն մատուցողի պահանջով ապահովում են ծառայությունների առևտրին առնչվող վարչական որոշումների արագ վերանայում և հիմնավորված լինելու դեպքում՝ իրավական պաշտպանության համապատասխան միջոցներ: Եթե այդպիսի ընթացակարգերն անկախ չեն այն մարմնից, որին վերապահված է նշված վարչական որոշումը, ապա Կողմն ապահովում է, որ ընթացակարգերը փաստացի նախատեսեն օբյեկտիվ և անկողմնակալ վերանայում:

բ) «ա» ենթապարբերության դրույթները չեն մեկնաբանվում այնպես, որ Կողմից պահանջվի ստեղծել այդպիսի տրիբունալներ կամ ընթացակարգեր, եթե դա հակասում է իր սահմանադրական կառուցակարգին կամ իրավական համակարգի բնույթին:

3. Այն դեպքում, երբ թույլտվություն է պահանջվում մատուցելու այնպիսի ծառայություն, որի վերաբերյալ սույն գլխի համաձայն հատուկ պարտավորություն է

ստանձնվել, յուրաքանչյուր Կողմի իրավասու մարմինները՝

ա) ներպետական օրենքներով և կանոնակարգերով լիարժեք համարվող դիմում ներկայացնելուց հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնում են դիմումատուին դիմումի վերաբերյալ որոշման մասին.

բ) ոչ լիարժեք դիմումի դեպքում դիմումատուի պահանջով նշում են բոլոր այն լրացուցիչ տեղեկությունները, որոնք անհրաժեշտ են դիմումը լրացնելու համար, և հնարավորություն են տալիս ողջամիտ ժամկետում շտկելու թերությունները.

գ) դիմումատուի պահանջով, առանց անհարկի ուշացման, տեղեկություն են տրամադրում դիմումի կարգավիճակի վերաբերյալ, և

դ) եթե դիմումը կարճվում կամ մերժվում է, ապա հնարավորության սահմաններում գրավոր և անհապաղ տեղեկացնում են դիմողին նման գործողության պատճառների մասին: Դիմողը հնարավորություն կունենա իր հայեցողությամբ նոր դիմում ներկայացնելու:

4. Նպատակ ունենալով ապահովելու, որ որակավորման պահանջներին և ընթացակարգերին առնչվող միջոցները, տեխնիկական ստանդարտները և լիցենզավորման պահանջները ծառայությունների առևտրի համար չստեղծեն անհարկի խոչընդոտներ, Կողմերը փորձում են ապահովել, որ այն ոլորտներում, որտեղ հատուկ պարտավորություններ են ստանձնվել, այդ միջոցները՝

ա) հիմնված լինեն օբյեկտիվ և թափանցիկ չափորոշիչների վրա, ինչպիսիք են ծառայություն մատուցելու իրավասությունը և կարողությունը.

բ) չլինեն պարտավորություններով ավելի ծանրաբեռնող, քան անհրաժեշտ է ծառայության որակն ապահովելու համար, և

գ) լիցենզավորման ընթացակարգերի դեպքում որպես այդպիսին չսահմանափակեն ծառայության մատուցումը:

5. Որոշելու համար, թե արդյոք Կողմը կատարում է 4-րդ ենթապարբերությունով նախատեսված պարտավորությունը, հաշվի են առնվում այդ Կողմի կողմից կիրառվող՝ համապատասխան միջազգային կազմակերպությունների միջազգային ստանդարտները[7]:

6. Այն ոլորտներում, որտեղ մասնագիտական ծառայությունների վերաբերյալ հատուկ պարտավորություններ են ստանձնվել, յուրաքանչյուր Կողմ նախատեսում է համապատասխան ընթացակարգեր՝ մյուս Կողմի մասնագետների կոմպետենտությունը ստուգելու համար:

7. Կողմերը համատեղ ուսումնասիրում են ներպետական կարգավորման կանոնների շուրջ բանակցությունների արդյունքները՝ համաձայն ԾԱԳՀ-ի VI.4 հոդվածի՝ դրանք սույն գլխում ներառելու նպատակով:

ՀՈԴՎԱԾ 2.10. Ճանաչումը

1. Ծառայություն մատուցողներին թույլտվություն տրամադրելու, նրանց

[7] «Համապատասխան միջազգային կազմակերպություններ» եզրույթը վերաբերում է այն միջազգային մարմիններին, որոնց անդամակցությունը բաց է սույն Համաձայնագրի Կողմերի համապատասխան մարմինների համար:

լիցենզավորման կամ հավաստագրման ստանդարտների կամ չափորոշիչների ամբողջությամբ կամ մասնակի կատարման նպատակով և 3-րդ պարբերությանը համապատասխան՝ Կողմը կարող է ճանաչել կամ խրախուսել իր համապատասխան իրավասու մարմիններին ճանաչելու մյուս Կողմում ստացած կրթությունը կամ փորձը, կատարված պահանջները կամ տրամադրված լիցենզիաները կամ հավաստագրերը: Այդ ճանաչումը, որին կարելի է հասնել ներդաշնակեցման կամ այլ ձևով, կարող է հիմնված լինել Կողմերի կամ նրանց համապատասխան իրավասու մարմինների միջև համաձայնության կամ պայմանավորվածության վրա կամ կարող է համաձայնեցվել ինքնուրույն կերպով:

2. Այն դեպքում, երբ Կողմը համաձայնությամբ կամ պայմանավորվածությամբ ճանաչում է կողմ չհանդիսացող պետության տարածքում ստացած կրթությունը կամ փորձը, կատարված պահանջները կամ տրված լիցենզիաները կամ հավաստագրերը, այդ Կողմը մյուս Կողմին ընձեռում է պատշաճ հնարավորություն՝ բանակցելու գոյություն ունեցող կամ ապագա նման համաձայնությանը կամ պայմանավորվածությանն իր միանալու վերաբերյալ կամ բանակցելու այդ պետության հետ համադրելի համաձայնություն կամ պայմանավորվածություն ձեռք բերելու վերաբերյալ: Այն դեպքում, երբ Կողմն ինքնուրույն է համաձայնում ճանաչմանը, ապա այն համարժեք հնարավորություններ է ապահովում մյուս Կողմի համար՝ ցույց տալու, որ այդ մյուս Կողմի պետության տարածքում ստացած կրթությունը, փորձը, լիցենզիաները կամ հավաստագրերը կամ կատարված պահանջները պետք է նույնպես ճանաչվեն:

3. Կողմը չի համաձայնում ճանաչմանն այնպիսի ձևով, որը կհամարվի մյուս Կողմի և կողմ չհանդիսացող պետությունների միջև խտրական միջոց՝ ծառայություն մատուցողներին թույլտվություն տրամադրելու, նրանց լիցենզավորման կամ հավաստագրման ստանդարտների կամ չափորոշիչների կիրառման հարցում, կամ ծառայությունների առևտրի թաքնված սահմանափակում:

4. Կողմերը համաձայնում են հնարավորության դեպքում խրախուսել իրենց պետությունների համապատասխան տարածքներում գործող համապատասխան մարմիններին, որոնք պատասխանատու են պրոֆեսիոնալ և մասնագիտական որակավորումների տրամադրման և ճանաչման համար, որ՝

ա) ամրապնդեն համագործակցությունը և ուսումնասիրեն համապատասխան պրոֆեսիոնալ և մասնագիտական որակավորումների փոխադարձ ճանաչման հնարավորությունները, և

բ) հետամուտ լինեն Կողմերի համար փոխադարձ կարևորություն ունեցող ծառայությունների ոլորտներին առնչվող լիցենզավորման և հավաստագրման փոխադարձաբար ընդունելի ստանդարտներին և չափորոշիչներին:

ՀՈԴՎԱԾ 2.11. Վճարումները և փոխանցումները

1. Կողմը սահմանափակումներ չի կիրառում իր հատուկ պարտավորություններին վերաբերող ընթացիկ գործարքների համար կատարվող միջազգային փոխանցումների և վճարումների նկատմամբ՝ բացառությամբ 2.14 հոդվածով (Վճարային հաշվեկշռի պաշտպանության նպատակով կիրառվող սահմանափակումները) նախատեսված հանգամանքների առկայության դեպքերի:

2. Սույն գլխում որևէ դրույթ չի ազդում Կողմերի՝ որպես Արժույթի միջազգային հիմնադրամի անդամների իրավունքների և պարտավորությունների վրա, որոնք սահմանված են Հիմնադրամի համաձայնագրի հոդվածներով, ներառյալ փոխանակման գործողությունների կիրառումը, որոնք համապատասխանում են Համաձայնագրի հոդվածներին՝ պայմանով, որ Կողմը կապիտալի առնչությամբ գործարքների նկատմամբ չի սահմանում այնպիսի սահմանափակումներ, որոնք չեն համապատասխանում այդ գործարքներին վերաբերող իր հատուկ պարտավորություններին՝ բացառությամբ 2.14 հոդվածով (Վճարային հաշվեկշռի պաշտպանության նպատակով կիրառվող սահմանափակումները) նախատեսված դեպքերի կամ Արժույթի միջազգային հիմնադրամի կողմից պահանջ ներկայացվելու դեպքի:

ՀՈԴՎԱԾ 2.12. Մենաշնորհներ և ծառայություն բացառիկ մատուցողներ

Մենաշնորհների և ծառայության բացառիկ մատուցողների մասով Կողմերի իրավունքներն ու պարտավորությունները կարգավորվում են ԾԱԳՀ-ի VIII հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 5-րդ կետերով, որոնք սույնով ներառվում են սույն Համաձայնագրում և վերջինիս մասն են կազմում:

ՀՈԴՎԱԾ 2.13. Բիզնես գործելակերպեր

Բիզնես գործելակերպերի մասով Կողմերի իրավունքներն ու պարտավորությունները կարգավորվում են ԾԱԳՀ-ի IX հոդվածով, որը սույնով ներառվում է սույն Համաձայնագրում և վերջինիս մասն է կազմում:

ՀՈԴՎԱԾ 2.14. Վճարային հաշվեկշռի պաշտպանության նպատակով կիրառվող սահմանափակումները

1. Կողմերը ձգտում են խուսափել վճարային հաշվեկշռի պաշտպանության նպատակով սահմանափակումներ կիրառելուց:

2. Այն դեպքում, երբ սույն Համաձայնագրի որևէ Կողմ վճարային հաշվեկշռի և արտաքին ֆինանսական լուրջ դժվարություններ ունի կամ գտնվում է դրանց սպառնալիքի տակ, նա կարող է ընդունել կամ պահպանել սահմանափակող միջոցներ ծառայությունների առևտրի, այդ թվում՝ վճարումների և փոխանցումների առնչությամբ:

3. Նման սահմանափակումների մասով Կողմերի իրավունքներն ու պարտավորությունները կարգավորվում են ԾԱԳՀ-ի XII հոդվածի 1-ից 3-րդ կետերով, որոնք սույնով ներառվում են սույն Համաձայնագրում և վերջինիս մասն են կազմում: Կողմը, որն ընդունում կամ պահպանում է նման սահմանափակումներ կամ փոփոխում է գոյություն ունեցող սահմանափակումները, անմիջապես այդ մասին ծանուցում է Համատեղ կոմիտեին:

ՀՈԴՎԱԾ 2.15. Արտոնությունների տրամադրումը մերժելը

Կողմը կարող է մերժել սույն գլխի համաձայն տրամադրվող արտոնությունները ծառայություններ մատուցողին, որն իրավաբանական անձ է, եթե այդ իրավաբանական անձը պատկանում է կողմ չհանդիսացող պետության անձանց կամ վերահսկվում է

նրանց կողմից, իսկ մերժող Կողմը՝

ա) չի վարում դիվանագիտական հարաբերություններ կողմ չհանդիսացող պետության հետ, կամ

բ) ընդունում կամ պահպանում է այնպիսի միջոցներ կողմ չհանդիսացող պետության կամ կողմ չհանդիսացող պետության անձի նկատմամբ, որոնք արգելում են գործարքներն իրավաբանական անձի հետ կամ կհամարվեն խախտված կամ շրջանցված, եթե սույն Համաձայնագրի արտոնությունները տրամադրվեն իրավաբանական անձին.

Ծովային տրանսպորտի ծառայության մատուցման դեպքում, եթե այն հաստատում է, որ ծառայությունը մատուցվում է՝

ա) կողմ չհանդիսացող պետության օրենքների համաձայն գրանցված նավով, և

բ) նավն ամբողջությամբ կամ մասնակի շահագործող և (կամ) օգտագործող անձի կողմից, որը սակայն կողմ չհանդիսացող պետության անձ է:

ՀՈԴՎԱԾ 2.16. Վերանայումը

1. Իրենց միջև ծառայությունների առևտրի հետագա ազատականացման նպատակով Կողմերը համաձայնում են համատեղ վերանայել իրենց Հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկերը և իրենց ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկերը՝ հաշվի առնելով ծառայությունների ազատականացման ցանկացած զարգացում, որը տեղի է ունենում ԱՀԿ-ի հովանավորության ներքո իրականացվող շարունակական աշխատանքի արդյունքում:

2. Առաջին այդպիսի վերանայումը տեղի է ունենում ոչ ուշ, քան սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց երկու տարի հետո:

ՀՈԴՎԱԾ 2.17. Հավելվածները

Հետևյալ հավելվածները կազմում են սույն գլխի անբաժանելի մասը.

- Հավելված I. Ծառայությունների առևտրի մասով ԱՄԷ հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկեր
- Հավելված II. Ծառայությունների առևտրի մասով Հայաստանի Հանրապետության հատուկ պարտավորությունների ժամանակացանկեր
- Հավելված III. ԱՄԷ-ի ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ
- Հավելված IV. Հայաստանի Հանրապետության ԱԱԲՌ բացառությունների ցանկ
- Հավելված V. Ֆինանսական ծառայություններ
- Հավելված VI. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ

ԳԼՈՒԽ 3
ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԴՅՈՒՐԱՑՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 3.1. Երկկողմ ներդրումային պայմանագիր

Կողմերը նշում են 2016 թվականի հուլիսի 22-ին Երևանում Արաբական Միացյալ

Էմիրությունների Կառավարության և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության միջև կնքված Ներդրումների խրախուսման և փոխադարձ պաշտպանության մասին համաձայնագրի և դրանում կատարված ցանկացած հետագա փոփոխության (այսուհետ՝ Ներդրումների պաշտպանության մասին համաձայնագիր) առկայությունը և վերահաստատում այն:

Ներդրումների փոխադարձ պաշտպանությանն առնչվող հարաբերությունները կարգավորվում են Ներդրումների պաշտպանության մասին համաձայնագրով:

ՀՈԴՎԱԾ 3.2. Ներդրումների խթանումը

Կողմերը հաստատում են գրավիչ ներդրումային միջավայրը խթանելու և ապրանքների ու ծառայությունների առևտուրն ընդլայնելու իրենց ցանկությունը: Կողմերը ձեռնարկում են համապատասխան միջոցներ՝ խրախուսելու և դյուրացնելու առևտուրը և ապահովելու բարենպաստ պայմաններ՝ երկու երկրների միջև երկարաժամկետ տնտեսական զարգացման և առևտրի բազմազանեցման համար:

ՀՈԴՎԱԾ 3.3. Տեխնիկական հարցերով խորհուրդը

Կողմերը ստեղծում են Ներդրումների հարցերով Արաբական Միացյալ Էմիրություններ — Հայաստանի Հանրապետություն խորհուրդ (Խորհուրդ), որը կազմված կլինի երկու Կողմերի ներկայացուցիչներից: Հայաստանի Հանրապետության կողմից կնախագահի Էկոնոմիկայի նախարարությունը, իսկ Արաբական Միացյալ Էմիրությունների կողմից կնախագահի Ֆինանսների նախարարությունը: Կողմերի կողմից անհրաժեշտ համարվելու դեպքում Խորհուրդը կարող է ստեղծել աշխատանքային խմբեր:

ՀՈԴՎԱԾ 3.4. Խորհրդի նպատակները

Խորհրդի նպատակներն են՝

1. խթանել և ընդլայնել Կողմերի միջև տնտեսական համագործակցությունը.
2. մշտադիտարկել առևտրային և ներդրումային հարաբերությունները՝ բացահայտել ներդրումների ընդլայնման հնարավորությունները և բացահայտել ներդրումների հետ կապված այն խնդիրները, որոնք կարող են նպատակահարմար լինել համապատասխան հարթակում բանակցությունների համար.
3. անցկացնել խորհրդակցություններ Կողմերին հետաքրքրող կոնկրետ ներդրումային հարցերի վերաբերյալ.
4. աշխատել ներդրումային հոսքերի ընդլայնման ուղղությամբ.
5. բացահայտել և աշխատել ներդրումային հոսքերի խոչընդոտների վերացման ուղղությամբ, և
6. համապատասխան դեպքերում պահանջել մասնավոր հատվածի տեսակետները՝ Խորհրդի աշխատանքին առնչվող հարցերի վերաբերյալ:

ՀՈԴՎԱԾ 3.5. Խորհրդի դերը

Խորհուրդը հանդիպում է Կողմերի կողմից համաձայնեցված ժամանակ և վայրերում, սակայն Կողմերը ձգտում են հանդիպել ոչ պակաս, քան տարին մեկ անգամ:

Կողմը կարող է առևտրի կամ ներդրումային կոնկրետ հարց ուղղել Խորհրդին՝ տվյալ հարցի նկարագրությունը ներառող գրավոր հարցում ներկայացնելով մյուս Կողմին: Հարցումն ուղարկելուց հետո Խորհուրդն անհապաղ քննարկում է հարցը, եթե հարցում ներկայացնող Կողմը չի համաձայնում հետաձգել հարցի քննարկումը: Յուրաքանչյուր Կողմ ձգտում է հնարավորություն տալ Խորհրդին քննարկելու հարցը մինչև այնպիսի գործողություններ ձեռնարկելը, որոնք կարող են բացասաբար ազդել մյուս Կողմի առևտրային կամ ներդրումային շահերի վրա:

ԳԼՈՒԽ 4
ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 4.1. Ընդհանուր բացառությունները

1. 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուրը) նպատակներով ԾԱԳՀ-ի XIV հոդվածը, ներառյալ դրա ծանոթագրությունները՝ համապատասխան փոփոխություններով (*mutatis mutandis*), ներառվում են սույն Համաձայնագրում և կազմում են դրա անբաժանելի մասը:

ՀՈԴՎԱԾ 4.2. Անվտանգության առնչվող բացառությունները

Սույն Համաձայնագրում ոչինչ չի մեկնաբանվում այնպես, որ՝

ա) որևէ Կողմից պահանջվի տրամադրել այնպիսի տեղեկություն, որի բացահայտումն այն համարում է իր կարևոր անվտանգային շահերին հակասող, կամ

բ) որևէ Կողմի համար խոչընդոտ լինի ձեռնարկելու այնպիսի գործողություններ, որոնք այն համարում է անհրաժեշտ իր կարևոր անվտանգային շահերի պաշտպանության համար՝

i) տրոհվող և ջերմամիջուկային նյութերի կամ այն նյութերի հետ կապված, որոնցից պատրաստվել են դրանք,

ii) զենքի, զինամթերքի և ռազմական գույքի առևտրի և այլ ապրանքների կամ նյութերի առևտրի հետ կապված, որն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն իրականացվում է զինված ուժերին մատակարարելու համար,

iii) ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ռազմական հաստատության մատակարարման նպատակով ծառայությունների մատուցման հետ կապված,

iv) հաշվի առնելով պատերազմը կամ միջազգային հարաբերություններում այլ արտակարգ իրավիճակներ, կամ

գ) որևէ Կողմի համար խոչընդոտ լինի ձեռնարկելու որևէ գործողություն՝ ի կատարումն միջազգային խաղաղության ու անվտանգության պահպանման նպատակներով Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրությամբ ստանձնած իր պարտավորությունների:

ՀՈԴՎԱԾ 4.3. Հարկումը

1. Բացառությամբ այն դրույթների, որոնց համաձայն իրավունքներն ու

պարտավորությունները նաև տրամադրվում կամ սահմանվում են ԱՀԿ համաձայնագրի շրջանակներում, սույն Համաձայնագրում որևէ դրույթ չի կիրառվում հարկման միջոցի նկատմամբ:

2. Սույն Համաձայնագրում որևէ դրույթ չպետք է ազդի որևէ Կողմի՝ որևէ հարկային կոնվենցիայով նախատեսված իրավունքների և պարտավորությունների վրա: Սույն Համաձայնագրի և որևէ այդպիսի հարկային կոնվենցիայի միջև հակասության դեպքում այդ հարկային կոնվենցիան գերակայում է միայն այդ հակասության մասով:

ԳԼՈՒԽ 5
ՎԵՃԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 5.1. Նպատակը

Սույն գլխի նպատակն է ստեղծել գործուն և արդյունավետ մեխանիզմ՝ սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման և կիրառման առնչությամբ Կողմերի միջև վեճերից խուսափելու և դրանք կարգավորելու համար՝ նպատակ ունենալով հնարավորության դեպքում հասնելու փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման:

ՀՈԴՎԱԾ 5.2. Համագործակցությունը

Կողմերը ձգտում են համաձայնություն ձեռք բերել սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման և կիրառման վերաբերյալ և համագործակցության միջոցով գործադրում են հնարավոր բոլոր ջանքերը՝ իրենց գործունեության վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ցանկացած հարցում փոխադարձաբար բավարարող լուծում գտնելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 5.3. Կիրառման շրջանակը

1. Բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ պարբերություններով նախատեսված դեպքերի՝ սույն գլխի դրույթները կիրառվում են սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման առնչությամբ Կողմերի միջև ցանկացած վեճի կարգավորման նկատմամբ (այսուհետ՝ վերաբերելի դրույթներ), ցանկացած դեպքում, երբ Կողմը համարում է, որ՝

ա) մյուս Կողմի միջոցը չի համապատասխանում սույն Համաձայնագրով ստանձնած իր պարտավորություններին, կամ

բ) մյուս Կողմն այլ կերպ չի իրականացրել սույն Համաձայնագրով սահմանված իր պարտավորությունները:

2. Սույն գլխով չեն կարգավորվում այն բողոքները, որոնք կապված չեն խախտումների հետ, և այլ իրավիճակների հետ կապված բողոքները:

3. Կողմերը համաձայնում են, որ 3-րդ գլխի շրջանակներում (Ներդրումների դյուրացումը) ծագող որևէ հարց Կողմերից ոչ մեկը չի կարգավորի սույն գլխի համաձայն վեճերի կարգավորման մեխանիզմով:

ՀՈԴՎԱԾ 5.4. Կոնտակտային անձինք

1. Յուրաքանչյուր Կողմ նշանակում է կոնտակտային անձ՝ սույն գլխի շրջանակներում նախաձեռնված ցանկացած վեճի մասով Կողմերի միջև

հաղորդակցությունը հեշտացնելու համար:

2. Սույն գլխի համաձայն ներկայացված ցանկացած պահանջ, ծանուցում, գրավոր հայտարարություն կամ այլ փաստաթուղթ մյուս Կողմին կտրամադրվի այդ Կողմի նշանակած կոնտակտային անձի միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ 5.5. Տեղեկություններ ստանալու պահանջը

Նախքան համապատասխանաբար 5.6 կամ 5.7 հոդվածների համաձայն խորհրդակցությունների, բարի ծառայությունների, միջնորդության կամ հաշտարարության պահանջ ներկայացնելը՝ Կողմը կարող է գրավոր պահանջել ցանկացած վերաբերելի տեղեկություն վերոնշյալ միջոցի մասին: Կողմը, որին ներկայացվել է պահանջը, գործադրում է բոլոր ջանքերը տրամադրելու համար պահանջված տեղեկությունը գրավոր պատասխանով, որը պետք է ներկայացվի ոչ ուշ, քան պահանջն ստանալու օրվանից 30 օր հետո:

ՀՈԴՎԱԾ 5.6. Խորհրդակցությունները

1. Կողմերը փորձում են 5.3 հոդվածում նշված ցանկացած վեճ լուծել բարեխղճորեն՝ խորհրդակցություններ սկսելու միջոցով՝ փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման հասնելու նպատակով:

2. Կողմը փորձում է պահանջել խորհրդակցությունների անցկացում մյուս Կողմին ուղարկված գրավոր պահանջի միջոցով՝ նշելով պահանջ ներկայացնելու պատճառները, այդ թվում՝ խնդրո առարկա միջոցը և դրա փաստական և իրավական հիմքերի նկարագրությունը՝ մատնանշելով այն վերաբերելի դրույթները, որոնք վերջինս համարում է կիրառելի:

3. Կողմը, որին ներկայացվել է խորհրդակցություններ անցկացնելու պահանջը, պետք է պահանջին պատասխանի անհապաղ, սակայն ոչ ուշ, քան պահանջն ստանալու օրվանից 20 օր հետո: Խորհրդակցությունները անցկացվում են պահանջն ստանալու օրվանից հետո 40 օրվա ընթացքում: Խորհրդակցությունները պահանջն ստանալու օրվանից 40 օրվա ընթացքում համարվում են ավարտված, եթե Կողմերն այլ համաձայնություն ձեռք չեն բերում:

4. Հրատապ հարցերի վերաբերյալ խորհրդակցությունները, այդ թվում՝ այն խորհրդակցությունները, որոնք վերաբերում են սեզոնային ծառայություններին, անցկացվում են պահանջն ստանալու օրվանից հետո 20 օրվա ընթացքում: Խորհրդակցությունները համարվում են ավարտված այդ 20 օրվա ընթացքում, եթե Կողմերն այլ համաձայնություն ձեռք չեն բերում:

5. Յուրաքանչյուր Կողմ խորհրդակցությունների ընթացքում տրամադրում է բավարար տեղեկություններ, որպեսզի հնարավոր լինի լիովին ուսումնասիրելու խնդրո առարկա միջոցը՝ ներառյալ այն հարցը, թե ինչպես է այդ միջոցն ազդում սույն Համաձայնագրի գործողության և կիրառության վրա:

6. Խորհրդակցությունները, այդ թվում՝ բացահայտված բոլոր տեղեկությունները և խորհրդակցությունների ընթացքում Կողմերի դիրքորոշումները գաղտնի են և հետագա որևէ ընթացակարգի ժամանակ չպետք է սահմանափակեն

ցանկացած Կողմի իրավունքները:

7. Խորհրդակցությունները կարող են անցկացվել անձամբ կամ Կողմերի համաձայնությամբ հաղորդակցության ցանկացած այլ միջոցով: Եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ, ապա խորհրդակցություններն անձամբ անցկացվելու դեպքում տեղի են ունենում այն Կողմի տարածքում, որին ներկայացվել է պահանջը:

8. Եթե Կողմը, որին պահանջ է ներկայացվել, այն ստանալու օրվանից հետո 15 օրվա ընթացքում չի պատասխանում պահանջին, կամ եթե խորհրդակցությունները չեն անցկացվում համապատասխանաբար 3-րդ կամ 4-րդ պարբերություններում սահմանված ժամկետներում, կամ եթե Կողմերը համաձայնում են խորհրդակցություններ չանցկացնել, կամ եթե խորհրդակցություններն ավարտվել են, սակայն Կողմերը փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման չեն հանգել, ապա խորհրդակցությունների անցկացում հայցած Կողմը կարող է պահանջել 5.8 հոդվածի (Կոլեգիայի ստեղծումը) կիրառում:

ՀՈԴՎԱԾ 5.7. Բարի ծառայություններ, միջնորդություն կամ հաշտարարություն

1. Կողմերը կարող են ցանկացած պահի համաձայնել ներգրավվել բարի ծառայությունների, միջնորդության կամ հաշտարարության ընթացակարգերում: Դրանք կարող են անցկացվել ցանկացած պահի և ավարտվել ցանկացած պահի՝ Կողմերից յուրաքանչյուրի կողմից:

2. Բարի ծառայություններ, միջնորդություն կամ հաշտարարություն ներառող վարույթները և այդ վարույթների ընթացքում Կողմերի արտահայտած կոնկրետ դիրքորոշումները գաղտնի են և չպետք է սահմանափակեն որևէ Կողմի իրավունքները սույն գլխի համաձայն ցանկացած հետագա վարույթում կամ Կողմերի կողմից ընտրված որևէ հարթակում իրականացվող ցանկացած այլ վարույթում:

3. Կողմերի համաձայնության դեպքում բարի ծառայությունների, միջնորդության կամ հաշտարարության ընթացակարգերը կարող են շարունակվել կոլեգիայի ընթացակարգերի իրականացմանը զուգընթաց:

ՀՈԴՎԱԾ 5.8. Կոլեգիայի ստեղծումը

1. Բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է պահանջել կոլեգիայի ստեղծում, եթե՝

ա) պատասխանող Կողմը չի պատասխանում սույն Համաձայնագրի 5.6 հոդվածում նշված ժամկետներին համապատասխան խորհրդակցություններ անցկացնելու պահանջին, կամ

բ) սույն Համաձայնագրի 5.6 հոդվածում նշված խորհրդակցությունները չեն անցկացվել, կամ խորհրդակցություններ անցկացնելու պահանջը պատասխանող Կողմի կողմից ստանալու օրվանից հետո 40 օրվա ընթացքում կամ ԱՀԿ սկզբունքների իմաստով հրատապ, այդ թվում՝ սեզոնային ծառայությունների վերաբերյալ հարցերի դեպքում՝ 20 օրվա ընթացքում դրանց անցկացման արդյունքում վեճը չի կարգավորվել:

2. Կոլեգիա ստեղծելու պահանջը ներկայացվում է մյուս Կողմին ուղարկվող գրավոր պահանջի տեսքով, և դրանում նշվում են խնդրո առարկա հարցը և բողոքի

փաստական ու իրավական հիմքերը՝ նշելով համապատասխան վերաբերելի դրույթներն այնպես, որ դա բավարար լինի այդ միջոցի անհամապատասխանությունն այդ դրույթներին ներկայացնելու համար:

3. Բողոք ներկայացրած Կողմի կողմից 1-ին պարբերությանը համապատասխան պահանջ ներկայացվելու դեպքում ստեղծվում է կոլեգիա:

ՀՈԴՎԱԾ 5.9. Կոլեգիայի կազմը

1. Եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ, ապա կոլեգիան կազմվում է երեք անդամից:

2. Կոլեգիա ստեղծելու մասին պահանջը 5.8.2 հոդվածին համապատասխան ներկայացվելուց հետո 25 օրվա ընթացքում Կողմերից յուրաքանչյուրը նշանակում է կոլեգիայի իր անդամին: Կողմերը 5.8.3 հոդվածին համապատասխան կոլեգիայի ստեղծումից հետո 45 օրվա ընթացքում ընդհանուր համաձայնությամբ նշանակում են կոլեգիայի երրորդ անդամին, որը գործում է որպես կոլեգիայի նախագահ:

3. Եթե Կողմերից որևէ մեկը 2-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետում չի նշանակում կոլեգիայի անդամ, ապա մյուս Կողմը 20-օրյա ժամկետում կարող է պահանջել, որ ԱՀԿ-ի գլխավոր տնօրենը նման պահանջ ստանալուց հետո 20-օրյա ժամկետում նշանակի կոլեգիայի չնշանակված անդամներին:

4. Եթե ԱՀԿ-ի գլխավոր տնօրենը ծանուցում է վեճի Կողմերին, որ ինքը բացակայում է, կամ 3-րդ պարբերության համաձայն ներկայացված պահանջի օրվանից հետո 20 օրվա ընթացքում չի նշանակում կոլեգիայի չնշանակված անդամին, ապա վեճի ցանկացած Կողմ կարող է պահանջել, որ Մշտական արբիտրաժային դատարանի գլխավոր քարտուղարը նման պահանջ ստանալուց հետո 20-օրյա ժամկետում նշանակի կոլեգիայի չնշանակված անդամին:

5. Եթե Կողմերը 2-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետում ձեռք չեն բերում համաձայնություն կոլեգիայի նախագահի վերաբերյալ, ապա նրանք հաջորդող 20 օրերի ընթացքում փոխանակում են իրենց համապատասխան ցուցակները՝ յուրաքանչյուրում երեք թեկնածու, որոնք Կողմերից որևէ մեկի քաղաքացի չեն: Այնուհետև այդ ցուցակներից վիճակահանության միջոցով նշանակվում է նախագահն այն ժամկետի ավարտից հետո 10-օրյա ժամկետում, որի ընթացքում Կողմերը պետք է փոխանակեն թեկնածուների իրենց համապատասխան ցուցակները: Կոլեգիայի նախագահի՝ վիճակահանությամբ ընտրությունը կատարվում է Համատեղ կոմիտեի միջոցով:

6. Եթե Կողմը 5-րդ պարբերությամբ սահմանված ժամկետում չի ներկայացնում երեք թեկնածուից բաղկացած իր ցուցակը, ապա նախագահը նշանակվում է վիճակահանությամբ մյուս Կողմի ներկայացրած ցուցակից:

7. Կոլեգիայի ձևավորման ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ կոլեգիայի ընտրված երեք անդամներից վերջինը Կողմերին ծանուցում է իր նշանակումն ընդունելու մասին:

ՀՈԴՎԱԾ 5.10. Հրատապության մասին որոշումը

Կողմի կողմից նման պահանջ ներկայացվելու դեպքում կոլեգիան իր ձևավորումից

հետո՝ 15 օրվա ընթացքում, նախնական որոշում է կայացնում այն մասին, թե արդյոք վեճը վերաբերում է հրատապ հարցերին, թե ոչ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.11. Կոլեգիայի անդամներին ներկայացվող պահանջները

1. Կոլեգիայի յուրաքանչյուր անդամ պետք է՝

ա) ունենա իրավունքի, միջազգային առևտրի ոլորտում կամ սույն Համաձայնագրով կարգավորվող այլ հարցերում մեծ փորձառություն,

բ) լինի անկախ Կողմերից յուրաքանչյուրից և չլինի փոխկապակցված դրանց հետ կամ դրանցից ցուցումներ չստանա,

գ) հանդես գա իր անունից և չստանա ցուցումներ որևէ կազմակերպությունից կամ կառավարությունից՝ վեճի հետ կապված հարցերի վերաբերյալ,

դ) պահպանի VIII հավելվածում սահմանված Վարքագծի կանոնակարգը (Կոլեգիայի անդամների և սույն Համաձայնագրի շրջանակներում վեճերի կարգավորման վարույթներում ներգրավված այլ անձանց վարքագծի կանոնակարգ), և

ե) ընտրվի բացառապես օբյեկտիվության, անաչառության, վստահելիության և խելամիտ դատողության հիման վրա:

2. Նախագահը պետք է ունենա նաև փորձ վեճերի կարգավորման ընթացակարգերի ոլորտում:

3. 5.7 հոդվածի համաձայն Կողմերին նույնական կամ էապես համարժեք հարցերում բարի ծառայություններ, միջնորդություն կամ հաշտարարություն տրամադրած անձինք իրավունք չեն ունենա նշանակվելու այդ հարցով կոլեգիայի անդամ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.12. Կոլեգիայի անդամների փոխարինումը

Եթե սկզբնական կոլեգիայի անդամներից որևէ մեկն անկարող է դառնում իրականացնել իր գործառույթները, հրաժարվում է գործել, կամ եթե նրան անհրաժեշտ է փոխարինել, քանի որ կոլեգիայի այդ անդամը չի պահպանում վարքագծի կանոնակարգը, ապա կոլեգիայի՝ նրան հաջորդող անդամը նշանակվում է նույն կարգով, ինչպես 5.9 հոդվածին (Կոլեգիայի կազմը) համապատասխան սահմանված է կոլեգիայի սկզբնական անդամի նշանակման համար, և կոլեգիայի աշխատանքը կոլեգիայի հաջորդ անդամի նշանակման ընթացքում կասեցվում է: Ընթացակարգը շարունակվում է այնտեղից, որտեղից կասեցվել է, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ կամ Կողմերից մեկի պահանջով Կոլեգիայի կողմից այլ բան որոշված չէ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.13. Կոլեգիայի գործառույթները

Եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ, ապա կոլեգիան՝

ա) օբյեկտիվ գնահատական է տալիս իրեն ներկայացված հարցին, այդ թվում՝ օբյեկտիվորեն գնահատում է գործի փաստերը և խնդրո առարկա միջոցի կիրառելիությունը և համապատասխանությունը վերաբերելի դրույթներին,

բ) իր որոշումներում և զեկույցներում ներառում է փաստերի և իրավունքին առնչվող հարցերի վերաբերյալ եզրահանգումները, այդ եզրահանգումների

հիմնավորումները և եզրակացությունները, և

գ) պարբերաբար խորհրդակցում է Կողմերի հետ և պատշաճ հնարավորություններ է ստեղծում փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման հասնելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 5.14. Տեխնիկական առաջադրանքը

1. Եթե Կողմերը կոլեգիայի ստեղծման օրվանից հետո 20 օրվա ընթացքում այլ համաձայնության չեն գալիս, ապա կոլեգիայի տեխնիկական առաջադրանքն է՝

«Կողմերի կողմից վկայակոչված՝ սույն Համաձայնագրի համապատասխան վերաբերելի դրույթների լույսի ներքո ուսումնասիրել կոլեգիայի ստեղծման մասին պահանջում նշված հարցը, եզրակացություններ տրամադրել սույն Համաձայնագրի համապատասխան վերաբերելի դրույթներին խնդրո առարկա միջոցի համապատասխանության մասին, ինչպես նաև առկայության դեպքում առաջարկություններ ներկայացնել վեճը լուծելու միջոցների մասին և 5.18 և 5.19 հոդվածներին համապատասխան ներկայացնել զեկույց»:

2. Եթե Կողմերը համաձայնության են գալիս 1-ին պարբերության մեջ նշվածից տարբեր այլ տեխնիկական առաջադրանքի վերաբերյալ՝ դրանում նշված ժամկետում, ապա նրանք համաձայնեցված տեխնիկական առաջադրանքը ներկայացնում են կոլեգիային ոչ ուշ, քան համաձայնությունը ձեռք բերելուց 10 օր հետո:

ՀՈԴՎԱԾ 5.15. Մեկնաբանման կանոնները

1. Կոլեգիան վերաբերելի դրույթները մեկնաբանում է միջազգային հանրային իրավունքի մեկնաբանման սովորութային կանոններին համապատասխան:

2. Անհրաժեշտության դեպքում կոլեգիան նաև կարող է հաշվի առնել սույն Համաձայնագրի շրջանակներում ստեղծված կոլեգիաների և ԱՀԿ-ի վեճերի կարգավորման հարցերով մարմնի կողմից հաստատված Բողոքարկման հարցերով մարմնի զեկույցներում առկա համապատասխան մեկնաբանությունները:

3. Կոլեգիայի որոշումներով չեն կարող ավելացվել կամ պակասեցվել սույն Համաձայնագրով սահմանված Կողմերի իրավունքները և պարտավորությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 5.16. Կոլեգիայի ընթացակարգերը

1. Եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ, ապա կոլեգիան գործում է VII հավելվածում (Կոլեգիայի ընթացակարգային կանոնները) սահմանված Ընթացակարգային օրինակելի կանոնների համաձայն:

2. Կոլեգիայի հետ դրա քննարկմանը ներկայացված հարցերի վերաբերյալ միակողմանի (ex parte) հաղորդակցություն չպետք է լինի:

3. Կոլեգիայի քննարկումները և դրան ներկայացված փաստաթղթերը գաղտնի են պահվում:

4. Կողմը, որը հավաստիացնում է, որ մյուս Կողմի միջոցը չի համապատասխանում սույն Համաձայնագրի դրույթներին, կրում է այդ անհամապատասխանությունը հաստատելու պարտականությունը: Կողմը, որը հավաստիացնում է, որ միջոցը ենթակա է սույն Համաձայնագրով սահմանված բացառության, կրում է այդ բացառության կիրառելի լինելը հաստատելու

պարտականությունը:

5. Կոլեգիան պետք է անհրաժեշտության դեպքում խորհրդակցի Կողմերի հետ և պատշաճ հնարավորություններ ստեղծի փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման հասնելու համար:

6. Կոլեգիան իր որոշումները կայացնում է, այդ թվում զեկույցները կազմում է կոնսենսուսով, սակայն եթե կոնսենսուսի հասնելը հնարավոր չէ, ապա ձայների մեծամասնությամբ: Ցանկացած անդամ կարող է առանձին կարծիքներ ներկայացնել միաձայն չհամաձայնեցված հարցերի վերաբերյալ, և այդ առանձին կարծիքները չպետք է հրապարակվեն:

7. Կոլեգիայի որոշումները ենթակա են պարտադիր կատարման Կողմերի կողմից:

ՀՈԴՎԱԾ 5.17. Տեղեկությունների ստացումը

1. Կոլեգիան կարող է Կողմի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ Կողմերից պահանջել այնպիսի վերաբերելի տեղեկությունների ներկայացում, որոնք այն համարում է անհրաժեշտ և համապատասխան: Կողմերն անհապաղ և ամբողջությամբ պատասխանում են կոլեգիայի՝ տեղեկություններ տրամադրելու վերաբերյալ ցանկացած պահանջի:

2. Կոլեգիան կարող է Կողմի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ ցանկացած աղբյուրից ձեռք բերել ցանկացած այնպիսի տեղեկություն, որն այն համարում է անհրաժեշտ:

3. Կոլեգիան կարող է Կողմի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ ստանալ տեխնիկական խորհրդատվություն կամ փորձագիտական կարծիք իր կողմից համապատասխան համարվող ցանկացած անհատից կամ մարմնից՝ Կողմերի կողմից համաձայնեցված պայմաններով:

4. Սույն հոդվածի համաձայն կոլեգիայի կողմից ձեռք բերված ցանկացած տեղեկություն հասանելի է դարձվում Կողմերին, և Կողմերը կարող են մեկնաբանություններ ներկայացնել այդ տեղեկության վերաբերյալ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.18. Միջանկյալ զեկույց

1. Կոլեգիան Կողմերին ներկայացնում է միջանկյալ զեկույց կոլեգիայի ձևավորման ամսաթվից հետո 90 օրվա ընթացքում: Այն դեպքում, երբ կոլեգիան համարում է, որ այս վերջնաժամկետը հնարավոր չէ պահպանել, կոլեգիայի նախագահը Կողմերին և Համատեղ կոմիտեին գրավոր ծանուցում է այդ մասին՝ նշելով ուշացման պատճառները և այն ամսաթիվը, երբ կոլեգիան պլանավորում է ներկայացնել իր միջանկյալ զեկույցը: Ուշացումը ոչ մի դեպքում չպետք է գերազանցի վերջնաժամկետից հետո 30 օրը, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ: Միջանկյալ զեկույցը չի հրապարակվում:

2. Միջանկյալ զեկույցը պարունակում է նկարագրական մաս և կոլեգիայի եզրահանգումներն ու եզրակացությունները:

3. Յուրաքանչյուր Կողմ կարող է կոլեգիային ներկայացնել գրավոր դիտարկումներ և միջանկյալ զեկույցի կոնկրետ հայեցակետերը վերանայելու

վերաբերյալ գրավոր պահանջ՝ միջանկյալ զեկույցը ներկայացվելու օրվանից հետո 15 օրվա ընթացքում: Կողմը կարող է մյուս Կողմի պահանջի վերաբերյալ ներկայացնել դիտարկում՝ պահանջը ներկայացվելու օրվանից հետո վեց օրվա ընթացքում:

4. Քննարկելով միջանկյալ զեկույցի վերաբերյալ Կողմերից յուրաքանչյուրի ներկայացրած գրավոր դիտարկումներն ու պահանջները՝ կոլեգիան կարող է փոփոխել իր միջանկյալ զեկույցը և հարկ համարելու դեպքում կատարել լրացուցիչ ուսումնասիրություն:

ՀՈԴՎԱԾ 5.19. Վերջնական զեկույց

1. Կոլեգիան իր վերջնական զեկույցը Կողմերին և Համատեղ կոմիտե է ներկայացնում կոլեգիայի ձևավորման ամսաթվից հետո 120 օրվա ընթացքում: Այն դեպքում, երբ կոլեգիան համարում է, որ այս վերջնաժամկետը հնարավոր չէ պահպանել, կոլեգիայի նախագահը Կողմերին գրավոր ծանուցում է այդ մասին՝ նշելով ուշացման պատճառները և այն ամսաթիվը, երբ կոլեգիան պլանավորում է ներկայացնել իր վերջնական զեկույցը: Ուշացումը ոչ մի դեպքում չպետք է գերազանցի վերջնաժամկետից հետո 30 օրը, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

2. Վերջնական զեկույցը ներառում է Կողմերի կողմից միջանկյալ զեկույցի վերաբերյալ արված գրավոր դիտարկումների և պահանջների մասին քննարկում: Կոլեգիան կարող է իր վերջնական զեկույցում առաջարկել վերջնական զեկույցի իրականացման հնարավոր եղանակները:

3. Վերջնական զեկույցը չի հրապարակվում, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.20. Վերջնական զեկույցի կատարումը

1. Այն դեպքում, երբ կոլեգիան համարում է, որ պատասխանող Կողմը գործել է 5.3 հոդվածով սահմանված վերաբերելի դրույթին անհամապատասխան, պատասխանող Կողմը ձեռնարկում է ցանկացած անհրաժեշտ միջոց՝ կոլեգիայի որոշումն անհապաղ և բարեխղճորեն կատարելու համար:

2. Անմիջապես կատարելու անհնարինության դեպքում պատասխանող Կողմը ոչ ուշ, քան վերջնական զեկույցը ներկայացվելու օրվանից հետո՝ 40 օրվա ընթացքում, ծանուցում է բողոքը ներկայացրած Կողմին և Համատեղ կոմիտեին այն ողջամիտ ժամկետի մասին, որն անհրաժեշտ է վերջնական զեկույցը կատարելու համար, և Կողմերը ձգտում են համաձայնության գալ վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ ողջամիտ ժամկետի վերաբերյալ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.21. Համապատասխանություն ապահովելու համար ողջամիտ ժամկետը

1. Եթե Կողմերը համաձայնության չեն եկել ողջամիտ ժամկետի տևողության վերաբերյալ, ապա բողոք ներկայացրած Կողմը ոչ ուշ, քան 5.20 հոդվածի 2-րդ պարբերությանը համապատասխան պատասխանող Կողմի կողմից ծանուցումն ստանալու օրվանից 30 օր հետո գրավոր պահանջում է սկզբնական կոլեգիայից որոշել

ողջամիտ ժամկետի տևողությունը: Նման պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում են պատասխանող Կողմը և Համատեղ կոմիտեն: Սույն պարբերության մեջ նշված 30-օրյա ժամկետը կարող է Կողմերի փոխհամաձայնությամբ երկարաձգվել:

2. Սկզբնական կոլեգիան համապատասխան պահանջն ստանալու օրվանից 20 օրվա ընթացքում Կողմերին և Համատեղ կոմիտե է ներկայացնում իր որոշումը:

3. Վերջնական զեկույցին համապատասխանություն ապահովելու համար ողջամիտ ժամկետի տևողությունը կարող է երկարաձգվել Կողմերի փոխհամաձայնությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.22. Համապատասխանության ստուգումը

1. Պատասխանող Կողմը գրավոր ծանուցում է բողոք ներկայացրած Կողմին և Համատեղ կոմիտեին վերջնական զեկույցին համապատասխանության ապահովման ընթացքի մասին՝ վերջնական զեկույցին համապատասխանության ապահովման ողջամիտ ժամկետի ավարտից առնվազն մեկ ամիս առաջ, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

2. Պատասխանող Կողմը ոչ ուշ, քան ողջամիտ ժամկետն ավարտվելու օրը ծանուցում է ուղարկում բողոք ներկայացրած Կողմին և Համատեղ կոմիտեին ցանկացած միջոցի մասին, որն այն ձեռնարկել է վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու համար՝ միաժամանակ ուղարկելով նաև նկարագրություն այն մասին, թե ինչպես է այդ միջոցով ապահովվում համապատասխանություն, որը բավարար է բողոք ներկայացրած Կողմի կողմից նախքան ողջամիտ ժամկետի ավարտն այդ միջոցը գնահատելու հնարավորություն ընձեռելու համար:

3. Այն դեպքում, երբ Կողմերը համաձայնության չեն գալիս վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովող միջոցների առկայության մասին կամ վերաբերելի դրույթներին դրանց համապատասխանության մասին, բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է գրավոր պահանջել սկզբնական կամ վերագումարվող կոլեգիայից որոշում կայացնել այդ հարցի վերաբերյալ՝ նախքան 5.23.1(գ) հոդվածին համապատասխան հատուցման համար դիմելը կամ արտոնությունների կասեցումը: Նման պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում են պատասխանող Կողմը և Համատեղ կոմիտեն:

4. Պահանջի մեջ ներկայացվում են բողոքի փաստական և իրավական հիմքերը, այդ թվում՝ խնդրո առարկա հատուկ միջոցների սահմանումը և նշում այն մասին, թե ինչու պատասխանող Կողմի ձեռնարկած միջոցներով չի ապահովվում վերջնական զեկույցին համապատասխանությունը, կամ դրանք այլ կերպ չեն համապատասխանում վերաբերելի դրույթներին:

5. Կոլեգիան պահանջը ներկայացվելուց հետո 60 օրվա ընթացքում Կողմերին և Համատեղ կոմիտե է ներկայացնում իր որոշումը:

ՀՈԴՎԱԾ 5.23. Անհամապատասխանության դեպքում իրավական պաշտպանության ժամանակավոր միջոցները

1. Եթե՝

ա) պատասխանող Կողմը նախքան ողջամիտ ժամկետի ավարտը չի ծանուցում վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու համար ձեռնարկված որևէ միջոցի մասին, կամ

բ) պատասխանող Կողմը բողոք ներկայացրած Կողմին գրավոր ծանուցում է ողջամիտ ժամկետում վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու անհնարինության մասին, կամ

գ) սկզբնական կամ վերագումարվող կոլեգիան գտնում է, որ վերջնական զեկույցին համապատասխանությունն ապահովելու որևէ միջոց չի ձեռնարկվել կամ պատասխանող Կողմի կողմից ծանուցված՝ ձեռնարկված միջոցը չի համապատասխանում վերաբերելի դրույթներին,

ապա պատասխանող Կողմը բողոք ներկայացրած Կողմի պահանջով խորհրդակցություններ է սկսում՝ փոխադարձաբար ընդունելի հատուցման կամ այլընտրանքային պայմանավորվածության մասին համաձայնության գալու նպատակով:

2. Եթե Կողմերը 1-ին պարբերությանը համապատասխան ներկայացված պահանջն ստանալու օրվանից հետո 30 օրվա ընթացքում չեն հասնում փոխադարձաբար ընդունելի համաձայնության, ապա բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է գրավոր ծանուցում ուղարկել պատասխանող Կողմին այն մասին, որ վերջինս մտադիր է կասեցնել սույն Համաձայնագրով նախատեսված զիջումների կիրառումը կամ այլ պարտավորություններ:

3. Բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է պատասխանող Կողմին ծանուցումը հանձնելու օրվանից 30 օր հետո սկսել նախորդ պարբերության մեջ նշված՝ զիջումների կիրառման կամ այլ պարտավորությունների կասեցումը, եթե պատասխանող Կողմը 7-րդ պարբերության համաձայն պահանջ չի ներկայացրել:

4. Զիջումների կամ այլ պարտավորությունների կասեցումը՝

ա) պետք է լինի պատասխանող Կողմի կողմից վերջնական զեկույցին համապատասխանությունը չապահովելու հետևանքով առաջացած չեղարկմանը կամ վնասին համարժեք մակարդակով, և

բ) պետք է սահմանափակվի սույն Համաձայնագրի շրջանակներում պատասխանող Կողմին տրամադրված արտոնություններով:

5. Դիտարկելով այն հարցը, թե 2-րդ պարբերությանը համապատասխան որ զիջումները կամ այլ պարտավորություններ պետք է կասեցվեն, բողոք ներկայացրած Կողմը կիրառում է հետևյալ սկզբունքները.

ա) բողոք ներկայացրած Կողմը պետք է նախևառաջ փորձի կասեցնել այն զիջումները կամ այլ պարտավորություններ, որոնք սահմանվել են միևնույն այն ոլորտի կամ ոլորտների համար, որի (որոնց) վրա ազդել է այն միջոցը, որը կոլեգիայի կողմից համարվել է սույն Համաձայնագրին անհամապատասխան, և

բ) բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է կասեցնել այլ ոլորտների համար սահմանված զիջումները կամ այլ պարտավորություններ, եթե այն համարում է, որ նպատակահարմար կամ արդյունավետ չէ նույն ոլորտի (ոլորտների) համար սահմանված զիջումները կամ այլ պարտավորություններ կասեցնելը: Այն հաղորդագրության մեջ, որով վերջինս ծանուցում է նման որոշման մասին, պետք է նշվեն

այն պատճառները, որոնց հիման վրա այն կայացվել է:

6. Չիջումների կամ այլ պարտավորությունների կասեցումը կամ 1-ին պարբերությամբ նախատեսված փոխադարձաբար ընդունելի համաձայնությունը ժամանակավոր է և միայն կիրառվում է մինչև համապատասխան վերաբերելի դրույթներին միջոցի անհամապատասխանության վերացումը կամ մինչև Կողմերի կողմից սույն Համաձայնագրի 5.28 հոդվածի համաձայն փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծման հասնելը:

7. Եթե պատասխանող Կողմը համարում է, որ զիջումների և այլ պարտավորությունների կասեցումը չի համապատասխանում 4-րդ և 5-րդ պարբերություններին, ապա այդ Կողմը կարող է սկզբնական կոլեգիայից գրավոր պահանջել ուսումնասիրելու հարցը ոչ ուշ, քան 2-րդ պարբերությամբ նախատեսված ծանուցումն ստանալու օրվանից 15 օր հետո: Այդ պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում են բողոքը ներկայացրած Կողմը և Համատեղ կոմիտեն: Սկզբնական կոլեգիան այդ հարցի վերաբերյալ իր որոշման մասին Կողմերին և Համատեղ կոմիտեին պետք է ծանուցի ոչ ուշ, քան պատասխանող Կողմի կողմից պահանջ ստանալու օրվանից 45 օր հետո, կամ եթե սկզբնական կոլեգիան չի կարող ստեղծվել իր սկզբնական անդամների կազմով, ապա այն օրվանից 45 օր հետո, երբ նշանակվում է նորաստեղծ կոլեգիայի վերջին անդամը: Չիջումները կամ այլ պարտավորություններ չեն կասեցվում, քանի դեռ կոլեգիան սույն պարբերության համաձայն չի կայացրել իր որոշումը: Չիջումների կամ այլ պարտավորությունների կասեցումը պետք է համապատասխանի այդ որոշմանը:

ՀՈԴՎԱԾ 5.24. Իրավական պաշտպանության ժամանակավոր միջոցների ընդունումից հետո համապատասխանության ապահովման համար ձեռնարկված ցանկացած միջոցի վերանայումը

1. Վերջնական զեկույցի վերաբերյալ կոլեգիայի որոշմանը համապատասխանության ապահովման համար ձեռնարկված միջոցի մասին պատասխանող Կողմի կողմից բողոք ներկայացրած Կողմին և Համատեղ կոմիտեին ծանուցելու դեպքում՝

ա) այն իրավիճակում, երբ զիջումներ կամ այլ պարտավորություններ կասեցնելու իրավունքը բողոքը ներկայացրած Կողմի կողմից 5.23 հոդվածի համաձայն իրացվել է, բողոք ներկայացրած Կողմը ոչ ուշ, քան ծանուցումն ստանալու օրվանից 40 օր հետո դադարեցնում է զիջումների կամ այլ պարտավորությունների կասեցումը՝ բացառությամբ 2-րդ պարբերության մեջ նշված դեպքերի, կամ

բ) այն իրավիճակում, երբ անհրաժեշտության դեպքում համաձայնություն է ձեռք բերվել փոխհատուցման մասին, պատասխանող Կողմը կարող է դադարեցնել այդ փոխհատուցման միջոցի կիրառումը ոչ ուշ, քան ծանուցումն ստանալու օրվանից 40 օր հետո՝ բացառությամբ 2-րդ պարբերության մեջ նշված դեպքերի:

2. Եթե Կողմերը ծանուցումն ստանալու օրվանից 40 օրվա ընթացքում համաձայնություն ձեռք չեն բերում այն հարցի վերաբերյալ, թե արդյոք 1-ին պարբերության համաձայն ծանուցված միջոցը համապատասխանում է համապատասխան վերաբերելի դրույթներին, բողոք ներկայացրած Կողմը հարցն

ուսումնասիրելու համար գրավոր պահանջ է ներկայացնում սկզբնական կոլեգիային: Նման պահանջի մասին միաժամանակ ծանուցվում են պատասխանող Կողմը և Համատեղ կոմիտեն: Կոլեգիայի որոշման մասին Կողմերը և Համատեղ կոմիտեն պետք է ծանուցվեն ոչ ուշ, քան պահանջը ներկայացվելու օրվանից 30 օր հետո: Եթե կոլեգիան որոշում է, որ 1-ին պարբերության համաձայն ծանուցված միջոցը համապատասխանում է վերաբերելի դրույթներին, ապա զիջումների կամ այլ պարտավորությունների կամ փոխհատուցում կիրառելու միջոցի կասեցումը, կոնկրետ իրավիճակից ելնելով, դադարեցվում է ոչ ուշ, քան որոշումն ընդունվելու օրվանից 15 օր հետո: Եթե կոլեգիան որոշում է, որ ծանուցված միջոցը միայն մասամբ է համապատասխանում վերաբերելի դրույթներին, ապա արտոնությունների կամ այլ պարտավորությունների կամ փոխհատուցման միջոցի կասեցման մակարդակը կոլեգիայի որոշման լույսի ներքո համապատասխանեցվում է:

ՀՈԴՎԱԾ 5.25. Վարույթի կասեցումը կամ դադարեցումը

Երկու Կողմերի կողմից գրավոր այդպիսի պահանջ ներկայացվելու դեպքում կոլեգիայի աշխատանքը Կողմերի կողմից համաձայնեցված և այդպիսի պահանջ ներկայացնելու օրվանից հետո 12 հաջորդական ամիսները չգերազանցող ժամկետով կասեցվում է: Կոլեգիայի աշխատանքը կասեցվելու դեպքում սույն բաժնով սահմանված համապատասխան ժամկետները երկարաձգվում են նույն ժամկետով, որով կասեցվել է կոլեգիայի աշխատանքը: Կոլեգիան վերսկսում է իր աշխատանքը Կողմերի գրավոր պահանջի հիման վրա՝ նախքան կասեցման ժամկետի ավարտը: Եթե կոլեգիայի աշխատանքը կասեցվել է 12 հաջորդական ամիսներից ավելի ժամկետով, ապա կոլեգիայի լիազորությունները դադարում են, և վեճերի կարգավորման ընթացակարգը դադարեցվում է:

ՀՈԴՎԱԾ 5.26. Հարթակի ընտրությունը

1. Սույն հոդվածով այլ բան նախատեսված չլինելու դեպքում սույն գլխով չի սահմանափակվում Կողմերի իրավունքները դիմելու այլ միջազգային առևտրային համաձայնագրերի շրջանակներում, որի անդամ են Կողմերը, վեճերի կարգավորման այլ հասանելի ընթացակարգերի օգնությանը:

2. Եթե սույն Համաձայնագրի կամ այլ միջազգային համաձայնագրի շրջանակներում, որի անդամ են Կողմերը, այդ թվում՝ ԱՀԿ համաձայնագրի շրջանակներում կոնկրետ միջոցի վերաբերյալ վեճ է առաջանում, ապա բողոք ներկայացրած Կողմը կարող է ընտրել վեճի կարգավորման հարթակը:

3. Կողմի կողմից հարթակն ընտրելուց և սույն գլխի կամ այլ միջազգային համաձայնագրի շրջանակներում 2-րդ պարբերության մեջ նշված կոնկրետ միջոցի մասով վեճի կարգավորման վարույթ հարուցելուց անմիջապես հետո կօգտագործվի ընտրված հարթակը՝ բացառելով մնացած բոլորը՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ առաջինն ընտրված հարթակն իրավազորության հետ կապված կամ դատավարական պատճառներով չկարողանա որոշում կայացնել վեճի առարկա հարցերի վերաբերյալ:

4. 3-րդ պարբերության նպատակներով՝

ա) սույն գլխի շրջանակներում վեճի կարգավորման վարույթը հարուցված է

համարվում այն դեպքում, երբ Կողմերից մեկը 5.8 հոդվածին համապատասխան պահանջում է կոլեգիայի ստեղծում,

բ) ԱՀԿ համաձայնագրի շրջանակներում վեճի կարգավորման վարույթը հարուցված է համարվում այն դեպքում, երբ Կողմերից մեկը ՎԿՊ-ի 6-րդ հոդվածին համապատասխան պահանջում է կոլեգիայի ստեղծումը, և

գ) ցանկացած այլ համաձայնագրի շրջանակներում վեճի կարգավորման վարույթը հարուցված է համարվում այդ համաձայնագրի վերաբերելի դրույթներին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 5.27. Ծախսերը

1. Եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ, ապա կոլեգիայի աշխատանքի հետ կապված ծախսերը և դրա վարույթների իրականացման հետ կապված մյուս ծախսերը հավասարապես կրում են երկու Կողմերը:

2. Կողմերից յուրաքանչյուրը կրում է կոլեգիայի վարույթների մասով իր սեփական ծախքերն ու իրավաբանական ծախսերը:

ՀՈԴՎԱԾ 5.28. Փոխհամաձայնեցված լուծումը

1. Կողմերը կարող են ցանկացած պահի ձեռք բերել փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծում 5.3 հոդվածում նշված ցանկացած վեճի կապակցությամբ:

2. Եթե կոլեգիայի ընթացակարգի ընթացքում ձեռք է բերվել փոխադարձաբար համաձայնեցված լուծում, ապա Կողմերն այդ լուծման մասին համատեղ ծանուցում են կոլեգիայի նախագահին: Այդպիսի ծանուցում ստանալուց անմիջապես հետո կոլեգիայի աշխատանքը դադարեցվում է:

3. Կողմերից յուրաքանչյուրը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցներ՝ փոխհամաձայնեցված լուծումը համաձայնեցված ժամկետում իրականացնելու համար:

4. Իրագործող Կողմը ոչ ուշ, քան համաձայնեցված ժամկետի ավարտին մյուս Կողմին գրավոր տեղեկացնում է փոխհամաձայնեցված լուծման իրականացման համար ձեռնարկված ցանկացած միջոցի մասին:

ՀՈԴՎԱԾ 5.29. Ժամկետները

1. Սույն գլխում սահմանված բոլոր ժամկետները հաշվարկվում են օրացուցային օրերով այն գործողությանը կամ փաստին հաջորդող օրվանից, որին վերաբերում են, եթե սույն գլխով այլ բան նախատեսված չէ:

2. Սույն գլխում նշված ցանկացած ժամկետ կարող է փոփոխվել Կողմերի փոխհամաձայնությամբ:

ՀՈԴՎԱԾ 5.30. Հավելվածները

Համատեղ կոմիտեն կարող է փոփոխություններ կատարել VII (Կոլեգիայի ընթացակարգային կանոնները) և VIII (Կոլեգիայի անդամների և սույն Համաձայնագրի շրջանակներում վեճերի կարգավորման վարույթներում ներգրավված այլ անձանց վարքագծի կանոնակարգ) հավելվածներում:

ԳԼՈՒԽ 6
ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 6.1. Համատեղ կոմիտեն

1. Կողմերը սույնով ստեղծում են Համատեղ կոմիտե:

2. Համատեղ կոմիտեն՝

ա) կազմված է Կողմերի ներկայացուցիչներից, և

բ) կարող է ստեղծել մշտական կամ ժամանակավոր ենթակոմիտեներ կամ աշխատանքային խմբեր և իր որոշ լիազորություններ փոխանցել վերջիններիս:

3. Համատեղ կոմիտեն հանդիպում է սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում: Դրանից հետո այն հանդիպում է երկու տարին մեկ անգամ՝ սույն Համաձայնագրի հետ կապված ցանկացած հարց քննարկելու համար, եթե Կողմերն այլ համաձայնություն ձեռք չեն բերել: Համատեղ կոմիտեի հերթական նիստերն անցկացվում են Կողմերի պետությունների տարածքներում՝ հաջորդաբար:

4. Համատեղ կոմիտեն նաև անցկացնում է արտահերթ նիստեր՝ ցանկացած Կողմի կողմից նման պահանջ ստանալու օրվանից հետո՝ առանց անհարկի ուշացման:

5. Համատեղ կոմիտեի գործառույթները հետևյալն են.

ա) սույն Համաձայնագրի իրականացման արդյունքների և ընդհանուր գործողության վերանայում ու գնահատում՝ դրա նպատակների և այն կիրառելու ընթացքում ձեռք բերված փորձի համատեքստում,

բ) սույն Համաձայնագրում ցանկացած Կողմի առաջարկությամբ փոփոխություն կատարելու հարցի դիտարկում՝ ներառյալ սույն Համաձայնագրի շրջանակներում զիջումների մասով փոփոխություններ կատարելը,

գ) Կողմերի միջև սույն Համաձայնագրի մեկնաբանման կամ կիրառման մասով առաջացող վեճերի բարեկամաբար լուծելուն ձգտում,

դ) սույն Համաձայնագրի շրջանակներում ստեղծված բոլոր ենթակոմիտեների և աշխատանքային խմբերի աշխատանքի վերահսկում և համակարգում,

ե) սույն Համաձայնագրի գործողության վրա ազդող ցանկացած հարցի քննարկում,

զ) Կողմերից որևէ մեկի կողմից պահանջի դեպքում սույն Համաձայնագրի դրույթների փոխադարձաբար համաձայնեցված մեկնաբանության մասին առաջարկության ներկայացում,

է) սույն Համաձայնագրով նախատեսված որոշումների ընդունում և առաջարկությունների ներկայացում, և

ը) Կողմերի համաձայնությամբ այլ գործառույթների իրականացում:

6. Համատեղ կոմիտեն սահմանում է իր աշխատակարգի կանոնները:

7. Համատեղ կոմիտեի և որևէ մշտական կամ ժամանակավոր ենթակոմիտեի հանդիպումները կարող են անցկացվել անձամբ կամ Կողմերի կողմից որոշված ցանկացած այլ միջոցով:

ՀՈԴՎԱԾ 6.2. Հաղորդակցությունը

1. Կողմերից յուրաքանչյուրը նշանակում է կոնտակտային անձ՝ սույն

Համաձայնագրին վերաբերող ցանկացած հարցով Կողմերի միջև պաշտոնական հաղորդակցությունն ապահովելու և դյուրացնելու համար:

2. Սույն Համաձայնագրին առնչվող ամբողջ պաշտոնական հաղորդակցությունն իրականացվում է անգլերեն:

ԳԼՈՒԽ 7
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 7.1. Հավելվածներ և ծանոթագրություններ

Սույն Համաձայնագրի հավելվածներն[8] ու ծանոթագրությունները կազմում են սույն Համաձայնագրի անբաժանելի մասը:

ՀՈԴՎԱԾ 7.2. Փոփոխությունները

Ցանկացած Կողմ կարող է սույն Համաձայնագրում փոփոխություններ կատարելու համար առաջարկություններ ներկայացնել Համատեղ կոմիտե՝ վերջինիս կողմից քննարկման և առաջարկություններ ներկայացնելու համար:

1. Սույն Համաձայնագրում փոփոխությունները Համատեղ կոմիտեի կողմից առաջարկություն ներկայացվելուց հետո ուղարկվում են Կողմերին՝ տվյալ Կողմերի սահմանադրական պահանջներին կամ իրավական ընթացակարգերին համապատասխան վավերացման, ընդունման կամ հաստատման համար:

2. Սույն Համաձայնագրի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 7.5 հոդվածում նախատեսված նույն կարգով, եթե Կողմերի համաձայնությամբ այլ բան նախատեսված չէ:

ՀՈԴՎԱԾ 7.3. Միացումը

1. Ցանկացած պետություն կարող է միանալ սույն Համաձայնագրին այն պայմաններով, որոնք կարող են համաձայնեցվել Կողմերի և միացող պետության միջև՝ Կողմերի և միացող պետության կիրառելի իրավական պահանջներին ու ընթացակարգերին համապատասխան Կողմերի փոխադարձ գրավոր համաձայնեցումից և հաստատումից հետո:

2. Կողմերի փոխադարձ գրավոր համաձայնեցումը և հաստատումն իրականացվում է սույն Համաձայնագրի անբաժան մաս կազմող առանձին արձանագրության ձևով, որն ուժի մեջ է մտնում սույն Համաձայնագրով նախատեսված նույն ընթացակարգերին համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 7.4. Գործողությունը և դադարեցումը

1. Սույն Համաձայնագիրը վավեր է անորոշ ժամկետով:

2. Ցանկացած Կողմ կարող է դադարեցնել սույն Համաձայնագիրը՝ մյուս Կողմին գրավոր ծանուցելով, և այդպիսի դադարեցումն ուժի մեջ է մտնում ծանուցման օրվանից

---

[8] Ավելի ստույգ, սույն Համաձայնագրի և Հավելվածների դրույթների միջև ցանկացած անհամապատասխանության դեպքում գերակայում են սույն Համաձայնագրի դրույթները, եթե Հավելվածում հստակորեն այլ բան նշված չէ:

Սույն Համաձայնագիրը կազմված է երկու բնօրինակից, յուրաքանչյուրը՝ հայերեն, արաբերեն և անգլերեն: Բոլոր տեքստերը հավասարազոր են: Մեկնաբանման հետ կապված ցանկացած անհամապատասխանության դեպքում գերակայում է անգլերեն տեքստը:

Ի ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆ ՈՐԻ՝ ներքոստորագրյալները, պատշաճ կերպով լիազորված լինելով իրենց համապատասխան կառավարությունների կողմից, ստորագրեցին սույն Համաձայնագիրը:

ԿԱՏԱՐՎԱԾ է Աբու Դաբի-ում 2026 թվականի փետրվարի 5-ին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝	ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՑՅԱԼ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ՝

ՀԱՎԵԼՎԱԾ I
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՐԻ ՄԱՍՈՎ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՑՅԱԼ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑԱՆԿ

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՆՇՈՒՄ

1. Սույն փաստաթղթում սահմանվում են Արաբական Միացյալ Էմիրությունների (ԱՄԷ) Հատուկ հանձնառությունների ժամանակացանկը՝ համաձայն «Ծառայությունների և ներդրումների առևտրի մասին» ԱՄԷ-Հայաստան համաձայնագրի (ԾՆԱՀ) «Ծառայությունների առևտուրը» գլխի: Այս ներածական ծանոթագրությունը պետք է դիտարկվի որպես ԱՄԷ-ի ժամանակացանկի անբաժանելի մաս:

2. Ժամանակացանկը կազմվել է MTN.GNS/W/120 փաստաթղթում ներկայացված ծառայությունների ոլորտային դասակարգման ցանկի հիման վրա: ՀԱԴ կոդերին հղումները վերաբերում են Հիմնական ապրանքների ժամանակավոր դասակարգման մեջ օգտագործվող ՀԱԴ կոդերին (Վիճակագրական փաստաթղթերի M շարքի թիվ 77, Տնտեսական և սոցիալական հարցերի միջազգային վարչություն, Միավորված ազգերի կազմակերպության վիճակագրական բյուրո, Նյու Յորք, 1991 թվական) և նախատեսված են հանձնառությունների շրջանակը սահմանելու համար, եթե այլ բան նշված չէ:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Ի. ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
ՍՈՒՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑԱՆԿՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐՆ ՈՒ ԵՆԹԱՈԼՈՐՏՆԵՐԸ[9]			
	3) Առևտրային ներկայությունն ապահովվում է՝ i) ներկայացուցչության կամ մասնաճյուղի միջոցով՝ առանց օտարերկրյա կապիտալի մասնակցության սահմանափակման (շնորհվում է 100% օտարերկրյա սեփականության իրավունք), կամ ii) ստորև նշված կոնկրետ ոլորտներում սահմանված առավելագույն օտարերկրյա մասնակցություն ունեցող ընկերության գրանցման միջոցով, որը պետք է լինի ԱՄԷ օրենսդրությամբ թույլատրված իրավական ձևերից որևէ մեկով: Որոշ կոնկրետ ոլորտների և ենթաոլորտների դեպքում առևտրային ներկայությունը կարող է պայմանավորված լինել	3) Հողի և անշարժ գույքի ձեռքբերումը թույլատրված չէ օտարերկրացիներին կամ այն ընկերություններին, որոնցում օտարերկրյա քաղաքացիները բաժնեմաս ունեն: Այնուամենայնիվ, ԱՄԷ-ում գործունեություն ծավալելու թույլտվություն ունեցող օտարերկրյա ընկերությունները կարող են սեփականության իրավունքով ունենալ հող և անշարժ գույք միայն այնքանով, որքանով անհրաժեշտ է իրենց գործունեությունն իրականացնելու համար՝ Դաշնային և Էմիրությունների մակարդակներում անշարժ գույքի սեփականության իրավունքը կարգավորող օրենքների և կանոնակարգերի համաձայն թույլատրված կարգով և դրանց համապատասխան: i) Կառավարության կողմից	- Ներ կորպորատիվ փոխադրվող ների կանանց/ամուսինների աշխատանքի իրավունքը շնորհվում է ԱՄԷ-ի աշխատանքային օրենսդրության համաձայն: - Թափանցիկություն. աշխատանքի, բնակության և աշխատանքային թույլտվություններ մասով օրենքներին վերաբերող բոլոր գիտակարգերի հրապարակված են

[9] ԱՄԷ-ն որևէ հանձնառություն չի ստանձնի էներգետիկայի և էներգետիկայի հետ կապված ծառայությունների ոլորտում: Այս առաջարկը չի ներառում այդ ծառայությունների մասով որևէ հանձնառություն:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	տեխնոլոգիաների փոխանցման, Գիտահետազոտական և կոնստրուկտորական ծրագրերի, տեխնիկական աջակցության և տեղական մարդկային ռեսուրսների կրթության ու վերապատրաստման ձևով արտահայտվող առավելություններով: iii) Ազատ գոտիներ՝ Ազատ գոտիներում թույլատրվում է 100% օտարերկրյա սեփականություն՝ ստորև նշված կոնկրետ ենթաոլորտներում սահմանված կարգով: 4) Առանց սահմանափակումների՝ բացառությամբ հետևյալ կատեգորիաներում ներառված ֆիզիկական անձանց մուտքի կամ ժամանակավոր կացության վերաբերյալ միջոցների: **Ա. Բիզնես այցելուներ** ԱՄԷ-ից վարձատրություն չստացող և հանրությանն ուղղակի վաճառք չիրականացնող կամ ծառայություններ չմատուցող, գործարար հանդիպումների, գործարար կապերի հաստատման, այդ թվում՝ ծառայությունների վաճառքի վերաբերյալ	սուբսիդավորված ծառայությունները կարող են վերաբերել միայն ԱՄԷ քաղաքացիներին: ii) Օտարերկրյա քաղաքացիները կամ օտարերկրյա բաժնեմաս ունեցող ընկերությունները կարող են պարտավոր լինել վճարելու ուղղակի հարկեր ԱՄԷ-ում կատարած աշխատանքից կամ գործողություններից ստացված եկամտի համար, մինչդեռ տեղական ծառայություններ մատուցողները կամ ԱՄԷ տեղական ընկերությունները կարող են պարտավոր չլինել վճարելու նմանատիպ հարկեր՝ հաշվի առնելով ԾԱԳՀ-ի XIV հոդվածի «դ» պարբերության դրույթները: 4) Առանց սահմանափակումների՝ բացառությամբ շուկայի հասանելիությանն առնչվող սյունակում նշված ֆիզիկական անձանց կատեգորիաներին վերաբերող միջոցների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	բանակցությունների և (կամ) այլ նմանատիպ գործողությունների մասնակցելու, ինչպես նաև ԱՄԷ-ում առևտրային ներկայություն հաստատելու նախապատրաստման նպատակով ԱՄԷ-ում գտնվող ֆիզիկական անձ. Այս կատեգորիայում ներառված անձանց մուտքը և կացությունը չպետք է լինի ավելի քան 90 օր ցանկացած 12-ամսյա ժամանակահատվածում: **Բ. Ներկորպորատիվ փոխադրվողներ** Ներկորպորատիվ փոխադրվողներ՝ կառավարիչներ, գործադիր տնօրեններ և մասնագետներ (ինչպես սահմանված է ստորև), որոնք ԱՄԷ մուտք գործելու դիմումի ամսաթվից առաջ առնվազն մեկ տարի ժամանակահատվածով աշխատել են ԱՄԷ-ից դուրս գտնվող մեկ այլ Կողմի իրավաբանական անձի կազմում և տեղափոխվում են վերոնշյալ իրավաբանական անձի ԱՄԷ-ում գտնվող մասնաճյուղ կամ դուստր ձեռնարկություն: Մուտքը		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	կախված կլինի հետևյալ պայմաններից. i) Կառավարիչների, գործադիր տնօրենների և մասնագետների թիվը սահմանափակվում է յուրաքանչյուր ծառայություն մատուցողի կառավարիչների, գործադիր տնօրենների և մասնագետների ընդհանուր թվի 50%-ի չափով. ii) Նրանց մուտքը երեք տարի ժամկետով է՝ լրացուցիչ տարիներով երկարաձգման հնարավորությամբ. iii) Նրանց կացությունն ԱՄԷ-ում կարգավորվում է ԱՄԷ աշխատանքի և ներգաղթի օրենքներով: **<u>Սահմանումները</u>** <u>Կառավարիչներ.</u> կազմակերպությունում աշխատող անձինք, որոնք հիմնականում պատասխանատու են կազմակերպության կամ կազմակերպության որևէ վարչության կամ ստորաբաժանման ղեկավարման համար, վերահսկում են վերահսկման, մասնագիտական կամ կառավարչական		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	գործառույթներ իրականացնող այլ աշխատակիցների աշխատանքը և հսկողություն են իրականացնում դրա նկատմամբ, ունեն անձամբ աշխատանքի ընդունելու կամ աշխատանքից ազատելու կամ աշխատանքի ընդունելու, աշխատանքից ազատելու առաջարկություն ներկայացնելու կամ անձնակազմի հետ կապված այլ գործողություններ (օրինակ՝ պաշտոնի բարձրացում կամ արձակուրդի թույլտվություն) կատարելու իրավասություն և իրականացնում են հայեցողական լիազորություններ առօրյա գործունեության նկատմամբ. դա չի վերաբերում վերահսկման գործառույթներ իրականացնող առաջին մակարդակի աշխատակիցներին, եթե վերահսկվող աշխատակիցները մասնագետներ չեն, ինչպես նաև այն աշխատակիցներին, որոնք հիմնականում կատարում են ծառայության մատուցման համար անհրաժեշտ առաջադրանքներ: <u>Գործադիր տնօրեններ.</u> Կազմակերպությունում աշխատող		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	անձինք, որոնք հիմնականում պատասխանատու են կազմակերպության կառավարման համար, սահմանում են կազմակերպության նպատակներն ու քաղաքականությունը, իրականացնում են լայն լիազորություններ որոշումներ կայացնելու հարցում և ստանում են միայն ընդհանուր վերահսկողություն կամ ուղղորդում բարձրաստիճան ղեկավարների, տնօրենների խորհրդի կամ բիզնեսի բաժնետերերի կողմից: Գործադիր տնօրեններն ուղղակիորեն չեն կատարում առաջադրանքներ՝ կապված կազմակերպության ծառայության կամ ծառայությունների իրական մատուցման հետ: <u>Մասնագետներ.</u> կազմակերպությունում աշխատող անձինք, որոնք տիրապետում են տվյալ ոլորտին առնչվող բարձր մակարդակի գիտելիքների, ինչպես նաև կազմակերպության մատուցած ծառայությունների,		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	գիտահետազոտական սարքավորումների, տեխնիկաների կամ կառավարման վերաբերյալ սեփականություն հանդիսացող գիտելիքների:		
II. ՈԼՈՐՏԻՆ ՀԱՏՈՒԿ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
1. ԲԻԶՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. <u>Մասնագիտական ծառայություններ</u> ա. Իրավաբանական ծառայություններ (ՀԱԴ 861) Խորհրդատվություն այն իրավազորության իրավունքի վերաբերյալ, որտեղ ծառայություններ մատուցողը որակավորված է որպես իրավաբան, ինչպես նաև միջազգային իրավունքի վերաբերյալ (ՀԱԴ 861-ի մաս):	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) ԱՄԷ քաղաքացի չհանդիսացող իրավաբանները չեն կարող հանդես գալ ԱՄԷ դատարաններում կամ պաշտոնական մարմինների առջ կամ կատարել նոտարական գործառույթներ: 4) Սահմանափակումներ չկան բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ. Հաշվապահական, աուդիտորական և հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ (ՀԱԴ 8621 և 8622)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց 2 տարի հետո օտարերկրյա մասնակցությունը կթույլատրվի մինչ 100%-ի չափով	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	4) Սահմանափակումներ չկան բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
գ. Հարկային ծառայություններ (ՀԱԴ 8630) Միայն հետ՛յալ ենթաոլորտները՝ - Բիզնեսի հարկային պլանավորում և խորհրդատվություն (ՀԱԴ 86301) - Բիզնեսի հարկային հաշվետվությունների կազմման և վերանայման ծառայություններ (ՀԱԴ 86302)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ. Ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8671) ե. Ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8672) զ. Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8673) է. Քաղաքաշինական պլանավորման և քաղաքային լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8674)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ը. Բժշկական և ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
թ. Անասնաբուժական ծառայություններ	1) Չկան	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
(ՀԱԴ 93201)	2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. <u>Համակարգչային և հարակից ծառայություններ</u> ա. Համակարգչային սարքավորումը տեղադրելու հետ կապված խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 841) բ. Ծրագրային ապահովման ծառայություններ (ՀԱԴ 842) գ. Տվյալների մշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 843) դ. Տվյալների բազայի հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 844) ե. Գրասենյակային մեքենաների և սարքավորումների, այդ թվում՝ համակարգիչների սպասարկման և վերանորոգման ծառայություններ (ՀԱԴ 845) զ. Այլ համակարգչային ծառայություններ (ՀԱԴ 849)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. <u>Գիտահետազոտական և կոնստրուկտորական ծառայություններ</u> ա. Բնական գիտությունների ոլորտում հետազոտությունների և մշակումների	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
ծառայություններ (ՀԱԴ 851) բ. Հումանիտար և սոցիալական գիտությունների ոլորտում հետազոտությունների և մշակումների ծառայություններ (ՀԱԴ 852) գ. Միջգիտակարգային հետազոտությունների և մշակումների ծառայություններ (ՀԱԴ 853)	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Վարձույթի և լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորի (բացառությամբ ավտոմեքենաների վարձակալության և լիզինգի ծառայությունների) ա. Նավերի մասով (ՀԱԴ 83103) բ. Այլ տրանսպորտային սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83101 + 83102 + 83105) գ. Այլ մեքենաների և սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83106 – 83109)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ե. <u>Այլ բիզնես ծառայություններ</u> ա. Գովազդային ծառայություններ (ՀԱԴ 871)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ. Շուկայի հետազոտության և հանրային	1) Չկան	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
կարծիքի հարցման ծառայություններ (ՀԱԴ 864)	2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց 2 տարի հետո օտարերկրյա մասնակցությունը կթույլատրվի մինչ և 100%-ի չափով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ. Կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8650) դ. Կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 8660) ե. Տեխնիկական փորձարկման և վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
զ. Արտադրության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 884+885՝ բացառությամբ 88442-ի)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց 2 տարի հետո օտարերկրյա մասնակցությունը կթույլատրվի մինչև 100%-ի չափով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
է. Գիտական և տեխնիկական խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ը. Սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (բացառությամբ ծովային նավերի, օդանավերի կամ այլ տրանսպորտային սարքավորումների) (ՀԱԴ 633+ 8861- 8866)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
թ. Շենքերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 874)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժ. Լուսանկարչական ծառայություններ (ՀԱԴ 8750)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ի. Փաթեթավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 8760)	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
լ. Տպագրության և հրատարակչության ծառայություններ (ՀԱԴ 88442)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է մինչև 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
խ. Ժողովների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 87909)*	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ծ. Այլ (ՀԱԴ 8790)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: ՀԱԴ 87905-ի համար չկան: 4) Սահմանափակումներ չկան	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան	

* Հետևյալ նշանը՝ (*), ցույց է տալիս, որ նշված ծառայությունը դասակարգման ցանկում որևէ տեղ նշված՝ ՀԱԴ-ի ավելի ընդհանուր տարրի բաղադրիչ է:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Մակերևույթի ուսումնասիրության ծառայություններ (ՀԱԴ V1.1 8353) Քարտեզագրման ծառայություններ (ՀԱԴ V1.1 8354)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով և ենթակա է ԱՄԷ իրավասու մարմինների հաստատմանը: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
2. ԿԱՊԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Փոստային կապի ծառայություններ (ՀԱԴ 7511) Միայն փաստաթղթերի, նամակների և ծանրոցների մշակում	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Սուրհանդակային ծառայություններ (ՀԱԴ 7512)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ			
ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ Ստանձնած հանձնառությունները հիմնված են ԱՀԿ հետևյալ փաստաթղթերով նախատեսված՝ ժամանակացույցը կազմելու սկզբունքների վրա. «Հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների առնչությամբ հանձնառությունների ժամանակացույցը կազմելու վերաբերյալ			

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
ծանոթագրություններ» (S/GBTAV/2/Rev.1), «Հաճախականությունների տիրույթի առկայության առումով շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ» (S/GBT/W/3): Հիմնական հեռահաղորդակցության մասով այս ժամանակացանկը չի ներառում ԱՄԷ-ի հեռահաղորդակցության և Հեռահաղորդակցության ու թվային կառավարման կարգավորող մարմնի (ՀԹԿԿՄ (TDRA)) կարգավորող շրջանակի համաձայն հեռարձակման որևէ ծառայություն տարբեր հարցերի առնչությամբ, ներառյալ սպեկտրի լիցենզիան, սակայն չսահմանափակվելով դրանով[10]:			
	3) ԱՄԷ-ում տեղակայված ցանկացած ցանց պետք է շահագործվի ԱՄԷ-ում գրանցված ընկերության կողմից, որի օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով:		
ա. Ձայնային հեռախոսային ծառայություններ (ՀԱԴ 7521) բ. Փաթեթների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ (ՀԱԴ 7523**) գ. Շղթաների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ (ՀԱԴ 7523**) դ. Տելեքսային կապի ծառայություններ (ՀԱԴ 7523**) ե. Հեռագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 7522**) զ. Ֆաքսիմիլային ծառայություններ (ՀԱԴ 7521** + 7529**)	1) Հեռահաղորդակցության ծառայություններ կարող են մատուցել միայն առևտրային ներկայություն ունեցող ընկերությունները: 2) Չկան 3) Դուոպոլիա: ՀԹԿԿՄ-ն պետք է դիտարկի դուոպոլիային մասնակցելու համար լրացուցիչ մատակարարների ներգրավման հնարավորությունը: Անհրաժեշտ է առևտրային ներկայություն և ենթակա է օտարերկրյա մասնակցության չափի 49%	1) Չկան՝ բացառությամբ «Շուկայի հասանելիության սահմանափակումները» սյունակում նշվածների: 2) Չկան՝ բացառությամբ «Շուկայի հասանելիության սահմանափակումները» սյունակում նշվածների: 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

[10] «Հեռարձակման ծառայությունները» սահմանվում է որպես ռադիոկապի ծառայություն, որի դեպքում նախատեսված է հաղորդումների անմիջական ընդունում լայն հասարակության կողմից, ներառյալ ձայնային հաղորդումները, հեռուստատեսային հաղորդումները կամ հաղորդումների այլ տեսակներ: ԱՄԷ-ի «Հեռահաղորդակցությունների մասին» օրենքում հեռարձակումը հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների մաս չէ:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
է. Մասնավոր վարձակալված կապուղիներով ծառայություններ (ՀԱԴ 7522** + 7523**) ը. Էլեկտրոնային փոստ (ՀԱԴ 7523**) թ. Ձայնային փոստ (ՀԱԴ 7523**) ժ. Տեղեկությունների և տվյալների բազայի առցանց առբերում (ՀԱԴ 7523**) ժա. Տվյալների էլեկտրոնային փոխանակում (ՏԵՓ) (ՀԱԴ 7523) ժբ. Կատարելագործված/արժեք ավելացնող ֆաքսիմիլային ծառայություններ, այդ թվում՝ պահեստավորման և փոխանցման, պահեստավորման և առբերման ծառայություններ (ՀԱԴ 7523**) ժգ. Ծածկագրի և հաղորդակարգի (protocol) փոխարկում (կիրառելի չէ)	սահմանափակման: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
3. <u>ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</u>			
Ա. <u>Շենքերի ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ</u> (ՀԱԴ 512) Բ. <u>Քաղաքացիական ճարտարագիտության ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ</u> (ՀԱԴ 513) Գ. <u>Մոնտաժման և հավաքման աշխատանքներ</u> (ՀԱԴ 514+516) Դ. <u>Շենքերի ավարտական և հարդարման աշխատանքներ</u> (ՀԱԴ 517)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) i) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: ii) Մեծածավալ ենթակառուցվածքային նախագծերի, ինչպիսիք են օդանավակայանները, մայրուղիները և սպորտային	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Ե. Այլ Նախամոնտաժման աշխատանքներ շինհրապարակներում (ՀԱԴ 511) Հատուկ շինարարական աշխատանքներ՝ ըստ առանձին մասնագիտությունների (ՀԱԴ 515) Շենքերի կառուցման կամ ապամոնտաժման կամ քաղաքացիական ինժեներական աշխատանքների համար սարքավորումների վարձակալության ծառայություններ օպերատորի հետ միասին (ՀԱԴ 518)	կառույցները, ինչպես նաև 450 միլիոն ԱՄՆ դոլարը գերազանցող նախագծերի դեպքում օտարերկրյա մասնակցության չափը թույլատրվում է մինչև 100%: Ավելի ստույգ, այս «ii» կետի համաձայն ստեղծված օտարերկրյա ընկերություններին չի թույլատրվում մասնակցել 450 միլիոն ԱՄՆ դոլարից պակաս արժողությամբ որևէ նախագծի: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
4. ԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 622)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Մանրածախ առևտրի ծառայություններ Սննդի մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 631) Սնունդ չհանդիսացող ապրանքների մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 632)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Մեքենաների վաճառք (ՀԱԴ 6111) Մեքենաների մասերի և աքսեսուարների վաճառք (ՀԱԴ 6113) Մոտոցիկլետների և ձյունագնաց ավտոմեքենաների, ինչպես նաև դրանց հետ կապված մասերի ու աքսեսուարների վաճառք (ՀԱԴ 6121)	հատվածում նշվածների:		
Գ. Ֆրանչայզինգ (ՀԱԴ 8929)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
5. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Միջնակարգ կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 922) Բ. Բարձրագույն կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 923) Գ. Չափահասների կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 924) Դ. Այլ կրթական ծառայություններ՝ բացառությամբ հանրային կրթության	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Օտարերկրյա մասնակցության չափը թույլատրվում է մինչև 100%: ii) Հայաստանի ֆիզիկական անձինք կարող են պարտավոր լինել ստանալու թույլտվություն իրավասու մարմիններից կրթական հաստատություն հիմնելու և ղեկավարելու, ինչպես նաև դասավանդելու համար. սա կարող է պայմանավորված լինել նաև դպրոցի	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	շենքի պիտանիության և կրթության որակի բարձր մակարդակի ապահովման պայմանով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
6. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ (ՀԱԴ 9401) Բ. Աղբահանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9402) Գ. Սանիտարական և համանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9403)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Այլ Արտանետված գազերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 94040)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Կոնտամինացված/աղտոտված հողի և ջրի վերամշակում, վերականգնում (ՀԱԴ 94060-ի մաս)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Աղմուկի նվազեցման ծառայություններ (ՀԱԴ 9405)	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Բնության և լանդշաֆտի պաշտպանության ծառայություններ (ՀԱԴ 9406) Շրջակա միջավայրի պահպանության այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 9409)	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
7. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
<u>Հորիզոնական հանձնառություններ</u> Դուբայի միջազգային ֆինանսական կենտրոնում (ԴՄՖԿ (DIFC)) առևտրային ներկայության մասով թույլատրվում է մինչև 100% օտարերկրյա մասնակցություն հետևյալ գործունեության համար՝ բանկային ծառայություններ (ներդրումային բանկային գործունեություն, կորպորատիվ բանկային գործունեություն և մասնավոր բանկային գործունեություն), կապիտալի շուկաներ (բաժնետիրական կապիտալ, պարտքային պարտավորություններ, ածանցյալներ և առևտրային գործողություններ ապրանքային բորսայում), ակտիվների կառավարում և ֆոնդերի գրանցում, ապահովագրություն և վերաապահովագրություն, իսլամական ֆինանսավորման ծառայություններ, բիզնեսի մշակման գործողություններ և օժանդակ ծառայություններ:			
Ա. <u>Ապահովագրական և ապահովագրությանն առնչվող ծառայություններ</u>			
<u>Հորիզոնական հանձնառություններ</u> Ընդհանուր պայմաններ. ԱՄԷ-ում ծառայություն սպառողի՝ Հայաստանի տարածքում ծառայությունը գնելու հնարավորության նկատմամբ որևէ սահմանափակման բացակայությունը չի նշանակում պարտավորություն՝ թույլատրելու ռեզիդենտ չհանդիսացող ծառայություն մատուցողին զբաղվելու բիզնեսով կամ իրականացնելու ակտիվ մարքեթինգ ԱՄԷ տարածքում: Առևտրային ներկայությունը կարգավորվում է ԱՄԷ համապատասխան օրենքներում պարունակվող օտարերկրյա ընկերությունների լիցենզավորման և գրանցման վերաբերյալ դրույթներով: Ֆինանսական ծառայությունների վերաբերյալ ԱՀԿ-ի հավելվածի 2(ա) պարբերության համատեքստում ԱՄԷ-ն չպետք է զրկվի զգուշավորության նկատառումներից ելնելով այնպիսի միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից, ինչպիսիք են կապիտալի նկատմամբ նվազագույն պահանջները, գործառնական միջոցների նկատմամբ նվազագույն պահանջները և ձեռնարկատիրական գործունեության հաստատումը:			
i) ուղղակի ապահովագրությունը (ներառյալ համասապահովագրությունը)՝			
ա) Կյանք. Կյանքի և առողջության ապահովագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 81211 և ՀԱԴ 81212)	1) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 2) Սահմանափակումներ չկան	1) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 2) Սահմանափակումներ չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարման	3) Տնտեսական կարիքների թափանցիկ թեստը (ՏԿԹ) կիրառվում է նոր օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունների մասնաճյուղերի, ինչպես նաև գործող օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունների նոր մասնաճյուղերի առևտրային ներկայության նկատմամբ: Տնտեսական կարիքների այս թեստը հիմնված է այնպիսի չափանիշների վրա, ինչպիսիք են նոր ապահովագրական ծառայությունների մատուցումը, տեղական պահանջարկի աճը և միջազգային չափանիշներին համապատասխանությունը: Կյանքի և ոչ կյանքի ապահովագրական ընկերություններում ԱՄԷ-ի կապիտալի օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 25%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Ոչ կյանքի ապահովագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 8129)	1) Առևտրային ներկայությունը պարտադիր է բոլոր ոչ կյանքի	1) Առևտրային ներկայությունը պարտադիր է բոլոր ոչ կյանքի	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Ներառյալ դժբախտ պատահարներից ապահովագրական ծառայությունները	ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ ծովային և օդային ապահովագրության: Ծովային և օդային ապահովագրության համար չկան: 2) Առանց սահմանափակումների՝ բոլոր ոչ կյանքի ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ ծովային փոխադրումների և առևտրային օդային ապահովագրության: Ծովային և օդային ապահովագրության համար չկան: 3) - Տնտեսական կարիքների թափանցիկ թեստը (ՏԿԹ) կիրառվում է նոր օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունների մասնաճյուղերի, ինչպես նաև գործող օտարերկրյա ապահովագրական ընկերությունների նոր մասնաճյուղերի առևտրային ներկայության նկատմամբ: Տնտեսական կարիքների այս թեստը հիմնված է այնպիսի	ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ ծովային և օդային ապահովագրության: Ծովային և օդային ապահովագրության համար չկան: 2) Առանց սահմանափակումների՝ բոլոր ոչ կյանքի ապահովագրական ծառայությունների համար՝ բացառությամբ ծովային փոխադրումների և առևտրային օդային ապահովագրության: Ծովային և օդային ապահովագրության համար չկան: 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	չափանիշների վրա, ինչպիսիք են նոր ապահովագրական ծառայությունների մատուցումը, տեղական պահանջարկի աճը և միջազգային չափանիշներին համապատասխանությունը: - ԱՄԷ-ի կյանքի և ոչ կյանքի ապահովագրական ընկերությունների հետ համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումը թույլատրված չէ: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ նշվածների		
ii) Վերաապահովագրություն և ռետրոցեսիա Ապահովագրական այլ ծառայություններ, այլ տեղերում չդասակարգված (ՀԱԴ 81299)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
iii) Ապահովագրական միջնորդություն, ինչպես օրինակ՝ բրոքերային գործունեություն և գործակալական ծառայություններ Միայն ուղղակի ապահովագրությամբ զբաղվող միջնորդներ[11] (ՀԱԴ 8140**)	1) Առևտրային ներկայությունը պարտադիր է՝ բացառությամբ ծովային փոխադրումների և առևտրային օդային ապահովագրության և վերաապահովագրության	1) Չկան՝ բացառությամբ «Շուկայի հասանելիության սահմանափակումները» սյունակում նշվածների: 2) Չկան՝ բացառությամբ «Շուկայի հասանելիության	

[11] Ավելի ստույգ, «Ուղղակի ապահովագրություն» նշանակում է Կյանքի և առողջության ապահովագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 81211 և ՀԱԴ 81212) (բացառությամբ կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարման) և ոչ կյանքի ապահովագրական ծառայություններ (ներառյալ դժբախտ պատահարներից

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	միջնորդության ծառայությունների: Չկան ծովային փոխադրումների և առևտրային օդային ապահովագրության և վերաապահովագրության միջնորդության ծառայությունների համար: 2) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	սահմանափակումները» այունակում նշվածների: 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
iv) Ապահովագրական խորհրդատվություն (ՀԱԴ 81402)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ակտուարային ծառայություններ (ՀԱԴ 81404)	1) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ օտարերկրյա ծառայություն մատուցողը պետք է գրանցված լինի ԱՄԷ-ի էկոնոմիկայի	1) Չկան՝ բացառությամբ «Շուկայի հասանելիության սահմանափակումները» այունակում նշվածների:	

ապահովագրությունը (ՀԱԴ 8129):

** Նշանակում է, որ նշված ծառայությունը կազմում է ՀԱԴ համապատասխանության մեջ ընդգրկված գործունեության ընդհանուր շրջանակի միայն մի մասը:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	նախարարությունում: (Գրանցման պահանջը չի խոչընդոտում օտարերկրյա մատակարարին ծառայություններ մատուցել իր երկրի տարածքից դեպի ԱՄԷ-ի տարածք): 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Վնասի կարգավորման, ռիսկի գնահատման և պահանջների կարգավորման մասով ծառայություններ (ՀԱԴ 81403)	1) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 2) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 2) Պահանջվում է առևտրային ներկայություն 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. <u>Բանկային և այլ ֆինանսական ծառայություններ</u> (բացառությամբ ապահովագրության)			
v) Հանրությունից ավանդների և վերադարձման ենթակա այլ միջոցների ընդունում	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով.	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով: iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
vi) Բոլոր տեսակի փոխատվությունների տրամադրում, այդ թվում՝ սպառողական վարկեր, հիպոթեքային վարկեր, ֆակտորինգ և առևտրային գործարքների ֆինանսավորում	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան՝ բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան՝ գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
vii) Ֆինանսական լիզինգ	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
viii) Վճարման և դրամական փոխանցումների բոլոր ծառայությունները, այդ թվում՝ վարկային, վճարային և դեբետային քարտեր, ճամփորդական չեկեր և բանկային վճարագրեր	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
ix) Երաշխիքներ և հանձնառություններ	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
x) Հետևյալի առուվաճառք՝ իր հաշվին կամ հաճախորդների հաշվին, բորսայում, արտաբորսային շուկայում կամ այլ կերպ՝ Ա. Դրամական շուկայի գործիքներ (այդ թվում՝ չեկեր, մուրհակներ, ավանդային սերտիֆիկատներ) Բ. Արտարժույթ Գ. Ածանցյալ գործիքներ, որոնք ներառում են ֆյուչերսները և օպցիոնները, սակայն չեն սահմանափակվում դրանցով Դ. Փոխարժեքի և տոկոսադրույքի հետ կապված գործիքներ, այդ թվում՝ այնպիսի գործիքներ, ինչպիսիք են սվոփները, դրույքաչափի վերաբերյալ ֆորվարդային պայմանագրերը Ե. Փոխանցելի արժեթղթեր Զ. Այլ շրջանառվող գործիքներ և ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ ձուլակտորներ	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
xi) Արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցություն, այդ թվում՝ որպես գործակալ՝ անդերռայթինգին և տեղաբաշխմանը (հանրային կամ մասնավոր կերպով), և այդպիսի թողարկմանը վերաբերող ծառայությունների տրամադրում	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
xii) Դրամական միջնորդություն	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	հատվածում նշվածների:		
xiii) Ակտիվների կառավարում (միայն կանխիկ միջոցների կամ պորտֆելի կառավարում, կոլեկտիվ ներդրումների սխեմաների և կառավարման բոլոր ձևերը)	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
xiv) Ֆինանսական տեղեկությունների և ֆինանսական տվյալների մշակման ու հարակից ծրագրային ապահովման տրամադրում և փոխանցում	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով.	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
xv) Խորհրդատվական և այլ օժանդակ ֆինանսական ծառայություններ՝ v-ից մինչև xv ենթապարբերություններում նշված բոլոր գործողությունների առնչությամբ, այդ թվում՝ վարկային տեղեկատվություն և վերլուծություն, ներդրումների և պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրություն և խորհրդատվություն, ձեռքբերման, կորպորատիվ վերակազմակերպման և ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվություն	1) Չկան 2) Չկան 3) i) Սահմանափակումներ չկան ներկայացուցչությունների ստեղծման մասով. ii) Սահմանափակումներ չկան բանկերի գործող մասնաճյուղերի համար նոր լիցենզիաների մասով. iii) Սահմանափակումներ չկան գոյություն ունեցող ֆինանսական կազմակերպությունների գործունեության ընդլայնման մասով. iv) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
8. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (բացառությամբ 1.Ա(ը)-(թ) կետերում թվարկվածների)			
Ա. Հիվանդանոցային ծառայությունները (ՀԱԴ 9311)	1) Չկան 2) Չկան 3) - Օտարերկրյա մասնակցության չափը թույլատրվում է 100%՝ իրավասու մարմինների թույլտվության պայմանով՝ հիմնված տնտեսական կարիքի ստուգումների վրա՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածաշրջանում հիվանդանոցների, բժշկական և առողջապահական կենտրոնների քանակը: - Դուբայ առողջապահական քաղաքում օտարերկրյա մասնակցության չափը թույլատրվում է մինչև 100%: Պահանջվում է տնտեսական կարիքների ստուգում: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Մարդու առողջության հետ կապված այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 9319՝ բացառությամբ ՀԱԴ 93191-ի)	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	չափը թույլատրվում է 100%՝ իրավասու մարմինների թույլտվության պայմանով՝ հիմնված տնտեսական կարիքի ստուգումների վրա՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածաշրջանում հիվանդանոցների, բժշկական և առողջապահական կենտրոնների քանակը: Դուբայ առողջապահական քաղաքում օտարերկրյա մասնակցության չափը թույլատրվում է մինչև 100%: Պահանջվում է տնտեսական կարիքների ստուգում: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
9. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ՀԱՐԱԿԻՑ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Հյուրանոցներ և ռեստորաններ (ներառյալ սննդի մատակարարումը) (ՀԱԴ 64110, 64120 և 642, 643)	1) Չկան 2) Չկան 3) - Հյուրանոցներ. օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: Հյուրանոցային կառավարման համար օտարերկրյա	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
	մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: - Ռեստորաններ. օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
Բ. Ճամփորդական գործակալությունների և զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ (ՀԱԴ 7471) Բացի Ումրա և Հաջ ծառայություններից և հարակից ծառայություններից (այսինքն՝ իսլամական ուխտագնացության ծառայություններ և հարակից ծառայություններ):	1) Չկան 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան	1) Չկան 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան	
Գ. Զբոսավարի ծառայություններ (ՀԱԴ 74720) Բացի Ումրա և Հաջ ծառայություններից և հարակից ծառայություններից (այսինքն՝ իսլամական ուխտագնացության ծառայություններ և հարակից ծառայություններ):	1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
10. ՀԱՆԳՍՏԻ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ (բացառությամբ տեսալսողական ծառայությունների)			
Ա. Ժամանցային ծառայություններ (այդ	1) Չկան	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
թվում՝ թատերական խմբերի, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երաժշտական խմբերի կողմից մատուցվող և կրկեսային ծառայությունները) (ՀԱԴ 9619) Միայն թատերական խմբերի, կենդանի կատարմամբ հանդես եկող երգչախմբերի կողմից մատուցվող և կրկեսային ծառայությունների համար	2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Տեղեկատվական գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 962. միայն Դուբայի մեդիա քաղաքում)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Սահմանափակումներ չկան 4) Սահմանափակումներ չկան	
Գ. Սպորտային և հանգստի այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 9649. միայն զբոսայգիների և հանրային այգիների հետ կապված ծառայություններ)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 75%-ով: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Սահմանափակումներ չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
11. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Ծովային փոխադրման ծառայություններ			
Միջազգային փոխադրում բեռներ և ուղևորներ (ՀԱԴ 7211 և 7212՝ բացառությամբ կաբոտաժային փոխադրումների ծառայությունների) Ներառյալ հետևյալը. Նավերի տեխնիկական սպասարկում և	1) Չկան 2) Չկան 3) - Բեռներ՝ Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 49%-ով:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	Հետևյալ ծառայությունները նավահանգստում հասանելի են դառնում միջազգային ծովային փոխադրման

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
վերանորոգում Ծովային փոխադրման օժանդակ ծառայություններ՝ Ծովային բեռների սպասարկման ծառայություններ[12] Պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742) Կոնտեյներների տեղակայման և պահեստավորման ծառայություններ[13] Ծովային գործակալության ծառայություններ[14]	- Ուղևորներ՝ Օտարերկրյա մասնակցության չափը սահմանափակվում է 70%-ով: - Նավերի տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում՝ Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների: 1) Չկան 2) Չկան 3) Օտարերկրյա մասնակցության	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	ծառայություն մատուցողների համար ոչ խտրական ժամկետներում և պայմաններով՝ Նավավարում Քարշակում և քարշակման ժամանակ օգնություն Պարենասպահովում, վառելիքով և ջրով ապահովում

[12] «Ծովային բեռների բեռնման և բեռնաթափման ծառայություններ» նշանակում է նավահանգստային բեռնորդ ընկերությունների, այդ թվում՝ տերմինալների օպերատորների, բայց ոչ նավահանգստի աշխատողների կողմից իրականացվող գործողություններ, երբ այս աշխատուժը ձևավորվում է բեռնման և բեռնաթափման աշխատանքներ իրականացնող ընկերություններից և տերմինալների օպերատորներից անկախ: Նշված գործողությունները ներառում են հետևյալ գործողությունների կազմակերպումը և վերահսկումը՝ բեռների բեռնումը նավի վրա կամ դրանց բեռնաթափումը նավից, բեռների ամրացումը կառանաթոկերով կամ դրանց անջատումը կառանաթոկերից, բեռների ընդունումը (առաքումը) կամ պահպանումը նախքան առաքումը կամ բեռնաթափումից հետո:

[13] «Բեռնարկղերի տեղակայման և պահեստավորման ծառայություններ» նշանակում է նավահանգստում կամ ցամաքային տարածքում բեռների պահեստավորման գործողություններ՝ դրանք բեռնելու կամ բեռնաթափելու, վերանորոգելու կամ ապրանքներն ուղարկելու համար հասանելի դարձնելու նպատակով:

[14] «Ծովային գործակալության ծառայություններ» նշանակում է գործունեություն, որը ներառում է աշխարհագրական տվյալ տարածքում որպես գործակալ բեռնափոխադրման մեկ կամ ավելի գծերի կամ բեռնափոխադրման ընկերությունների առևտրային շահերը ներկայացնելը՝ հետևյալ նպատակներով.

- ծովային փոխադրումների և հարակից ծառայությունների շուկայահանում և վաճառք, սակագներ առաջարկելուց մինչև հաշիվ-ապրանքագրեր և ընկերությունների անունից նավաբեռնագրերի տրամադրում, անհրաժեշտ հարակից ծառայությունների ձեռքբերում և վերավաճառք, փաստաթղթերի պատրաստում և բիզնես տեղեկությունների տրամադրում.
- նավի պայմանականչը կամ անհրաժեշտության դեպքում՝ բեռների տեղափոխումը կազմակերպող ընկերությունների անունից գործելը:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ մեկնաբանություններ
Ծովային ուղիներով բեռնառաքման ծառայություններ[15]	չափը սահմանափակվում է 49%-ով[16]: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		Աղբի հավաքում և բալաստային թափոնների հեռացում Նավահանգստի կապիտանի/ ղեկավարի ծառայություններ Նավիգացիոն միջոցներ Ափից մատուցվող շահագործական ծառայություններ, որոնք կարևոր են նավի շահագործման համար, այդ թվում՝ հաղորդակցություն, ջրամատակարարում և էլեկտրամատակարարում Շտապ վերանորոգման հարմարություններ Խարսխակայան, նավակայան և կառանման ծառայություններ
Բ. <u>Օդային փոխադրումների ծառայություններ</u>	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

[15] «Բեռնառաքման ծառայություններ» նշանակում է գործունեություն, որը ներառում է բեռն ուղարկողի անունից առաքումը կազմակերպելու և վերահսկելու գործողությունները՝ փոխադրման և հարակից ծառայությունների ձեռքբերման, փաստաթղթերի նախապատրաստման և բիզնես տեղեկությունների տրամադրման միջոցով:

[16] Գործառնություններն ու գործառույթները կարող են կարգավորվել օպերատորների կողմից սահմանված ծառայությունների մատուցման հատուկ պարտավորություններով՝ պետական մարմինների կողմից տրված զիջումներով:

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	**Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ**	**Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ**	**Լրացուցիչ մեկնաբանություններ**
Օդանավերի և դրա մասերի տեխնիկական սպասարկում ու վերանորոգում	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Համակարգչային ամրագրման համակարգեր	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. <u>Երկաթուղային փոխադրումների ծառայություններ</u> ա. Ուղևորների փոխադրում (ՀԱԴ 7111) բ. Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7112) գ. Բուքսիրային և քարշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 7130) դ. Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (ՀԱԴ 8868) ե. Երկաթուղային փոխադրման ծառայությունների համար լրացուցիչ ծառայություններ (ՀԱԴ 743)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1. Չկան 2. Չկան 3. Չկան 4. Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

ՀԱՎԵԼՎԱԾ II
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՐԻ ՄԱՍՈՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑԱՆԿ

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	**Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ**	**Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ**	**Լրացուցիչ պարտավորություններ**
1. **ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ**			
ՍՈՒՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ԲՈԼՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐԸ	<u>Ֆիզիկական անձանց տեղաշարժը</u> 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հետևյալ կատեգորիաներում ընդգրկված ֆիզիկական անձանց՝ i) Հայաստանում հիմնադրված ձեռնարկություններում (ներառյալ մասնաճյուղի, դուստր ձեռնարկության կամ փոխկապակցված կազմակերպության միջոցով) կառավարչական, գործադիր, տեխնիկական կամ մասնագիտացված պաշտոններ զբաղեցնող ներկորպորատիվ փոխադրվողների ժամանակավոր ներկայությունը: Այս ձեռնարկությունները պետք է պատրաստ լինեն պահանջի դեպքում հաստատել մուտք գործելու ցանկություն ունեցող իրենց փոխադրվող անձանց որակավորումը: Մուտքի թույլտվությունը տրամադրվում է նախնական երեք տարի, կամ դիմումատուի պահանջով՝ ավելի քիչ ժամկետով և կարող է երկարաձգվել հաջորդական ժամկետներով:	<u>Հողի սեփականություն</u> 3) 4) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետությունում օտարերկրյա քաղաքացիները, քաղաքացիություն չունեցող անձինք չեն կարող հողի նկատմամբ ունենալ սեփականության իրավունք: Նրանք կարող են լինել միայն հողի օգտագործողներ: Բացառություն են կազմում միայն Հայաստանի Հանրապետությունում կացության հատուկ կարգավիճակ ունեցող անձինք: Տնամերձ, այգեգործական, ինչպես նաև անհատական բնակելի տան կառուցման և սպասարկման, հասարակական և արտադրական օբյեկտների կառուցման և սպասարկման, բազմաբնակարան բնակելի շենքի կառուցման և սպասարկման համար հողամասերի վրա չի տարածվում առաջին պարբերությամբ նախատեսված սահմանափակումը: Հայաստանի քաղաքացի հանդիսացող	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	**Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ**	**Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ**	**Լրացուցիչ պարտավորություններ**
		ֆիզիկական անձինք հողի սեփականության իրավունք ունեն: Բոլոր իրավաբանական անձինք՝ անկախ օտարերկրյա կամ Հայաստանի քաղաքացի լինելուց, կարող են հող ունենալ: <u>Սուբսիդիաներ</u> 1) 2) 3) 4) Սուբսիդիաների մասով սահմանափակումներ չկան: Սուբսիդավորում ստանալու իրավունք ունեն միայն Հայաստանի օրենսդրության համաձայն ստեղծված իրավաբանական անձինք՝ անկախ նրանց կապիտալի սեփականության ձևից:	
	ii) Անհատական ծառայություն մատուցողների ժամանակավոր ներկայությունը ժամանակացույցում նշված բիզնես ծառայությունների ոլորտներում՝ պայմանով, որ նրանք ունենան համապատասխան մարմինների կամ մասնագիտացված մարմինների կողմից սահմանված անհրաժեշտ մասնագիտական որակավորումները: Մուտքի թույլտվությունը տրամադրվում է նախնական մինչև երեք տարի ժամկետով և կարող է երկարաձգվել հաջորդական ժամկետներով:		
	iii) Առևտրային ներկայություն հաստատելու մասով պատասխանատու անձանց		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	ժամանակավոր ներկայությունը: Մուտքի թույլտվություն կտրամադրվի մինչև երեք ամիս ժամկետով այն անձանց, որոնք որպես Հայաստանում առևտրային ներկայություն չունեցող ձեռնարկության աշխատակիցներ ժամանակավորապես մնում են Հայաստանում՝ այդ ձեռնարկության մասնաճյուղ, դուստր ձեռնարկություն կամ փոխկապակցված ձեռնարկություն հիմնելու նպատակով, հայաստանյան ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց կողմից հրավերի առկայության դեպքում և պայմանով, որ նրանք Հայաստանի տարածքում չեն զբաղվում առևտրային հիմունքներով ծառայությունների մատուցմամբ կամ հանրությանն ուղղակի վաճառք իրականացնելով:		
	iv) Այն անձանց ժամանակավոր ներկայությունը, որոնք Հայաստանում առևտրային ներկայություն չունեցող այնպիսի ձեռնարկության աշխատակիցներ են, որը ծառայությունների պայմանագիր է կնքել Հայաստանում հիմնական գործունեություն ծավալող ձեռնարկության հետ, և որոնք որպես մասնագետ ծառայություն են մատուցում Հայաստանում՝ ժամանակացանկում նշված բիզնես ծառայությունների ոլորտներում՝ Հայաստանից դուրս գտնվող ձեռնարկության անունից՝ համապատասխան մարմինների		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	կամ մասնագիտական մարմինների կողմից սահմանված անհրաժեշտ մասնագիտական որակավորումներ ունենալու և Հայաստանում հիմնական գործունեություն ծավալող ձեռնարկության կողմից հրավերի առկայության դեպքում և պայմանով, որ նրանք չեն զբաղվում Հայաստանում ծառայությունների մատուցմամբ կամ հանրությանն ուղղակի վաճառք իրականացնելով՝ սկզբնական ծառայությունների պայմանագրի շրջանակից դուրս: Մուտքի թույլտվությունը տրամադրվում է նախնական մինչև երեք ամիս ժամկետով և կարող է երկարաձգվել հաջորդական ժամկետներով:		
	v) Ծառայություններ վաճառողների ժամանակավոր ներկայություն: Մուտքի թույլտվություն կտրամադրվի երեք ամսով այն անձանց, որոնք աշխատանքի են ընդունվել կամ լիազորվել են ձեռնարկության կողմից և ժամանակավորապես մնում են Հայաստանում՝ իրենց աշխատանքի ընդունած կամ լիազորած ձեռնարկության անունից ծառայության վաճառքի պայմանագիր կնքելու նպատակով՝ Հայաստանում գործունեություն ծավալող ձեռնարկության կողմից հրավերի առկայության դեպքում և պայմանով, որ նրանք չեն զբաղվում Հայաստանում ծառայությունների մատուցմամբ կամ		

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	հանրությանն ուղղակի վաճառք իրականացնելով:		
II. ՈԼՈՐՏԻՆ ՀԱՏՈՒԿ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
1. ԲԻԶՆԵՍ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Մասնագիտական ծառայություններ			
ա) Իրավաբանական ծառայություններ՝ բացառությամբ իրավական փաստաթղթերի վարման և սերտիֆիկացման ծառայությունների (ՀԱԴ 861*)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Իրավական փաստաթղթերի վարման և սերտիֆիկացման ծառայություններ (ՀԱԴ 8613)	1) Չկան՝ բացառությամբ օրենսդրական փաստաթղթերի նախագծերի մշակման: 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նոտարական ծառայությունների, որոնք վերապահված են պետությանը 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան՝ բացառությամբ օրենսդրական փաստաթղթերի նախագծերի մշակման: 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նոտարական ծառայությունների, որոնք վերապահված են պետությանը 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Հաշվապահական ծառայություններ (ՀԱԴ 862)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ) Աուդիտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 862)	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	3) Ձեռնարկությունները պետք է լինեն անհատ ձեռնարկություններ կամ գործընկերություններ. 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ե) Հաշվապահական հաշվառման ծառայություններ (ՀԱԴ 862)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
զ) Հարկային ծառայություններ (ՀԱԴ 863)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
է) Ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8671)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ը) Ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8672)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
թ) Ինտեգրացված ճարտարագիտական ծառայություններ (ՀԱԴ 8673)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժ) Քաղաքաշինական պլանավորման և լանդշաֆտային ճարտարապետական ծառայություններ (ՀԱԴ 8674)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ի) Բժշկական և ատամնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 9312)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
լ) Անասնաբուժական ծառայություններ (ՀԱԴ 932)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Համակարգչային և հարակից ծառայություններ			
ա) Համակարգչային սարքավորումը տեղադրելու հետ կապված խորհրդատվական	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ (ՀԱԴ 841)	հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Ծրագրային ապահովման ծառայություններ (ՀԱԴ 842)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Տվյալների մշակման ծառայություններ (ՀԱԴ 843)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ) Տվյալների բազայի հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 844)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ե) Գրասենյակային մեքենաների և սարքավորումների, այդ թվում՝ համակարգիչների սպասարկման և վերանորոգման ծառայություններ (ՀԱԴ 845)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
զ) Այլ համակարգչային ծառայություններ, այդ թվում՝	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
տվյալների պատրաստման ծառայություններ (ՀԱԴ 849)	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Գիտահետազոտական և կոնստրուկտորական ծառայություններ			
Գիտահետազոտական և կոնստրուկտորական ծառայություններ (ՀԱԴ 851, 853)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Անշարժ գույքի հետ կապված ծառայություններ			
ա) Ներառյալ սեփական կամ վարձակալված գույքը (ՀԱԴ 821)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Վճարովի կամ պայմանագրային հիմունքներով (ՀԱԴ 822)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ե. Վարձակալության/լիզինգի ծառայություններ՝ առանց օպերատորների			
ա) Օդանավերի մասով (ՀԱԴ 83104)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Այլ տրանսպորտային սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83101, ՀԱԴ 83102)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Նավերի մասով (ՀԱԴ 83103)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ցամաքային փոխադրում իրականացնող այլ սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83105)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Այլ մեքենաների և սարքավորումների մասով (ՀԱԴ 83106 - 83109)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Զ. Այլ բիզնես ծառայություններ			
ա) Գովազդային ծառայություններ (ՀԱԴ 871)	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Շուկայի հետազոտության և հանրային կարծիքի հարցման ծառայություններ (ՀԱԴ 864)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Կառավարման հարցերով խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 865)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ) Կառավարման հարցերով խորհրդատվության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 866)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ե) Տեխնիկական փորձարկման և վերլուծության ծառայություններ (ՀԱԴ 8676)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Տեխնիկական փորձարկման և վերլուծության ծառայություն մատուցողները պետք է լինեն Հայաստանի օրենսդրության համաձայն ստեղծված իրավաբանական անձինք:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
զ) Արտադրությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 884 + 885)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
է) Սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (բացառությամբ ծովային նավերի, օդանավերի կամ այլ տրանսպորտային սարքավորումների) (ՀԱԴ 633+8861 8866)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ը) Տպագրություն, հրատարակչություն (ՀԱԴ 88442)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
թ) Ժողովների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 87909)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ժ) Գրավոր և բանավոր թարգմանության ծառայություններ (ՀԱԴ 87905)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժա Լուսանկարչական ծառայություններ (ՀԱԴ 8750)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժբ) Փաթեթավորման ծառայություններ (ՀԱԴ 8760)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժգ) Խորհրդատվական ծառայություններ էկոլոգիայի ոլորտում	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժդ) Խորհրդատվություն բնական ռեսուրսների կառավարման հարցերի շուրջ	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
		հատվածում նշվածների:	
Գյուղատնտեսությանը, որսորդությանը և անտառային տնտեսությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 881)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Հանքարդյունաբերությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 883+5115)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ճարտարագիտության մասով գիտատեխնիկական խորհրդատվական ծառայություններ (ՀԱԴ 8675)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Մանկաբարձուհիների, բուժքույրերի, ֆիզիոթերապևտների և միջին բուժանձնակազմի կողմից մատուցվող ծառայություններ (ՀԱԴ 93191)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ձկնարդյունաբերությանն օժանդակ ծառայություններ (ՀԱԴ 882)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Աշխատանքի տեղավորման և անձնակազմին ծառայությունների մատուցման հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 872)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Հետաքննություն և անվտանգություն (ՀԱԴ 873)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Շենքերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 874)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
2. ԿԱՊԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
ՍՈՒՅՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ԲՈԼՈՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ			Եթե, օրինակ՝ միջազգային ֆինանսական նախագծի հիման վրա շուկայի հասանելիության կամ ազգային ռեժիմի վերաբերյալ որևէ պայման փոփոխվի և

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
			հանգեցնի ավելի ազատ մուտքի, Հայաստանը կփոփոխի սույն Ժամանակացանկով սահմանված իր հանձնառությունները և անմիջապես կինկորպորացնի նոր պայմանները:
Ա. Փոստային կապի ծառայություններ (ՀԱԴ 7511)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Սուրհանդակային ծառայություններ (ՀԱԴ 7512)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ			
Հայաստանի կողմից ստանձնած հանձնառությունները հիմնված են հետևյալ փաստաթղթերով նախատեսված՝ ժամանակացույցը կազմելու սկզբունքների վրա. «Հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների առնչությամբ հանձնառությունների ժամանակացույցը կազմելու վերաբերյալ ծանոթագրություններ» (S/GBTAV/2/Rev.1), «Հաճախականությունների տիրույթի առկայության առումով շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ» (S/GBT/W/3):			
Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	(1)(2)(3) Հայաստանը կտրամադրի անսահմանափակ հասանելիություն շուկային՝ սկզբնապես մենաշնորհի շրջանակներում	Ըստ ստորև նշված ենթաոլորտների:	Հայաստանը ստանձնում է Կարգավորման սկզբունքների

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	ընդգրկված ցանկացած և բոլոր հիմնական ու ավելացված արժեքով հեռահաղորդակցության ծառայությունների ենթաոլորտի համար՝ այդ ենթաոլորտում մենաշնորհային իրավունքների կասեցումից կամ դադարեցումից անմիջապես հետո կամ մենաշնորհի ավարտի պահին կամ դրանից առաջ ցանկացած պահի: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		վերաբերյալ՝ կից ներկայացվող տեղեկատվական փաստաթղթում առկա պարտավորությունները:
ա) Ձայնային հեռախոսային ծառայություններ (ՀԱԴ 7521)	1) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ), գ) Փաթեթների և կապուղիների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ, և դ) ֆաքսիմիլային ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ: (ՀԱԴ 7523, ՀԱԴ 7521)	1) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ե), զ) Վերավաճառման հիմունքներով փաթեթների և կապուղիների կոմուտացիայով տվյալների փոխանցման ծառայություններ. է) ֆաքսիմիլային ծառայություններ՝ վերավաճառման հիմունքներով: (ՀԱԴ 7523, ՀԱԴ 7521)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ը), ժ) Տելեքսային կապի և հեռախոսային ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ կամ վերավաճառման հիմունքներով (ՀԱԴ 7522, ՀԱԴ 7523)	1) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ի) Մասնավոր վարձակալված կապուղիներով ծառայություններ (ՀԱԴ 7522, ՀԱԴ 7523)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
լ) Ընդհանուր օգտագործման բջջային կապի ծառայություններ, այդ թվում՝ անալոգային/թվային բջջային կապի ծառայություններ, անձնական հաղորդակցության ծառայություն (PCS), հատուկ	1) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
շարժական ռադիոկայան (SMR), բջջային կապի համաշխարհային համակարգ (GSM), շարժական արբանյակային ծառայություններ (MSS) խ) Անձնական ռադիոորոնման (փեյջերային) ծառայություններ և տվյալների փոխանցման շարժական համակարգի ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ կամ վերավաճառման հիմունքներով (ՀԱԴ 75213 + ՀԱԴ 75291)	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:		
Սարքավորումների տիրապետմամբ արժեք ավելացնող միջազգային կապի ծառայություններ՝ ցամաքային լարային կամ ռադիոկապի վրա հիմնված, այդ թվում՝ ա) Էլեկտրոնային փոստ բ) Ձայնային փոստ գ) Տեղեկությունների և տվյալների բազայի առցանց առբերում ժա) Տվյալների էլեկտրոնային փոխանակում դ) կատարելագործված/արժեք ավելացնող ֆաքսիմիլային	1) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Սահմանափակումներ չկան մենաշնորհային իրավունքների մասով մինչև 2013 թվականը, ոչ մեկը՝ 2014 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ, այդ թվում՝ պահեստավորման և փոխանցման, պահեստավորման և առբերման ծառայություններ ե) Ծածկագրի և հաղորդակարգի (protocol) փոխարկում զ) տեղեկությունների և տվյալների առցանց մշակում (այդ թվում՝ գործարքների մշակում) (ՀԱԴ 7523 + ՀԱԴ 843)			
Արժեք ավելացնող միջազգային կապի ծառայություններ՝ վերավաճառման հիմունքներով, և արժեք ավելացնող ներքին կապի ծառայություններ՝ սարքավորումների տիրապետմամբ և վերավաճառման հիմունքներով, ցամաքային լարային կամ ռադիոկապի վրա հիմնված, այդ թվում՝ ա) Էլեկտրոնային փոստ բ) Ձայնային փոստ գ) Տեղեկությունների և տվյալների բազայի առցանց առբերում դ) Տվյալների էլեկտրոնային	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների: 1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան, բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների: 1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան, բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
փոխանակում ե) կատարելագործված/արժեք ավելացնող ֆաքսիմիլային ծառայություններ, այդ թվում՝ պահեստավորման և փոխանցման, պահեստավորման և առբերման ծառայություններ զ) Ծածկագրի և հաղորդակարգի (protocol) փոխարկում է) տեղեկությունների և տվյալների առցանց մշակում (այդ թվում՝ գործարքների մշակում) (ՀԱԴ 7523 + ՀԱԴ 843) ը) անհատականացված էլեկտրոնային առևտրի հարթակների նախագծում և մշակում, գույքագրման կառավարում և օգտագործողի փորձի օպտիմալացում«			
Հեռահաղորդակցության հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 754)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Տեսալսողական			

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ			
ա) Կինոֆիլմերի և տեսագրությունների արտադրության ու տարածման ծառայություններ (ՀԱԴ 9611)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Կինոֆիլմերի ցուցադրության ծառայություն (ՀԱԴ 9612)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Ռադիո և հեռուստատեսային ծառայություններ (բացառությամբ հեռարձակման ծառայությունների) (ՀԱԴ 9613)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ե) Ձայնագրման ծառայություններ (ՀԱԴ)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
3. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Շենքերի ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ (ՀԱԴ 512)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Քաղաքացիական ճարտարագիտության ընդհանուր շինարարական աշխատանքներ (ՀԱԴ 513)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Մոնտաժման և հավաքման աշխատանքներ (ՀԱԴ 514+516)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Շենքերի ավարտական և հարդարման աշխատանքներ (ՀԱԴ 517)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Նախամոնտաժման աշխատանքներ շինհրապարակներում (ՀԱԴ 511)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
4. ԲԱՇԽՄԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Կոմիսիոներների	1) Չկան	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ (ՀԱԴ 621)	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Մեծածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 622)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Մանրածախ առևտրի ծառայություններ (ՀԱԴ 631, ՀԱԴ 632 ՀԱԴ 611, ՀԱԴ 6121)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Ֆրանչայզինգ (ՀԱԴ 8929)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
5. ԿՐԹԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Գ. Բարձրագույն կրթություն (ՀԱԴ 923)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
		հատվածում նշվածների:	
Դ. Չափահասների կրթություն (ՀԱԴ 924)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Տարրական կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 921)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Միջնակարգ կրթության ծառայություններ (ՀԱԴ 922)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Այլ կրթական ծառայություններ (ՀԱԴ 929)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
6. ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ (ՀԱԴ 9401)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Աղբահանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9402)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Սանիտարական և համանման ծառայություններ (ՀԱԴ 9403)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Արտանետված գազերի մաքրման ծառայություններ (ՀԱԴ 9404)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Աղմուկի նվազեցման ծառայություններ (ՀԱԴ 9405)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Դ. Բնության և լանդշաֆտի պաշտպանության	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ (ՀԱԴ 9406)	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Շրջակա միջավայրի պահպանության այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 94090)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
7. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ա. Ապահովագրական ծառայություններ			
ա) Կյանքի ապահովագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 8121)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Ոչ կյանքի ապահովագրական ծառայություններ, բացառությամբ ծովային և օդային փոխադրման ապահովագրական ծառայությունների (ՀԱԴ 8129*):	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Ծովային և օդային	1) Առանց սահմանափակումների մինչև 2004	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
փոխադրման ապահովագրական ծառայություններ (ՀԱԴ 81293*)	թվականը, չկան 2005 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ: 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Վերաապահովագրություն և ռետրոցեսիա (ՀԱԴ 81299)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ) Ապահովագրական միջնորդություն, ինչպես օրինակ՝ բրոքերություն և գործակալություն (ՀԱԴ 81401)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ե) Ապահովագրությանն օժանդակ ծառայություններ, ինչպես օրինակ՝ խորհրդատվական,	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ նրա, որ բանկային ծառայություններ մատուցողները չեն կարող	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ակտուարային, ռիսկերի գնահատման և պահանջների կառավարման ծառայություններ (ՀԱԴ 8140*)	տրամադրել ապահովագրական ծառայություններ 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Բ. Բանկային և այլ ֆինանսական ծառայություններ			
ա) Հանրությունից ավանդների և վերադարձման ենթակա այլ միջոցների ընդունում բ) Բոլոր տեսակի փոխատվությունների տրամադրում, այդ թվում՝ սպառողական վարկեր, հիպոթեքային վարկեր, ֆակտորինգ և առևտրային գործարքների ֆինանսավորում գ) Ֆինանսական լիզինգ դ) Վճարման և դրամական փոխանցումների բոլոր ծառայությունները, այդ թվում՝ վարկային, վճարային և դեբետային քարտեր, ճամփորդական չեկեր և բանկային վճարագրեր ե) Երաշխիքներ և հանձնառություններ (ՀԱԴ 81115 81119, 8113, 8112, 81199**, 81339**)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան՝ բացառությամբ եթե՝ Ապահովագրական ընկերությունները չեն կարող մատուցել բանկային ծառայություններ. Ռեզիդենտ չհանդիսացող բանկերի մասնաճյուղերը չեն կարող ընդունել ավանդներ ֆիզիկական անձ հանդիսացող հայերից: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
զ) Հետևյալի առուվաճառք՝ իր հաշվին կամ հաճախորդների հաշվին, բորսայում, արտաբորսային շուկայում կամ այլ կերպ՝ Ա. Դրամական շուկայի գործիքներ (այդ թվում՝ չեկեր, մուրհակներ, ավանդային սերտիֆիկատներ) Բ. Արտարժույթ Գ. Ածանցյալ գործիքներ, որոնք ներառում են ֆյուչերսները և օպցիոնները, սակայն չեն սահմանափակվում դրանցով Դ. Փոխարժեքի և տոկոսադրույքի հետ կապված գործիքներ, այդ թվում՝ այնպիսի գործ են սվոփները, դրույքաչափի վերաբերյալ ֆորվարդային պայմանագրերը Ե. Փոխանցելի արժեթղթեր Զ. Այլ շրջանառվող գործիքներ և ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ ձուլակտորներ (ՀԱԴ 81321*, 81333, 81339**)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
է) Արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցություն, այդ թվում՝ որպես գործակալ՝	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
անդերռայթինգին և տեղաբաշխմանը և այդպիսի թողարկմանը վերաբերող ծառայությունների տրամադրում ը) Դրամական միջնորդություն թ) Ակտիվների կառավարում, ինչպես օրինակ՝ կանխիկ միջոցների կամ պորտֆելի կառավարում, կոլեկտիվ ներդրումների կառավարման բոլոր ձևերը, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարում, պատասխանատու պահպանության և տրաստային ծառայություններ (ՀԱԴ 8119, 8132)	հորիզոնական հատվածում նշվածների:	բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժ) Ֆինանսական ակտիվների, այդ թվում՝ արժեթղթերի, ածանցյալ գործիքների և այլ շրջանառվող գործիքների համար վերջնահաշվարկի և քլիրինգի ծառայություններ (ՀԱԴ 81319**)	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Արժեթղթերի և ածանցյալ գործիքների վերջնահաշվարկի և քլիրինգային ծառայությունները վերապահված են բացառապես Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիային: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժա) Խորհրդատվական, միջնորդային և այլ օժանդակ	1) Չկան 2) Չկան	1) Չկան 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ֆինանսական ծառայություններ՝ «ա»-ից մինչև «ժբ» ենթապարբերություններում նշված բոլոր գործողությունների առնչությամբ, այդ թվում՝ վարկային տեղեկատվություն և վերլուծություն, ներդրումների և պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրություն և խորհրդատվություն, ձեռքբերման, կորպորատիվ վերակազմակերպման և ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվություն (ՀԱԴ 8131, 8133)	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
ժբ) Ֆինանսական տեղեկությունների և ֆինանսական տվյալների մշակման ու հարակից ծրագրային ապահովման տրամադրում և փոխանցում ֆինանսական այլ ծառայություններ մատուցողների կողմից (ՀԱԴ 8131)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գ. Կենտրոնական բանկային ծառայություններ			
ա) Կենտրոնական բանկի	1) Չկան	1) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
իրավասության ներքո իրականացվող արժութային ծառայություններ, մասնավորապես՝ արժույթի դիզայն և արտադրություն, բաշխում, փոխարինում (ՀԱԴ V.2.1, 71110)	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
8. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Հիվանդանոցային ծառայություններ (ուղղակի սեփականություն կամ վճարովի հիմունքներով կառավարում) (ՀԱԴ 9311)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Մարդու առողջության հետ կապված այլ ծառայություններ (ուղղակի սեփականություն կամ վճարովի հիմունքներով կառավարում) (ՀԱԴ 9319)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Սոցիալական ծառայություններ (ՀԱԴ 933)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
9. ՉԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԵՎ ՀԱՐԱԿԻՑ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Հյուրանոցներ և ռեստորաններ (ՀԱԴ 641 - 643)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ճամփորդական գործակալությունների և զբոսաշրջային օպերատորների ծառայություններ (ՀԱԴ 7471)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Զբոսավարի ծառայություններ (ՀԱԴ 7472)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
10. ՀԱՆԳՍՏԻ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Ժամանցային ծառայություններ (բացի տեսալսողական ծառայություններից) (ՀԱԴ 9619)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Սպորտային և հանգստի այլ ծառայություններ (ՀԱԴ 964)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
Տեղեկատվական գործակալության ծառայություններ (ՀԱԴ 962)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Գրադարանների, արխիվների, թանգարանների հետ կապված և այլ մշակութային ծառայություններ (ՀԱԴ 963)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
11. ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Գ. Օդային փոխադրումների ծառայություններ			
Օդանավերի տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (ՀԱԴ 8868)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Օդային փոխադրման ծառայությունների, այդ թվում՝ համակարգչային ամրագրման համակարգերի ծառայությունների վաճառք և մարքեթինգ (ՀԱԴ 748+749)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ե. Երկաթուղային փոխադրումների			

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
ծառայություններ			
Երկաթուղային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (ՀԱԴ 8868**)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Զ. ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ			
ա) Ուղևորների փոխադրում (ՀԱԴ 7121+7122)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան՝ բացառությամբ ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման ու մուտքի արտոնագրի տրամադրման համար հարկերի և գանձումների նկատմամբ տարբերակված ռեժիմի 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Բեռների փոխադրում (ՀԱԴ 7123)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Չկան՝ բացառությամբ ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման ու մուտքի արտոնագրի տրամադրման համար հարկերի և գանձումների նկատմամբ տարբերակված ռեժիմի 2) Չկան 3) Չկան	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
		4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
դ) Ճանապարհային փոխադրման սարքավորումների տեխնիկական սպասարկում և վերանորոգում (ՀԱԴ 6112)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
Ը. Փոխադրման բոլոր եղանակների դեպքում օժանդակ ծառայություններ			
ա) Բեռների սպասարկման ծառայություններ (ՀԱԴ 741)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
բ) Պահեստների և պահեստարանների հետ կապված ծառայություններ (ՀԱԴ 742)	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Սահմանափակումներ չկան* 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	
գ) Բեռնափոխադրման գործակալության ծառայություններ և բեռների ստուգում (ՀԱԴ 748+749)	1) Չկան 2) Չկան 3) Չկան 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	1) Մաքսազերծումը պետք է կատարվի Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող լիցենզավորված մաքսային գործակալի կողմից: 2) Չկան 3) Մաքսազերծումը պետք է կատարվի Հայաստանի Հանրապետությունում	

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	Շուկայի հասանելիության սահմանափակումներ	Ազգային ռեժիմի սահմանափակումներ	Լրացուցիչ պարտավորություններ
		գտնվող լիցենզավորված մաքսային գործակալի կողմից: 4) Սահմանափակումներ չկան՝ բացառությամբ հորիզոնական հատվածում նշվածների:	

Հոդված II-ի բացառությունների ցանկ

Ենթաոլորտ	Միջոցի նկարագրություն, որով մատնանշվում է դրա անհամապատասխանությունը II հոդվածին	Երկրներ, որոնց նկատմամբ կիրառվում է միջոցը	Նախատեսված տևողություն	Բացառությունը կիրառելու անհրաժեշտություն ստեղծող պայմաններ
Ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ (բեռների փոխադրում) (ՀԱԴ 7123)	Երկկողմ միջազգային ճանապարհատրանսպորտային համաձայնագրերի համաձայն՝ այլ պայմանավորվող կողմերում գրանցված փոխադրողների կողմից ապրանքների փոխադրումը Հայաստան և Հայաստանի տարածքում ազատվում է ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման, ինչպես նաև մուտքի արտոնագրի տրամադրման մասով հարկերից և գանձումներից:	Վրաստան, Իրան, Լիբանան, Թուրքմենստան, Կիպրոս, Ռուսաստան, Լատվիա, Սիրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Ուկրաինա, Բելառուս, Ղրղզստանի Հանրապետություն	Անժամկետ	Անհրաժեշտ է պահպանել փոխադարձ ռեժիմի կիրառման հնարավորությունը՝ այլ տարածքներում բեռնատարային ծառայությունների հայ մատակարարների համար բավարար պայմաններ ապահովելու համար:
Ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ (ուղևորների փոխադրում) (ՀԱԴ 7121+7122)	Երկկողմ միջազգային ճանապարհատրանսպորտային համաձայնագրերի համաձայն՝ այլ պայմանավորվող կողմերում գրանցված փոխադրողների կողմից ուղևորների փոխադրումը Հայաստան և Հայաստանի տարածքում ազատվում է ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման, ինչպես նաև մուտքի արտոնագրի տրամադրման մասով հարկերից և գանձումներից:	Վրաստան, Լիբանան, Ռուսաստան, Լատվիա, Սիրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Ուկրաինա, Բելառուս, Ղրղզստանի Հանրապետություն	Անժամկետ	Անհրաժեշտ է պահպանել փոխադարձ ռեժիմի կիրառման հնարավորությունը՝ այլ տարածքներում ուղևորափոխադրման ծառայությունների հայ մատակարարների համար բավարար պայմաններ ապահովելու համար:
Տեսալսողական ծառայություններ. Շարժանկարների և	Տեսալսողական ստեղծագործությունների համատեղ արտադրության մասին համաձայնագրի վրա հիմնված միջոցներ,	Երկրներ, որոնց համար ուժի մեջ են այդպիսի երկկողմ կամ	Կախված համապատասխան համաձայնագրի	Համապատասխան երկրների միջև մշակութային կապերը խթանելու նպատակով

Ենթաոլորտ	Միջոցի նկարագրություն, որով մատնանշվում է դրա անհամապատասխանությունը II հոդվածին	Երկրներ, որոնց նկատմամբ կիրառվում է միջոցը	Նախատեսված տևողություն	Բացառությունը կիրառելու անհրաժեշտություն ստեղծող պայմաններ
հեռուստահաղորդումների արտադրություն և տարածում	որոնցով այդ համաձայնագրով կարգավորվող տեսալսողական ստեղծագործությունների համար ապահովվում է ազգային ռեժիմ:	բազմակողմ համաձայնագրեր՝ ներկայում կամ հետագայում	գործողության ժամկետից:	
Տեսալսողական ծառայություններ. Հեռուստահաղորդումների և շարժանկարների արտադրություն և տարածում	Միջոցներ, որոնցով տեսալսողական ստեղծագործությունների և այդպիսի ստեղծագործությունների մատակարարների համար աջակցման ծրագրերից (օրինակ՝ «EURIMAGES») ստացվող օգուտ է ապահովվում՝ եվրոպական ծագման կոնկրետ չափորոշիչների բավարարման պայմանով	Եվրոպական երկրներ	Անժամկետ Կոնկրետ երկրների համար հարկերից ազատում անհրաժեշտ է միայն մինչև տնտեսական ինտեգրման համաձայնագիր կնքելը կամ դրա ավարտը:	Այս հաղորդումներն ուղղված են եվրոպական այն երկրների տարածաշրջանային ինքնության պահպանմանը և զարգացմանը, որոնք ունեն երկարատև մշակութային կապեր:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ

Գործողության ոլորտը

Ստորև ներկայացված են հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների կարգավորման շրջանակի սահմանումներն ու սկզբունքները:

Սահմանումները

«Օգտագործողներ» նշանակում է՝ ծառայությունների սպառողներ և ծառայություններ մատուցողներ:

«Էական հարմարություններ» նշանակում է՝ հանրային հեռահաղորդակցության փոխադրման ցանցի կամ ծառայության հարմարություններ, որոնք՝

ա) բացառապես կամ առավելապես մատուցվում են մեկ կամ սահմանափակ թվով մատակարարների կողմից, և

բ) ծառայություն մատուցելու նպատակով չեն կարող տնտեսապես կամ տեխնիկապես փոխարինվել:

«Խոշոր օպերատորը» հետևյալի արդյունքում հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների համապատասխան շուկայում մասնակցության պայմանների վրա (հաշվի առնելով գինը և մատակարարումը) էականորեն ազդելու կարողություն ունեցող մատակարարն է.

ա) էական հարմարությունների նկատմամբ հսկողություն կամ

բ) շուկայում իր դիրքի օգտագործում:

1. Հակամրցակցային երաշխիքներ

1.1. Հեռահաղորդակցության ոլորտում հակամրցակցային գործելակերպերի կանխարգելում

Իրականացվում են համապատասխան միջոցներ՝ առանձին կամ միասին խոշոր օպերատոր հանդիսացող մատակարարների կողմից հակամրցակցային գործելակերպում ներգրավվելը կամ այն շարունակելը կանխելու նպատակով:

1.2 Երաշխիքներ

Վերոնշյալ հակամրցակցային գործելակերպերը մասնավորապես ներառում են՝

ա) հակամրցակցային խաչաձև սուբսիդավորման մեջ ներգրավվելը.

բ) մրցակիցներից ստացված տեղեկությունները հակամրցակցային նպատակներով օգտագործելը, և

գ) էական հարմարությունների մասին տեխնիկական այն տեղեկությունները և առևտրային առումով համապատասխան այն տեղեկություններն այլ ծառայություններ մատուցողների համար ժամանակին հասանելի չդարձնելը, որոնք նրանց անհրաժեշտ են ծառայություններ մատուցելու համար:

2. Փոխկապակցում

2.1. Այս բաժինը վերաբերում է հանրային հեռահաղորդակցության տրանսպորտային ցանցեր կամ ծառայություններ մատուցող մատակարարների հետ

կապին՝ մեկ մատակարարի օգտատերերին մեկ այլ մատակարարի օգտատերերի հետ հաղորդակցվելու և մեկ այլ մատակարարի կողմից մատուցվող ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն տալու համար՝ հատուկ պարտավորություններ ստանձնելու դեպքում:

2.2. Փոխկապակցում, որը պետք է ապահովվի

Խոշոր օպերատորի հետ փոխկապակցումն ապահովվում է ցանցի՝ տեխնիկապես հնարավոր ցանկացած կետում: Այդ փոխկապակցումն ապահովվում է՝

ա) ոչ խտրական ժամկետներով, պայմաններով (ներառյալ տեխնիկական ստանդարտները և մասնագրերը) և դրույքաչափով, ինչպես նաև այնպիսի որակով, որը պակաս բարենպաստ չէ, քան այն, որը տրամադրվում է իր կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների համար, կամ իրար հետ չփոխկապակցված ծառայություններ մատուցող օպերատորների կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների կամ էլ դրանց դուստր ձեռնարկությունների կամ այլ փոխկապակցված անձանց համար.

բ) ժամանակին, այնպիսի ժամկետներով, պայմաններով (ներառյալ տեխնիկական ստանդարտները և մասնագրերը) և ծախսերի վրա հիմնված դրույքաչափով, որոնք թափանցիկ են, ողջամիտ, հաշվի են առնում տնտեսական իրագործելիությունը և բավարար չափով տարանջատված են այնպես, որ օպերատորը կարիք չունենա վճարելու այն ցանցային տարրերի կամ հարմարությունների համար, որոնք մատուցվող ծառայության համար չեն պահանջվում, և

գ) պահանջի դեպքում՝ օգտագործողների մեծ մասին առաջարկվող ցանցային վերջնակետերից բացի այն կետերում, որոնց համար վճարվում են այնպիսի գումարներ, որոնք ներառում են անհրաժեշտ օժանդակ հարմարություններ կառուցելու ծախսը:

2.3. Փոխկապակցման հետ կապված բանակցությունների ընթացակարգերի հրապարակումը

Հրապարակվում են խոշոր օպերատորի նկատմամբ կիրառելի փոխկապակցման ընթացակարգերը:

2.4. Փոխկապակցման հետ կապված պայմանավորվածությունների թափանցիկությունը

Ապահովվում է, որ խոշոր օպերատորները հրապարակեն կա՛մ իրենց փոխկապակցման համաձայնագրերը, կա՛մ փոխկապակցման իրենց օրինակելի առաջարկները:

2.5. Փոխկապակցում. վեճերի կարգավորումը

Խոշոր մատակարարի հետ փոխկապակցման պահանջ ներկայացնող ծառայություն մատուցողը կարող է դիմել հետևյալ դեպքերում.

ա) ցանկացած ժամանակ, կամ

բ) ողջամիտ ժամկետում

փոխկապակցման համար համապատասխան պայմանների, դրույթների և

սակագների վերաբերյալ վեճերը լուծելու համար սահմանված ողջամիտ ժամկետի ավարտից հետո, որի մասին հրապարակայնորեն հաղորդվել է անկախ ներպետական մարմնին, որը կարող է լինել ստորև՝ 5-րդ պարբերության մեջ նշված կարգավորող մարմինը, այնքանով, որքանով դրանք նախկինում սահմանված չեն եղել:

3. Համընդհանուր ծառայությունը

Յուրաքանչյուր անդամ իրավունք ունի սահմանելու համընդհանուր ծառայություն մատուցելու պարտավորության այն տեսակը, որը ցանկանում է ունենալ: Այդ պարտավորությունները per se չեն համարվում հակամրցակցային՝ պայմանով, որ դրանք կիրառվեն թափանցիկ, ոչ խտրական և մրցակցության նկատմամբ չեզոք ձևով, ինչպես նաև չլինեն ավելի ծանրաբեռնող, քան անհրաժեշտ է անդամի սահմանած համընդհանուր ծառայության տեսակի համար:

4. Լիցենզավորման չափանիշների հրապարակումը

Լիցենզիա պահանջվելու դեպքում հրապարակվում է հետևյալը.

ա) լիցենզավորման բոլոր չափանիշները և լիցենզիայի համար ներկայացված դիմումի հետ կապված որոշում կայացնելու համար սովորաբար պահանջվող ժամանակահատվածի մասին տեղեկություն, և

բ) առանձին լիցենզիաների տրամադրման պայմանները:

Լիցենզիա տրամադրելը մերժելու պատճառները գրավոր տրամադրվում են դիմումատուին այդպիսի պահանջ ներկայացվելու դեպքում:

5. Անկախ կարգավորողներ

Կարգավորող մարմինն առանձին է հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայություններ մատուցողից և հաշվետու չէ նրան: Կարգավորող մարմնի որոշումները և դրա կողմից կիրառվող ընթացակարգերը պետք է անկողմնակալ լինեն շուկայի բոլոր մասնակիցների համար:

6. Սահմանափակ ռեսուրսների բաշխումը և օգտագործումը

Սահմանափակ ռեսուրսների, այդ թվում՝ հաճախականությունների, թվերի և սերվիտուտի բաշխման և դրանք օգտագործելու ցանկացած ընթացակարգ իրականացվում է օբյեկտիվ, ժամանակին, թափանցիկ և ոչ խտրական ձևով: Բաշխված հաճախականությունների միջակայքերի ընթացիկ իրավիճակի մասին տեղեկությունները ենթակա են հրապարակման, իսկ Կառավարության կողմից առանձին նպատակներով օգտագործման համար բաշխված հաճախականությունների վերաբերյալ մանրամասների հրապարակում չի պահանջվում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ III
ԱՄԷ-Ի ԱԱԲՌ ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ոլորտ կամ ենթաոլորտ	**Միջոցի նկարագրություն, որով մատնանշվում է դրա անհամապատասխանությունը 2.4 հոդվածին**	**Երկրներ, որոնց նկատմամբ կիրառվում է միջոցը**	**Նախատեսված տևողություն**	**Բացառությունը կիրառելու անհրաժեշտություն ստեղծող պայմաններ**
Ֆինանսական ծառայություններ	Օտարերկրյա ֆինանսական ծառայություններ մատուցողների (ներառյալ բանկերը և ապահովագրական ընկերությունները) մուտքի/հիմնադրման/գործունեության թույլտվությունը և նոր մասնաճյուղերի բացումը կախված կլինեն իրավասու մարմինների որոշումից:	Բոլոր երկրները	Անժամկետ	ԱՄԷ-ն փոքր և արդեն հագեցած շուկա է: ԱՄԷ-ի համար փոխադարձաբար շահավետ օգուտներ ստանալու նպատակով կարող է անհրաժեշտ լինել արտոնյալ ռեժիմի տրամադրում՝ յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքի համար:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ IV
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԱԲՌ ԲԱՑԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ենթաոլորտ	**Միջոցի նկարագրություն, որով մատնանշվում է դրա անհամապատասխանությունը 2.4 հոդվածին**	**Երկրներ, որոնց նկատմամբ կիրառվում է միջոցը**	**Նախատեսված տևողություն**	**Բացառությունը կիրառելու անհրաժեշտություն ստեղծող պայմաններ**
Ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ (բեռների փոխադրում) (ՀԱԴ 7123) Ճանապարհային փոխադրման ծառայություններ (ուղևորների փոխադրում) (ՀԱԴ 7121+7122) Տեսալսողական ծառայություններ. - Շարժանկարների և հեռուստահաղորդումների արտադրություն և տարածում Տեսալսողական ծառայություններ. Հեռուստահաղորդումների և շարժանկարների արտադրություն և տարածում	Երկկողմ միջազգային ճանապարհատրանսպորտային համաձայնագրերի համաձայն՝ այլ պայմանավորվող կողմերում գրանցված փոխադրողների կողմից ապրանքների փոխադրումը Հայաստան և Հայաստանի տարածքում ազատվում է ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման, ինչպես նաև մուտքի արտոնագրի տրամադրման մասով հարկերից և գանձումներից: Երկկողմ միջազգային ճանապարհատրանսպորտային համաձայնագրերի համաձայն՝ այլ պայմանավորվող կողմերում գրանցված փոխադրողների կողմից ուղևորների փոխադրումը Հայաստան և Հայաստանի տարածքում ազատվում է ընդհանուր օգտագործման ճանապարհների շահագործման և պահպանման, ինչպես նաև մուտքի	Վրաստան, Իրան, Լիբանան, Թուրքմենստան, Կիպրոս, Ռուսաստան, Լատվիա, Սիրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Ուկրաինա, Բելառուս, Ղրղզստանի Հանրապետություն Վրաստան, Լիբանան, Ռուսաստան, Լատվիա, Սիրիա, Բուլղարիա, Ռումինիա, Ուկրաինա, Բելառուս, Ղրղզստանի Հանրապետություն Երկրներ, որոնց համար ուժի մեջ են այդպիսի երկկողմ կամ բազմակողմ համաձայնագրեր՝	Անժամկետ Անժամկետ Կախված համապատասխան համաձայնագրի գործողության ժամկետից: Անժամկետ Կոնկրետ երկրների համար հարկերից ազատում անհրաժեշտ է միայն մինչև տնտեսական ինտեգրման համաձայնագիր կնքելը կամ դրա ավարտը:	Անհրաժեշտ է պահպանել փոխադարձ ռեժիմի կիրառման հնարավորությունը՝ այլ տարածքներում բեռնատարային ծառայությունների հայ մատակարարների համար բավարար պայմաններ ապահովելու համար: Անհրաժեշտ է պահպանել փոխադարձ ռեժիմի կիրառման հնարավորությունը՝ այլ տարածքներում ուղևորափոխադրման ծառայությունների հայ մատակարարների համար բավարար պայմաններ ապահովելու համար:

Ենթաոլորտ	Միջոցի նկարագրություն, որով մատնանշվում է դրա անհամապատասխանությունը 2.4 հոդվածին	Երկրներ, որոնց նկատմամբ կիրառվում է միջոցը	Նախատեսված տևողություն	Բացառությունը կիրառելու անհրաժեշտություն ստեղծող պայմաններ
	արտոնագրի տրամադրման մասով հարկերից և գանձումներից: Տեսալսողական ստեղծագործությունների համատեղ արտադրության մասին համաձայնագրի վրա հիմնված միջոցներ, որոնցով այդ համաձայնագրով կարգավորվող տեսալսողական ստեղծագործությունների համար ապահովվում է ազգային ռեժիմ: Միջոցներ, որոնցով տեսալսողական ստեղծագործությունների և այդպիսի ստեղծագործությունների մատակարարների համար աջակցման ծրագրերից (օրինակ՝ «EURIMAGES») ստացվող օգուտ է ապահովվում՝ եվրոպական ծագման կոնկրետ չափորոշիչների բավարարման պայմանով	ներկայում կամ հետագայում Եվրոպական երկրներ		Համապատասխան երկրների միջև մշակութային կապերը խթանելու նպատակով Այս հաղորդումներն ուղղված են եվրոպական այն երկրների տարածաշրջանային ինքնության պահպանմանը և զարգացմանը, որոնք ունեն երկարատև մշակութային կապեր:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ V
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Գործողության շրջանակը և սահմանումները

ա) Սույն հավելվածը վերաբերում է ֆինանսական ծառայությունների մատուցմանը վերաբերող միջոցներին: Սույն հավելվածում ֆինանսական ծառայության մատուցմանը հղումը նշանակում է՝ ծառայության մատուցում՝ 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուր) 2.1 հոդվածով (Սահմանումներ) սահմանված կարգով:

բ) 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուր) 2.2 հոդվածի (Ընդգրկման շրջանակ) «բ» ենթակետի նպատակներով «պետական իշխանության լիազորություններ իրականացնելիս մատուցված ծառայություններ» նշանակում է հետևյալը.

i) կենտրոնական բանկի կամ ֆինանսական մարմնի կամ որևէ այլ հանրային սուբյեկտի կողմից դրամավարկային կամ արժույթի կարգավորման ոլորտներում իրականացվող գործունեություն.

ii) սոցիալական ապահովագրության կամ պետական կենսաթոշակային ծրագրերի օրենսդրական համակարգի մաս կազմող գործունեություն, և

iii) հանրային սուբյեկտների կողմից Կառավարության ֆինանսական միջոցների հաշվին կամ դրանց երաշխիքով կամ դրանք օգտագործելով իրականացվող այլ գործունեություն:

գ) 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուր) 2.2 հոդվածի (Ընդգրկման շրջանակը) «բ» ենթակետի նպատակներով, եթե Կողմը թույլ է տալիս, որ սույն պարբերության «բ»(ii) կամ «բ»(iii) ենթապարբերություններում նշված գործունեության տեսակներից որևէ մեկն իրականացվի իր ֆինանսական ծառայություններ մատուցողների կողմից հանրային սուբյեկտների կամ ֆինանսական ծառայություններ մատուցողի հետ մրցակցության պայմաններում, ապա «ծառայությունները» ներառում է գործունեության այդ տեսակը:

դ) 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուր) 2.1 հոդվածի (Սահմանումներ) «ա» ենթապարբերությունը չի կիրառվում սույն հավելվածում ընդգրկված ծառայությունների նկատմամբ:

2. Ներպետական կարգավորումը

ա) Չնայած 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուրը) այլ դրույթների՝ ոչինչ չի կարող խոչընդոտել Կողմին ձեռնարկել միջոցներ ողջամիտ նպատակներով, այդ թվում՝ ներդրողների, ավանդատուների, ապահովագրված անձանց կամ այն անձանց պաշտպանության նպատակներով, որոնց նկատմամբ ֆինանսական ծառայություն մատուցողը կրում է ֆիդուցիար պատասխանատվություն, կամ ֆինանսական համակարգի ամբողջականության և կայունության ապահովման նպատակներով: Եթե այդ միջոցները հակասում են 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուրը) դրույթներին, ապա դրանք չեն կարող օգտագործվել որպես 2-րդ գլխի (Ծառայությունների առևտուրը) համաձայն Կողմի ստանձնած հանձնառություններից կամ պարտականություններից խուսափելու միջոց:

բ) 2-րդ գլխում (Ծառայությունների առևտուրը) նշված ոչինչ չպետք է

մեկնաբանվի այնպես, որ Կողմից պահանջվի բացահայտել անհատ սպառողների գործերի կամ հաշիվների վերաբերյալ տեղեկություններ կամ հանրային սուբյեկտների տիրապետության տակ գտնվող որևէ գաղտնի կամ ծառայողական տեղեկություն:

3. Ճանաչումը

ա) Կողմը կարող է ճանաչել ցանկացած այլ երկրի կողմից ներկայացված ողջամիտ պատճառներն այն բանը որոշելիս, թե ինչպես պետք է կիրառվեն Կողմի ֆինանսական ծառայությունների վերաբերյալ միջոցները: Այդ ճանաչումը, որին կարելի է հասնել ներդաշնակեցման կամ այլ ձևով, կարող է հիմնված լինել տվյալ երկրի հետ համաձայնության կամ պայմանավորվածության վրա կամ կարող է համաձայնեցվել ինքնուրույն:

բ) Կողմը, որը «ա» ենթապարբերությունում նշված նման համաձայնագրի կամ պայմանավորվածության կողմ է, լինի ապագա, թե ներկա, պետք է մյուս Կողմին տրամադրի բավարար հնարավորություն՝ վարելու բանակցություններ նման համաձայնագրերին կամ պայմանավորվածություններին միանալու կամ վարելու բանակցություններ դրանց հետ համադրելի համաձայնագրերին կամ պայմանավորվածություններին միանալու շուրջ, այնպիսի հանգամանքներում, որոնց դեպքում գոյություն կունենար համարժեք կարգավորում, վերահսկողություն, նման կարգավորման իրականացում և անհրաժեշտության դեպքում՝ համաձայնագրի կամ պայմանավորվածության կողմերի միջև տեղեկությունների փոխանակմանն առնչվող ընթացակարգեր: Եթե Կողմը ճանաչում է տրամադրում ինքնուրույն, ապա այն պետք է մյուս Կողմին տրամադրի բավարար հնարավորություն՝ ապացուցելու, որ նման հանգամանքներ գոյություն ունեն:

4. Վեճերի կարգավորումը

Ողջամտության և այլ ֆինանսական հարցերի վերաբերյալ վեճերի կարգավորման նպատակով ստեղծված կոլեգիաները պետք է ունենան վեճի առարկա հանդիսացող կոնկրետ ֆինանսական ծառայությանը վերաբերող անհրաժեշտ փորձ:

5. Սահմանումները

Սույն հավելվածի նպատակներով՝

ա) «ֆինանսական ծառայությունը» ֆինանսական բնույթի ցանկացած ծառայություն է, որն առաջարկում է Կողմի ֆինանսական ծառայություն մատուցողը: Ֆինանսական ծառայությունների մեջ մտնում են ապահովագրական և ապահովագրությանն առնչվող բոլոր ծառայությունները, ինչպես նաև բանկային և մյուս բոլոր ֆինանսական ծառայությունները (բացի ապահովագրությունից): Ֆինանսական ծառայությունները ներառում են հետևյալ գործողությունները.

Ապահովագրական և ապահովագրությանն առնչվող ծառայություններ

i) ուղղակի ապահովագրությունը (ներառյալ համասապահովագրությունը)՝

ա) կյանքի,

բ) ոչ կյանքի,

ii) վերաապահովագրությունը և ռետրոցեսիան,

iii) ապահովագրական միջնորդությունը, ինչպես օրինակ՝ բրոքերությունն ու գործակալությունը,

iv) ապահովագրությանն օժանդակ ծառայությունները, ինչպես օրինակ՝ խորհրդատվական, ակտուարային, ռիսկերի գնահատման և պահանջների կառավարման ծառայությունները:

Բանկային և այլ ֆինանսական ծառայություններ (բացի ապահովագրությունից)

v) հանրությունից ավանդների և վերադարձման ենթակա այլ միջոցների ընդունում,

vi) բոլոր տեսակի փոխատվությունների տրամադրում, այդ թվում՝ սպառողական վարկեր, հիպոթեքային վարկեր, ֆակտորինգ և առևտրային գործարքների ֆինանսավորում,

vii) ֆինանսական լիզինգ,

viii) վճարման և դրամական փոխանցումների բոլոր ծառայությունները, այդ թվում՝ վարկային, վճարային և դեբետային քարտեր, ճամփորդական չեկեր և բանկային վճարագրեր,

ix) երաշխիքներ և հանձնառություններ,

x) հետևյալի առուվաճառքը՝ իր հաշվին կամ հաճախորդների հաշվին, բորսայում, արտաբորսայական շուկայում կամ այլ կերպ.

Ա) դրամական շուկայի գործիքներ (այդ թվում՝ չեկեր, մուրհակներ, ավանդային հավաստագրեր),

Բ) արտարժույթ,

Գ) ածանցյալ գործիքներ՝ ներառելով ֆյուչերսներն ու օպցիոնները, սակայն չսահմանափակվելով դրանով,

Դ) փոխարժույթի և տոկոսադրույքի հետ կապված գործիքներ, այդ թվում՝ այնպիսի գործիքներ, ինչպիսիք են սվոփները, դրույքաչափի վերաբերյալ ֆորվարդային համաձայնագրերը,

Ե) փոխանցելի արժեթղթեր,

Զ) այլ փոխանցելի գործիքներ և ֆինանսական ակտիվներ, այդ թվում՝ ձուլածո.

xi) արժեթղթերի բոլոր տեսակների թողարկմանը մասնակցությունը, ներառյալ երաշխավորմանը և տեղաբաշխմանը՝ որպես գործակալ (հանրային կամ մասնավոր) մասնակցությունը և այդպիսի թողարկման հետ կապված ծառայությունների տրամադրումը,

xii) դրամական միջնորդությունը,

xiii) ակտիվների կառավարումը, ինչպես օրինակ՝ կանխիկ միջոցների կամ պորտֆելի կառավարումը, կոլեկտիվ ներդրումների կառավարման բոլոր տեսակները, կենսաթոշակային ֆոնդի կառավարումը, պահառության, դեպոզիտար և տրաստային ծառայությունները,

xiv) ֆինանսական ակտիվների, այդ թվում՝ արժեթղթերի, ածանցյալ գործիքների և այլ փոխանցելի գործիքների համար վճարային և քլիրինգային ծառայությունները,

xv) ֆինանսական տվյալների տրամադրումն ու փոխանցումը, ինչպես նաև ֆինանսական այլ ծառայություններ մատուցողների կողմից ֆինանսական տվյալների մշակումը և հարակից ծրագրային ապահովումը,

xvi) խորհրդատվական, միջնորդային և այլ օժանդակ ֆինանսական ծառայություններ՝ v-ից մինչև xv ենթապարբերություններում նշված բոլոր գործողությունների առնչությամբ, ներառյալ վարկային տեղեկատվությունն ու վերլուծությունը, ներդրումների և պորտֆելի վերաբերյալ ուսումնասիրությունն ու խորհրդատվությունը, ձեռքբերման, կորպորատիվ վերակազմակերպման և ռազմավարության վերաբերյալ խորհրդատվությունը.

բ) «ֆինանսական ծառայություն մատուցող» նշանակում է՝ Կողմի ցանկացած ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ, որը ցանկանում է մատուցել կամ մատուցում է ֆինանսական ծառայություններ, սակայն «ֆինանսական ծառայություն մատուցող» եզրույթը չի ներառում հանրային սուբյեկտներին.

գ) «հանրային սուբյեկտ» նշանակում է՝

i) Կողմի Կառավարություն, կենտրոնական բանկ կամ ֆինանսական մարմին, կամ Կողմի սեփականությունը հանդիսացող կամ դրա հսկողության ներքո գործող սուբյեկտ, որը, ըստ էության, իրականացնում է Կառավարության գործառույթներ կամ կառավարության նպատակներով գործունեություն, բացառությամբ այն սուբյեկտի, որը, ըստ էության, առևտրային պայմաններով ֆինանսական ծառայություններ է մատուցում, կամ

ii) մասնավոր սուբյեկտ, որն այդ գործառույթները կատարելիս իրականացնում է սովորաբար կենտրոնական բանկի կամ ֆինանսական մարմնի կողմից իրականացվող գործառույթներ:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ VI
ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 1. Գործողության ոլորտը և սահմանումները

1. Սույն հավելվածը տարածվում է Կողմերի իրականացրած այն միջոցների վրա, որոնք վերաբերում են հեռահաղորդակցության ոլորտում ծառայությունների առևտրին[17]: Այն չի կիրառվում ռադիո կամ հեռուստատեսային ծրագրերի հեռարձակման կամ մալուխային տարածման հետ կապված միջոցների նկատմամբ[18]:

2. Սույն հավելվածում ոչինչ չի մեկնաբանվում այնպես, որ՝

ա) պահանջվի Կողմից ստիպելու ցանկացած ձեռնարկության ստեղծել, կառուցել, ձեռք բերել, վարձակալել, շահագործել կամ տրամադրել հեռահաղորդակցության ցանցեր կամ ծառայություններ, եթե նման ցանցերը կամ ծառայությունները լայնորեն չեն առաջարկվում հանրությանը,

բ) պահանջվի Կողմից ստիպելու բացառապես ռադիո կամ հեռուստատեսային ծրագրերի հեռարձակմամբ կամ մալուխային տարածմամբ զբաղվող ցանկացած ձեռնարկության հանրամատչելի դարձնել իր հեռարձակման կամ մալուխային հնարավորությունները որպես հանրային հեռահաղորդակցության ցանց, կամ

գ) խոչընդոտի Կողմին արգելելու մասնավոր ցանցեր շահագործող անձանց օգտագործել իրենց ցանցերը՝ երրորդ կողմերին հանրային հեռահաղորդակցության ցանցեր կամ ծառայություններ մատուցելու համար:

3. Սույն հավելվածի նպատակով՝

«կարգավորող մարմին» նշանակում է՝ այն մարմինը կամ մարմինները, որոնց վերապահված է սույն հավելվածում նշված հարցերի մասով նախատեսված ցանկացած կարգավորող առաջադրանքի կատարում.

«էական հարմարություններ» նշանակում է՝ հանրային հեռահաղորդակցության ցանցի կամ ծառայության հարմարություններ, որոնք՝

ա) բացառապես կամ առավելապես մատուցվում են մեկ կամ սահմանափակ թվով մատակարարների կողմից, և

բ) ծառայություն մատուցելու նպատակով չեն կարող տնտեսապես կամ տեխնիկապես փոխարինվել.

«խոշոր օպերատոր» նշանակում է՝

ա) ԱՄԷ-ի համար՝ հետևյալի արդյունքում հեռահաղորդակցության հիմնական ծառայությունների համապատասխան շուկայում մասնակցության պայմանների վրա (հաշվի առնելով գինը և մատակարարումը) էականորեն ազդելու կարողություն ունեցող մատակարարը.

i. էական հարմարությունների նկատմամբ հսկողություն, կամ

---

[17] **«Հեռահաղորդակցության ոլորտում ծառայությունների առևտուրը»** պետք է հասկանալ 2.1 հոդվածում (Սահմանումներ) պարունակվող սահմանումներին համապատասխան, ինչպես նաև ներառում է հանրային հեռահաղորդակցության ցանցերի ու ծառայությունների հասանելիության և դրանց օգտագործման վերաբերյալ միջոցները:

[18] **«Հեռարձակում»** եզրույթը սահմանվում է յուրաքանչյուր Կողմի համապատասխան ներպետական օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով:

ii. շուկայում իր դիրքի օգտագործում:

բ) Հայաստանի Հանրապետության համար **«խոշոր մատակարար»** նշանակում է՝ գերիշխող օպերատոր, այսինքն՝ օպերատոր, որը Կարգավորող մարմնի կողմից ճանաչվել է որպես գերիշխող օպերատոր հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի շահագործման ոլորտում.

«հանրային հեռահաղորդակցության ցանց» նշանակում է՝ հանրային հեռահաղորդակցության ենթակառուցվածք, որը հնարավորություն է տալիս հեռահաղորդակցություն ապահովելու ցանցային վերջնակետերի միջև.

«հանրային հեռահաղորդակցության ծառայություն» նշանակում է՝ հեռահաղորդակցության ցանկացած ծառայություն, որը Կողմն ուղղակիորեն կամ ըստ էության պահանջում է, որ հասանելի լինի հանրությանը: Այդպիսի ծառայությունները կարող են ներառել, *inter alia*, հեռագիրը, հեռախոսը, տելեքսը և տվյալների փոխանցումը, որը սովորաբար ներառում է երկու կամ ավելի կետերի միջև հաճախորդի կողմից մատակարարվող տեղեկությունների փոխանցումն իրական ժամանակում՝ առանց հաճախորդի տեղեկությունների ձևի որևէ փոփոխության վերջնակայանների միջև.

«փոխկապակցում» նշանակում է՝ միևնույն կամ տարբեր էլեկտրոնային հաղորդակցության ծառայություններ մատուցողների կողմից օգտագործվող երկու հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի ֆիզիկական և տրամաբանական կապակցում, որի արդյունքում մեկ ծառայություն մատուցողի օգտատերերը հնարավորություն ունեն տեղեկություններ փոխանակելու միևնույն կամ մեկ այլ ծառայություն մատուցողի օգտատերերի հետ կամ հասանելիություն ունենալ մեկ այլ ծառայություն մատուցողի ծառայություններին.

«հեռահաղորդակցություն» նշանակում է՝ էլեկտրամագնիսական ազդանշանների փոխանցումը, ինչպիսիք են ձայնը, տվյալները, պատկերը և դրանց ցանկացած համակցություն: Հեռահաղորդակցության ծառայությունների ոլորտը չի ընդգրկում այնպիսի տնտեսական գործունեություն, որը ենթադրում է այնպիսի նյութերի տրամադրում, որոնց փոխադրման համար պահանջվում է հեռահաղորդակցության ծառայություններ:

ՀՈԴՎԱԾ 2. Հակամրցակցային երաշխիքներ

1. Յուրաքանչյուր Կողմ իրականացնում է համապատասխան միջոցներ՝ առանձին կամ միասին խոշոր օպերատոր հանդիսացող մատակարարների կողմից հակամրցակցային գործելակերպում ներգրավվելը կամ այն շարունակելը կանխելու նպատակով:

2. Առաջին պարբերության մեջ նշված հակամրցակցային գործելակերպերը մասնավորապես ներառում են՝

ա) հակամրցակցային խաչաձև սուբսիդավորման մեջ ներգրավվելը.

բ) մրցակիցներից ստացված տեղեկությունները հակամրցակցային նպատակներով օգտագործելը, և

գ) էական հարմարությունների մասին տեխնիկական այն տեղեկությունները և առևտրային առումով համապատասխան այն տեղեկություններն այլ ծառայություն

մատուցողների համար ժամանակին հասանելի չդարձնելը, որոնք նրանց անհրաժեշտ են ծառայություններ մատուցելու համար:

ՀՈԴՎԱԾ 3. Փոխկապակցում

1. Այս հոդվածը վերաբերում է հանրային հեռահաղորդակցության ցանցեր կամ ծառայություններ մատուցող մատակարարների հետ կապին՝ մեկ մատակարարի օգտատերերին մեկ այլ մատակարարի օգտատերերի հետ հաղորդակցվելու և մեկ այլ մատակարարի կողմից մատուցվող ծառայություններից օգտվելու հնարավորություն տալու համար:

2. Հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցելու լիցենզիա ունեցող ցանկացած մատակարար պետք է ունենա հեռահաղորդակցության ցանցերի և ծառայությունների այլ մատակարարների հետ փոխկապակցման իրավունք: Փոխկապակցման սակագները սկզբունքորեն պետք է հիմնված լինեն արժեքի վրա կամ հիմնված լինեն համապատասխան մատակարարների համար այլ կերպ կարգավորվող սակագների վրա (արդար սակագին):

3. Ցանցում փոխկապակցման կետը պետք է լինի ծառայություն մատուցողների միջև բանակցությունների և տեխնիկական իրագործելիության առարկա: Նշված բանակցությունների ընթացքում ծառայություն մատուցողների համար դժվարություններ առաջանալու դեպքում իրավասու մարմինը պետք է կարողանա միջամտել և որոշում կայացնել՝ համաձայն Կողմերի համապատասխան կանոնակարգերի: Նման բանակցություններն ապահովում են, որ փոխկապակցման համաձայնագրերը կնքվեն՝

ա) ոչ խտրական ժամկետներով, պայմաններով (ներառյալ տեխնիկական ստանդարտները և մասնագրերը) և դրույքաչափով, ինչպես նաև այնպիսի որակով, որը պակաս բարենպաստ չէ, քան այն, որը տրամադրվում է իր կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների համար, կամ իրար հետ չփոխկապակցված ծառայություններ մատուցող օպերատորների կողմից տրամադրվող նույնատիպ ծառայությունների կամ էլ դրանց դուստր ձեռնարկությունների կամ այլ փոխկապակցված անձանց համար, և

բ) ժամանակին, այնպիսի ժամկետներով, պայմաններով (ներառյալ տեխնիկական ստանդարտները և մասնագրերը) և ծախսերի վրա հիմնված դրույքաչափով, որոնք թափանցիկ են, ողջամիտ, հաշվի են առնում տնտեսական իրագործելիությունը և բավարար չափով տարանջատված են այնպես, որ օպերատորը կարիք չունենա վճարելու այն ցանցային տարրերի կամ հարմարությունների համար, որոնք մատուցվող ծառայությունների համար չեն պահանջվում:

ՀՈԴՎԱԾ 4. Գաղտնիություն

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր տարածքում հանրային հեռահաղորդակցության ցանցերի կամ ծառայությունների մատակարարները ձեռնարկեն համապատասխան քայլեր՝ պաշտպանելու, *inter alia*՝

ա) անհատների անձնական կյանքը՝ կապված անձնական տվյալների մշակման և տարածման հետ.

բ) անհատական գրառումների գաղտնիությունը, և

գ) հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցողների և վերջնական օգտագործողների կամ նրանց վերաբերող առևտրային առումով զգայուն տեղեկությունների գաղտնիությունը: Հեռահաղորդակցության ծառայություն մատուցողի կողմից ստացված տվյալներն ու տեղեկություններն օգտագործվում են միայն այդ ծառայությունները մատուցելու նպատակով:

2. Սույն հավելվածում ոչինչ չի սահմանափակում Կողմի իրավունքը՝ պաշտպանելու անձնական տվյալները, անձնական կյանքի գաղտնիությունը և անհատական գրառումների ու հաշիվների գաղտնիությունը, ինչպես նաև օրենքով պաշտպանված այլ տեղեկություններ:

ՀՈԴՎԱԾ 5. Համընդհանուր ծառայությունը

1. Յուրաքանչյուր Կողմ իրավունք ունի սահմանելու համընդհանուր ծառայություն մատուցելու պարտավորության այն տեսակը, որը ցանկանում է ունենալ:

2. Կողմերի՝ համընդհանուր ծառայությունը կարգավորող միջոցները պետք է լինեն թափանցիկ, օբյեկտիվ և ոչ խտրական: Դրանք պետք է նաև չեզոք լինեն մրցակցության նկատմամբ և չլինեն ավելի ծանրաբեռնող, քան անհրաժեշտ է Կողմի սահմանած համընդհանուր ծառայության տեսակի համար:

ՀՈԴՎԱԾ 6. Լիցենզավորման ընթացակարգ

1. Եթե հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատակարարման համար պահանջվում է լիցենզիա կամ զիջումներ, ապա Կողմի իրավասու մարմինները հրապարակում են հետևյալը.

ա) այդ լիցենզիայի կամ զիջումների պայմանները, և

բ) լիցենզիայի և զիջումների համար ներկայացված դիմումի հետ կապված որոշում կայացնելու համար սովորաբար պահանջվող ժամանակահատվածի մասին տեղեկություն:

2. Եթե հեռահաղորդակցության ծառայություն մատուցելու համար պահանջվում է լիցենզիա կամ կոնցեսիա, և եթե համապատասխան պայմանները բավարարված են, ապա Կողմի իրավասու մարմինը դիմումատուին տրամադրում է լիցենզիա կամ կոնցեսիա՝ այդ Կողմի օրենսդրության համաձայն վերջինիս դիմումի ներկայացումն ամբողջական համարվելուց հետո ողջամիտ ժամկետում:

3. Կողմի իրավասու մարմինը որոշում կայացնելուց անմիջապես հետո դիմումատուին տեղեկացնում է իր դիմումի արդյունքի մասին: Եթե որոշում է կայացվում լիցենզիայի կամ կոնցեսիայի դիմումը մերժելու մասին, ապա հարցման դեպքում Կողմի իրավասու մարմինը դիմումատուին տեղեկացնում է մերժման պատճառի մասին:

ՀՈԴՎԱԾ 7. Անկախ կարգավորող մարմինը

1. Յուրաքանչյուր Կողմի հեռահաղորդակցության ծառայությունների կարգավորող մարմինը պետք է առանձին լինի հիմնական հեռահաղորդակցության ծառայությունների ցանկացած մատուցողից և հաշվետու չլինի նրան:

2. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ իր կարգավորող մարմնի

որոշումները և դրա կողմից կիրառվող ընթացակարգերը լինեն անկողմնակալ շուկայի բոլոր մասնակիցների համար:

ՀՈԴՎԱԾ 8. Սահմանափակ ռեսուրսները

1. Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ հեռահաղորդակցությունների բնագավառում սահմանափակ ռեսուրսների, այդ թվում՝ հաճախականությունների, թվերի և սերվիտուտի բաշխման և դրանք օգտագործելու իր ընթացակարգերն իրականացվեն օբյեկտիվ, ժամանակին, թափանցիկ և ոչ խտրական ձևով: Յուրաքանչյուր Կողմ պետք է հրապարակի բաշխված հաճախականությունների միջակայքերի ընթացիկ իրավիճակի մասին տեղեկությունները, իսկ Կառավարության կողմից առանձին նպատակներով օգտագործման համար բաշխված հաճախականությունների վերաբերյալ մանրամասների հրապարակում չի պահանջվում:

2. Ոչ պետական ռադիոէլեկտրական հեռահաղորդակցության ծառայությունների համար տիրույթ հատկացնելիս յուրաքանչյուր Կողմ պետք է ձգտի, որպես կանոն, հիմնվել շուկայական մոտեցումների վրա՝ ամբողջությամբ հաշվի առնելով հանրային շահերը:

ՀՈԴՎԱԾ 9. Հեռահաղորդակցության բնագավառում ծագած վեճերի լուծումը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է, որ՝

ա) մատակարարները կարող են դիմել իրենց կարգավորող մարմին կամ այլ համապատասխան մարմին՝ խոշոր մատակարարների հետ կապված վեճերը լուծելու համար.

բ) խոշոր մատակարարի հետ փոխկապակցման համար դիմած մատակարարը ցանկացած պահի կամ հրապարակայնորեն սահմանված ողջամիտ ժամկետից հետո կարող է դիմել իր կարգավորող մարմնին՝ ողջամիտ ժամկետում լուծելու այդ խոշոր մատակարարի հետ փոխկապակցման համապատասխան պայմանների, պահանջների ու սակագների վերաբերյալ վեճերը, և

գ) մատակարարները, որոնց վերաբերում է կարգավորող մարմնի որոշումները, կարող են բողոքարկել անկախ վարչական մարմին և (կամ) դատարան՝ Կողմի օրենսդրությանը համապատասխան:

ՀՈԴՎԱԾ 10. Թափանցիկությունը

Յուրաքանչյուր Կողմ ապահովում է հանրային հեռահաղորդակցության ցանցերի և ծառայությունների հասանելիության և դրանց օգտագործման վերաբերյալ պայմանների մասին համապատասխան տեղեկությունների հանրամատչելի լինելը, ներառյալ՝

ա) սակագները և ծառայությունների այլ պայմաններ ու դրույթներ.

բ) նման ցանցերի և ծառայությունների տեխնիկական միջերեսների մասնագրերը.

գ) այդպիսի հասանելիությանն ու օգտագործմանը վերաբերող ստանդարտների մշակման և ընդունման համար պատասխանատու մարմինների մասին

տեղեկությունները.

դ) տերմինալի կամ այլ սարքավորումների հանրային հեռահաղորդակցության ցանցին միացման նկատմամբ կիրառելի պայմանները, և

ե) առկայության դեպքում՝ ծանուցումները, թույլտվությունները, գրանցման կամ լիցենզավորման պահանջները:

ՀՈԴՎԱԾ 11. ՃԿՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ

1. Որևէ կողմ չի կարող խոչընդոտել հանրային հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցողներին ճկուն կերպով ընտրելու իրենց ծառայությունները մատուցելու համար օգտագործվող տեխնոլոգիաները, ներառյալ առևտրային շարժական անլար ծառայությունները՝ հանրային քաղաքականության օրինական շահերը բավարարելու համար անհրաժեշտ պահանջներին համապատասխան, պայմանով, որ նման ընտրությունը սահմանափակող որևէ միջոց չի մշակվում, ընդունվում կամ կիրառվում այնպես, որ ստեղծվեն ավելորդ խոչընդոտներ առևտրի համար:

2. Ավելի ստույգ, այս հավելվածում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես խոչընդոտ հեռահաղորդակցության ոլորտում կարգավորող մարմնի համար՝ պահանջելու համապատասխան լիցենզիա կամ այլ թույլտվություն՝ հանրային հեռահաղորդակցության յուրաքանչյուր ծառայություն մատուցելու համար:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ VII
ԿՈԼԵԳԻԱՅԻ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Ժամանակացույցը

1. Կողմերի հետ խորհրդակցություններ անցկացնելուց հետո Կոլեգիան հնարավորության դեպքում Կոլեգիայի վերջնական անդամի նշանակումից հետո 7 օրվա ընթացքում սահմանում է Կոլեգիայի աշխատանքի ժամանակացույցը: Գլխին կցված նախնական ժամանակացույցն օգտագործվում է որպես ուղենիշ:

2. Կոլեգիայի աշխատանքի ժամկետը, որպես կանոն, չի գերազանցում 140 օրը՝ սկսած Կոլեգիայի ստեղծման օրվանից մինչև վերջնական զեկույցի ներկայացման օրը, եթե Կողմերն այլ բան չեն համաձայնում:

3. Եթե Կոլեգիան համարում է, որ անհրաժեշտ է փոփոխել ժամանակացույցը, ապա այն գրավոր ձևով տեղեկացնում է Կողմերին առաջարկվող փոփոխության մասին՝ ներկայացնելով դրա հիմքերը:

Գրավոր հայտարարությունները և այլ փաստաթղթեր

4. Եթե Կոլեգիան այլ որոշում չի կայացնում, ապա բողոք ներկայացրած Կողմն իր առաջին գրավոր հայտարարությունը Կոլեգիային է ներկայացնում ոչ ուշ, քան Կոլեգիայի վերջնական անդամի նշանակման ամսաթվից հետո 35 օրվա ընթացքում: Կողմը, որի դեմ բողոք է ներկայացվել, իր առաջին գրավոր հայտարարությունը ներկայացնում է ոչ ուշ, քան բողոք ներկայացրած Կողմի առաջին գրավոր հայտարարությունը ներկայացվելու օրվանից 30 օր հետո: Օրինակները տրամադրվում են Կոլեգիայի յուրաքանչյուր անդամի:

5. Յուրաքանչյուր Կողմ իր առաջին գրավոր հայտարարության օրինակը տրամադրում է նաև մյուս Կողմին՝ այն կոլեգիային ներկայացնելուն զուգահեռ:

6. Լսումն ավարտվելուց հետո՝ 5 օրվա ընթացքում, յուրաքանչյուր Կողմ կարող է կոլեգիային և մյուս Կողմին տրամադրել լրացուցիչ գրավոր հայտարարություն՝ պատասխանելով ցանկացած հարցի, որը ծագել է լսման ընթացքում:

7. Կոլեգիային կամ մի Կողմի կողմից մյուս Կողմին տրամադրված բոլոր գրավոր փաստաթղթերը նաև տրամադրվում են էլեկտրոնային ձևով:

8. Ցանկացած պահանջի, ծանուցման, գրավոր հայտարարության մեջ կամ կոլեգիայի վարույթի հետ կապված այլ փաստաթղթում հանդիպող վրիպակների տեսքով աննշան սխալները կարող են ուղղվել այն նոր փաստաթղթի անհապաղ հանձնման միջոցով, որում հստակ նշվում են փոփոխությունները:

Կոլեգիայի գործունեությունը

9. Կոլեգիայի նախագահը նախագահում է դրա բոլոր նիստերը: Կոլեգիան կարող է նախագահին պատվիրակել վարչական և ընթացակարգային որոշումներ կայացնելու իրավասություն:

10. Կոլեգիայի խորհրդակցություններն անցկացվում են խորհրդապահական կարգով: Կոլեգիայի խորհրդակցություններին կարող են մասնակցել միայն կոլեգիայի անդամները: Կոլեգիաների զեկույցները կազմվում են առանց Կողմերի մասնակցության՝ հաշվի առնելով տրամադրված տեղեկությունները և արված հայտարարությունները:

11. Կոլեգիայի զեկույցում Կոլեգիայի առանձին անդամների կողմից արտահայտված կարծիքները շարադրվում են անանուն:

Լսումները

12. 1-ին կանոնի համաձայն կազմված ժամանակացույցով նախատեսվում է, որ Կողմերն իրենց փաստարկները կոլեգիային են ներկայացնում առնվազն մեկ լսման ընթացքում:

13. Կոլեգիան կարող է հրավիրել լրացուցիչ լսումներ Կողմերի կողմից նման համաձայնություն ձեռք բերելու դեպքում:

14. Կոլեգիայի բոլոր անդամները ներկա են գտնվում լսումներին: Կոլեգիայի լսումներն անցկացվում են դռնփակ՝ միայն կոլեգիայի անդամների և Կողմերի մասնակցությամբ: Այնուհանդերձ, Կողմերի հետ խորհրդակցությամբ լսումներին կարող են ներկա գտնվել օգնականներ, թարգմանիչներ կամ նշանակված սղագրողներ՝ Կոլեգիային իր աշխատանքը կատարելու հարցում օժանդակելու համար: Կոլեգիայի կողմից սահմանված ցանկացած նման կարգավորում կարող է փոփոխվել Կողմերի համաձայնությամբ:

15. Կոլեգիան լսումն անցկացնում է այնպիսի եղանակով, որով ապահովվում է բողոք ներկայացրած Կողմին և պատասխանող Կողմին իրենց փաստարկները ներկայացնելու համար հավասարաչափ ժամանակի տրամադրումը: Կոլեգիան լսումն անցկացնում է հետևյալ կարգով՝ բողոք ներկայացրած Կողմի փաստարկ, պատասխանող Կողմի փաստարկ, բողոք ներկայացրած Կողմի պատասխան, պատասխանող Կողմի հակընդդեմ պատասխան, բողոք ներկայացրած Կողմի եզրափակիչ հայտարարություն և պատասխանող Կողմի եզրափակիչ հայտարարություն: Նախագահը կարող է բանավոր փաստարկների ներկայացման համար սահմանել ժամանակային սահմանափակումներ՝ ապահովելու համար, որ յուրաքանչյուր Կողմի տրամադրվի հավասարաչափ ժամանակ:

Հարցերը

16. Վարույթի ընթացքում ցանկացած ժամանակ Կոլեգիան կարող է ցանկացած Կողմի հարցեր ուղղել: Կողմերն անհապաղ և լիարժեք պատասխան են ներկայացնում կոլեգիայի այնպիսի տեղեկատվության հարցմանը, որն այն համարում է անհրաժեշտ և նպատակահարմար:

17. Եթե հարցը ներկայացվում է գրավոր, ապա յուրաքանչյուր Կողմ այդ հարցերին տրված իրենց պատասխանների օրինակը Կոլեգիային տրամադրելուն զուգահեռ տրամադրում է նաև մյուս Կողմին: Յուրաքանչյուր Կողմ ունի մյուս Կողմի պատասխանի վերաբերյալ գրավոր դիտողություններ ներկայացնելու հնարավորություն:

Գաղտնիությունը

18. Կոլեգիայի լսումները և դրան ներկայացված փաստաթղթերը գաղտնի են: Յուրաքանչյուր Կողմ գաղտնի է համարում մյուս Կողմի ներկայացրած այն տեղեկությունները, որոնք այդ Կողմը սահմանել է որպես գաղտնի:

19. Եթե Կողմն իր գրավոր հայտարարությունները Կոլեգիայի համար

սահմանում է գաղտնի, ապա այն մյուս Կողմի պահանջով Կոլեգիային և մյուս Կողմին տրամադրում է իր գրավոր փաստարկներում առկա տեղեկությունների ամփոփ տարբերակը: Կողմերի կողմից այլ համաձայնություն ձեռք չբերելու դեպքում տեղեկությունների ոչ գաղտնի ամփոփումը կարող է ողջամիտ ժամկետում հրապարակվել: Սույն կանոններում ոչինչ չի խոչընդոտում Կողմին հրապարակավ հայտնել իր դիրքորոշումը:

Փորձագետների դերը

20. Կոլեգիան կարող է Կողմի պահանջով կամ սեփական նախաձեռնությամբ ստանալ տեղեկություններ և տեխնիկական խորհրդատվություն իր կողմից համապատասխան համարվող ցանկացած անհատից կամ մարմնից՝ պայմանով, որ Կողմերը համաձայն են, ինչպես նաև Կողմերի կողմից համաձայնեցված պայմաններով: Կոլեգիան Կողմերին տրամադրում է ցանկացած տեղեկություն՝ դիտողություններ ներկայացնելու նպատակով:

Աշխատանքային լեզուն

21. Կոլեգիայի աշխատանքային լեզուն, այդ թվում՝ գրավոր հայտարարությունների, բանավոր հայտարարությունների կամ ելույթների ներկայացման, կոլեգիայի զեկույցի և Կողմերի միջև իրականացվող բոլոր գրավոր և բանավոր հաղորդակցությունների լեզուն անգլերենն է:

Լսումների անցկացման վայրը

22. Կոլեգիայի լսումների անցկացման վայրը որոշվում է Կողմերի համաձայնությամբ: Եթե համաձայնություն ձեռք չի բերվում, ապա առաջին լսումն անցկացվում է պատասխանող Կողմի տարածքում, որի դեմ բողոք է ներկայացվել, իսկ ցանկացած լրացուցիչ լսում անցկացվում է հաջորդաբար Կողմերի տարածքներում:

Ծախքերը

23. Կոլեգիան հաշվառում և կազմում է վարույթի առնչությամբ կրած բոլոր ընդհանուր ծախքերի վերջնական հաշվետվությունը, այդ թվում՝ դրա օգնականներին, նշանակված սղագրողներին կամ այլ անձանց վճարման համար կատարված ծախքերը, որոնց վարձում է:

Կոլեգիայի նախնական ժամանակացույցը

Կոլեգիան ստեղծվել է __/__/____-ին:

1. Կողմերի առաջին հայտարարությունների ստացումը՝

ա) բողոք ներկայացրած Կողմ՝ Կոլեգիայի երրորդ անդամի նշանակման ամսաթվից 35 օր հետո.

բ) պատասխանող Կողմ՝ (i)-ից 20 օր հետո.

2. Կողմերի հետ առաջին լսումն անցկացնելու ամսաթիվը՝ պատասխանող Կողմի առաջին հայտարարության ստացումից 20 օր հետո.

3. Կողմերի լրացուցիչ գրավոր հայտարարությունների ստացումը՝ առաջին լսման ամսաթվից 10 օր հետո.

4. Կողմերին նախնական զեկույցի տրամադրումը՝ լրացուցիչ գրավոր հայտարարությունների ստացումից 90 օր հետո.

5. Կողմերի կողմից նախնական զեկույցի վերաբերյալ գրավոր դիտողություններ ներկայացվելու վերջնաժամկետը՝ նախնական զեկույցի տրամադրման օրվանից 15 օր հետո. և

6. Կողմերին վերջնական զեկույցի տրամադրումը՝ նախնական զեկույցը ներկայացնելուց հետո 140 օրվա ընթացքում:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ VIII
ԿՈԼԵԳԻԱՅԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԵՎ ՍՈՒՅՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ՎԵՃԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹՆԵՐՈՒՄ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ԱՅԼ ԱՆՁԱՆՑ ՎԱՐՔԱԳԾԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

Սահմանումները

1. Սույն հավելվածի նպատակներով՝

ա) «օգնական» նշանակում է՝ անձ, որը կոլեգիայի անդամի նշանակման պայմանների համաձայն իրականացնում է հետազոտություններ կամ աջակցություն է տրամադրում կոլեգիայի անդամին.

բ) «կոլեգիայի անդամ» նշանակում է՝ 8-րդ հոդվածի համաձայն ստեղծված կոլեգիայի անդամ.

գ) «վարույթ» այլ բան սահմանված չլինելու դեպքում նշանակում է՝ սույն գլխի շրջանակներում կոլեգիայի վարույթ. և

դ) «աշխատակազմ» կոլեգիայի անդամի մասով նշանակում է՝ կոլեգիայի անդամի ղեկավարության և հսկողության ներքո գտնվող անձինք՝ բացառությամբ օգնականների:

Պարտավորությունները գործընթացի շրջանակներում

2. Կոլեգիայի յուրաքանչյուր անդամ զերծ է մնում ոչ պատշաճ վարքից կամ ոչ պատշաճ վարքի տպավորություն ստեղծելուց, անկախ և անաչառ է, խուսափում է ուղղակի և անուղղակի շահերի բախումներից և պահպանում է վարքագծի բարձր չափանիշները՝ վեճերի կարգավորման մեխանիզմի ամբողջականությունն ու անկողմնակալությունը պահպանելու համար: Կոլեգիայի նախկին անդամները կատարում են 17-20-րդ պարբերություններում սահմանված պարտավորությունները:

Տեղեկությունների բացահայտման պարտավորությունները

3. Թեկնածուն մինչև սույն Համաձայնագրի համաձայն իր՝ որպես կոլեգիայի անդամ ընտրության հաստատումը բացահայտում է ցանկացած շահ, հարաբերություն և հարց, որը կարող է ազդել իր անկախության կամ անաչառության վրա, կամ որը կարող է իրատեսորեն ստեղծել ոչ պատշաճ վարքի կամ կողմնակալության տպավորություն վարույթի ընթացքում: Այս նպատակով թեկնածուն գործադրում է բոլոր ողջամիտ ջանքերը՝ այդ շահերի, հարաբերությունների կամ հարցերի վերաբերյալ տեղեկանալու համար:

4. Ընտրվելուց հետո կոլեգիայի անդամը շարունակում է գործադրել բոլոր ողջամիտ ջանքերը 3-րդ պարբերության մեջ նշված շահերի, հարաբերությունների և հարցերի վերաբերյալ տեղեկանալու ուղղությամբ և բացահայտում է դրանք Համատեղ կոմիտեին՝ գրավոր ներկայացնելով Կողմերի քննարկմանը: Բացահայտման պարտավորությունը շարունակական բնույթ ունեցող պարտականություն է, որով պահանջվում է, որ կոլեգիայի անդամը բացահայտի այն բոլոր շահերը, հարաբերությունները կամ հարցերը, որոնք կարող են ծագել վարույթի որևէ փուլում:

Կոլեգիայի անդամների կողմից պարտականությունների կատարումը

5. Կոլեգիայի անդամը կատարում է սույն գլխի դրույթները և կիրառելի ընթացակարգային կանոնները:

6. Ընտրվելու դեպքում կոլեգիայի անդամը հանգամանորեն և արագ կատարում է իր պարտականությունները վարույթի ամբողջ ընթացքում՝ դրսևորելով արդարամտություն և բարեխղճություն:

7. Կոլեգիայի անդամը չի զրկում մյուս անդամներին վարույթի բոլոր փուլերին մասնակցելու հնարավորությունից:

8. Կոլեգիայի անդամն ուսումնասիրում է միայն վարույթի ընթացքում բարձրացվող այն հարցերը, որոնց վերաբերյալ անհրաժեշտ է որոշում կայացնել, և որոշում կայացնելու պարտականությունը չի պատվիրակում որևէ այլ անձի:

9. Կոլեգիայի անդամը ձեռնարկում է բոլոր պատշաճ միջոցները՝ 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 19-րդ, 20-րդ և 21-րդ պարբերությունների մասին Կոլեգիայի անդամի օգնականի և անձնակազմի իրազեկվածությունը և նրանց կողմից այդ կետերի կատարումն ապահովելու համար:

10. Կոլեգիայի անդամը չի մասնակցում վարույթին վերաբերող միակողմանի (ex parte) հաղորդակցություններին:

11. Կոլեգիայի անդամը չի հաղորդում Կոլեգիայի մեկ այլ անդամի կողմից սույն հավելվածի փաստացի կամ հնարավոր խախտումների մասին, եթե հաղորդումը չի ներկայացվում երկու Կողմերին կամ անհրաժեշտ չէ Կոլեգիայի անդամի կողմից սույն հավելվածը խախտելու հանգամանքը կամ խախտելու հնարավորությունը պարզելու համար:

Կոլեգիայի անդամների անկախությունը և անաչառությունը

12. Կոլեգիայի անդամն անկախ է և անաչառ: Կոլեգիայի անդամը գործում է արդարացիորեն և խուսափում է ոչ պատշաճ վարքագծից կամ կողմնակալության դրսևորումից:

13. Կոլեգիայի անդամը չի գործում անձնական շահերի, արտաքին ճնշման, քաղաքական հայացքների, հանրային աղմուկի, Կողմի նկատմամբ հավատարմության կամ քննադատության ենթարկվելու վախի ազդեցության ներքո:

14. Կոլեգիայի անդամն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն չի կրում որևէ պարտավորություն կամ ընդունում որևէ արտոնություն, որը որևէ կերպ կխոչընդոտի, կամ որը ենթադրաբար կարող է խոչընդոտել նրա պարտականությունների պատշաճ կատարումը:

15. Կոլեգիայի անդամը չի օգտագործում դրա կազմում իր զբաղեցրած դիրքը՝ որևէ անձնական կամ մասնավոր շահ առաջ մղելու համար: Կոլեգիայի անդամը զերծ է մնում այնպիսի գործողություններ կատարելուց, որոնք կարող են տպավորություն ստեղծել, թե այլ անձինք ունեն հատուկ կարգավիճակ՝ կոլեգիայի անդամի վրա ազդելու համար: Կոլեգիայի անդամը գործադրում է բոլոր ջանքերը՝ այլ անձանց կողմից իրենց այդպիսի կարգավիճակում ներկայացնելու հնարավորությունը կանխելու կամ խոչընդոտելու համար:

16. Կոլեգիայի անդամը չի թույլատրում, որ նախկին կամ ներկա ֆինանսական, գործնական, մասնագիտական, ընտանեկան կամ սոցիալական կապերը կամ պարտավորություններն ազդեն իր վարքագծի կամ դատողության վրա:

17. Կոլեգիայի անդամը խուսափում է այնպիսի հարաբերություններում ներգրավվելուց կամ այնպիսի ֆինանսական շահ ձեռք բերելուց, որը կարող է ազդել իր անաչառության վրա կամ ողջամտորեն կարող է առաջացնել ոչ պատշաճ վարքի կամ կողմնակալության դրսևորում:

Կոնկրետ իրավիճակներում պարտականությունները

18. Կոլեգիայի անդամը կամ նախկին անդամը զերծ է մնում այնպիսի գործողություններից, որոնք կարող են առաջացնել այնպիսի տպավորություն, որ կոլեգիայի անդամն իր պարտականությունները կատարելիս եղել է կողմնակալ կամ օգուտ է ստանալու կոլեգիայի որոշումից կամ զեկույցից:

Գաղտնիության պահպանումը

19. Կոլեգիայի անդամը կամ նախկին անդամը երբևէ չի բացահայտում կամ օգտագործում վարույթի վերաբերյալ կամ վարույթի ընթացքում ձեռք բերած որևէ գաղտնի տեղեկություն՝ բացառությամբ այդ վարույթի նպատակների, և որևէ դեպքում չի բացահայտում կամ օգտագործում այդ տեղեկությունն անձնական օգուտ ստանալու կամ այլ անձանց համար օգուտ ստանալու կամ այլ անձանց շահերի վրա բացասական ազդեցություն ունենալու նպատակով:

20. Կոլեգիայի անդամը կամ նախկին անդամը երբևէ չի բացահայտում կոլեգիայի խորհրդակցությունները կամ կոլեգիայի որևէ անդամի կարծիքը՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա պահանջվում է իրավական կամ սահմանադրական պահանջներով:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ IX
ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏ

Սույն Համաձայնագրի կապակցությամբ Կողմերը ձեռք են բերել հետևյալ պայմանավորվածությունները.

ա) ԱՄԷ-ն անկախ, ինքնավար դաշնային պետություն է՝ կազմված 7 ինքնավար անդամ էմիրություններից (Անդամ էմիրություններ), և համաձայն դրա Սահմանադրության՝ յուրաքանչյուր Անդամ էմիրություն պահպանում է իր լիարժեք ինքնավարությունը, ինքնավար իրավունքները և բացարձակ իրավազորությունը բնական պաշարների և հարստությունների նկատմամբ, որոնցից էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտը սույն հավելվածի առարկան է: Սույն հավելվածի նպատակներով «Էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտ» նշանակում է՝ բոլոր ածխաջրածինները, օրինակ՝ նավթը, գազը և կոնդենսատը, դրանց ածանցյալները և առաջնային կողմնակի մթերքը՝ տիրապետման, կառավարման, հետախուզման, մշակման և արդյունահանման, շահագործման (այդ թվում՝ շերտերի կառավարում), փոխադրման, պահպանման, վերամշակման և մշակման, բաշխման, ընդհուպ՝ մանրածախ բաշխման առումով:

բ) Ի ընդունումն վերոնշյալի՝ Համաձայնագիրը Հայաստանի Հանրապետությանը չի շնորհում իրավունքներ կամ ԱՄԷ-ի կամ դրա որևէ Անդամ էմիրության համար չի առաջացնում պարտավորություններ Էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտի մասով: Հետևաբար Էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտը դուրս է թողնված Համաձայնագրի բոլոր հայեցակետերից և դրույթներից, այդ թվում՝ 5-րդ գլխից (Վեճերի կարգավորումը): Որևէ Անդամ էմիրության էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտին առնչվող ցանկացած հարց գտնվում է Անդամ էմիրությունների բացարձակ իրավազորության ներքո, և յուրաքանչյուր Անդամ էմիրության բոլոր որոշումները, որոնք կայացվել են այդ Անդամ էմիրության՝ իր իրավազորությանը ենթակա իրավասու մարմինների կողմից Էներգետիկ ռեսուրսների ոլորտի վերաբերյալ (Իրավասու մարմիններ), վերջնական են, պարտադիր են և ենթակա չեն վերանայման կամ վիճարկման:

գ) Չնայած վերոնշյալին՝ սույն հավելվածի մեկնաբանության կամ կիրառության հարցում տարբերության դեպքում ԱՄԷ-ն և Հայաստանի Հանրապետությունը պարտավորվում են իրականացնել խորհրդակցություններ ցանկացած Կողմի պահանջով: Նման խորհրդակցությունների նպատակով 5.6 հոդվածը (Խորհրդակցություններ)՝ բացառությամբ 5.6.8 հոդվածի, կիրառվում է *mutatis mutandis*: Կողմերը պահանջն ստանալու օրվանից 60 օրվա ընթացքում գործադրում են բոլոր ջանքերը՝ փոխադարձաբար ընդունելի լուծում գտնելու համար:

դ) Այն դեպքում, երբ ԱՄԷ-ն և Հայաստանի Հանրապետությունը չեն հասնում փոխհամաձայնեցված լուծման խորհրդակցությունների մեկնարկից հետո 60 օրվա ընթացքում, կամ եթե ԱՄԷ-ն փոխհամաձայնեցված լուծումը չի կատարում համաձայնեցված ժամկետում, ապա Հայաստանի Հանրապետության միակ միջոցը կլինի Համաձայնագրի համապատասխան արտոնությունների կասեցումն այն առևտրային հետևանքներին համաչափորեն, որոնք տվյալ միջոցառումն առաջացնում է, կամ առկա է այդպիսի սպառնալիք: Ավելին, Հայաստանի Հանրապետությունը վերացնում են իրենց փոխհատուցման միջոցն այնքանով, որքանով ԱՄԷ-ի տվյալ

միջոցառումն այլևս չի գործում: Վերոնշյալ ընթացակարգը նաև կիրառվում է այնպիսի վեճերի դեպքում, որոնք վերաբերում են Հայաստանի Հանրապետության փոխհատուցման միջոցի համաչափ լինելուն, և ԱՄԷ-ն ի վերջո համանման ձևով ունի արտոնությունները համաչափորեն կասեցնելու իրավունք:

ե) ԱՄԷ-ն և Հայաստանի Հանրապետությունը համաձայնում են, որ սույն հավելվածը կազմում է Համաձայնագրի անբաժանելի մասը, և սույն հավելվածի և Համաձայնագրի դրույթների միջև անհամապատասխանության դեպքում, որը քիչ հավանական է, սույն հավելվածը գերակայում է այդ անհամապատասխանության սահմաններում: